

SPRAWOZDANIE

Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2011 R.

OMÓWIENIE

Rada Ministrów
Warszawa
2012

SPIS TREŚCI

1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2011 r. 7
2. Ocena przebiegu prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r. 13

Część I

Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej 25

Rozdział 1

Wykonanie postanowień ustawy budżetowej 25

1.1. Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu państwa 25

1.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej 27

Rozdział 2

Dochody budżetu państwa 35

2.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2011 r. 35

2.2. Dochody budżetu państwa 36

Rozdział 3

Wydatki budżetu państwa 51

3.1. Wydatki budżetu państwa 51

3.2. Wydatki według działów i części budżetowych 55

3.3. Wydatki według grup ekonomicznych 67

3.3.1. Dotacje i subwencje 72

3.3.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych 97

3.3.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych 98

3.3.4. Wydatki majątkowe 102

3.3.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa 121

3.3.6. Środki własne Unii Europejskiej 123

3.3.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 124

3.4. Wydawanie decyzji dotyczących zapewnienia finansowania z budżetu państwa projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w 2011 r. 128

3.5. Informacja o realizacji programów wieloletnich 131

3.6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2011 r. 176

Rozdział 4

Rozliczenia z Unią Europejską **183**

Rozdział 5

Państwowe fundusze celowe **195**

5.1. Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi 196

5.2. Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa 208

5.3. Fundusze związane z prywatyzacją 218

5.4. Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju 224

5.5. Fundusze związane z nauką, kulturą i kulturą fizyczną 232

5.6. Pozostałe fundusze 237

Rozdział 6

Wykonanie planów finansowych państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, agencji wykonawczych i instytucji gospodarki budżetowej **243**

6.1. Państwowe osoby prawne 243

6.2. Instytucje gospodarki budżetowej 257

6.3. Agencje wykonawcze 265

Część II

Budżet środków europejskich **269**

Część III

Finansowanie deficytu budżetu państwa **271**

1. Finansowanie krajowe 273

2. Finansowanie zagraniczne 276

Część IV

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa **281**

1. Państwowy dług publiczny 282

2. Dług Skarbu Państwa 283

3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2011 r. 290

4. Należności Skarbu Państwa 292

Część V

Sektor finansów publicznych **301**

1. Dochody, wydatki i wynik sektora finansów publicznych 301
2. Fiskalne kryteria konwergencji 305

Część VI

Dyscyplina finansów publicznych **309**

1. Działalność Głównej Komisji Orzekającej w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych w 2011 r. 309
2. Działalność komisji orzekających pierwszej instancji w 2011 r. (przy ministrach i regionalnych izbach obrachunkowych) 313

Spis tablic **323**

Uwaga,

mogą wystąpić różnice pomiędzy tablicami w części opisowej sprawozdania, a tablicami w częściach tabelarycznych, z uwagi na zaokrąglenia. Sumowanie poszczególnych składników zaokrąglonych kwot może wykazywać niewielkie różnice wynikające z tych zaokrągleń.

1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2011 r.

Otoczenie zewnętrzne

Dynamika aktywności w gospodarce światowej w 2011 r. obniżyła się, w głównej mierze za sprawą krajów rozwiniętych, m.in. USA, Japonii i strefy euro. Wolniej rosły światowy handel i produkcja przemysłowa. Negatywny wpływ na koniunkturę gospodarczą w tym okresie miały: silny wzrost cen surowców naturalnych, trzęsienie ziemi w Japonii oraz przede wszystkim trwający kryzys zadłużeniowy w strefie euro, który wpłynął na wzrost awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych. Znalazło to odzwierciedlenie we wzroście rentowności papierów skarbowych, przede wszystkim w krajach o największym zadłużeniu, co oznaczało często dalszy wzrost kosztów obsługi długu publicznego. Napięcia na rynku długu przełożyły się także na wyższe koszty finansowania sektora bankowego, co w połączeniu ze zwiększonymi wymogami kapitałowymi oraz wzrostem awersji do ryzyka przyczyniło się do zaostrzenia warunków kredytowych dla podmiotów sektora niefinansowego, zwłaszcza w krajach europejskich.

Te czynniki oraz trwający po kryzysie finansowym z lat 2008-2009 proces dostosowań w bilansach sektora finansowego i niefinansowego przyczyniły się do obniżenia tempa wzrostu gospodarki UE w 2011 r., na którą przypada około 80% polskiego eksportu. Produkt Krajowy Brutto (PKB) w UE w 2011 r. zwiększył się o 1,5%, wobec 2% w 2010 r. i był niższy od prognoz formułowanych na etapie przygotowania założeń makroekonomicznych do ustawy budżetowej na 2011 r. W jeszcze większym stopniu obniżyła się dynamika popytu krajowego, zarówno konsumpcyjnego, jak i inwestycyjnego. W efekcie, import UE, który jest główną determinantą zewnętrznego popytu na polskie towary, zwiększył się tylko o 3,9%, wobec 9,8% rok wcześniej. Szybciej rósł wprawdzie import Niemiec, z którymi Polska utrzymuje najsilniejsze kontakty handlowe, ale i w tym wypadku zanotowano spadek tempa wzrostu w porównaniu do 2010 r.

Produkt Krajowy Brutto

W 2011 r., pomimo pogarszających się warunków otoczenia zewnętrznego, chwiejności rynków finansowych i zapoczątkowania konsolidacji fiskalnej, wzrost PKB utrzymał się na mocnym poziomie 4,3%. Najszybciej w 2011 r. rosła konsumpcja indywidualna (3,1%) oraz inwestycje (o 8,1%). Zapasy w całym roku wzrosły o 23 mld zł, dzięki czemu ich kontrybucja we wzrost PKB wyniosła około 0,5 pkt. proc. W 2011 r. saldo wymiany handlowej miało dodatni wpływ na dynamikę PKB.

Tempo wzrostu PKB w 2011 r. było wyższe niż prognozowane do Ustawy Budżetowej na 2011 r. (3,5%). Wartość PKB w cenach bieżących w 2011 r. wyniosła 1.524,7 mld zł (wobec 1.496,3 mld zł prognozowanego w Ustawie).

Popyt krajowy

Popyt krajowy w 2011 r. zwiększył się o 3,6%, wobec 4,6% w 2010 r. Zmniejszenie dynamiki tej kategorii to w głównej mierze efekt spadku spożycia publicznego. Konsumpcja prywatna rosła w tempie zbliżonym do zanotowanego w 2010 r., w głównej mierze dzięki redukcji stopy oszczędności, przy niższym wzroście realnych dochodów gospodarstw domowych.

Na wysokim poziomie przez cały 2011 r. utrzymywała się dynamika aktywności inwestycyjnej. To efekt realizacji inwestycji infrastrukturalnych (tj. wysokich nakładów w sektorze instytucji rządowych i samorządowych), jak i przede wszystkim poprawy inwestycji w sektorze prywatnym, zwłaszcza przedsiębiorstw. Inwestycjom sprzyjały dobre wyniki finansowe firm oraz relatywnie korzystne warunki finansowania w sektorze bankowym. W 2011 r., po dwóch latach spadku, nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 8,1% w porównaniu do 2010 r. Najwyższą dynamikę odnotowały inwestycje budowlane niepowiązane z budownictwem mieszkaniowym. W 2011 r. wyraźnie wzrosły też inwestycje w środki transportu, podczas gdy wciąż słaba była dynamika nakładów inwestycyjnych w maszyny i urządzenia oraz budownictwo mieszkaniowe.

Tempo wzrostu inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2011 r. wyniosło nominalnie około 11,1% i było niższe niż rok wcześniej (13,5% w 2010 r.). Realnie inwestycje publiczne wzrosły o około 9,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Inwestycje publiczne w 2011 r. kolejny rok były determinowane przez znaczący przyrost inwestycji Krajowego Funduszu Drogowego (KFD), który finansuje inwestycje drogowe realizowane w ramach rządowego „*Programu budowy dróg krajowych na lata 2011-2015*".

Realne tempo wzrostu spożycia ogółem w 2011 r. wyniosło 2,1% (wobec 3,4% w 2010 r.). Spożycie indywidualne gospodarstw domowych w 2011 r. wzrosło realnie o 3,1% w porównaniu ze wzrostem o 3,2% rok wcześniej. Niska dynamika dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych oraz relatywnie wysoka inflacja nie sprzyjały wzrostowi konsumpcji prywatnej, zwłaszcza w II połowie ub.r., kiedy zanotowano spowolnienie tempa wzrostu tej kategorii. Przy niskiej dynamice dochodów wzrost konsumpcji prywatnej odbywał się kosztem redukcji stopy oszczędności. Stopa oszczędności brutto[1] w sektorze gospodarstw domowych i instytucji non-profit zmniejszyła się do 1,7% w 2011 r., wobec 8,5% w 2010 r. W 2011 r. zanotowano także pierwszy w historii spadek spożycia publicznego.

Konsumpcja zbiorowa w 2010 r. spadła realnie o 1,2%, w porównaniu ze wzrostem o 4% w 2010 r., co było zdeterminowane dynamiką spożycia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Zgodnie z danymi GUS, spożycie publiczne w 2011 r. wzrosło nominalnie o 2,9%, w porównaniu ze wzrostem o 7,8% rok wcześniej. Realnie odnotowano spadek spożycia publicznego o około 1,3%, wobec wzrostu o około 4,1% w 2010 r. Tak znaczące obniżenie dynamiki spożycia publicznego było przede wszystkim spowodowane spadkiem

[1] Wyrażona w procentach skorygowanych dochodów do dyspozycji brutto.

zużycia pośredniego (tj. zakupów towarów i usług sektora publicznego) o 0,6%, podczas gdy w 2010 r. odnotowano wzrost tej kategorii aż o 15,5%. Dynamika spożycia publicznego determinowana była także przez wzrost kosztów pracy, które zwiększyły się nominalnie o 3,4%, podczas gdy rok wcześniej o 4,2%, natomiast ich wkład we wzrost nominalny spożycia wyniósł 1,8 pkt. proc. Wzrost kosztów pracy wynikał głównie ze wzrostu tych wydatków w tej kategorii w podsektorze samorządowym. Według wstępnych danych GUS koszty pracy w tym podsektorze wzrosły o około 4,3%.

Eksport netto i bilans płatniczy

Pogorszenie dynamiki aktywności na głównych rynkach eksportowych wpłynęło na osłabienie tempa wzrostu polskiego eksportu, choć jego wyniki, zwłaszcza w końcu 2011 r., okazały się zaskakująco dobre, zważywszy na spadek PKB i importu UE (także Niemiec) w IV kw. Przyczyniło się do tego m.in. relatywnie duże osłabienie złotego w II połowie roku, które wpłynęło na poprawę konkurencyjności cenowej polskich towarów. Deprecjacja złotego przyczyniła się jednocześnie do osłabienia dynamiki importu, na którą negatywnie wpłynęło również obniżenie tempa wzrostu popytu krajowego. W 2011 r. wzrost eksportu (7,5%) był szybszy niż importu (5,8%). W 2010 r. obie kategorie zanotowały wzrosty na poziomie odpowiednio 12,1% i 13,9%. W rezultacie kontrybucja eksportu netto we wzrost PKB w ub. r. była dodatnia (wobec ujemnej kontrybucji w 2010 r.).

W II połowie 2011 r. obserwowane było stopniowe zmniejszanie się nierównowagi zewnętrznej, a deficyt na rachunku obrotów bieżących w całym roku osiągnął poziom 4,3% PKB, wobec 4,6% PKB w 2010 r. Wynikało to ze wzrostu nadwyżki salda usług (o 0,5 pkt proc. do 1,2% PKB) i transferów bieżących (o 0,3 pkt proc. do 1,1% PKB), przy niewielkim pogorszeniu pozostałych sald. Deficyt obrotów bieżących był w 41,7% finansowany napływem zagranicznych inwestycji bezpośrednich[2].

Nadwyżka rachunku kapitałowego i finansowego zmniejszyła się do 27,9 mld EUR, z czego blisko 8,1 mld EUR przypadło na rachunek kapitałowy, na którym klasyfikowane są przede wszystkim środki pochodzące z europejskich funduszy strukturalnych. Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich w 2011 r. wyniósł 10,3 mld EUR, wobec 6,7 mld EUR w roku poprzednim. Jednocześnie jednak blisko dwukrotnie mniejszy niż w 2010 r. był napływ kapitału portfelowego (10,9 mld EUR), który lokowany był głównie w obligacjach Skarbu Państwa emitowanych na rynku krajowym i zagranicznym. Zobowiązania wobec nierezydentów z tytułu pozostałych inwestycji wzrosły natomiast o niemal 4,4 mld EUR.

Bilans płatniczy w 2011 r., mimo wysokiego ujemnego salda błędów i opuszczeń odnotował nadwyżkę w kwocie blisko 4,7 mld EUR, a oficjalne aktywa rezerwowe na koniec

[2] Przy obliczaniu powyższego wskaźnika wzięty pod uwagę był napływ inwestycji bezpośrednich netto (FDI pomniejszone o wartość polskich zagranicznych inwestycji bezpośrednich), a nie wyłącznie sam napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich (FDI).

ubiegłego roku osiągnęły poziom około 75,7 mld EUR (wobec niemal 70,0 mld EUR na koniec 2010 r.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej

Zgodnie z danymi GUS wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w 2011 r. wzrosła realnie o 4,0%.

Najważniejszy dla dynamiki wartości dodanej ogółem w 2011 r. był dynamiczny wzrost wartości dodanej w przemyśle (o 6,3% w porównaniu z 2010 r.). Tempo wzrostu było co prawda niższe niż w 2010 r. (kiedy produkcja przemysłowa odbudowywała się po kryzysie z 2009 r.), ale wciąż pozostawało powyżej średniej z lat 2001-2010. Kontrybucja wartości dodanej w przemyśle we wzrost PKB wyniosła 1,3 pkt. proc.

Ubiegły rok charakteryzował się wysokim tempem wzrostu wartości dodanej w budownictwie. W 2011 r. wartość dodana w tym sektorze wzrosła realnie o 11,8% w porównaniu do 6,4% wzrostu w 2010 r. Przyspieszenie tempa wzrostu w budownictwie wynikało głównie z dużej skali prowadzonych inwestycji infrastrukturalnych, w tym związanych z EURO 2012. W 2011 r. kontrybucja wartości dodanej w budownictwie we wzrost PKB wyniosła aż 0,9 pkt. proc.

W strukturze wartości dodanej największe znaczenie mają sekcje usług rynkowych, w tym przede wszystkim handel i naprawy oraz transport i gospodarka magazynowa. Wartość dodana brutto w handlu i naprawach w 2011 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 4,6%, wobec wzrostu o 5,7% w 2010 r. W roku ubiegłym sekcja ta wygenerowała 0,8 pkt proc. wzrostu PKB. Natomiast w transporcie i gospodarce magazynowej wartość dodana brutto wzrosła o 4,8%, wobec wzrostu o 0,8% w 2010 r., co przełożyło się na 0,3 pkt proc. wzrostu PKB.

Rynek pracy

Poprawa aktywności gospodarczej, w tym wzrost inwestycji, dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw, pozytywnie wpłynęły na wzrost popytu na pracę w 2011 r. Chociaż w całym 2011 r. poziom przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw był aż o 3,2% wyższy niż w 2010 r., to jednak od początku 2011 r. notowano wyraźne spowolnienie rocznego tempa wzrostu zatrudnienia z 4,1% w I kwartale do 2,1% w IV kwartale. W kolejnych kwartałach 2011 r. tempo wzrostu zatrudnienia zmniejszało się we wszystkich sektorach. W ciągu całego roku zdecydowanie najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia miał miejsce w budownictwie, aż o 7,6%. Na ubiegłoroczny przyrost zatrudnienia w budownictwie złożyły się wzrosty zatrudnienia w tzw. budownictwie infrastrukturalnym (aż o 11,4%) oraz przy robotach budowlanych specjalistycznych (o 10,8%). Przyrosty zatrudnienia w przemyśle i usługach były natomiast znacznie mniejsze (wzrosty odpowiednio o 2,1% oraz 3,4%).

Dzięki dobrym wynikom w sektorze przedsiębiorstw, przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej bez jednostek małych (jednostki małe – zatrudniające do 9 osób) w 2011 r. wyniosło 8.287 tys. etatów i zwiększyło się o 1,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Ministerstwo Finansów szacuje[3], że przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej (w pełnej zbiorowości) w 2011 r. wzrosło o około 1,7% w skali roku.

Pomimo rosnącego popytu na pracę w 2011 r. miał miejsce przyrost liczby bezrobotnych. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na koniec 2011 r. wyniosła 1.982,7 tys. osób i była o 28 tys. osób (tj. o 1,4%) wyższa w porównaniu z końcem 2010 r. W tym samym okresie stopa bezrobocia rejestrowanego nieznacznie wzrosła z 12,4% do 12,5%. Wzrost bezrobocia wynikał z wyższej aktywności zawodowej, będącego efektem wzrostu aktywności osób starszych (powyżej 54 lat).

W 2011 r. odbudowa rynku pracy odbywała się przede wszystkim poprzez zatrudnienie, przy ograniczonej presji płacowej. Siła przetargowa pracowników w negocjacjach płacowych trzeci rok z rzędu była ograniczana przez relatywnie wysoki poziom bezrobocia. Przeciętna płaca w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. wzrosła o 5%, co oznacza, że po uwzględnieniu wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych realny wzrost płac wyniósł tylko 0,6%. W całej gospodarce narodowej w 2011 r. wzrost przeciętnego wynagrodzenia wyniósł 5,5%, a realnie 1,1%.

Inflacja

Według danych GUS, średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) w 2011 r. wyniósł 4,3% (wobec 2,6% w 2010 r. oraz 2,3% prognozowanych w ustawie). We wszystkich miesiącach roku roczna dynamika inflacji kształtowała się wyraźnie powyżej celu inflacyjnego (tj. powyżej 2,5%).

Wyższa, niż prognozowana w ustawie budżetowej, dynamika cen w 2011 r. wynikała przede wszystkim z następujących czynników:

- silnego wzrostu cen produktów rolnych na rynkach światowych i w Polsce w II połowie 2010 r. i w pierwszych miesiącach 2011 r., wynikającego z ograniczeń po stronie podażowej,
- znacznego wzrostu cen surowców energetycznych (ropy naftowej i paliw) pod koniec 2010 r. i w I połowie 2011 r.,
- osłabienia złotego w stosunku do głównych walut (EUR i USD) obserwowanego w II połowie 2011 r., wynikającego ze wzrostu awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych.

[3] Wstępne dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w pełnej zbiorowości zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym Polski 2012* w lipcu br., natomiast ostateczne dane w tym zakresie ukażą się w *Roczniku Statystycznym Rzeczpospolitej Polskiej 2012* na przełomie 2012 i 2013 r.

Z uwagi na niski realny wzrost płac i wciąż utrzymującą się wysoką stopę bezrobocia, wzrostowi bieżącego wskaźnika inflacji nie towarzyszyło jednak wyraźne zwiększenie presji popytowej. Inflacja bazowa (tj. CPI po wyłączeniu żywności i energii) w okresie od stycznia do lipca 2011 r. kształtowała się poniżej celu inflacyjnego, a na koniec roku, na skutek osłabienia złotego, wzrosła do 3,1% r/r.

Dynamika cen produkcji sprzedanej przemysłu wg danych GUS w 2011 r. wyniosła 7,6% średniorocznie (wobec 2,1% w 2010 r.). Wysoki wzrost cen przemysłowych również był wynikiem wzrostu cen surowców na rynkach światowych i osłabienia złotego.

Stopy procentowe

W 2011 r. krótkoterminowa stopa procentowa była podstawowym instrumentem wykorzystywanym w ramach realizowanej przez Narodowy Bank Polski strategii bezpośredniego celu inflacyjnego.

W I połowie roku Rada Polityki Pieniężnej (RPP) czterokrotnie podniosła stopy procentowe NBP, łącznie o 1 pkt. proc., w tym stopę referencyjną do poziomu 4,5%. O zacieśnieniu polityki pieniężnej zadecydowało ryzyko stopniowego wzrostu presji płacowej i inflacyjnej, związane z kontynuacją ożywienia gospodarczego w Polsce, wzrostem zatrudnienia oraz silnym wzrostem cen surowców na rynkach światowych.

W drugiej połowie 2011 r., pomimo inflacji nadal utrzymującej się wyraźnie powyżej celu, pogorszenie perspektyw dla wzrostu gospodarczego skłoniło RPP do utrzymania stóp procentowych na niezmienionym poziomie.

Kurs walutowy

W 2011 r. kurs złotego ukształtował się średnio na poziomie 4,12 PLN/EUR i 2,96 PLN/USD, co oznacza, że w ujęciu średniorocznym złoty osłabił się do euro o 3,1%, a wobec dolara amerykańskiego zyskał 1,7%. Nominalna efektywna deprecjacja złotego wyniosła w tym okresie około 2,7% (kurs ważony geograficzną strukturą polskiego handlu).

W 2011 r. kształtowanie się kursu złotego było w dużym stopniu determinowane przez czynniki o charakterze globalnym. Po umocnieniu polskiej waluty w okresie marzec – czerwiec, w II połowie 2011 r. dominował trend deprecjacyjny złotego. Polska waluta traciła na wartości w związku z silnym wzrostem awersji do ryzyka na globalnych rynkach finansowych, w wyniku pogorszenia perspektyw wzrostu gospodarki światowej oraz powrotu obaw o rozprzestrzenienie się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro. Narodowy Bank Polski interweniował w tym okresie na rynku walutowym w celu ograniczenia nadmiernej zmienności kursu złotego. W rezultacie tych tendencji, na przestrzeni 2011 r. złoty osłabił się zarówno wobec euro (o 11,5%), jak i dolara amerykańskiego (o 15,3%), do poziomu 4,42 PLN/EUR i 3,42 PLN/USD na koniec roku.

2. Ocena przebiegu prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r.

Obowiązek opracowania oceny przebiegu prywatyzacji majątku Skarbu Państwa wynika z aktów prawnych:

- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) – zgodnie z art. 182 ust. 2 pkt 4 ocena przebiegu prywatyzacji majątku Skarbu Państwa wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa przedkładana jest przez Radę Ministrów – Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli;
- ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.).

2.1. Uwarunkowania procesów prywatyzacji w 2011 r.

Rok 2011 był ostatnim rokiem obowiązywania przyjętego w dniu 22 kwietnia 2008 r. przez Radę Ministrów „Planu prywatyzacji na lata 2008-2011".

Według wstępnych danych, wzrost PKB w Polsce w 2011 r. wyniósł ok. 4,3%[1] wobec 3,5% planowanych. Pomimo słabnącej kondycji gospodarki Unii Europejskiej i światowej, Polska gospodarka w dalszym ciągu odznaczała się stabilnym tempem rozwoju, co powodowało, iż nasz kraj był postrzegany jako atrakcyjny i wiarygodny partner gospodarczy.

Istotny wpływ na efektywne prowadzenie procesów prywatyzacyjnych miała także sytuacja na rynkach kapitałowych, która odzwierciedla stan gospodarki kraju, regionu, a nierzadko trendów globalnych, wskazuje też na nastroje panujące wśród inwestorów oraz jest miejscem gdzie następuje najszybsza, a zarazem najbardziej widoczna reakcja na zmiany koniunktury.

Podkreślić należy, iż zanotowane w II półroczu 2011 r. spadki na rynkach kapitałowych nie pozostały bez wpływu na planowane do realizacji projekty prywatyzacyjne. Przykładem może tu być próba zbycia kolejnego pakietu akcji PKO BP S.A., która nie została zrealizowana ze względu na niekorzystną sytuację na międzynarodowych rynkach kapitałowych.

Rok 2011 był wyjątkowy dla warszawskiej giełdy. Pierwszy pełny rok działania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. jako spółki publicznej przypadł na okres spowolnienia gospodarczego niemal w całej Europie. Pomimo niepewności na światowych rynkach finansowych, warszawski parkiet zanotował rekordową liczbę IPO – na rynku podstawowym i New Connect zadebiutowało 210 spółek, co pozwoliło osiągnąć trzecią pozycję wśród giełd europejskich pod względem wartości IPO w 2011 r. Wzrastało także zainteresowanie

[1] Źródło: GUS

ze strony zagranicznych emitentów. Z 46 spółek spoza Polski, notowanych na warszawskim parkiecie, 15 zadebiutowało w 2011 r. Na koniec 2011 r. na rynku podstawowym i równoległym notowanych było 39 spółek zagranicznych. Kapitalizacja polskich spółek notowanych na GPW na koniec 2011 r. wyniosła 446,15 mld zł .

Prywatyzacja giełdowa stanowi jedną z podstawowych strategii zmian właścicielskich. Jednym z jej kluczowym celów jest dążenie do rozwoju rynku kapitałowego w Polsce i umacniania roli Warszawy jako regionalnego centrum finansowego Europy Środkowo-Wschodniej.

W 2011 r. upublicznione zostały akcje 2 spółek z udziałem Skarbu Państwa: Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. i Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. W ramach ogólnej wartości debiutów na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w 2011 r., na kwotę ponad 8,53 mld zł, ponad 66% (5,68 mld zł) to wartość oferty publicznej spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Na sprawną i skuteczną realizację procesów prywatyzacyjnych pozytywnie wpłynęła zmiana struktury Ministerstwa Skarbu Państwa, efektywne zastosowanie trybów prywatyzacji, dostosowanie przepisów prawa do dynamicznie zmieniających się warunków oraz uproszczenie procedur wewnętrznych.

2.1.1. Zasoby majątku państwowego

Na koniec 2011 r. Minister Skarbu Państwa wykonywał prawa z akcji i udziałów w 377 spółkach prowadzących działalność spośród 530 spółek (z wyłączeniem 153 spółek tylko z akcjami pracowniczymi).

Spośród 377 spółek „czynnych" – prowadzących działalność:

- w 179 spółkach udział Skarbu Państwa wynosił 100%,
- w 42 spółkach Skarb Państwa posiadał udział większościowy,
- w 156 spółkach Skarb Państwa posiadał udział mniejszościowy.

274 spółki nadzorowane przez Ministra Skarbu Państwa znajdowały się w stanie likwidacji bądź upadłości lub nie prowadziły działalności.

Wartość składników majątku nadzorowanego przez Ministra Skarbu Państwa w podmiotach gospodarczych, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. przedstawia się następująco:

- Łączna wartość nominalna akcji/udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa (SP) – 46,0 mld zł, w tym:
  - wartość nominalna akcji/udziałów jednoosobowych spółek SP – 13,1 mld zł,

  - wartość nominalna akcji/udziałów SP w spółkach z częściowym udziałem SP (z wyłączeniem spółek publicznych) – 11,1 mld zł,
  - wartość nominalna akcji SP w spółkach publicznych – 21,8 mld zł (wartość rynkowa akcji SP w spółkach publicznych wg kursów akcji na dzień 31 grudnia 2011 r. – 92,4 mld zł),
- Wartość funduszy własnych, 28 przedsiębiorstw państwowych czynnych wynosi 2,2 mld zł.

2.1.2. Nowe regulacje prawne

Uelastycznienie przepisów prawnych pozwoliło na usprawnienie i przyspieszenie procesów prywatyzacji, a także bardziej efektywne ich realizowanie. W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, w Ministerstwie Skarbu Państwa podjęto szereg inicjatyw legislacyjnych. Najważniejsze zmiany prawne stanowiły:

- Ustawa z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 459). Ustawa stanowi krok w kierunku racjonalizowania struktur administracji publicznej. Zważywszy na zaawansowanie procesu przekształceń własnościowych oraz zmniejszającą się liczbę nadzorowanych podmiotów, a co z tym związane zadań Delegatur, nie ma uzasadnienia ich dalszego utrzymywania oraz ponoszenia z tego tytułu wydatków. Zadania dotychczas realizowane przez delegatury zostaną przejęte przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa i wojewodów.
- Projekt ustawy o uchyleniu ustawy o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw, przyjęty przez Radę Ministrów 31 stycznia 2012 r. i przekazany do Sejmu RP. Potrzeba uchylenia ustawy wynika przede wszystkim z faktu, iż Program Powszechnej Prywatyzacji został zakończony, a Narodowe Fundusze Inwestycyjne są obecnie spółkami prawa handlowego, działającymi na podstawie Kodeksu Spółek Handlowych. Z uwagi na zakończenie realizacji Programu Powszechnej Prywatyzacji zmian legislacyjnych wymagają również zwolnienia podatkowe przyznane Narodowym Funduszom Inwestycyjnym w momencie ich powstania.
- Projekt ustawy o nadzorze i uprawnieniach Skarbu Państwa. Projekt kodyfikuje obszar zarządzania majątkiem państwowym, zaangażowanym w działalność spółek kapitałowych. Wprowadza jednolite i efektywne mechanizmy wykonywania przez Skarb Państwa uprawnień korporacyjnych w spółkach i prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa. Określa organizację nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa, komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych, prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa, wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w podmiotach o kluczowym znaczeniu dla Skarbu Państwa.

W 2011 r. zostały także opracowane i ogłoszone następujące rozporządzenia Rady Ministrów:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu zbywania akcji Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 114, poz. 664). Projekt wprowadza nowe rozwiązania do już istniejących trybów zbywania akcji, uzupełniony jest o szczegółowe uregulowanie dotyczące trybu sprzedaży poza obrotem zorganizowanym, z użyciem systemu kojarzącego oferty kupna i sprzedaży;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie analiz spółki, przeprowadzanych przed zaoferowaniem do zbycia akcji należących do Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 114, poz. 663). Rozporządzenie określa:
  - zakres analiz mających na celu oszacowanie wartości przedsiębiorstwa spółki, stanu i perspektyw rozwoju oraz oceny realizacji obowiązków wynikających z wymogów ochrony środowiska,
  - sposób dokonania i finansowania analiz,
  - warunki, w których można odstąpić od opracowania analiz.

2.2. Realizacja działań prywatyzacyjnych

W 2011 r. zrealizowanych zostało 500 projektów prywatyzacyjnych, a procesami przekształceń własnościowych objęto 304 spółki. Sukcesem zakończono prywatyzację 171 spółek, co stanowi 56,25% spółek objętych procesami przekształceń własnościowych. Ponadto, w 2011 r. skomercjalizowane zostały dwie instytucje filmowe oraz 10 przedsiębiorstw państwowych z takich branż jak jednostki usługowe, transport, przemysł maszynowy, czy metalowy.

Ponad połowę zbytych spółek stanowiły podmioty z większościowym udziałem Skarbu Państwa (89 podmiotów), w tym 84 jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. Spółki z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa stanowiły prawie 48% sprywatyzowanych podmiotów (82 podmioty), w tym dokonano zbycia 44 spółek z udziałem „resztówkowym". Dużym osiągnięciem była prywatyzacja 59 spółek, w których udział Skarbu Państwa nie przekraczał 25% kapitału zakładowego (stanowiło to niemal 35% wszystkich spółek zbytych w 2011 r.) – sprzedaż kilku lub kilkunastoprocentowych pakietów akcji/udziałów Skarbu Państwa napotyka na duże trudności związane z ograniczonym popytem, więc realizacja takich projektów jest szczególnie istotna przy uwzględnieniu priorytetu wyjścia Skarbu Państwa z możliwie jak największej liczby podmiotów.

Poniżej informacje o prywatyzacji pośredniej w wybranych sektorach.

Sektor instytucji finansowych

Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Zgodnie z postanowieniami umowy z dnia 13 października 2010 r. zawartej pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej i Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. oraz Rabobank International Holding B.V. w sprawie pierwszej oferty publicznej akcji BGŻ S.A., podjęta została decyzja o dopuszczenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym i dematerializacji akcji Banku. Pierwotnie planowano zbycie całego pakietu posiadanego przez Skarb Państwa tj. 37,22%, jednak z uwagi na ograniczone zainteresowanie ze strony rynków finansowych podjęto decyzję o redukcji wielkości planowanej oferty do poziomu 12,05% akcji BGŻ S.A. Akcje Banku zadebiutowały na GPW 27 maja 2011 r. Wartość oferty wyniosła 312,0 mln zł.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA

Sprzedaż na GPW 10% akcji PZU SA nastąpiła 9 czerwca 2011 r. Sprzedaż została dokonana w drodze przyspieszonej budowy księgi popytu. Cena za jedną akcję wyniosła 367 zł, wartość oferty wyniosła 3.169,1 mln zł.

PKO Bank Polski S.A.

W następstwie uchwały Rady Ministrów Nr 43/2011 w dniu 19 kwietnia 2011 r. zawarto porozumienia pomiędzy Skarbem Państwa a Bankiem Gospodarstwa Krajowego (Akcjonariusze Sprzedający) dotyczące wspólnego zbycia akcji Spółki w trybie oferty publicznej.

Na początku sierpnia 2011 r. dokonano zatwierdzenia struktury planowanej oferty (w tym udziału inwestorów indywidualnych w ramach Akcjonariatu Obywatelskiego), która zakładała skierowanie 70% całej oferty do inwestorów instytucjonalnych (krajowych i zagranicznych), a pozostałe 30% do inwestorów indywidualnych – podzielonych na trzy kategorie (transze w zależności od warunków nabycia oferowanych akcji).

Z uwagi na sytuację w strefie Euro oraz wysoką zmienność na globalnych rynkach finansowych, 23 sierpnia 2011 r. Akcjonariusze Sprzedający podjęli decyzję o zawieszeniu oferty, a 25 sierpnia 2011 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała postanowienie o zawieszeniu na wniosek Spółki oraz MSP i BGK postępowania w sprawie zatwierdzenia prospektu emisyjnego.

16 grudnia 2011 r. Akcjonariusze Sprzedający poinformowali o podjęciu decyzji o rezygnacji z przeprowadzenia wspólnej sprzedaży akcji PKO BP S.A

Ponadto w 2011 r. zbyto w drodze przetargu publicznego 1,58% akcji Skarbu Państwa spółki Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie.

Sektor elektroenergetyczny

Przekształcenia własnościowe spółek sektora realizowane są zgodnie z postanowieniami dokumentów rządowych „Programem dla elektroenergetyki" oraz „Polityką energetyczną Polski do 2030 roku".

Tauron Polska Energia S.A.

22 marca 2011 r. zbyte zostało na GPW 11,9% akcji Tauron Polska Energia. Sprzedaż została dokonana w drodze przyspieszonej budowy księgi popytu. Wartość oferty wyniosła 1.282,1 mln zł. Zgodnie z zapisami programu „Polityka energetyczna Polski do 2030 roku" Skarb Państwa zachowa pakiet akcji pozwalający zachować władztwo korporacyjne w spółce.

ENEA S.A.

28 czerwca 2010 r. Minister Skarbu Państwa zaprosił do negocjacji w sprawie nabycia 225.135.940 akcji, stanowiących 51% kapitału zakładowego spółki ENEA S.A. Proces negocjacji trwał w 2011 r.

Przy sprzedaży pakietu akcji Enei S.A., zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, MSP kierowało się maksymalizacją ceny. Priorytetowo traktowane były również kwestie zachowania operacyjnej integralności Spółki, utrzymania przejrzystej struktury właścicielskiej oraz rozwoju mocy wytwórczych w Elektrowni Kozienice S.A., co wpisuje się w politykę bezpieczeństwa energetycznego Polski. Wszystkie złożone oferty zostały poddane dogłębnej analizie, a czas trwania transakcji został wydłużony ze względu na intensywne negocjacje dotyczące ww. priorytetów operacyjnych i inwestycyjnych. Minister Skarbu Państwa nie zdecydował się na przyjęcie żadnej ze złożonych ofert, ponieważ nie były one korzystne dla Skarbu Państwa. Enea S.A. pozostaje spółką giełdową, realizującą własny program inwestycyjny, w tym budowę nowych mocy wytwórczych w Elektrowni Kozienice.

ZE PAK S.A.

W marcu 2011 r. Minister Skarbu Państwa zaakceptował rekomendację Zespołu ds. negocjacji w procesie prywatyzacji spółek: Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A., Kopalnia Węgla Brunatnego Konin w Kleczewie S.A. oraz Zespół Elektrowni Pątnów–Adamów–Konin S.A. wprowadzenia, w porozumieniu z pozostałymi akcjonariuszami spółki ZE PAK, akcji Spółki do publicznego obrotu i sprzedaży akcji ZE PAK należących do Skarbu Państwa przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Proces trwa i planuje się jego zakończenie w 2012 r.

Ponadto, podkreślić należy, iż zakończone zostały procesy prywatyzacji wszystkich elektrociepłowni i spółek sektora ciepłowniczego. Tylko w jednej spółce – Dalkia Chrzanów Sp. z o.o. – prywatyzacja jest jeszcze w toku.

Sektor naftowy i gazowy

Działania prywatyzacyjne w sektorze naftowym prowadzone były zgodniez „Polityką Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce" oraz „Polityką energetyczną Polski do 2030 roku", w których określone są podstawowe cele polityki gospodarczej państwa w stosunku do poszczególnych spółek sektora, a także koncepcje działań wobec tych podmiotów uwzględniające zabezpieczenie interesów państwa w spółkach strategicznych.

30 października 2010 r. opublikowano zaproszenie do negocjacji w sprawie nabycia akcji spółki Grupa Lotos S.A. Zaproszenie do negocjacji zostało skierowane do podmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem tych, których przedmiot działalności obejmuje górnictwo ropy naftowej. Termin składania ofert wiążących na zakup pakietu akcji spółki Grupa LOTOS S.A. został przesunięty na prośbę potencjalnych inwestorów z 16 listopada 2011 r. na 20 grudnia 2011 r. Jego wydłużenie było motywowane m.in. trudnościami w zakresie zapewnienia finansowania związanego z transakcjami fuzji i przejęć. Do 20 grudnia 2011 r. nie wpłynęła żadna oferta wiążąca – proces prywatyzacji został zakończony bez rozstrzygnięcia.

Sektor chemiczny

Z dniem 01 kwietnia 2011 r. została zlikwidowana Spółka Nafta Polska S.A. w likwidacji. Po zlikwidowanej Spółce Skarb Państwa przejął akcje następujących spółek:

- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. (udział SP wzrósł z 3,44% do 52,53%). W wyniku sprzedaży (w sierpniu 2011 r.) wszystkich przysługujących Skarbowi Państwa praw poboru do akcji nowej emisji, udział SP wynosi 32,05%.
- ZAK S.A. (udział SP wzrósł z 2,95% do 40,88%). 13.10.2011 r. podpisana została umowa sprzedaży należących do Skarbu Państwa akcji Spółki ZAK S.A., stanowiących 40,86% jej kapitału zakładowego, na rzecz akcjonariusza większościowego spółki – ZAT S.A. (52,62% akcji w kapitale zakładowym Spółki). Sprzedaż ww. pakietu akcji zakończyła proces prywatyzacji Spółki ZAK S.A., z której Skarb Państwa wyszedł kapitałowo.

W przypadku Zakładów Chemicznych „Police" S.A. i Zakładów Azotowych „Puławy" S.A. – rozpoczęte w maju 2010 r. procesy prywatyzacyjne, zostały zakończone bez rozstrzygnięcia w styczniu 2011 r. Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. w wyniku ogłoszonego wezwania nabyły 23 sierpnia 2011 r. od Skarbu Państwa 52,33% akcji Spółki Zakłady Chemiczne Police S.A. W Zakładach Chemicznych „Police" S.A. Skarb Państwa obecnie posiada 6,75%. Ponowne rozpoczęcie prywatyzacji spółek – CIECH S.A., Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. oraz Zakłady Azotowe „Puławy" S.A. – uzależnione będzie od sytuacji na rynkach kapitałowych.

Ponadto, zakończenie rozpoczętych w 2011 r. procesów prywatyzacji spółek Zakłady Chemiczne „Rudniki" S.A. oraz Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol" S.A. planowane jest w 2012 r.

Sektor wydobycia węgla kamiennego

6 lipca 2011 r. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. przeprowadzono pierwszą ofertę publiczną Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. W wyniku przeprowadzonej oferty Skarb Państwa uzyskał kwotę 4,83 mld zł. Zapisy na akcje złożyło ponad 168 tys. inwestorów indywidualnych, a w księdze popytu deklaracje złożyło ponad 200 inwestorów instytucjonalnych. Oferta Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. była czwartą pod względem wielkości ofertą publiczną w Europie w 2011 r. Obecnie Skarb Państwa posiada 56,1% akcji Spółki.

Sektor przemysłu obronnego

Przyjęta 31 sierpnia 2007 r. przez Radę Ministrów „Strategia konsolidacji wspierania rozwoju polskiego przemysłu obronnego w latach 2007-2012" zakłada konsolidację wojskowych przedsiębiorstw remontowo-produkcyjnych (WPRP) z Grupą Bumar. Przewiduje się również możliwość prywatyzacji branżowej, której rozpoczęcie planuje się w 2012 r.

W przypadku planowanych do zbycia akcji Warszawskich Zakładów Mechanicznych „PZL-WZM" w Warszawie S.A. wszczęty proces prywatyzacji został zamknięty bez rozstrzygnięcia ze względu na zbyt niski poziom cenowy ofert. Podjęte zostały także działania mające na celu sprzedaż udziałów spółki Wojskowe Przedsiębiorstwo Handlowe Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Ze względu na szereg ryzyk prywatyzacyjnych, wynikających w głównej mierze ze złożoności stanu prawnego majątku trwałego Spółki, we wrześniu 2011 r. została podjęta decyzja o zakończeniu prowadzenia działań prywatyzacyjnych.

Sektor uzdrowisk

Zgodnie z zapisami „Kierunków prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r." planowano zakończenie procesu prywatyzacji spółek uzdrowiskowych, z wyłączeniem 7 podmiotów objętych rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 8 października 2008 r. w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji (Dz. U. Nr 192, poz. 1186) oraz jednego, dla którego proces prywatyzacji zrealizowano w latach wcześniejszych.

W 2011 r. zakończonych zostało 5 procesów prywatyzacyjnych: Uzdrowisko Przerzeczyn Sp. z o.o., Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o., Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o., Uzdrowisko Iwonicz S.A., Uzdrowisko Konstancin Zdrój Sp. z o.o.

W 2011 r. zaawansowany był proces prywatyzacji Uzdrowiska Horyniec Sp. z o.o., obecnie trwają końcowe negocjacje z wybranym inwestorem, planowane zakończenie w I połowie 2012 r.

Prowadzone dotychczas kilkukrotne próby prywatyzacji Uzdrowiska Szczawno-Jedlina S.A. oraz Uzdrowiska Rabka S.A. nie przyniosły powodzenia głównie ze względu na małe zainteresowanie inwestorów lub poziom cenowy składanych ofert.

Natomiast proces prywatyzacji Uzdrowiska Wysowa S.A., pomimo uzgodnienia warunków umowy sprzedaży akcji, nie został zakończony w 2011 r., w związku z przesunięciem przez Inwestora terminu zamknięcia transakcji (ostatecznie proces zamknięto bez rozstrzygnięcia w lutym 2012 r.).

Pozostałe sektory

W ramach „Koncepcji prywatyzacji spółek rolno-spożywczych" kontynuowane były procesy przekształceń własnościowych hurtowych rynków rolnych oraz spółek inseminacyjnych tzw. SHIUZ-ów. Jednakże w połowie 2011 r. proces prywatyzacji hurtowych rynków rolnych został wstrzymany ze względu na możliwość przejęcia od ARiMR akcji spółek. Akcje te nie zostały przez ARiMR przekazane, w związku z czym Minister Skarbu Państwa oferuje do zbycia posiadane pakiety akcji w hurtowych rynkach rolnych.

Zgodnie z zapisami dokumentu „Kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r." planowane było wspólne upublicznienie spółek Dipservice S.A. z siedzibą w Warszawie oraz Towarzystwo Obrotu Nieruchomościami Agro S.A. z siedzibą w Warszawie. Po przeprowadzeniu analiz podjęta została decyzja, iż prywatyzacja spółek nieruchomościowych będzie polegała na połączeniu kilku podmiotów i utworzeniu dużej spółki zajmującej się zarządzaniem nieruchomościami w trzech segmentach: biurowym, handlowym i logistycznym. Utworzona została Grupa PHN S.A., jest to pierwsza tego typu spółka działająca na polskim rynku, której prywatyzacja planowana jest poprzez GPW w Warszawie S.A. w 2012 r.

***

W 2011 r. realizowane były również procesy przekształceń własnościowych w takich sektorach i branżach jak: przemysł maszynowy i metalowy, budownictwo, przemysł drzewny i papierniczy, elektrotechniczny.

2.3. Monitorowanie zobowiązań prywatyzacyjnych

Według wstępnych danych na dzień 31 grudnia 2011 r. Ministerstwo Skarbu Państwa nadzorowało i monitorowało stan realizacji zobowiązań pozacenowych w 189 umowach prywatyzacyjnych. Dotyczy to 111 umów z prywatyzacji pośredniej (sprzedaż akcji lub udziałów Skarbu Państwa) oraz 78 umów z prywatyzacji bezpośredniej, w tym:

– 12 umów wniesienia przedsiębiorstwa do spółki,

– 22 umów sprzedaży przedsiębiorstwa,

– 44 umów o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Z punktu widzenia kraju pochodzenia inwestora, wśród czynnych umów prywatyzacyjnych, największą grupę stanowią umowy zawarte z inwestorami dysponującymi wyłącznie kapitałem polskim 90% (170 czynnych umów prywatyzacyjnych). Umowy z wyłącznym udziałem kapitału zagranicznego stanowią 9,5% (18 umów), natomiast umowy, w których występuje tzw. kapitał mieszany (inwestor polski i zagraniczny) stanowią jedynie 0,5% (1 umowa).

Na koniec 2011 r. wykonanie zobowiązań pozacenowych zostało zrealizowane w 130 czynnych umowach prywatyzacyjnych, co stanowi ponad 76% ogólnej liczby nadzorowanych umów.

Zobowiązania inwestycyjne stanowią bardzo istotną gospodarczo grupę zobowiązań pozacenowych, zamieszczanych w umowach prywatyzacyjnych. Łączna kwota zobowiązań inwestycyjnych wynikająca z czynnych umów prywatyzacyjnych, według stanu na 31 grudnia 2011 r. wynosi 8,027 mld zł i wykonane one zostały na poziomie 7,987 mld zł, co stanowi prawie 99% ogólnej kwoty wymagalnych zobowiązań inwestycyjnych wynikających z czynnych umów prywatyzacyjnych.

Zobowiązania dotyczące utrzymania stanu zatrudnienia stanowią kolejną bardzo istotną grupę zobowiązań pozacenowych, podejmowanych przez inwestorów w umowach prywatyzacyjnych. Spośród 189 nadzorowanych i monitorowanych umów prywatyzacyjnych, aż 138 zawiera zobowiązania dotyczące utrzymania stanu zatrudnienia (tj. 73%). W przypadku 123 umów zobowiązania dotyczące utrzymania stanu zatrudnienia zostały wykonane.

2.4. Przychody z prywatyzacji i dochody budżetowe

W „Kierunkach prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r.” zaplanowano realizację przychodów z prywatyzacji w wysokości 15.000,0 mln zł. Zostały one zrealizowane w kwocie 13.058,8 mln zł, co stanowi 87,06% przychodów zaplanowanych na dany rok.
Uzyskane przychody z prywatyzacji zostały rozdysponowane następująco:

– 6.267,6 mln zł – budżet państwa,

– 391,8 mln zł – Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców (art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji – dalej uokip),

– 414,7 mln zł – Fundusz Reprywatyzacji (art. 56 ust. 1 pkt 1 uokip),

- 5.057,6 mln zł – Fundusz Rezerwy Demograficznej (art. 58 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych),
- 261,2 mln zł – Fundusz Skarbu Państwa (art. 56 ust. 1 pkt 3 uokip),
- 261,2 mln zł – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (art. 56 ust. 1 pkt 4 uokip),
- 125,2 mln zł – Fundusz Pracy (art. 56 ust. 3 uokip),
- 176,6 mln zł – rezerwy poręczeniowe i gwarancyjne SP (art. 27 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez SP oraz niektóre osoby prawne),
- 102,9 mln zł – restrukturyzacja przemysłowego potencjału obronnego i modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP (art. 5 i 5a ustawy o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP).

Dochody z tytułu dywidend, zaplanowane na poziomie 3.300,0 mln zł wykonane zostały w kwocie 5.147,7 mln zł (155,99% planu).

2.5. Promocja prywatyzacji

Działania prywatyzacyjne Ministra Skarbu Państwa prowadzone są w trzech głównych obszarach: współpracy zagranicznej, relacji inwestorskich oraz projektów edukacyjnych.

Głównym celem prowadzonych działań był wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów ofertą prywatyzacyjną i istniejącymi możliwościami inwestycyjnymi w Polsce oraz zwiększenie społecznego zrozumienia dla odbywających się przemian poprzez poszerzenie wiedzy w tym zakresie i zachęcenie do aktywnego i świadomego zarządzania swoimi oszczędnościami oraz inwestowanie w akcje spółek i instrumenty giełdowe.

W ramach realizacji zakładanych celów:

- prowadzony był stały dialog z krajowym i zagranicznym środowiskiem inwestorów kapitałowych poprzez organizację ponad 30 wizyt inwestorskich kierownictwa Ministerstwa w zagranicznych centrach finansowych, promujących program prywatyzacji i polski rynek kapitałowy, organizację konferencji własnych (np. CEE IPO Summit), udział w charakterze współorganizatora wydarzeń o charakterze inwestorskim (np. IV Forum Inwestycyjne w Tarnowie), a także organizację wizyt inwestorów zagranicznych w Polsce. Ponadto za pośrednictwem Centrum Relacji Inwestorskich prowadzono bieżące kontakty z inwestorami, organizowano spotkania z potencjalnymi inwestorami i z osobami wyjeżdżającymi na placówki zagraniczne (WPHI) w celu zaznajomienia ich z ofertą MSP. Prowadzono także kampanię promocyjną prywatyzacji i polskiego rynku kapitałowego w mediach krajowych i zagranicznych;

- kontynuowano program edukacyjny „Własność to odpowiedzialność”, w ramach którego zrealizowane zostały projekty skierowane do: uczniów, studentów, seniorów, społeczności lokalnych, środowisk religijnych, nauczycieli oraz dziennikarzy;
- przeprowadzona została kampania informacyjno – edukacyjna „Akcjonariat Obywatelski. Inwestuj świadomie” skierowana do osób, które chciałyby rozpocząć inwestowanie na giełdzie oraz osób, które chcą poszerzyć swoją wiedzę w tym zakresie. Uruchomiono nowy portal edukacyjny www.AkcjonariatObywatelski.pl – bazę wiedzy o wszelkich działaniach o charakterze edukacyjnym związanym z tematyką inwestowania na giełdzie;
- zrealizowano ogólnopolski cykl spotkań edukacyjnych o inwestowaniu na giełdzie (49 miast; 3 000 uczestników);
- przeprowadzono Ogólnopolski Test Wiedzy o Inwestowaniu – był to pierwszy narodowy sprawdzian wiedzy o giełdzie, w którym udział wzięło łącznie ponad 3.700 osób (w tym osobowości mediów, studenci, sportowcy, politycy). Stronę internetową OTWI odwiedziło 32.000 osób, a test on-line rozwiązało 3 500. Kampania prowadzona była we współpracy z partnerami: Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych, Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych, Izbą Domów Maklerskich, spółkami PZU oraz TAURON, a także 9 biurami maklerskimi.

Przebieg działań prywatyzacyjnych w 2011 r. umożliwił skuteczną realizację zadań Ministra Skarbu Państwa związanych ze zbywaniem akcji i udziałów w nadzorowanych spółkach oraz upowszechnieniem wiedzy na temat oferty prywatyzacyjnej, a także samej prywatyzacji, jako zjawiska społeczno-ekonomicznego. Działania te przyczyniły się również do umocnienia roli Warszawy jako regionalnego centrum finansowego, a uzyskane przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa miały wpływ na zachowanie tempa rozwoju polskiej gospodarki.

Część I

Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej

Rozdział 1

Wykonanie postanowień ustawy budżetowej

1.1. Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu państwa

W art. 1 ustawy budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r. ustalono:

1) dochody budżetu państwa na kwotę 273.144.394 tys. zł,

2) wydatki budżetu państwa na kwotę nie większą niż 313.344.394 tys. zł,

3) deficyt budżetu państwa na kwotę nie większą niż 40.200.000 tys. zł.

Realizację podstawowych wielkości budżetu państwa w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010 r.	Ustawa 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	4-3	4:3	4:2	
						nominalnie	realnie
	w tys. zł				*%*		
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
Dochody	250.302.781	273.144.394	277.557.221	4.412.827	101,6	110,9	106,3
Wydatki	294.893.878	313.344.394	302.681.609	-10.662.785	96,6	102,6	98,4
Deficyt	44.591.097	40.200.000	25.124.388	-15.075.612	62,5	56,3	54,0

Dochody budżetu państwa w 2011 r. zrealizowano w kwocie wyższej o 4.412.827 tys. zł od zaplanowanej w ustawie budżetowej (o 1,6%). Przyczyny wzrostu wykonania dochodów zostały omówione w części charakteryzującej sytuację makroekonomiczną oraz w części opisującej zmiany poszczególnych tytułów dochodów budżetu.

Wydatki budżetu państwa wykonane zostały w 2011 r. w wysokości 302.681.609 tys. zł i były niższe o 10.662.785 tys. zł w stosunku do kwoty ustalonej w ustawie budżetowej na rok 2010, tj. o 3,4%. Rada Ministrów nie skorzystała z upoważnienia do wydania rozporządzenia o wydatkach niewygasających z końcem roku budżetowego, w związku z tym nie został ustalony katalog wydatków roku 2011, których realizacja byłaby przesunięta na rok 2012.

Wydatki budżetu państwa szczegółowo omówiono w Rozdziale 3 Sprawozdania „Wydatki budżetu państwa".

Deficyt budżetu państwa został zrealizowany w wysokości 25.124.388 tys. zł. W porównaniu do zapisanego w art. 1 ust. 3 ustawy budżetowej na 2011 r. nieprzekraczalnego poziomu 40.200.000 tys. zł był niższy o 15.075.612 tys. zł, tj. o 37,5%. Finansowanie potrzeb pożyczkowych przebiegało w zmiennych i niepewnych warunkach na

międzynarodowych rynkach finansowych. Były one kształtowane w głównej mierze przez kryzys zadłużeniowy w strefie euro (w efekcie wzrosty rentowności obligacji oraz obniżki ratingów wielu krajów europejskich) i działania na rzecz jego rozwiązania (restrukturyzacja długu i pakiet pomocowy dla Grecji, mechanizmy wzmacniające długoterminową dyscyplinę fiskalną w Unii Europejskiej, krajowe programy konsolidacji fiskalnej, instrumenty stabilizacyjne, działania Europejskiego Banku Centralnego). Istotny wpływ na sytuację na rynkach miało również obniżenie ratingu Stanów Zjednoczonych połączone z obawami o perspektywy gospodarcze i fiskalne w największej światowej gospodarce.

Koniunktura na rynkach międzynarodowych istotnie oddziaływała na sytuację na krajowym rynku skarbowych papierów wartościowych oraz na rynku walutowym (deprecjacja złotego). Jednocześnie czynnikiem sprzyjającym pozyskiwaniu środków był istotnie niższy poziom potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Prowadzona w tych warunkach polityka zarządzania długiem zapewniała niezbędny poziom finansowania tych potrzeb oraz realizację strategicznego celu, tj. minimalizację kosztów obsługi długu w długim okresie czasu przy przyjętych ograniczeniach na ryzyko. Było to wynikiem bezpiecznego i elastycznego podejścia w polityce emisyjnej poprzez odpowiednie dostosowania poziomu i struktury emitowanych instrumentów do panujących warunków rynkowych.

Zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) budżet państwa obok prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa, planowanych wydatków budżetu państwa i planowanego deficytu budżetu państwa określa również łączną kwotę prognozowanych dochodów środków europejskich i łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich oraz wynik budżetu środków europejskich.

W związku z powyższym w art. 2 ustawy budżetowej na rok 2011 ustalono:

1) dochody budżetu środków europejskich na kwotę 68.597.288 tys. zł,
2) wydatki budżetu środków europejskich na kwotę nie większą niż 84.004.046 tys. zł,
3) deficyt budżetu środków europejskich na kwotę nie większą niż 15.406.758 tys. zł.

Wykonanie budżetu środków europejskich w stosunku do postanowień ustawy prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010 r.	Ustawa 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	4-3	4:3	4:2	
						nominalnie	realnie
	w tys. zł				*%*		
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
Dochody	37.708.701	68.597.288	48.590.638	-20.006.650	70,8	128,9	123,5
Wydatki	48.124.677	84.004.046	60.829.662	-23.174.384	72,4	126,4	121,2
Deficyt	10.415.976	15.406.758	12.239.024	-3.167.734	79,4	117,5	112,7

Szczegółowe omówienie budżetu środków europejskich przedstawione zostało w Części II Sprawozdania „Budżet środków europejskich”.

1.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej

Poniżej omówiona została realizacja wybranych artykułów ustawy budżetowej, w szczególności tych, które:

1) wywarły znaczący wpływ na realizację budżetu państwa w 2011 r.;

2) nie są omówione w dalszej części sprawozdania.

1. W art. 3 ustawy budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 150) ustalone zostały przychody budżetu państwa na kwotę 402.251.517 tys. zł i rozchody budżetu państwa na kwotę 346.644.759 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 812.250.497 tys. zł, a rozchody 774.887.085 tys. zł. Rozchody podlegające ustawowemu limitowi, tj. z wyłączeniem rozchodów z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych (art. 52 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)) w tym samym roku ukształtowały się na poziomie 193.372.569 tys. zł, a odpowiadająca im kwota przychodów na poziomie 230.735.981 tys. zł.

2. Wykonanie art. 5 ustawy budżetowej przedstawia się następująco:

   - przyrost zadłużenia na dzień 31 grudnia 2011 r. z tytułu zaciągniętych i spłaconych kredytów lub pożyczek oraz emisji i spłaty skarbowych papierów wartościowych wyniósł 28.908.498 tys. zł, przy limicie ustawowym na poziomie 100.000.000 tys. zł;

   - skarbowe papiery wartościowe nowo wyemitowane, których nominalną wartość określono na maksymalną kwotę 15.000.000 tys. zł, przeznaczone na przedterminową spłatę wykup lub zamianę innych niż skarbowe papiery wartościowe zobowiązań Skarbu Państwa, a także na spłatę zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z ustaw, orzeczeń sądów lub innych tytułów nie były emitowane.

3. W art. 6 ustawy budżetowej na rok 2011 ustalony został limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa w wysokości 60.000.000 tys. zł. Limit ten został wykorzystany w wysokości 21.221.962,2 tys. zł, co stanowi 35,4% planowanego limitu.

   Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689, z późn. zm.) łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa corocznie ustawa budżetowa, przy czym zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy, kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

4. W art. 7 ustawy budżetowej na rok 2011 ustalony został limit łącznych zobowiązań Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych oraz gwarancji ubezpieczeniowych na kwotę 10.500.000 tys. zł. Łączne zobowiązania na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 7.775.108,5 tys. zł, tj. 74,1% limitu określonego w ustawie budżetowej na rok 2011.

5. Zgodnie z art. 8 ustawy budżetowej Minister Finansów upoważniony został do:

   1) dokonywania ze środków budżetu państwa wypłat z tytułu kredytów i pożyczek udzielanych na podstawie umów międzynarodowych rządom innych państw – do kwoty 1.700.000 tys. zł. Kwota związana z finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa wyniosła 1.012.680 tys. zł. Faktyczne wykorzystanie środków budżetu państwa w 2011 r. wyniosło 135.062 tys. zł, czyli 13,3% planu.

      Niższe od planowanego wykorzystanie środków budżetu państwa było w szczególności spowodowane:

      - nie podpisaniem w 2011 r. Umowy pożyczki między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotwy na kwotę będącą równowartością w złotych kwoty 100.000 tys. EUR,
      - niewykorzystaniem przez Republikę Islandii pozostałej części pożyczki, na kwotę 420.000 tys. zł, ze względu na przesunięcie planowanego terminu wykorzystania pozostałej kwoty na rok 2012,
      - opóźnieniami przy zawieraniu oraz realizacji kontraktów przewidzianych do finansowania w ramach Umów między Rządem RP a Rządami Angoli, Chińskiej Republiki Ludowej oraz Wietnamu,
      - brakiem decyzji ze strony potencjalnych kredytobiorców, tj. rządów m.in. Uzbekistanu, Indonezji, Wietnamu, Tadżykistanu, Kirgistanu, Bośni i Hercegowiny;

   2) udzielania ze środków budżetu państwa:

      a) pożyczek dla Banku Gospodarstwa Krajowego na:

         – zwiększenie funduszy własnych Banku – do kwoty 500.000 tys. zł.

            Zgodnie z art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. Nr 65, poz. 594, z późn. zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych może udzielić BGK pożyczki ze środków budżetu państwa, przy zachowaniu wymogów określonych w art. 127 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), na zwiększenie funduszy uzupełniających (fundusze uzupełniające są składnikiem funduszy własnych).

W 2011 r. Bank Gospodarstwa Krajowego nie występował o udzielenie pożyczki w formie pożyczki podporządkowanej, spełniającej warunki określone w art. 127 ust. 3 pkt 2 lit. b ustawy – Prawo bankowe,

- rzecz krajowego Funduszu Drogowego – do kwoty 10.000.000 tys. zł.

W 2011 r. nie została udzielona pożyczka ze środków budżetu państwa dla Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego,

b) pożyczek dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego – do kwoty 1.000.000 tys. zł.

Kwota upoważnienia Ministra Finansów do udzielenia pożyczek ze środków budżetu państwa dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego nie została wykorzystana,

c) pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach postępowania naprawczego i ostrożnościowego – do kwoty 30.000 tys. zł.

W 2011 roku zostały udzielone pożyczki z budżetu państwa w ramach postępowania naprawczego w łącznej wysokości 27.942,9 tys. zł, co stanowi 93,1% planowanego limitu,

d) pożyczek dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. na wypłatę gwarantowanych przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu ubezpieczeń eksportowych oraz kwot gwarancji ubezpieczeniowych do kwoty 500.000 tys. zł.

W 2011 roku KUKE S.A. nie zaciągała z budżetu państwa pożyczek na wypłatę gwarantowanych przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu ubezpieczeń eksportowych oraz kwot gwarancji ubezpieczonych,

e) pożyczek Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych na wypłatę świadczeń gwarantowanych przez państwo – do kwoty 6.000.000 tys. zł.

W roku 2011 kwota udzielonej Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych pożyczki z budżetu państwa wyniosła 5.000.000 tys. zł, co stanowi 83,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011.

6. Z określonej w art. 15 ustawy budżetowej na rok 2011 liczby etatów Policji 102.393, w tym 102.309 etatów w jednostkach organizacyjnych Policji, faktyczna realizacja zatrudnienia wyniosła 95.632 etatów, w tym w jednostkach organizacyjnych Policji 95.567 etatów.

7. Wykonanie art. 17 ustawy budżetowej na rok 2011 dotyczące służby cywilnej, przedstawia się następująco:

1) limit mianowań urzędników – 500 osób; mianowano 497 urzędników, co stanowi 99,4% planu;

2) środki na wynagrodzenia w wysokości 6.804.376 tys. zł, zrealizowano w wysokości 6.848.285 tys. zł, co stanowi 100,6% zaplanowanych środków;

3) środki na szkolenia w wysokości 71.351 tys. zł, zrealizowano w wysokości 53.912 tys. zł, co stanowi 75,6% zaplanowanych wydatków.

8. Prognozowany w art. 18 ustawy budżetowej na rok 2011 średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych na poziomie 102,3% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 stycznia 2012 r. wyniósł 104,3%.

9. Prognozowany w art. 19 ustawy budżetowej na rok 2011 średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na poziomie 102,5% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 stycznia 2012 r. wyniósł 104,8%.

10. Ustalona w art. 20 ustawy budżetowej na rok 2011 wysokość odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 3.773.570 tys. zł, tj. zgodnie z planem (dane wynikające ze sprawozdania z wykonania planu FUS za rok 2011).

11. Określona w art. 21 ustawy budżetowej na rok 2011 kwota wydatków na prewencję rentową w wysokości 174.000 tys. zł zrealizowana została w wysokości 166.735 tys. zł (dane wynikające ze sprawozdania finansowego FUS na rok 2011). Zrealizowana kwota wydatków z FUS na prewencję rentową była niższa od zaplanowanej, stanowiąc 95,8% planu wg ustawy budżetowej.

12. W art. 22 ustawy budżetowej na rok 2011 wysokość odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych (FEP) na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 1.573 tys. zł, tj. zgodnie z planem (dane wynikające ze sprawozdania z wykonania planu FEP za rok 2011).

13. Zrealizowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z art. 23 ustawy budżetowej na rok 2011, wysokość należności dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych składek na otwarte fundusze emerytalne była zgodna z planem i wyniosła 0,8% kwoty składek przekazanych do funduszy.

14. Odpis od funduszu emerytalno-rentowego na fundusz administracyjny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, o którym mowa w art. 24 ustawy budżetowej na rok 2011, wyniósł 442.000 tys. zł i został wykonany zgodnie z ustawą (dane wynikające ze sprawozdania z wykonania planu finansowego funduszu emerytalno-rentowego oraz funduszu administracyjnego za rok 2011).

15. Zrealizowana kwota wydatków z FUS na prewencję wypadkową wyniosła 3.240 tys. zł (kwota wynikająca ze sprawozdania z wykonania planu finansowego FUS za rok 2011) i była niższa od zaplanowanej (3.500 tys. zł – art. 25 ustawy budżetowej na rok 2011) – wykonanie wydatków stanowi 92,6% planu wg ustawy budżetowej.

16. Kwota zwrotu przez ZUS pobranych od płatnika składek odsetek za zwłokę z tytułu nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres prowadzenia działalności lub współpracy w okresie przybywania na urlopie wychowawczym, o którym mowa w art. 26 ustawy budżetowej na rok 2011, wyniosła 102 tys. zł (kwota wynikająca ze sprawozdania z wykonania planu finansowego FUS za rok 2011). Zrealizowana kwota zwrotu z FUS pobranych przez ZUS odsetek była wyższa od zaplanowanej (50 tys. zł) – kwota zwrotu stanowiła 204% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.

17. Prognozowana w art. 27 ustawy budżetowej na rok 2011 kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej na poziomie 3.359 zł zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 r. wyniosła 3.399,52 zł.

18. Zgodnie z art. 28 ustawy budżetowej na rok 2011 jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane były do dokonywania wpłat, o których mowa w art. 29 – 31 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.). Z wyżej wymienionego tytułu do budżetu państwa wpłynęły dochody wpłacone przez:

    1) gminy, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 618.671 tys. zł, co stanowi 99,9% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011; przy czym kwota ta obejmuje zwiększone przez Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego wpłaty z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin o łączną kwotę 52 tys. zł oraz wpłaty Gminy Rewal za lata ubiegłe w wysokości 648 tys. zł i Gminy Nadarzyn w kwocie 530 tys. zł.; jednocześnie wpłat za 2011 r. w pełnej wysokości nie dokonały Gmina Rewal – 662 tys. zł oraz gmina Nadarzyn – 1.324 tys. zł;

    2) powiaty, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 1.137.235 tys. zł, co stanowi 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011;

    3) województwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w wysokości 627.892 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011.

19. Zgodnie z art. 31 ustawy budżetowej na rok 2011 Minister Finansów został upoważniony do sprzedaży aktywów finansowych zwolnionych w wyniku operacji przedterminowego wykupu zadłużenia zagranicznego. W 2011 roku operacje przedterminowego wykupu długu zagranicznego oraz sprzedaży aktywów z nim związanych nie miały miejsca.

20. Na podstawie regulacji zawartych w art. 32 ust. 1 ustawy budżetowej na rok 2011 Minister Finansów dokonał transakcji na instrumentach pochodnych zmieniających strukturę przepływów finansowych stanowiących wydatki budżetu państwa z tytułu obsługi długu krajowego, skutkujących poniesieniem wydatków w 2011 r. w kwocie 1.563.680 tys. zł i zmniejszeniem wydatków w 2012 r. w kwocie 1.609.157 tys. zł.

    Na podstawie regulacji zawartych w art. 32 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2011 Minister Finansów dokonał transakcji na instrumentach pochodnych zmieniających strukturę przepływów finansowych stanowiących przychody i rozchody budżetu państwa w trakcie roku. Dokonane transakcje zamiany środków walutowych na złotowe służyły zarządzaniu płynnością budżetu państwa i skutkowały okresowym zmniejszeniem rozchodów z tytułu przepływów związanych z rachunkiem walutowym w wysokości 1.591.550 tys. zł, a następnie zwiększeniem tych rozchodów w wysokości 1.594.818 tys. zł.

21. W art. 37 ustawy budżetowej na rok 2011 ustalono łączną kwotę, do wysokości której organy administracji rządowej mogą zaciągać zobowiązania finansowe z tytułu umów o partnerstwie publiczno-prywatnym na poziomie 1.000.000 tys. zł. W roku 2011 żaden organ administracji rządowej nie zawarł umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym i w związku z tym ustalony limit nie został wykorzystany.

22. Art. 41 ustawy budżetowej na rok 2011 traktuje o prefinansowaniu zadań przewidzianych do finansowania ze środków Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.), do programów i projektów realizowanych w ramach Narodowego Planu Rozwoju stosuje się przepisy ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 249, poz. 1832). Na mocy tych przepisów jednostki sektora finansów publicznych realizujące projekty finansowane z udziałem Funduszu Spójności mogą otrzymać z budżetu państwa środki na prefinansowanie tych projektów.

W załączniku nr 19 w kolumnie „Rozchody” ujęto kwoty przeznaczone na finansowanie jednostek samorządu terytorialnego realizujących projekty w ramach Funduszu Spójności.

Bank Gospodarstwa Krajowego w roku 2011 nie udzielił żadnych pożyczek na prefinansowanie jednostkom sektora finansów publicznych jednakże kontynuowano obsługę umów zawartych w latach poprzednich.

Środki zaplanowane jako rozchody w wysokości 50.000 tys. zł dla prefinansowania w przypadku projektów realizowanych z udziałem Funduszu Spójności nie zostały uruchomione.

Po stronie przychodów dla projektów realizowanych z udziałem Funduszu Spójności uzyskano 38.504 tys. zł, co stanowi 41,85% kwot zaplanowanych.

W oparciu o przepisy art. 10d ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. Nr 187, poz. 1381, z późn. zm.), w powiązaniu z przepisami art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, jednostki samorządu terytorialnego realizujące operacje z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich mogą otrzymywać środki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych w formie oprocentowanej pożyczki udzielonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W załączniku nr 19 w kolumnie „Rozchody” ujęto kwoty przeznaczone na ww. pożyczki dla jednostek samorządu terytorialnego na działania realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Bank Gospodarstwa Krajowego w roku 2011 udzielił pożyczek jednostkom samorządu terytorialnego w kwocie 822.159 tys. zł.

Wobec ujęcia w ustawie budżetowej na rok 2011 na powyższy cel kwoty 1.241.227 tys. zł – wykonanie wyniosło 66% zaplanowanej kwoty.

Spłaty ww. pożyczek, ze środków uzyskanych przez jednostki samorządu terytorialnego od agencji płatniczej, stanowiących refundację wydatków kwalifikowalnych w ramach PROW 2007-2013 – zasilają przychody budżetowe.

Po stronie przychodów dla projektów realizowanych w ramach PROW 2007-2013 uzyskano kwotę 704.509 tys. zł, co stanowi 84,8% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011.

Rozdział 2

Dochody budżetu państwa

2.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2011 r.

Odnotowany w 2011 r. wzrost gospodarczy okazał się wyższy niż prognozowano na etapie opracowywania ustawy budżetowej. Taka sytuacja spowodowała, że pomimo niższego, w porównaniu do przewidywanych na etapie opracowywania ustawy budżetowej na 2011 r., wykonania dochodów podatkowych (blisko 90% dochodów budżetu państwa) w 2010 r., dochody te ukształtowały się w 2011 r. na nieznacznie wyższym niż prognozowano poziomie. Odchylenie wykonania od prognozy w przypadku dochodów podatkowych (0,2%) było jednym z najniższych odnotowanych w ostatnich dwóch dekadach.

Do najważniejszych czynników o charakterze makroekonomicznym, które miały wpływ na dochody budżetu państwa w 2011 r. należały:

- 4,3% realny wzrost PKB, tj. o 0,4 p.p. wyższy niż w 2010 r.,
- tempo wzrostu spożycia indywidualnego ogółem, które wyniosło 3,1% (realnie),
- przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej – które wzrosło według szacunków MF o 1,7%,
- wzrost przeciętnego wynagrodzenia o 5,4% (nominalnie),
- średnioroczny wskaźnik CPI na poziomie 104,3.

Jednakże z uwagi na fakt, że wyższy niż pierwotnie planowano wzrost gospodarczy w 2011 r. był przede wszystkim wynikiem wyższego wkładu eksportu netto, przy równocześnie niższej niż prognozowano kontrybucji popytu krajowego, nie przełożył się on w znacznym stopniu na zwiększenie dochodów podatkowych w stosunku do prognozowanych w ustawie budżetowej.

W zakresie dochodów niepodatkowych, które zostały zrealizowane w kwocie wyższej niż prognozowano w ustawie budżetowej, należy zwrócić uwagę na wyższą niż pierwotnie planowano wpłatę z zysku Narodowego Banku Polskiego oraz wyższe dochody z dywidend. Nie zrealizowane zostały natomiast prognozowane dochody z wpłaty Banku Gospodarstwa Krajowego z jego funduszy własnych, które to fundusze miały zostać zasilone w wyniku zbycia posiadanych przez Bank akcji spółki PKO BP S.A.

Najważniejszą zmianą systemową mającą wpływ na dochody budżetu państwa w 2011 r. była podwyżka stawek podatku od towarów i usług o 1 punkt procentowy (z 22% do 23% i z 7% na 8%), przy równoczesnym zmniejszeniu stawki z 7% do 5% na niektóre podstawowe towary żywnościowe.

2.2. Dochody budżetu państwa

Dochody budżetu państwa w 2011 r. wyniosły 277.557.221 tys. zł i były wyższe o 4.412.827 tys. zł (tj. o 1,6%) od prognozowanych w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2010 r. nastąpił wzrost o 27.254.440 tys. zł, tj. o 10,9% nominalnie i o 6,3% realnie.

Realizację dochodów budżetu państwa w 2011 r. według źródeł przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	2010	2011		4/2	4/3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	w tys. zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Dochody ogółem	**250.302.781**	**273.144.394**	**277.557.221**	**110,9**	**101,6**
Dochody podatkowe i niepodatkowe	**247.054.326**	**270.719.380**	**275.485.421**	**111,5**	**101,8**
1. Dochody podatkowe	**222.552.687**	**242.670.010**	**243.210.936**	**109,3**	**100,2**
1.1. Podatki pośrednie	165.189.646	179.670.000	180.272.611	109,1	100,3
a) podatek od towarów i usług	107.880.327	119.300.000	120.831.951	112,0	101,3
b) podatek akcyzowy	55.684.476	58.700.000	57.963.709	104,1	98,7
c) podatek od gier	1.624.843	1.670.000	1.476.951	90,9	88,4
1.2. Podatek CIT	21.769.869	24.800.000	24.861.922	114,2	100,2
1.3. Podatek PIT	35.592.648	38.200.000	38.074.916	107,0	99,7
1.4 Podatek tonażowy	3	10	7	233,3	70,0
1.5. Podatki zniesione	520	0	1.480	284,7	-
2. Dochody niepodatkowe	**24.501.639**	**28.049.370**	**32.274.485**	**131,7**	**115,1**
2.1. Dywidenda	4.977.098	3.590.500	6.122.896	123,0	170,5
2.2. Cło	1.663.745	1.831.000	1.923.842	115,6	105,1
2.3. Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	11.176.869	18.526.315	15.641.285	139,9	84,4
2.4. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.726.650	2.384.555	2.383.798	87,4	100,0
2.5. Wpłaty z zysku NBP	3.957.277	1.717.000	6.202.663	156,7	361,3
Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	**3.248.455**	**2.425.014**	**2.071.800**	**63,8**	**85,4**

W 2011 r. dynamika nominalna dochodów budżetu państwa, zarówno ze źródeł podatkowych jak i niepodatkowych, była wyższa niż dynamika nominalna produktu krajowego brutto, powodując wzrost relacji dochodów budżetu państwa do produktu krajowego brutto.

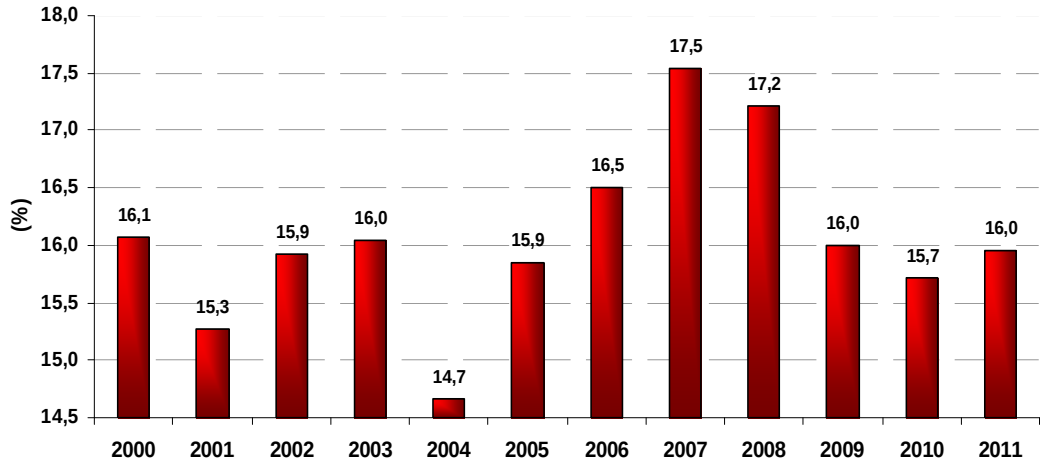
W 2011 r. relacja dochodów budżetu państwa ogółem do PKB zwiększyła się do poziomu 18,2%, czyli o 0,5 pkt proc. w porównaniu z 2010 r., w tym relacja dochodów podatkowych zwiększyła się o 0,3 pkt proc., a relacja dochodów niepodatkowych o 0,4 pkt proc.

Wzrost relacji dochodów budżetu państwa do produktu krajowego brutto w 2011 r. wynikał z:

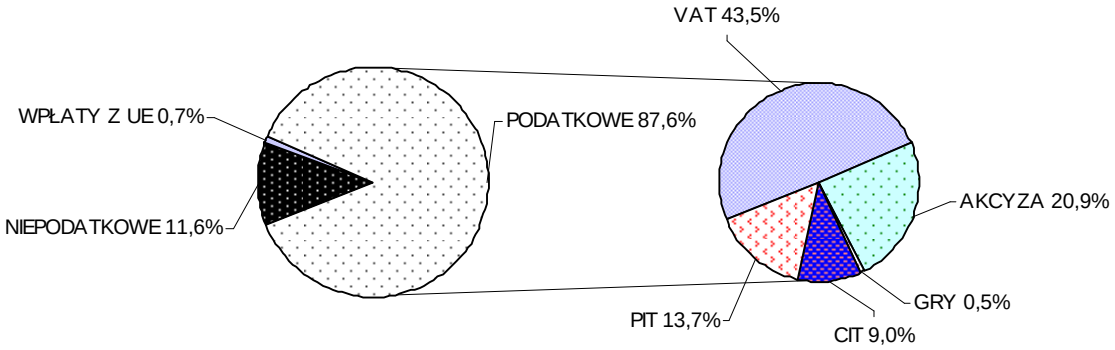
- efektu podwyższenia o 1 pkt proc. stawek podatku VAT, przy równoczesnym zmniejszeniu stawki z 7% do 5% na podstawowe towary żywnościowe,
- wysokich wpływów z podatku CIT, które charakteryzują się silną procyklicznością,
- zrealizowania wyższych dochodów niepodatkowych niż w 2010 r. o 31,7%, w tym m. in.:
  - wpłaty z zysku NBP, która była o 56,7% wyższa niż w 2010 r.,
  - dochodów z opłat, grzywien, odsetek i innych dochodów niepodatkowych, które okazały się o 39,9% wyższe niż w 2010 r.,
  - dywidend i wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa wyższych o 23% niż w 2010 r.

Z uwagi na fakt, że w poprzednich latach środki pochodzące z Unii Europejskiej zostały włączone do budżetu państwa, a od 2010 r. środki z UE w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 zostały wyodrębnione w Budżecie Środków Europejskich, bardziej zasadne jest porównywanie z poprzednimi okresami wyłącznie dochodów podatkowych budżetu państwa, które stanowią blisko 90% dochodów budżetu państwa (w 2011 r.). Relację dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB przedstawia poniższy wykres.

Relacja dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu państwa w 2011 r.

W ogólnej kwocie dochodów budżetowych w 2011 r. wzrósł udział dochodów niepodatkowych, a zmalał dochodów podatkowych. W ramach dochodów podatkowych zwiększył się udział VAT (w związku z podwyższenie stawek podatkowych o 1 pkt proc.) oraz CIT, a zmniejszył podatku akcyzowego i podatku PIT.

Podatek od towarów i usług

W 2011 r. dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 120.831.951 tys. zł i były wyższe o 1.531.951 tys. zł od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Oznacza to wykonanie prognozy dochodów z podatku VAT zawartej w ustawie budżetowej na 2011 r. na poziomie 101,3%. W porównaniu do 2010 r. dochody z podatku VAT były wyższe o 12,0%. Bardzo wysoka dynamika wpływów z podatku VAT jest w dużej części spowodowana wprowadzeniem w 2011 r. podwyżki stawek podatku VAT. Przy wprowadzaniu podwyżki dokonano równocześnie obniżenia obowiązujących stawek VAT na niektóre podstawowe artykuły żywnościowe.

Obok wprowadzenia podwyżki stawek podatku, na wyższą realizację dochodów z podatku od towarów i usług w stosunku do prognozy, wpływ miały czynniki o charakterze makroekonomicznym. Główny element bazy podatku VAT, tj. konsumpcja indywidualna wzrosła w 2011 r. w ujęciu nominalnym o ok. 7,7%.

Silniejsze od przewidywanego zacieśnienie fiskalne (po stronie wydatkowej) w 2011 r. spowodowało ograniczenie tempa wzrostu wpływów z tej części podatku VAT, dla której podstawą są zakupy towarów i usług dokonywane przez jednostki należące do sektora finansów publicznych. Dotyczyło to w szczególności niższego od oczekiwanego wzrostu inwestycji publicznych.

Podatek akcyzowy

W 2011 r. dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 57.963.709 tys. zł i stanowiły 98,7% prognozy z ustawy budżetowej. W porównaniu do 2010 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły nominalnie o 4,1%, a realnie spadły o 0,2%. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 3,8% i była niższa o 0,1 p.p. niż w 2010 r.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2010 r. i 2011 r. z wyszczególnieniem wpływów od głównych grup towarów akcyzowych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2010	2011		4/2	4/3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	w tys. zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Podatek akcyzowy	**55.684.476**	**58.700.000**	**57.963.709**	**104,1**	**98,7**
Paliwa silnikowe[1]	22.675.365	25.288.900	24.156.617	106,5	95,5
Oleje smarowe[2]	175.511	176.100	172.363	98,2	97,9
Olej opałowy	398.557	382.000	355.695	89,2	93,1
Gaz LPG	1.096.678	1.173.000	1.023.647	93,3	87,3
Wyroby tytoniowe	17.436.293	17.510.000	18.264.158	104,7	104,3
Wyroby spirytusowe	6.500.181	6.604.000	6.445.139	99,2	97,6
Piwo	3.298.309	3.403.000	3.422.365	103,8	100,6
Wino	444.805	405.000	428.863	96,4	105,9
Samochody osobowe	1.337.607	1.361.000	1.253.729	93,7	92,1
Energia elektryczna	2.319.422	2.397.000	2.440.722	105,2	101,8
Pozostałe wyroby akcyzowe[3]	1 747	-	412	23,6	-

[1] wpływy z podatku akcyzowego od benzyn silnikowych i olejów napędowych.

[2] dochody z akcyzy od olejów smarowych zostały wprowadzone do klasyfikacji budżetowej, jako oddzielny rozdział „*75628 Podatek akcyzowy od olejów smarowych*", od marca 2009 r. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów (…) – (Dz. U. Nr 121, poz. 1002, z późn. zm.).

[3] od dnia 1 marca 2009 r. (tj. wejścia w życie ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym) „pozostałe wyroby akcyzowe", do których było zaliczane wyposażenie specjalistyczne obiektów działalności rozrywkowej, nie są ujęte w wykazie wyrobów akcyzowych stanowiącym załącznik nr 1 do tej ustawy, nie podlegają opodatkowaniu akcyzą. Stąd też w ustawie budżetowej na rok 2011 nie planowano dochodów z akcyzy z tego tytułu.

Dochody z podatku akcyzowego były w 2011 r. niższe o 736.291 tys. zł (tj. o 1,3%) od prognozowanych w ustawie budżetowej.

Wyższe niż prognozowano dochody wystąpiły w następujących grupach wyrobów akcyzowych: wyroby tytoniowe, piwo, wino i pozostałe napoje fermentowane oraz wyroby pośrednie, jak również z energii elektrycznej.

W 2011 r. w przypadku wyrobów tytoniowych nastąpiła podwyżka stawki akcyzy, wynikająca z konieczności dostosowania do minimalnego poziomu opodatkowania obowiązującego w UE, która pomimo zanotowanego spadku sprzedaży wpłynęła na zwiększenie dochodów budżetu państwa z tego tytułu. Dodatkowym czynnikiem powodującym wyższe wpływy podatkowe od wyrobów tytoniowych był wzrost ceny detalicznej papierosów, co spowodowało wzrost wpływów budżetowych z części procentowej podatku akcyzowego liczonego od ceny detalicznej.

Stawki podatkowe na pozostałe wyroby akcyzowe nie zmieniły się w 2011 r., w porównaniu z 2010 r. W związku z tym wyższe od prognozowanych wpływy podatkowe z tych tytułów wynikają głównie z wyższej, niż pierwotnie prognozowano, sprzedaży tych wyrobów.

Według danych GUS dostawy na rynek piwa w 2011 r. zwiększyły się o 3,4% r/r. Dane z izb celnych za 2011 r. wskazują na wzrost łącznej sprzedaży piwa o 4,7% r/r. W ocenie ZPPP Browary Polskie (organizacji skupiającej producentów piwa w Polsce tworzących ponad 90% rynku) w 2011 r. sprzedaż piwa wzrosła o 2,5% w porównaniu do 2010 r.

W przypadku energii elektrycznej, wg danych GUS w 2011 r. produkcja tego wyrobu zwiększyła się o 3,6% r/r, co było związane z wysokim wzrostem gospodarczym – produkt krajowy brutto w 2011 r. był realnie wyższy o 4,3% w porównaniu z 2010 r.

Niższe od prognozowanych w ustawie budżetowej dochody wystąpiły w następujących grupach wyrobów akcyzowych: paliwa silnikowe, gaz (LPG), alkohol etylowy, samochody osobowe, oleje opałowe, oleje smarowe. Przy utrzymaniu stawek akcyzy na poziomie z 2010 r., słabsze od oczekiwanego wykonanie dochodów było wynikiem niższej niż prognozowano sprzedaży tych wyrobów.

Dochody budżetu państwa z akcyzy od paliw silnikowych wzrosły w 2011 r. o 6,5% w porównaniu z 2010 r. Wynika to z dwóch czynników: wygaśnięcia z dniem 30 kwietnia 2011 r. programu pomocowego N 57/2008 (przestały funkcjonować w Polsce notyfikowane mechanizmy wsparcia w postaci ulg w podatku akcyzowym od biokomponentów oraz paliw silnikowych z udziałem biokomponentów), jak również zmian w wielkości sprzedaży poszczególnych rodzajów paliw. Według danych GUS dostawy na rynek benzyny silnikowej w trzech pierwszych kwartałach 2011 r. spadły o 1,7% w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r., natomiast dostawy na rynek oleju napędowego – wzrosły o 8,9% r/r.

Z danych Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego wynika, że w 2011 r. konsumpcja oleju napędowego zwiększyła się o 8,0% w porównaniu z 2010 r., podczas gdy zużycie benzyny silnikowej spadło o 4,0%, przy czym w 2011 r. udział oleju napędowego w łącznej konsumpcji benzyny silnikowej i oleju napędowego wyniósł ok. 75%. Według danych z izb celnych w 2011 r. sprzedaż łączna benzyn silnikowych, w tym paliwa lotniczego, spadła o 4,8% r/r, a oleju napędowego wzrosła o 10,7% r/r. Spadek sprzedaży benzyny silnikowej mógł być spowodowany gwałtownym wzrostem cen tego paliwa, który w 2011 r. według GUS wyniósł ok. 12% w porównaniu do 2010 r. Wzrost cen oleju napędowego był w tych latach jeszcze wyższy (o ok. 17,8%), jednak fakt wykorzystywania tego paliwa w transporcie oraz przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych spowodował, że nie wpłynęło to na zmniejszenie jego zużycia.

W odniesieniu do gazu LPG w ocenie Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego w 2011 r. konsumpcja tego wyrobu zmniejszyła się o 4,0% r/r. Również dane Polskiej Organizacji Gazu Płynnego wskazują na 2,9% spadek sprzedaży tego paliwa w 2011 r. w porównaniu do 2010 r.

Podobnie jak w przypadku benzyny silnikowej i gazu LPG, konsumpcja lekkiego oleju opałowego okazała się niższa. W 2011 r., według Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego, spadła o ok. 11,0% w porównaniu z 2010 r. Sprzedaż oleju opałowego jest w dużej mierze zdeterminowana warunkami pogodowymi.

W przypadku samochodów osobowych i wyrobów spirytusowych odnotowano niższe niż w 2011 r. poziomy sprzedaży.

Według danych Służby Celnej w 2011 r. liczba sprowadzonych do Polski samochodów osobowych była niższa o 8,8% r/r. Dodatkowo w 2011 r. nastąpiła, niekorzystna z punktu widzenia podatkowego, zmiana struktury sprowadzanych aut pod względem pojemności silnika. W 2011 r. odnotowano spadek o 8,2% r/r liczby aut o pojemności silnika do 2,0 litrów, natomiast spadek liczby sprowadzanych aut o pojemności silnika powyżej 2,0 litrów wyniósł aż 13,8% r/r. Samochody o mniejszej pojemności silnika są opodatkowane znacznie niższą stawką akcyzy (stawki akcyzy wynoszą odpowiednio 3,1% dla samochodu o pojemności silnika do 2 litrów oraz 18,6% wartości pojazdu dla samochodu o pojemności silnika powyżej 2 litrów). W 2011 r. odnotowano również spadek sprzedaży nowych samochodów. Według Instytutu Badań Rynku Motoryzacyjnego SAMAR w 2011 r. liczba zarejestrowanych nowych samochodów osobowych zmniejszyła się o ponad 12,0% r/r.

Podatek od gier

W 2011 r. dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 1.476.951 tys. zł, tj. 88,4% prognozy z ustawy budżetowej, natomiast w porównaniu do wykonania 2010 r. były niższe o 9,1%.

Relacja do PKB omawianych wpływów utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego, tzn. wyniosła 0,1%.

Na podstawie art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 19.11.2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540), podmioty urządzające gry hazardowe uiszczają podatek od gier. Wpływy z tytułu podatku od gier do budżetu państwa na 2011 r. zostały zaplanowane w wysokości 1.670 mln zł.

Na kwotę dochodów z tytułu podatku od gier w 2011 r. złożyły się głównie następujące wpływy z opodatkowania:

- gier liczbowych w kwocie 522.725 tys. zł,
- gier w salonach gier na automatach w kwocie 296.645 tys. zł,
- gier w punktach gier na automatach o niskich wygranych w kwocie 366.338 tys. zł,
- gier w kasynach gry, zakładów wzajemnych, loterii pieniężnych i audioteksowych w kwocie 281.724 tys. zł.

Do głównych przyczyn niższego wykonania prognozy dochodów z tytułu podatku od gier w 2011 r. należy zaliczyć:

- w zakresie gier liczbowych:
  - nieplanowane na etapie prognozy do ustawy budżetowej na 2011 r., zmniejszenie liczby oferowanych graczom gier liczbowych z 7 w 2010 r. do 6 w 2011 r.,
  - zmniejszenie wpływów z niektórych rodzajów gier,
- zmniejszenie się średniej liczby działających kasyn z 27 w 2010 r. do 23 w II kwartale 2011 r., co wpłynęło na zmniejszenie wpływów podatku z tego tytułu. Sukcesywne zwiększenie ilości kasyn w II połowie 2011 r., nie zniwelowało ubytku z I półrocza 2011 r.,
- w zakresie zakładów wzajemnych nastąpiła zmiana polegająca na zmianie podmiotów prowadzących ten rodzaj gry. Nastąpił również spadek ilości punktów przyjmowania zakładów wzajemnych o 6%,
- zmniejszenie liczby zezwoleń na działalność loterii audioteksowej z 31 w 2009 r., 24 w 2010 r. do 17 w 2011 r.,

– zmniejszenie liczby automatów o niskich wygranych, od których zapłacono podatek od gier wykazanych w deklaracjach POG-4R z 19.404 sztuk w grudniu 2010 r. do 14.148 sztuk w grudniu 2011 r.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa w 2011 r. z podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w kwocie 24.861.922 tys. zł, tj. 100,2% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2010 r. dochody te były wyższe o 3.092.053 tys. zł, tj. o 14,2% nominalnie, realnie o 9,5%. Relacja omawianych dochodów do PKB wyniosła w 2011 r. 1,6%, wobec 1,5% w 2010 r.

W 2011 r. banki i pozostałe instytucje finansowe wpłaciły 4.054 mln zł podatku dochodowego (wpływy łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego), tj. o 11,5% więcej niż przed rokiem, co stanowiło 97% kwoty prognozowanej na 2011 r. Według danych Komisji Nadzoru Finansowego wynik finansowy brutto banków w 2011 r. był wyższy o 37,7% r/r.

Według danych GUS, dotyczących sytuacji podmiotów gospodarczych w roku 2011, wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych uległy poprawie w porównaniu do 2010 r. Zysk finansowy brutto przedsiębiorstw niefinansowych w 2011 r. wyniósł 142,4 mld zł wobec 121,5 mld zł w 2010 r., co oznacza wzrost o 17,2% r/r.

Pozytywnie na wysokość dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych w 2011 r. wpłynęło saldo[4] wynikające z rozliczenia rocznego za 2010 r. zrealizowane w kwocie 2,4 mld zł (co oznacza wzrost o 2,6 mld zł w stosunku do salda wynikającego z rozliczenia za rok 2009). Łączna kwota do zapłaty wykazana w zeznaniach za 2010 r. wzrosła o 1,4 mld zł, tj. o 27% w porównaniu do rozliczenia za 2009 r., natomiast znacznie, bo z 5,3 mld zł do 4,2 mld zł, tj. o 1,1 mld zł, zmniejszyła się kwota wykazana jako nadpłata tego podatku. Wpłaty zaliczek na podatek po oczyszczeniu o efekt sald rozliczeń rocznych wzrosły w 2011 r. o 4,5% r/r, co wynikało między innymi z faktu opłacania przez część podatników zaliczek na podatek w sposób uproszczony, tj. na podstawie informacji o podatku należnym za 2009 r., który był rokiem silnego spowolnienia gospodarczego.

[4] Saldo rozliczenia rocznego jest różnicą pomiędzy podatkiem zapłaconym w formie zaliczek a podatkiem należnym za dany rok. Kwoty dotyczą całości podatku (tj. w części zarówno przynależnej budżetowi państwa, jak i budżetom jednostek samorządu terytorialnego).

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody budżetu państwa w 2011 r. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 38.074.916 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 125.084 tys. zł, tj. o 0,3%. W porównaniu z 2010 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych były wyższe o 2.482.268 tys. zł, tj. nominalnie o 7%, a realnie o 2,6%.

Relacja do PKB omawianych wpływów wyniosła 2,5% i pozostała na tym samym poziomie co w 2010 r.

W 2011 r. wpływy z podatku płaconego według skali podatkowej oraz podatku płaconego według liniowej stawki 19% od działalności gospodarczej (tj. dwóch najistotniejszych tytułów w PIT) wzrosły odpowiednio o 8,6% i 8,3%.

Wysokie tempo wzrostu wpływów z podatku płaconego według skali podatkowej związane było ze wzrostem łącznego funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej, emerytur i rent, który wyniósł w 2011 r. 6,1%. Wzrost wpływów był także związany z *zamrożeniem* progów podatkowych, kwoty obniżającej podatek oraz kwoty zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu, co powoduje podwyższenie efektywnej stawki podatku, na którą w przeciwnym kierunku (w mniejszej skali) oddziałuje efekt zwiększania możliwości wykorzystania ulg odliczanych od podatku (np. ulgi na dzieci).

W 2011 r. odnotowano wysoki wzrost wpływów podatkowych od osób prowadzących działalność gospodarczą (w przypadku liniowego 19% podatku od działalności wzrost wyniósł 8,3%, w przypadku podatku zryczałtowanego od przychodów ewidencjonowanych wzrost wyniósł 13,6%), co należy łączyć z dobrą koniunkturą gospodarczą, podczas gdy w 2010 r. zanotowano 4,5% spadek wpływów z podatku od działalności gospodarczej opłacanego według liniowej stawki 19% oraz niewielki, znacznie niższy, wynoszący zaledwie 0,9%, wzrost dochodów z podatku zryczałtowanego od przychodów ewidencjonowanych.

W 2011 r. odnotowano również wysokie tempo wzrostu w zakresie dochodów z tzw. podatku giełdowego – podatku od odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych. W 2011 r. wpływy z tego podatku wzrosły o 47,9% w stosunku do 2010 r.

Niższe niż planowano w ustawie budżetowej na 2011 r. było wykonanie dochodów z podatku od przychodów z odsetek od lokat i zysków z udziałów w funduszach kapitałowych. Wyniosło ono 91,5% prognozy i stanowiło 98,6% kwoty zanotowanej w 2010 r.

Podatek tonażowy

Wpływy z podatku tonażowego w 2010 r. wyniosły 7 tys. zł. wobec planowanych 10 tys. zł.

Niskie dochody z tego tytułu mogą być spowodowane mniejszym – od zakładanego – zainteresowaniem armatorów tą formą opodatkowania, gdyż nie zostały jeszcze wdrożone wszystkie przepisy wynikające z decyzji Komisji Europejskiej.

Dywidendy i wpłaty zysku

Dochody określone w ustawie budżetowej jako dywidendy i wpłaty z zysku obejmują wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz dywidendy z tytułu posiadanych przez Skarbu Państwa akcji i udziałów w spółkach.

W 2011 r. wpływy z dywidend i wpłat z zysku zostały zrealizowane w kwocie 6.122.896 tys. zł i stanowiły 170,5% kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Wpływy z tego źródła w porównaniu z 2010 r. zwiększyły się nominalnie o 23%, a realnie o 17,9%.

Na łączną kwotę wpływów z tego tytułu w 2011 r. składają się następujące pozycje:

- wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w kwocie 811.308 tys. zł, które stanowiły 405,7% prognozy oraz 164,7% wykonania roku poprzedniego. Największe dochody z tytułu wpłat z zysku wpłynęły od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zaliczanych do sektora górnictwa węgla kamiennego i sektora energetycznego,
- dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach w kwocie 5.311.587 tys. zł, które stanowiły 156,7% prognozy oraz 118,4% wykonania w 2010 r. Największymi płatnikami były spółki: Bank PKO BP S.A. w kwocie 1.014.564 tys. zł oraz KGHM „Polska Miedź” S.A. w kwocie 947.490 tys. zł.

O wysokim wykonaniu dochodów z tytułu wpłat z zysku od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zadecydowały przede wszystkim wysokie wpłaty spółek należących do sektora górnictwa węgla kamiennego. Na taki stan rzeczy wpływ miały następujące czynniki:

- późniejszy niż zakładano termin prywatyzacji Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., skutkiem czego spółka zachowała dłużej status jednoosobowej spółki Skarbu Państwa,
- bardzo dobry wynik finansowy netto sektora górnictwa węgla kamiennego, który w porównaniu do 2010 r. wzrósł o 1.485.782 tys. zł i wyniósł 2.897.810 tys. zł,
- jednorazowy wzrost wyniku finansowego spółki Węglokoks S.A. w 2011 r. w związku ze zbyciem 4,98% akcji spółki Polkomtel S.A. spółce Spartan Capital Holdings Sp. z o.o.,

– rozwiązanie przez spółki górnicze rezerw na podatek od wyrobisk górniczych, którego zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 września 2011 r. nie muszą płacić.

Największe wpłaty z zysku zrealizowały jednoosobowe spółki Skarbu Państwa: Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. (222.449 tys. zł), WĘGLOKOKS S.A. (170.300 tys. zł), Kompania Węglowa S.A. (83.918 tys. zł).

Cło

Dochody z cła w 2011 r. wyniosły 1.923.842 tys. zł. i były wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 92.842 tys. zł, tj. o 5,1%. W stosunku do 2010 r. dochody były wyższe nominalnie o 15,6%, a realnie o 10,9%.

Generalną przyczyną różnic między prognozą dochodów z cła przyjętą do ustawy budżetowej na 2011 r. a ich realizacją było odmienne od zakładanego ostateczne ukształtowanie się czynników decydujących o wysokości dochodów z cła, będące pochodną odmiennego kształtowania się sytuacji makroekonomicznej.

Podstawowymi przyczynami niższego wykonania dochodów budżetu państwa z tytułu ceł w omawianym okresie były:

– wyższy o 9,9% od przyjętego do kalkulacji dochodów z cła na 2011 r. średni kurs rynkowy PLN/EUR,

– wyższy o 16,6% od prognozowanego w ustawie budżetowej na 2011 r. import spoza obszaru krajów UE w mln EUR.

Należy podkreślić, że równolegle do ww. parametru, na wysokość dochodów budżetu państwa z tytułu ceł miała wpływ również niższa efektywna stawka celna. Według GUS średnia efektywna stawka celna w 2011 r. wyniosła 0,77% i była niższa o 0,16 pkt proc. niż planowano w ustawie budżetowej.

Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe

Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe w 2011 r. osiągnęły kwotę 15.641.285 tys. zł i były niższe o 2.885.030 tys. zł, tj. o 15,6% od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2010 r. wpływy z tego źródła zwiększyły się nominalnie o 39,9%, a realnie o 34,2%.

Wśród istotniejszych pozycji dochody uzyskane zostały w działach:

– Wymiar sprawiedliwości – wykonanie wyniosło 2.214.517 tys. zł i było o 3,2% wyższe od prognozy; przekroczenie planu było spowodowane głównie zrealizowaniem wyższych dochodów z grzywien, mandatów oraz kar pieniężnych,

- Gospodarka mieszkaniowa – wykonanie wyniosło 3.841.419 tys. zł i było o 516.049 tys. zł wyższe od prognozy (o 15,5%); Na wyższe wykonanie dochodów wpłynęły głównie: zwiększone – w związku z ich aktualizacją – opłaty za użytkowanie i użytkowanie wieczyste oraz zarząd nieruchomości Skarbu Państwa, wpływy z najmu i dzierżawy, dochody nieplanowane oraz większa niż zakładano wpłata Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Obsługa długu publicznego (krajowego) – wykonanie wyniosło 1.243.473 tys. zł i było o 51,5% niższe od prognozy; realizacja dochodów na takim poziomie wynikała głównie z niższej od zakładanej sprzedaży obligacji kuponowych. Było to efektem niższych potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz innej struktury sprzedanych SPW,
- Administracja publiczna – wykonanie wyniosło 2.112.213 tys. zł i było o 306.566 tys. zł wyższe od prognozy (o 17%); wyższe niż zakładano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z tytułu opłat konsularnych zrealizowanych przez placówki zagraniczne Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przejętych zadań, które w 2010 r. finansowane były z rachunków dochodów własnych, różnych dochodów zrealizowanych w urzędach skarbowych i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, opłat paszportowych pobieranych przez wojewodów oraz grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych.

Dodatkowo w ww. tytule dochodowym zawarte są dochody zagraniczne, które zaplanowano w łącznej wysokości 87.162 tys. zł. Zrealizowane dochody były czterokrotnie wyższe od kwoty założonej w ustawie budżetowej i wyniosły 349.966 tys. zł (co stanowi 401,5% planu).

Na dochody zagraniczne w 2011 r. składały się:

- odsetki i opłaty od udzielonych pożyczek i kredytów zagranicznych oraz od rachunków specjalnych w łącznej wysokości 93.199 tys. zł, tj. 140,3% planu,
- wpłaty odsetek od podmiotów krajowych z tytułu udostępnionych kredytów zagranicznych w kwocie 19.537 tys. zł, tj. 100 % planu,
- wpływy z tytułu poręczeń i gwarancji w wysokości 4.133 tys. zł, tj. 344,4% planu,
- nieplanowane dochody z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych za granicą w kwocie 159.156 tys. zł oraz zwrot przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) części opłaty za gotowość od Elastycznej Linii Kredytowej (ELK) w wysokości 73.941 tys. zł.

Na wielkość zrealizowanych dochodów zagranicznych w omawianym okresie miały wpływ głównie nieplanowane dochody z tytułu odsetek i premii od skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych za granicą, nieplanowane dochody z tytułu zwrotu przez

MFW części opłaty za gotowość, w związku z rezygnacją Polski z dostępu do linii kredytowej przyznanej 2 lipca 2010 r. (w styczniu 2011 r. MFW zatwierdził wniosek Polski o nową linię kredytową o większym limicie i horyzoncie czasowym[5]), wyższe odsetki od środków na rachunkach walutowych MF oraz przekraczająca prognozę kwota wpływów z tytułu gwarancji, która była wynikiem uzyskania od niektórych dłużników dodatkowych wpływów, pochodzących ze sprzedaży nieruchomości oraz z prowadzonych działań windykacyjnych.

W ustawie budżetowej na 2011 r. w pozycji Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe, zawarty był również plan dochodów w wysokości 4.909.500 tys. zł, obejmujący wpłatę z funduszy własnych Banku Gospodarstwa Krajowego. Fundusz własny BGK miał zostać zasilony w wyniku zbycia posiadanych przez Bank akcji spółki PKO BP S.A. BGK posiada 10,25% akcji tej spółki. Dochody te nie zostały wykonane w 2011 r., gdyż nie przeprowadzono oferty publicznej akcji PKO BP S.A., obejmującej sprzedaż pakietu akcji należących do BGK.

Zgodnie z informacją zawartą w komunikacie z dnia 8 listopada 2011 r., Ministerstwo Skarbu Państwa oraz BGK poinformowali, że wraz z zespołem doradców zaangażowanych w realizację oferty PKO BP S.A. , dokonali przeglądu bieżącej sytuacji rynkowej w kontekście planowanej transakcji sprzedaży akcji banku. Na jej podstawie stwierdzono, że „bezprecedensowa sytuacja jaką obserwuje się w „strefie Euro" wpływa na utrzymujący się wysoki poziom zmienności na globalnych rynkach finansowych, co ogranicza możliwości skutecznego przeprowadzenia wtórnej oferty publicznej akcji PKO BP S.A. w roku 2011".

Ponadto w ogólnej kwocie dochodów z tego tytułu uwzględniane są również wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań wobec budżetu państwa, pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom z tytułu nienależnie pobranych kar, podatków i odsetek.

Szczegółowy opis składowych pozycji opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe zostaną omówione w sprawozdaniach z poszczególnych części budżetowych.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na 2011 r. kwota wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów oraz część regionalną subwencji ogólnej dla województw została określona w wysokości 2.384.555 tys. zł, z tego:

– wpłaty gmin do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin – 619.427 tys. zł,

[5] Opłata za gotowość od nowej linii kredytowej za 2011 r. wyniosła 314.681,2 tys. zł (81,0 mln EUR).

– wpłaty powiatów do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów – 1.137.235 tys. zł,

– wpłaty województw do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw – 627.893 tys. zł.

W 2011 r. na rachunek dochodów budżetu państwa, służący do ewidencjonowania wpłat jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na część równoważącą i regionalną subwencji ogólnej wpłynęła kwota wpłat w wysokości 2.383.798 tys. zł, która stanowi 100% kwoty określonej w ustawie budżetowej. W stosunku do 2010 r. wpłaty jednostek samorządu terytorialnego były niższe o 12,6%, ponieważ w 2011 r. obowiązywały odmienne zasady obliczania wpłat dla województw samorządowych. Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej, wpłat do budżetu państwa z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dokonywały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych (W) był większy od 120% wskaźnika dochodów podatkowych wszystkich województw (Ww). W 2010 r. omawianych wpłat dokonywały województwa, w których wskaźnik W był większy od 110% wskaźnika Ww.

Wpłaty z zysku NBP

W 2011 r. dochody budżetu państwa z tytułu wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego wyniosły 6.202.663 tys. zł.

Wynik finansowy osiągnięty przez NBP w 2010 r., stanowiący podstawę określenia wpłaty do budżetu państwa w 2011 r., wyniósł 6.529.119 tys. zł, z czego 326.456 tys. zł przeznaczono na 5-procentowy odpis na fundusz rezerwowy banku, a pozostałą kwotę wpłacono na rachunek budżetu państwa. Osiągnięcie zysku przez NBP w 2010 r. na powyższym poziomie wynikało głównie z uzyskania dodatniego wyniku z operacji finansowych, a w szczególności dodatnich zrealizowanych różnic kursowych i cenowych oraz przychodów z rozwiązania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej w 2011 r. wyniosły 2.071.800 tys. zł i były niższe o 353.214 tys. zł, tj. o 14,6% w stosunku do ustawy budżetowej na 2011 r. Dochody z tego tytułu były niższe niż w 2010 r. o 1.176.654 tys. zł, tj. o 36,2%.

Uzyskane w 2011 r. dochody stanowią m. in. refundację z budżetu Unii Europejskiej oraz od Państw Członkowskich EFTA wydatków poniesionych przez budżet państwa w zakresie programów:

- NSRO 2007-2013 w kwocie 1.075.459 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich w kwocie 18.861 tys. zł,
- Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w kwocie 555.694 tys. zł,
- NPR 2004-2006 w kwocie 389.236 tys. zł,
- Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków UE, w tym realizowanych w ramach Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" w kwocie 49.522 tys. zł.

Ponadto, dokonano zwrotu środków do Komisji Europejskiej w związku z rozliczeniem końcowym Funduszu Schengen w kwocie 122.281 tys. zł.

Dochody budżetu państwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zostały zaplanowane w ustawie budżetowej, w części Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa, w kwocie 98.082 tys. zł, a wykonane w wysokości 105.309 tys. zł, tj. 107,4% planu. Wyższe od planowanego wykonanie wynika z uzyskania dochodów z tytułu środków odzyskanych przez agencje płatnicze od beneficjentów WPR w wysokości 13.640 tys. zł, pochodzących z funduszu SG EFOiGR, które z uwagi na ich charakter nie są planowane.

Rozdział 3

Wydatki budżetu państwa

3.1. Wydatki budżetu państwa

Zgodnie z art. 110 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych budżet państwa określa łączną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa oraz łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich. W tej części sprawozdania omówione zostaną tylko wydatki krajowe budżetu państwa.

Przy planowaniu budżetu na rok 2011 Rząd musiał przyjąć konserwatywne założenia. Na decyzję tę złożyły się wydarzenia z lat ubiegłych mające wpływ na kondycję gospodarki polskiej. Były to:

- w dalszym ciągu skutki kryzysu światowego z roku 2008 na gospodarki krajów należących do Unii Europejskiej – a tym samym na gospodarkę Polski,
- brak równowagi fiskalnej, co w efekcie doprowadziło do wzrostu deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2009 r. do wysokości 7,9% PKB.

Jednocześnie zgodnie z decyzją Rady Ecofin z 7 lipca 2009 r. w Polsce zanotowano przekroczenie wartości referencyjnej deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (3% PKB) i wydano zalecenia dotyczące redukcji nadmiernego deficytu w sposób wiarygodny i trwały do 2012 r. Fakty te dały znaczący impuls do podjęcia działań mających na celu stabilizację finansów publicznych. Na początku roku 2010 Rząd przedstawił „Plan rozwoju i konsolidacji finansów 2010 – 2011", w którym zaproponował ustawowe wprowadzenie narzędzi wzmacniających kontrolę finansów publicznych. Jednym z takich narzędzi jest tymczasowa reguła wydatkowa, zgodnie z którą należy redukować wydatki o charakterze uznaniowym, a więc niewynikające z istniejących przepisów prawa (ustaw) regulujących wydatki publiczne oraz nowe wydatki prawnie zdeterminowane. Zgodnie z tą regułą, wzrost ww. wydatków nie powinien przekraczać 1% w ujęciu realnym. Stosowanie tej reguły ma zwiększyć możliwość prowadzenia antycyklicznej polityki fiskalnej w przypadku wystąpienia wstrząsów makroekonomicznych. W związku z powyższym przy planowaniu wydatków na rok 2011 zastosowano się do tych wytycznych.

Wydatki prawnie zdeterminowane stanowią około 75% krajowych wydatków budżetu państwa ogółem. Ich poziom wynika z ustawowo określonych obowiązków państwa i na które rząd nie ma bezpośredniego wpływu w procesie kształtowania polityki budżetowej.

Najbardziej znaczącymi pozycjami wśród tych wydatków są:

– subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego,

– koszty obsługi długu publicznego,

– dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

– wydatki na obronę narodową,

– dotacja dla Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,

– składki wpłacane do budżetu Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych.

Wydatki o charakterze uznaniowym, zwane wydatkami elastycznymi, stanowią około 25% wydatków budżetu państwa ogółem. Ta grupa wydatków podlega tymczasowej regule wydatkowej. W celu dążenia do stabilizacji finansów publicznych, konieczne będzie rozszerzenie zakresu stosowania reguły, tak by obejmowała jak największą część wydatków publicznych. Dlatego też prowadzone są prace nad uelastycznieniem wydatków sztywnych, co jest procesem czaso- i pracochłonnym, bowiem wymaga to zmian wielu ustaw, determinujących poziom poszczególnych wydatków.

W ustawie budżetowej z dnia 20 stycznia 2011 r. zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 313.344.394 tys. zł. Zrealizowane wydatki budżetu państwa w 2011 r. wyniosły 302.681.609 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 10.662.785 tys. zł, tj. o 3,4%. Należy zwrócić uwagę, że planując wydatki budżetu państwa określa się ich nieprzekraczalny limit – maksymalną wysokość (art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych). Jednocześnie zgodnie z art. 162 pkt 3 w zw. z art. 44 ust. 3 ww. ustawy w toku wykonywania budżetu, dysponentów obowiązuje zasada racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, czego efektem jest niepełne wykorzystanie wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2011.

Wśród wydatków, które zrealizowano w najniższym stopniu w porównaniu do planu po zmianach należy wymienić przede wszystkim środki przeznaczone na:

- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 3.380.614 tys. zł, z czego 2.599.540 tys. zł to kwota nierozdysponowanych rezerw celowych, a 781.074 tys. zł to środki przeznaczone przede wszystkim na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych 2007-2013 i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz na realizację zadań Polskiej Agencji Rozwoju i Przedsiębiorczości, jak również środki na projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk technicznych i działalność statutową i inwestycyjną jednostek naukowych,
- pokrycie kosztów obsługi długu publicznego krajowego i zagranicznego – 2.478.303 tys. zł,

- wydatki majątkowe – 1.832.794 tys. zł, w ramach tej kwoty niezrealizowano w pełni wydatków w części Obrona Narodowa, w części Transport przeznaczonych na drogi publiczne krajowe i autostrady płatne oraz w budżetach wojewodów środki przeznaczone na zakupy inwestycyjne gmin na rzecz szkół podstawowych i melioracje wodne. Wojewodowie lubelski, podkarpacki i podlaski nie wykorzystali w pełni środków zabezpieczonych w budżecie na przejścia graniczne,
- wydatki bieżące – 1.649.218 tys. zł., w ramach tej kwoty niezrealizowano w pełni, podobnie jak w wydatkach majątkowych, wydatków w części Obrona Narodowa oraz w części Transport przeznaczonych na drogi publiczne krajowe i autostrady płatne. W części Sprawy zagraniczne nie wykorzystano środków zaplanowanych na placówki zagraniczne oraz związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

Niewykorzystano w pełni środków zaplanowanych w rezerwach celowych, tj. 3.910.740 tys. zł. Większość nierozdysponowanej kwoty (66,1%) stanowi rezerwa (poz. 8) przeznaczona na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE. Niewykonanie w 2011 r. w pełnej wysokości środków ujętych w ww. rezerwie wynikało przede wszystkim z:

- wykorzystania w pierwszej kolejności środków ujętych w budżetach dysponentów. W trakcie roku budżetowego, stosownie do art. 194 ustawy o finansach publicznych dokonywano licznych przeniesień wydatków między częściami, działami i programami w celu finansowania bieżących kosztów,
- zmian w harmonogramach realizacji projektów, co wiązało się z mniejszym zapotrzebowaniem na środki z rezerwy celowej w danym roku budżetowym, a niejednokrotnie z przesunięciem terminów zapotrzebowania na kolejny rok,
- oszczędności powstałych w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych,

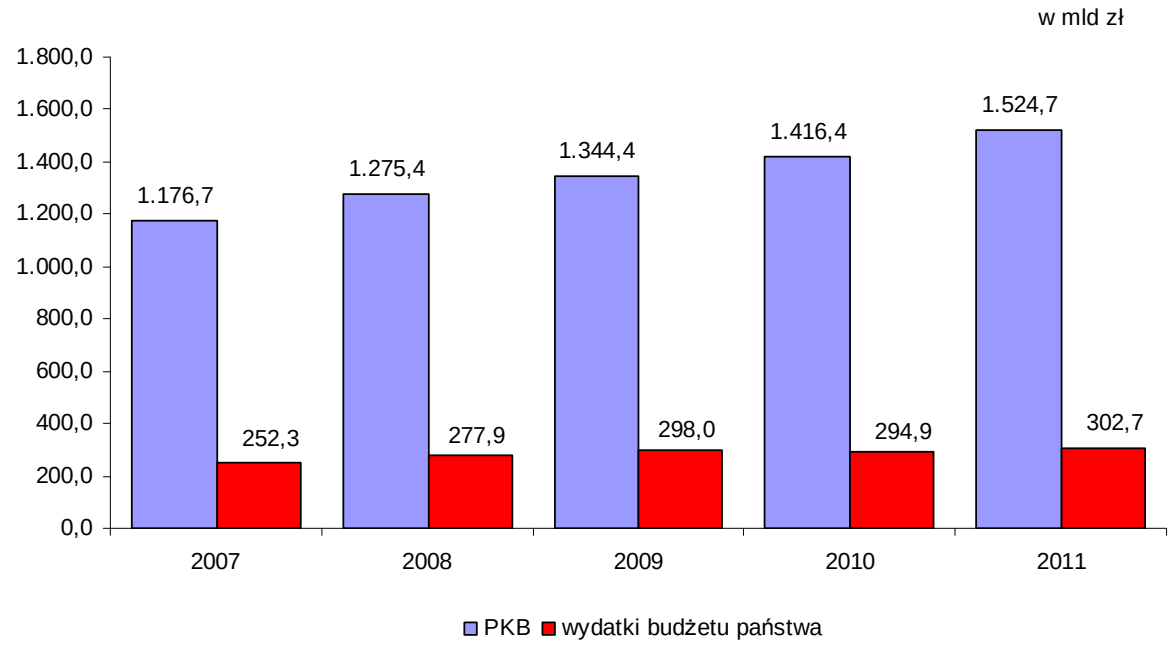
W pozostałej kwocie nierozdysponowanych rezerw znajdują się środki przeznaczone na:

- wsparcie działań w zakresie przekształceń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 249.902 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – 233.453 tys. zł,

- skutki zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, w tym sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 223.644 tys. zł. Środki z tej rezerwy uruchamiane były na wnioski dysponentów proporcjonalnie do osiągniętych dochodów przez poszczególne jednostki.

Szczegółowa analiza wykonania wydatków w podziale na poszczególne grupy ekonomiczne została omówiona w dalszej części rozdziału.

W porównaniu z 2010 r. zrealizowane wydatki budżetu państwa w roku 2011 były wyższe o 7.787.731 tys. zł, tj. o 2,6%, realnie natomiast były niższe o 1,6%. Udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa w 2011 r. w szacowanym PKB (tj. 1.496,3 mld zł) wyniósł 20,2%, natomiast w faktycznie odnotowanym PKB (1.524,7 mld zł) 19,9%. Przy konstrukcji budżetu państwa na 2011 r. zakładano, że udział ten wyniesie 21%. Na przestrzeni lat 2007-2011 udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa ogółem w faktycznym PKB wyniósł odpowiednio: 21,4%, 21,8% 22,2%, 20,8% oraz 19,9%, co przedstawiono na poniższym wykresie.

3.2. Wydatki według działów i części budżetowych

W zakresie wydatków budżetu państwa ustawa budżetowa prezentowana jest w szczegółowości części, działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej. Takie przedstawienie danych pozwala skupić uwagę na kwestiach zasadniczych dla polityki gospodarczej i finansowej. Wydatki budżetowe odzwierciedlają w ten sposób realizację zadań państwa zaplanowanych na okres roku budżetowego. Można analizować wydatki budżetu państwa w wielu aspektach m.in. wg zadań państwa, które odpowiednio można przypisać do części lub działów.

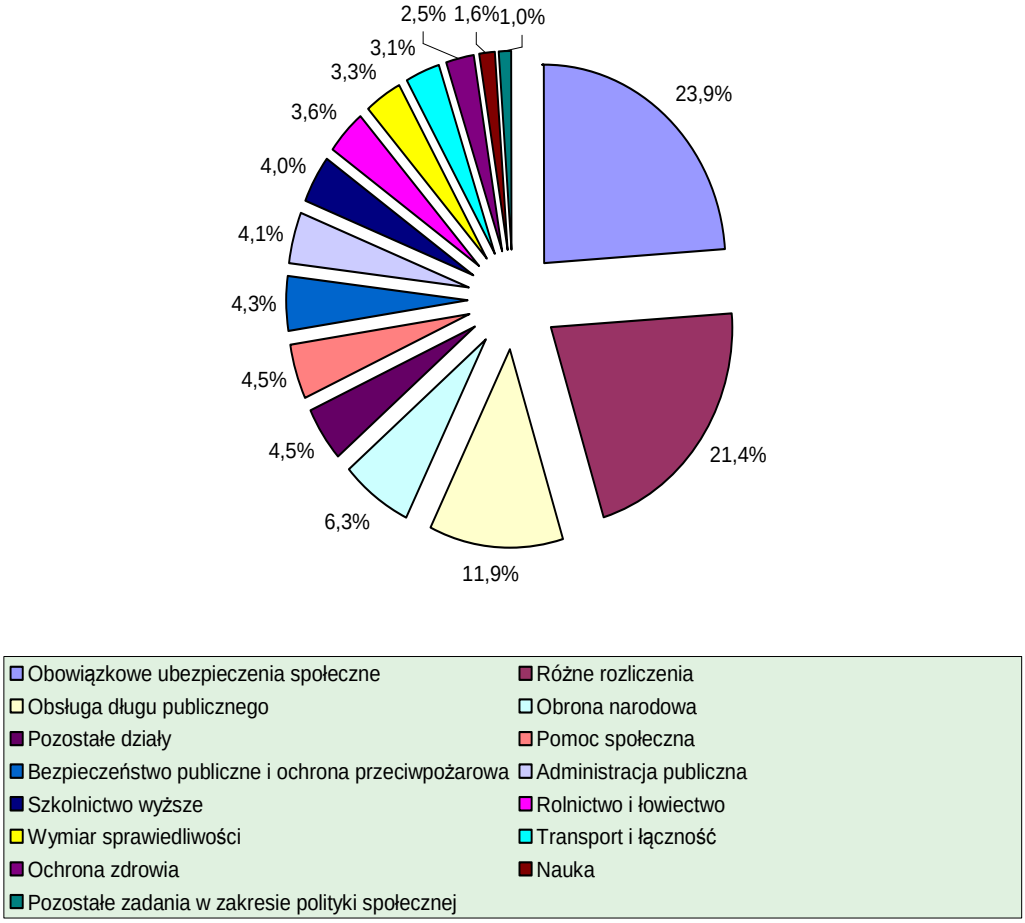
Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2011 r. według działów przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010	Ustawa budżetowa 2011	Przeniesienia rezerwy ogólnej 2011	Przeniesienia rezerw celowych 2011	Budżet po zmianach 2011	Wykonanie 2011	Wskaźniki	
							(7/2)	(7/6)
	w tys. zł						%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	**294.893.878**	**313.344.394**	**51.328**	**14.530.300**	**313.344.394**	**302.681.609**	**102,6**	**96,6**
w tym:								
010 Rolnictwo i łowiectwo	10.279.154	6.704.729	260	4.384.170	11.086.014	10.826.950	105,3	97,7
020 Leśnictwo	8.172	9.083		1.779	10.948	10.600	129,7	96,8
050 Rybołówstwo i rybactwo	152.361	180.988		73.063	256.134	246.978	162,1	96,4
100 Górnictwo i kopalnictwo	875.902	539.064		5.932	544.996	542.088	61,9	99,5
150 Przetwórstwo przemysłowe	825.821	679.967		382.672	1.086.055	977.399	118,4	90,0
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczna, gaz i wodę	598			903	903	863	144,3	95,6
500 Handel	1.072.183	720.895		243.234	956.273	948.301	88,4	99,2
550 Hotele i restauracje	20.906	21.000			21.000	20.205	96,6	96,2
600 Transport i łączność	9.081.902	7.251.442	1.660	2.659.204	9.913.101	9.275.513	102,1	93,6
630 Turystyka	42.983	43.188		100	43.288	43.033	100,1	99,4
700 Gospodarka mieszkaniowa	1.442.672	1.988.306	750	395.622	2.387.334	2.380.055	165,0	99,7
710 Działalność usługowa	880.512	614.241		357.170	956.199	922.691	104,8	96,5
720 Informatyka	196.750	184.951		4.392	189.448	187.814	95,5	99,1
730 Nauka	4.200.345	4.510.906		359.301	4.875.164	4.757.039	113,3	97,6
750 Administracja publiczna	11.544.560	12.177.736	15.625	839.017	12.981.510	12.540.619	108,6	96,6
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2.111.600	2.067.331		135.626	2.183.408	2.073.311	98,2	95,0
752 Obrona narodowa	18.549.069	20.163.748		60.469	20.060.474	19.171.994	103,4	95,6
753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	71.786.818	72.293.864		99.498	72.412.290	72.351.615	100,8	99,9
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	12.921.632	12.649.119	10.793	312.209	12.979.957	12.928.135	100,1	99,6
755 Wymiar sprawiedliwości	9.701.567	9.934.912		24.407	9.959.181	9.916.027	102,2	99,6
756 Dochody od osób prawnych, od osób fiz. i od in. jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	281.022	247.364		69.691	317.055	315.897	112,4	99,6
757 Obsługa długu publicznego	34.143.019	38.434.500			38.434.500	35.956.196	105,3	93,6
758 Różne rozliczenia	63.169.394	83.365.876		517.016	69.528.153	64.752.374	102,5	93,1
801 Oświata i wychowanie	1.621.432	1.530.335	4.260	216.725	1.753.932	1.697.175	104,7	96,8
803 Szkolnictwo wyższe	11.722.438	11.773.400		293.799	12.068.463	12.009.224	102,4	99,5
851 Ochrona zdrowia	6.864.327	6.543.006	6.917	1.035.824	7.578.083	7.492.358	109,1	98,9
852 Pomoc społeczna	14.157.365	12.574.336	1.714	1.079.528	13.652.793	13.514.719	95,5	99,0
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2.936.233	3.009.161	1.500	127.887	3.105.871	3.079.125	104,9	99,1
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	522.496	91.633	860	521.247	613.560	502.875	96,2	82,0
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	459.631	469.055		118.646	598.551	540.868	117,7	90,4
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.448.147	1.482.880	6.989	50.833	1.540.434	1.493.687	103,1	97,0
925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	98.448	101.695		83.682	186.986	181.919	184,8	97,3
926 Kultura fizyczna	1.774.419	985.683		76.655	1.062.338	1.023.962	57,7	96,4

Dokonując analizy udziału wydatków z poszczególnych działów w wydatkach ogółem można zaobserwować, iż największą część stanowią wydatki zaliczane do działów:

- obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (23,9%), gdzie największe nakłady przeznaczone są na dotacje do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytalno-Rentowego,
- różne rozliczenia (21,4%) w którym znaczące wielkości stanowią subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego oraz składka do budżetu Unii Europejskiej,
- obsługa długu publicznego (11,9%),
- obrona narodowa (6,3%).

Poniższy wykres prezentuje udział wydatków wybranych działów w wydatkach budżetu państwa ogółem.

Limit wydatków w poszczególnych działach zaplanowanych w ustawie budżetowej zmienia się w trakcie roku. Zmiany te są przede wszystkim wynikiem przesunięć wydatków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej na sfinansowanie zadań realizowanych w ramach danego działu. Wykonanie wydatków ogółem za 2011 r. wyniosło 96,6% w stosunku do budżetu po zmianach i kształtowało się na poziomie od 82% (w dziale edukacyjna opieka wychowawcza) do 99,9% (w dziale obowiązkowe ubezpieczenia społeczne).

Poniżej zostały przedstawione działy, których wykonanie znacznie odbiegało **od planu po zmianach** zarówno w ujęciu procentowym jak i kwotowym:

1) Różne rozliczenia – niższa o 4.775.779 tys. zł realizacja wydatków w tym dziale (93,1% planu po zmianach) jest efektem:
   - przyjęcia korekty budżetu Unii Europejskiej uwzględniającej rewizję szacunków tradycyjnych środków własnych oraz baz VAT i DNB, co skutkowało obniżeniem polskiej składki do budżetu UE. W konsekwencji przyjętych korekt polska składka do budżetu UE w stosunku do zaplanowanej w ustawie budżetowej uległa zmniejszeniu o 925.316 tys. zł;
   - nie wykorzystania w pełni wydatków zaplanowanych w rezerwach celowych, które na etapie tworzenia ustawy budżetowej, z uwagi na brak możliwości wskazania właściwej klasyfikacji budżetowej, ujmowane są w tym dziale. Największe nierozdysponowanie dotyczy rezerwy na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE oraz rezerwy na wsparcie działań w zakresie przekształceń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia;
2) Obsługa długu publicznego – niższe wykonanie o 2.478.303 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (93,6%) wynikało przede wszystkim z:
   - dostosowania do bieżącej sytuacji rynkowej struktury sprzedaży skarbowych papierów wartościowych – modyfikacja ta konieczna była w związku z niższymi potrzebami pożyczkowymi brutto w czwartym kwartale 2010 r. oraz w 2011 r.,
   - przeprowadzonych operacji związanych z zarządzaniem długiem (odkupy bonów, odkupy obligacji na przetargach zamiany),

- dobrej sytuacji budżetu państwa w zakresie płynności (brak finansowania krótkoterminowego),
- niższego oprocentowania obligacji skarbowych opartych o zmienne rynkowe stopy procentowe,
- braku istotnych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji.

3) Transport i łączność – niższa o 637.588 tys. zł niż zakładano realizacja wydatków (93,6% planu po zmianach) związana jest przede wszystkim z:
   - niepełnym wykorzystaniem środków na finansowanie infrastruktury drogowej, w tym głównie wydatków: na opracowanie dokumentacji w związku ze zmianą terminu wykonania ich z uwagi na konieczność rozszerzenia zakresu prac, nieuregulowaniem płatności za opracowania z uwagi na rozbieżne stanowiska stron co do należnego wynagrodzenia, opóźnieniami w przekazywaniu uzgodnionych części dokumentacji przez projektanta, ale także niższymi wydatkami administracyjnymi związanymi z funkcjonowaniem jednostek drogownictwa m.in. na zakupy materiałów i usług,
   - trudnościami w realizacji wydatków zaplanowanych na budowę autostrad płatnych i dróg publicznych krajowych w związku z wniesionymi odwołaniami od decyzji wywłaszczeniowych, przedłużającymi się procedurami wykupu gruntów, przedłużającymi się procedurami przetargowymi oraz brakiem zgody właścicieli na sprzedaż nieruchomości,
   - niepełnym wykorzystaniem dotacji na:
     - dofinansowanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych, w tym na wyrównanie przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów z tytułu honorowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego,
     - sfinansowanie ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów autobusowych dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy pasażerskie,
     - usuwanie skutków klęsk żywiołowych na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich,
     - zwrotem w całości dotacji na bieżące utrzymanie powierzchni i pomieszczeń lotniczego przejścia granicznego Kraków-Balice ze względu na brak porozumienia między zarządem spółki i Wojewodą Małopolskim w kwestii dotyczącej powierzchni wykorzystywanych przez służby graniczne dla funkcjonowania lotniczego przejścia granicznego,
   - a także z uwagi na opóźnienia realizacji programu pn. „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu” w związku z koniecznością

oczyszczenia terenu z bardzo dużej ilości materiałów potencjalnie niebezpiecznych oraz wydobywania zabytków.

4) Edukacyjna opieka wychowawcza – na niższe o 110.685 tys. zł niż planowano wykonanie w 2011 r. (82% planu po zmianach) wpłynęło głównie niezrealizowanie w pełnej wysokości wydatków przeznaczonych na:

   – dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, co wynikało m.in. z mniejszej niż zakładano liczby osób uprawnionych do uzyskania pomocy materialnej (stypendia i zasiłki szkolne),

   – dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2011 r. „Wyprawka szkolna", co było efektem mniejszej liczby osób spełniających kryterium dochodowe na jednego członka w rodzinie uprawniające do dofinansowania zakupu podręczników oraz złożenia mniejszej liczby wniosków niż zakładano,

   – wypłaty jednorazowych zasiłków losowych dla dzieci i uczniów na cele edukacyjne, co wynikało z mniejszej niż zakładano liczby osób uprawnionych do otrzymania zasiłku,

   – internaty i bursy szkolne przy szkołach rolniczych prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w wyniku uzyskanych oszczędności w przeprowadzonym postępowaniu przetargowym na budowę placu zabaw w Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych.

5) Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – niższe o 110.097 tys. zł wykonanie w tym dziale (95% planu po zmianach) dotyczyło głównie wydatków majątkowych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym (65,5% planu po zmianach). Wynikało to przede wszystkim z objęcia blokadą przez Naczelny Sąd Administracyjny części planowanych wydatków (7.194 tys. zł), w związku z koniecznością wykonania czasochłonnych i kosztownych dodatkowych robót w zakresie wzmocnienia konstrukcji nośnej budynku, która jak się okazało została istotnie naruszona w okresie wojennym, a w późniejszej fazie odbudowy nie została należycie wzmocniona. Wykonanie tych nieprzewidzianych robót w zakresie naprawy konstrukcji nośnej budynku warunkowało realizację zasadniczego zakresu robót przewidzianej w umowie, powodując przy tym ten skutek, że inwestycja zostanie zakończona z opóźnieniem w połowie 2012.

6) Przetwórstwo przemysłowe – niższe o 108.656 tys. zł wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach (tj. 90%) związane jest przede wszystkim z:

   – niepełnym wykonaniem środków na programy wieloletnie realizowane w ramach finansowego wsparcia inwestycji w związku z m.in.: odstąpieniem niektórych

podmiotów od realizacji programów wieloletnich, brakiem realizacji części zobowiązań co wpłynęło na obniżenie wypłaconej dotacji,

- niższą wypłatą dotacji dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w związku z niepełną realizacją zadania polegającego na udzieleniu przez PARP przedsiębiorcom bezzwrotnego wsparcia finansowego na zakup usługi dotyczącej wdrożenia lub rozwoju produktu lub technologii, co wynikało z mniejszego zainteresowania przedsiębiorców programem „wsparcie na uzyskanie grantu",
- zmniejszeniem zapotrzebowania na środki finansowe w stosunku do planu na dofinansowanie funduszu statutowego Banku Gospodarstwa Krajowego,
- niepełnym zrealizowaniem zobowiązań wynikających z programów wieloletnich w zakresie utworzenia nowych miejsc pracy oraz poniesionych nakładów inwestycyjnych.

7) Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – niższe wykonanie o 57.684 tys. zł w stosunku do planu po zmianach (90,4%) wystąpiło w związku z niższą niż planowano realizacją projektów w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowania Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2004-2009. Ponadto projekty w ramach ww. programu były realizowane do 30 kwietnia 2012 r., natomiast część projektów została już zakończona w 2011 r.

*** * ***

Syntetyczne omówienie działów, których realizacja w 2011 r. była wyraźnie wyższa lub znacząco niższa **w porównaniu do roku 2010** zostały przedstawione poniżej. Są to przede wszystkim:

1) Obsługa długu publicznego – wyższe o 1.813.177 tys. zł, tj. o 5,3% wykonanie było rezultatem przede wszystkim przyrostu wielkości obsługiwanego zadłużenia krajowego i zagranicznego w efekcie finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w latach 2010-2011 oraz wypłaty odsetek od środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie w ramach zarządzania płynnością sektora finansów publicznych.
2) Administracja publiczna – wyższe o 996.059 tys. zł, tj. o 8,6% wykonanie wydatków w stosunku do 2010 r. wynika przede wszystkim z:
   - przeznaczenia środków na realizację nowych zadań, tj.:
     - sfinansowanie skutków zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, tj. realizację przez państwowe jednostki budżetowe zadań, które w 2010 r. finansowane były ze środków gromadzonych na rachunkach dochodów własnych

oraz zadań wykonywanych w 2010 r. przez gospodarstwa pomocnicze tych jednostek;

- przeprowadzenie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011;
- finansowanie funkcjonowania systemu powiadamiania ratunkowego na terenie kraju (w 2010 r. wydatki związane z budową tego systemu realizowane były głównie w dziale Sprawy wewnętrzne),

– zwiększenie nakładów finansowych, głównie na: składki do organizacji międzynarodowych, przede wszystkim w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w Państwowej Agencji Atomistyki oraz realizację programów wieloletnich: „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”.

3) Gospodarka mieszkaniowa – wyższe o 937.383 tys. zł, tj. o 65% wykonanie w 2011 r. w porównaniu do roku poprzedniego spowodowane było głównie:

- zwiększoną liczbą wypłat odpraw mieszkaniowych jakie wypłaca Wojskowa Agencja Mieszkaniowa dla uprawnionych żołnierzy zawodowych zwolnionych z zawodowej służby wojskowej na podstawie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 czerwca 1995 r. (Dz. U. Nr 86, poz. 433, z późn. zm.). W 2011 r. nastąpił znaczny, w porównaniu do 2010 r. wzrost liczby świadczeniobiorców. Na ten cel w ustawie budżetowej na rok 2011 zaplanowano o 237.340 tys. zł więcej niż wyniosło wykonanie w 2010 r., a pomimo to w trakcie roku przeznaczone zostały dodatkowe środki na wypłatę tych świadczeń z nowoutworzonych rezerw celowych na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa w kwocie 154.289 tys. zł,
- z przekazaniem środków na zasilenie Funduszu Termomodernizacji i Remontów, utworzonego na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. Nr 223, poz. 1459, z późn. zm.), z którego realizowana jest pomoc finansowa państwa w formie premii termomodernizacyjnych, premii remontowej oraz premii kompensacyjnej. Zaplanowane na ten cel w ustawie budżetowej na rok 2011 wydatki (200.000 tys. zł) zostały zwiększone o 60.000 tys. zł. W 2010 r. nie przekazywano środków na zasilenie ww. Funduszu,
- wyższym – w porównaniu do roku 2010 – o 224.084 tys. zł (tj. o 76%) dofinansowaniem Funduszu Dopłat utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej (Dz. U. Nr 230, poz. 1922, z późn. zm.). W 2011 r. zasadnicze działania BGK w zakresie obsługi Funduszu Dopłat koncentrowały się na kontynuacji obsługi programu tych kredytów mieszkaniowych oraz na realizacji programów wsparcia sektora mieszkaniowego,

- wyższe w porównaniu do 2010 r. wykonanie wydatków przeznaczonych na sfinansowanie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi, stosownie do uregulowań przyjętych w ustawie z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi (Dz. U. Nr 62, poz. 690, z późn. zm.) oraz prowizji dla Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu udzielonych dopłat – 1.403 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2011 r. było wyższe od wydatków poniesionych na ten cel w 2010 r. o kwotę 789 tys. zł, tj. o 128,5%.

4) Ochrona zdrowia – wyższe o 628.031 tys. zł, tj. o 9,1% wykonanie w roku 2011, w stosunku do roku 2010, jest efektem przede wszystkim:

   - realizacji programu wieloletniego pn. Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – wzrost wydatków bieżących związany był z zaplanowaniem w 2011 r. w rezerwie celowej przeznaczonej na realizację przedmiotowego programu, kwoty tych wydatków wyższej, w stosunku do roku 2010, o 434.000 tys. zł. Podział kwot na realizację Programu w latach 2010-2011, po uzgodnieniach z Ministrem Zdrowia, został przedstawiony w załączniku nr 13 do ustawy budżetowej na 2010 r. – Programy wieloletnie w układzie zadaniowym. Zgodnie z przyjętymi założeniami, uzgodnionymi z Ministrem Zdrowia, w 2010 r. na realizację Programu zaplanowano nakłady w wysokości 350.000 tys. zł (z tego wydatki bieżące – 245.000 tys. zł), natomiast w 2011 r. zaplanowane zostały nakłady w kwocie 976.000 tys. zł (z tego wydatki bieżące 679.000 tys. zł),

   - zwiększeniem wydatków na Państwową Inspekcję Sanitarną – głównie w związku z likwidacją od 2011 r. rachunków dochodów własnych państwowych jednostek budżetowych oraz z likwidacją gospodarstw pomocniczych tych jednostek; środki na sfinansowanie skutków tych zmian zostały zaplanowane na etapie tworzenia ustawy budżetowej na 2011 r. w rezerwach celowych,

   - wzrostem wydatków na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane z budżetu państwa głównie za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub stypendium; wzrost ten spowodowany był zwiększeniem w 2011 r., w stosunku do roku 2010, ilości osób bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium oraz waloryzacją od czerwca 2011 r. kwoty zasiłku dla bezrobotnych,

   - wzrostem wydatków na Lotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz na finansowanie zadań zespołów ratownictwa medycznego, w związku ze zwiększeniem o 30.796 tys. zł kwot dotacji przekazanych z budżetów wojewodów Narodowemu Funduszowi Zdrowia na realizację zadań wynikających z zawartych umów na działalność zespołów ratownictwa medycznego,

- wyższą realizacją wydatków na finansowanie świadczeń wysokospecjalistycznych, co wynikało ze zwiększonej ilości wykonanych procedur.

5) Nauka – wyższe o 556.693 tys. zł, tj. 13,3% wykonanie w roku 2011 w stosunku do roku 2010 wynikało przede wszystkim z przyznania na rok 2011 dodatkowych środków na realizację zadań w tej dziedzinie w związku z uchwaleniem pakietu ustaw regulujących system nauki w Polsce oraz zmian systemowych dotyczących klasyfikowania – począwszy od 2011 r. – wydatków realizowanych przez Polską Akademię Nauk w dziale Nauka.

6) Rolnictwo i łowiectwo – wyższe o 547.796 tys. zł, tj. 5,3% wykonanie niż w 2010 r. wydatków spowodowane było przede wszystkim:

   - skutkami zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.) z tytułu przejętych zadań realizowanych m.in. przez: wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa, wojewódzkie i powiatowe inspektoraty weterynarii, które w 2010 r. były finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych oraz z tytułu zadań przejętych m. in. przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt oraz Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Skierniewicach, które w 2010 r. były wykonywane przez gospodarstwa pomocnicze;

   - wyższą realizacją wydatków na sfinansowanie dopłat do składek na ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, stosownie do zawartych umów z zakładami ubezpieczeń w sprawie dopłat udzielanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 150, poz. 1249, z późn. zm.),

   - większymi wydatkami, na melioracje wodne i spółki wodne w związku z uruchomieniem środków z zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011 rezerwy celowej na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, w tym 6.000 tys. zł dla spółek wodnych na realizację zadań z zakresu utrzymania melioracji wodnych szczegółowych; rezerwa ta nie była planowana w roku 2010.

7) Przetwórstwo przemysłowe – wyższe o 151.578 tys. zł, tj. o 18,4% wykonanie wydatków w stosunku do wykonanych w 2010 r. związane jest przede wszystkim z:

   - wyższymi wydatkami na składki do organizacji międzynarodowych w związku z przekazaniem w 2011 r. wyższej składki do Europejskiej Agencji Kosmicznej ESA,

   - wyższymi wydatkami na finansowanie zadań w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej – sfinansowano większą część kosztów usług związanych

z realizacją umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Federacji Rosyjskiej dotyczącej współpracy przy wywozie napromieniowanego paliwa jądrowego z reaktora doświadczalnego,

- wzrostem wydatków Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na pokrycie wydatków inwestycyjnych związanych z modernizacją infrastruktury informatycznej, zakupem oprogramowania, na realizację projektu polegającego na wdrożeniu rozwiązania informatycznego klasy Workflow/ECM,
- dofinansowaniem funduszu statutowego Banku Gospodarstwa Krajowego; w 2010 roku środki na ten cel nie były planowane.

8) Rybołówstwo i rybactwo – wyższe wykonanie w 2011 r. o 94.617 tys. zł, tj. o 62,1% spowodowane było wzrostem w stosunku do 2010 r. wydatków w części Rybołówstwo dla Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich. W 2010 r. wydatki dla Programu Operacyjnego Ryby realizowane były głównie jako rekompensaty za zaprzestanie połowów oraz renty dla rybaków, natomiast w 2011 r. były to już duże projekty inwestycyjne.

9) Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody – wyższe o 83.471 tys. zł, tj. o 84,8% niż w 2010 r. wykonanie wydatków związane jest przede wszystkim z realizacją przez jednostki budżetowe zadań z zakresu ochrony środowiska dofinansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz przejętych przez parki narodowe zadań realizowanych w 2010 roku przez gospodarstwa pomocnicze.

10) Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – wyższy o 81.236 tys. zł, tj. o 17,7% poziom wykonania wydatków w stosunku do roku 2010 związany jest przede wszystkim ze zwiększonym nakładem środków na realizację zadań objętych w 2011 r. programem wieloletnim pn. „Program ochrony brzegów morskich”. Ponadto zwiększeniu w stosunku do 2010 r. uległ poziom kwot pozyskiwanych w trakcie roku budżetowego z rezerw celowych m.in. na zadania z zakresu inspekcji ochrony środowiska oraz usuwania skutków klęsk żywiołowych.

11) Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – wyższe o 34.875 tys. zł, tj. o 12,4% wykonanie wydatków w roku 2011 w stosunku do roku 2010 jest przede wszystkim wynikiem sfinansowania kosztów ponoszonych przez Urząd Kontroli Skarbowej we Wrocławiu zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu – Sygn.akt I C 1004/06 z dnia 15 marca 2010 r. oraz Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu Sygn.akt I A Ca 719/10 z dnia 12 kwietnia 2011 r. na rzecz spółki MCI Management S.A. z siedzibą we Wrocławiu.

12) Leśnictwo – wyższe o 2.427 tys. zł, tj. o 29,7% wykonanie wydatków w roku 2011 w stosunku do wydatków roku poprzedniego związane jest przede wszystkim z realizacją przez Ministerstwo Środowiska zadań z zakresu gospodarki leśnej dofinansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz zwiększenie w stosunku do 2010 r. planu wydatków na zakupy inwestycyjne Biura Nasiennictwa Leśnego.

13) Kultura fizyczna – niższe o 750.457 tys. zł, tj. o 42,3% wykonanie wydatków w roku 2011 w stosunku do roku poprzedniego spowodowane jest zgodną z harmonogramem realizacją wydatków programu wieloletniego pn. ”Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć EURO 2012”, tj. główne nakłady z budżetu państwa na budowę i rozbudowę sześciu stadionów piłkarskich zostały poniesione w roku 2010.

14) Górnictwo i kopalnictwo – niższe o 333.814 tys. zł, tj. o 38,1% niż wykonanie wydatków w stosunku do roku 2010 jest głównie efektem dofinansowania w 2010 roku w ramach części Gospodarka inwestycji początkowych realizowanych przez następujące przedsiębiorstwa górnicze: Kompanię Węglowa S.A., Katowicki Holding Węglowy S.A., Jastrzębska Spółkę Węglową S.A., Południowy Koncern Węglowy S.A., Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. Natomiast w roku 2011 środki na ten cel nie były realizowane.

15) Handel – niższe o 123.881 tys. zł, tj. o 11,6% wykonanie wydatków w stosunku do roku 2010 spowodowane było niepełnym wykorzystaniem zaplanowanych środków przez Agencję Rynku Rolnego na budowę oprogramowania i rozwój mechanizmów automatycznych Wspólnej Polityki Rolnej, w tym system Finansowo Księgowy, utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej, zakup środków transportu.

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2011 r. według części prezentuje tablica zamieszczona poniżej. Najniższe wykonania wydatków budżetu państwa w roku 2011 uwzględniające podział na części budżetowe w znacznej mierze pokrywają się z zaprezentowanym powyżej opisem najniższego wykonania wydatków w stosunku do planu po zmianach w działach.

Odmienny sposób prezentacji wydatków budżetu państwa oraz ich analiza według zadań została przedstawiona także w „Informacji o realizacji wydatków w układzie zadaniowym w 2011 r.”. W tym dokumencie przedstawione cele polityki gospodarczej zostały ujęte w funkcje, w ramach których przedstawione są poszczególne działania państwa oraz wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na ich realizację.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010	Ustawa 2011	Plan po zmianach 2011	Wykonanie 2011	Wskaźniki	
					5/4	5/2
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Razem:	**294.893.878**	**313.344.394**	**313.344.394**	**302.681.609**	**96,6**	**102,6**
01 Kancelaria Prezydenta RP	156.074	171.524	171.524	170.016	99,1	108,9
02 Kancelaria Sejmu	359.846	430.780	411.231	377.454	91,8	104,9
03 Kancelaria Senatu	154.078	176.212	176.212	163.620	92,9	106,2
04 Sąd Najwyższy	80.855	88.161	88.161	83.471	94,7	103,2
05 Naczelny Sąd Administracyjny	346.051	373.452	373.452	357.904	95,8	103,4
06 Trybunał Konstytucyjny	25.017	26.840	26.340	25.998	98,7	103,9
07 Najwyższa Izba Kontroli	242.183	257.802	257.802	257.802	100,0	106,4
08 Rzecznik Praw Obywatelskich	33.600	35.424	35.675	34.645	97,1	103,1
09 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	15.960	17.890	17.890	17.890	100,0	112,1
10 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych	13.720	14.700	14.700	14.435	98,2	105,2
11 Krajowe Biuro Wyborcze	270.646	45.832	180.707	146.467	81,1	54,1
12 Państwowa Inspekcja Pracy	262.729	274.479	274.479	270.020	98,4	102,8
13 Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	213.431	223.263	223.763	219.368	98,0	102,8
14 Rzecznik Praw Dziecka	7.489	8.540	8.540	8.540	100,0	114,0
15 Sądy powszechne	5.742.942	5.929.826	5.921.328	5.876.441	99,2	102,3
16 Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	116.988	118.586	137.915	126.647	91,8	108,3
17 Administracja publiczna	44.204	49.056	57.361	51.370	89,6	116,2
18 Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa	915.753	1.419.401	1.421.838	1.416.511	99,6	154,7
19 Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe	5.659.544	5.792.213	6.215.446	6.013.129	96,7	106,2
20 Gospodarka	1.829.189	1.482.848	1.901.594	1.788.054	94,0	97,8
21 Gospodarka morska	546.493	777.075	842.798	770.877	91,5	141,1
22 Gospodarka wodna	596.627	329.487	663.455	632.690	95,4	106,0
24 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2.341.561	2.470.664	2.540.449	2.471.258	97,3	105,5
25 Kultura fizyczna	1.793.718	1.010.235	1.080.330	1.042.134	96,5	58,1
26 Łączność	17.061	18.922	19.765	17.948	90,8	105,2
27 Informatyzacja	81.602	82.378	232.668	190.335	81,8	233,2
28 Nauka	4.419.133	4.620.913	4.980.561	4.865.397	97,7	110,1
29 Obrona narodowa	25.001.072	27.259.614	27.343.237	26.451.163	96,7	105,8
30 Oświata i wychowanie	418.641	409.582	461.841	444.757	96,3	106,2
31 Praca	377.249	365.495	422.084	406.460	96,3	107,7
32 Rolnictwo	698.545	748.171	814.306	772.255	94,8	110,6
33 Rozwój wsi	7.496.649	5.155.677	7.867.960	7.782.527	98,9	103,8
34 Rozwój regionalny	1.768.669	1.496.535	2.000.826	1.794.514	89,7	101,5
35 Rynki rolne	909.308	524.329	638.775	636.381	99,6	70,0
36 Skarb Państwa	79.574	82.897	91.551	82.762	90,4	104,0
37 Sprawiedliwość	4.193.635	3.870.487	3.921.926	3.918.620	99,9	93,4
38 Szkolnictwo wyższe	9.606.295	9.594.987	9.870.920	9.830.386	99,6	102,3
39 Transport	5.925.012	5.876.766	6.399.943	5.875.238	91,8	99,2
40 Turystyka	46.635	48.313	48.343	47.416	98,1	101,7
41 Środowisko	462.754	480.045	660.537	595.408	90,1	128,7
42 Sprawy wewnętrzne	16.731.284	17.102.013	17.366.852	17.318.194	99,7	103,5
43 Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	111.229	113.264	114.734	112.167	97,8	100,8
44 Zabezpieczenie społeczne	861.711	806.217	843.367	838.535	99,4	97,3
45 Sprawy zagraniczne	1.579.241	1.823.536	1.957.658	1.861.080	95,1	117,8
46 Zdrowie	4.085.568	3.686.516	4.588.563	4.524.195	98,6	110,7
49 Urząd Zamówień Publicznych	18.973	20.626	24.184	22.532	93,2	118,8
50 Urząd Regulacji Energetyki	34.862	34.330	35.391	34.867	98,5	100,0
52 Krajowa Rada Sądownictwa	10.378	11.188	11.188	10.077	90,1	97,1
53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	47.750	52.476	54.541	54.165	99,3	113,4
54 Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	29.146	29.148	29.858	28.933	96,9	99,3
56 Centralne Biuro Antykorupcyjne	106.639	106.971	108.479	108.474	100,0	101,7
57 Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	514.684	502.307	513.849	513.735	100,0	99,8
58 Główny Urząd Statystyczny	604.150	694.382	698.532	692.960	99,2	114,7
59 Agencja Wywiadu	161.496	155.726	155.726	155.180	99,6	96,1
60 Wyższy Urząd Górniczy	52.879	52.754	53.430	53.410	100,0	101,0
61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej	46.002	47.084	47.437	47.063	99,2	102,3
62 Rybołówstwo	147.198	177.102	248.463	236.096	95,0	160,4
63 Rodzina	11.378	13.247	13.955	12.945	92,8	113,8
64 Główny Urząd Miar	125.916	126.631	127.347	126.942	99,7	100,8
65 Polski Komitet Normalizacyjny	31.283	33.524	33.524	32.536	97,1	104,0
66 Rzecznik Praw Pacjenta	5.742	6.591	7.336	6.962	94,9	121,2
67 Polska Akademia Nauk	54.564	80.110	80.508	80.500	100,0	147,5
68 Państwowa Agencja Atomistyki	123.613	100.697	161.055	160.482	99,6	129,8
70 Komisja Nadzoru Finansowego	179.712	203.144	203.629	167.395	82,2	93,1
71 Urząd Transportu Kolejowego	15.303	18.008	18.637	18.549	99,5	121,2
72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	15.671.039	15.811.660	15.856.839	15.841.818	99,9	101,1
73 Zakład Ubezpieczeń Społecznych	44.991.317	44.577.087	44.580.586	44.530.359	99,9	99,0
74 Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa	42.178	40.604	40.654	37.102	91,3	88,0
75 Rządowe Centrum Legislacji	24.627	24.744	26.562	26.116	98,3	106,0
76 Urząd Komunikacji Elektronicznej	84.334	88.554	90.044	88.236	98,0	104,6
78 Obsługa zadłużenia zagranicznego	7.385.581	8.812.800	8.933.800	8.849.047	99,1	119,8
79 Obsługa długu krajowego	26.757.438	29.621.700	29.500.700	27.107.149	91,9	101,3
80 Regionalne Izby Obrachunkowe	102.635	102.751	104.833	104.741	99,9	102,1
81 Rezerwa ogólna	0	95.000	43.672	0	0,0	
82 Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	47.185.033	48.357.658	48.357.658	48.348.162	100,0	102,5
83 Rezerwy celowe	0	17.825.089	3.910.740	0	0,0	
84 Środki własne Unii Europejskiej	14.333.047	15.656.425	15.256.425	14.731.109	96,6	102,8
85 Budżety wojewodów	28.021.715	22.342.562	28.488.809	27.920.234	98,0	99,6
86 Samorządowe Kolegia Odwoławcze	109.413	105.349	111.150	110.849	99,7	101,3
88 Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury	1.224.288	1.725.418	1.725.448	1.720.404	99,7	140,5

3.3. Wydatki według grup ekonomicznych

W 2011 r. wykonanie planu wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w trakcie wykonywania budżetu przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010 r.	Ustawa budżetowa 2011 r.	Budżet po zmianach 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	5:4	2011 / 2010	
						nom.	real.
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	**294.893.878**	**313.344.394**	**313.344.394**	**302.681.609**	**96,6**	**102,6**	**98,4**
1. Dotacje i subwencje	145.244.609	147.235.556	149.183.167	148.461.276	99,5	102,2	98,0
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	20.891.826	22.209.730	21.951.927	21.877.277	99,7	104,7	100,4
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	53.906.897	59.181.624	56.988.589	55.339.371	97,1	102,7	98,4
4. Wydatki majątkowe	15.438.700	15.598.555	16.747.935	14.915.141	89,1	96,6	92,6
5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	34.142.991	38.434.500	38.434.497	35.956.194	93,6	105,3	101,0
6. Środki własne Unii Europejskiej	14.345.410	15.656.425	15.256.425	14.731.109	96,6	102,7	98,5
7. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej*	10.923.445	15.028.004	14.781.854	11.401.241	77,1	104,4	100,1

*) Wiersz ten obejmuje wydatki budżetu państwa na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz wydatki na projekty z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich.

Struktura wydatków budżetu państwa w 2010 r. i 2011 r. przedstawiała się następująco:

	2010 r.	2011 r.
Dotacje i subwencje	49,2	49,0
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	7,1	7,2
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	18,3	18,3
Wydatki majątkowe	5,2	4,9
Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	11,6	11,9
Środki własne Unii Europejskiej	4,9	4,9
Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	3,7	3,8
Wydatki budżetu państwa ogółem	100,0	100,0

W 2011 r. udział poszczególnych grup wydatków w wydatkach ogółem, zmienił się nieznacznie w porównaniu do roku 2010. Udział wydatków do wydatków ogółem wzrósł w grupach: wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa o 0,3%, świadczenia na rzecz osób fizycznych o 0,1% i współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej o 0,1%. Zmniejszył się natomiast udział wydatków w grupie wydatków majątkowych o 0,3% oraz dotacji i subwencji o 0,2%. W pozostałych grupach: wydatki bieżące jednostek budżetowych i środki własne Unii Europejskiej udział ten pozostał na poziomie 2010 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych najwyższy udział w wydatkach ogółem budżetu państwa stanowiły dotacje i subwencje (49%). Nominalnie grupa dotacji i subwencji w porównaniu do roku 2010 wzrosła o 2,2% (3.216.672 tys. zł). Zmniejszenie udziału wydatków tej grupy w wydatkach ogółem, nie jest wynikiem ograniczenia zakresu zadań realizowanych w ramach dotacji i subwencji. Przyrost tej grupy wydatków jest jednak nieznacznie niższy niż w pozostałych grupach ekonomicznych w ogólnym wzroście wydatków w roku 2011.

Największe wzrosty zrealizowanych wydatków w roku 2011 w stosunku do roku 2010 miały miejsce w grupie: dotacji i subwencji, w wydatkach na obsługę długu Skarbu Państwa, w wydatkach bieżących oraz w wydatkach na świadczenia na rzecz osób fizycznych.

Wykonanie dotacji i subwencji w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2010 wzrosło o 3.216.668 tys. zł, tj. o 2,2%. Główne przyczyny wzrostu to:

- wzrost dotacji celowych przeznaczonych przede wszystkim dla: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Agencji Rezerw Materiałowych oraz na projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności;
- zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, co wynikało z uwzględnienia skutków finansowych spowodowanych podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli o 7% od 1 września 2010 r. przechodzących na rok 2011 r. oraz planowaną podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli o 7% od 1 września 2011 r.;
- wzrost dotacji dla Wojskowej Agencji Mieszkaniowej.

W porównaniu z rokiem 2010 realizacja wydatków z tytułu obsługi długu publicznego w roku 2011 była wyższa o 1.813.203 tys. zł, tj. o 5,3%. Wzrost wydatków był rezultatem przede wszystkim przyrostu wielkości obsługiwanego zadłużenia krajowego i zagranicznego w efekcie finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w latach 2010-2011 oraz wypłaty odsetek od środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie w ramach zarządzania płynnością sektora finansów publicznych.

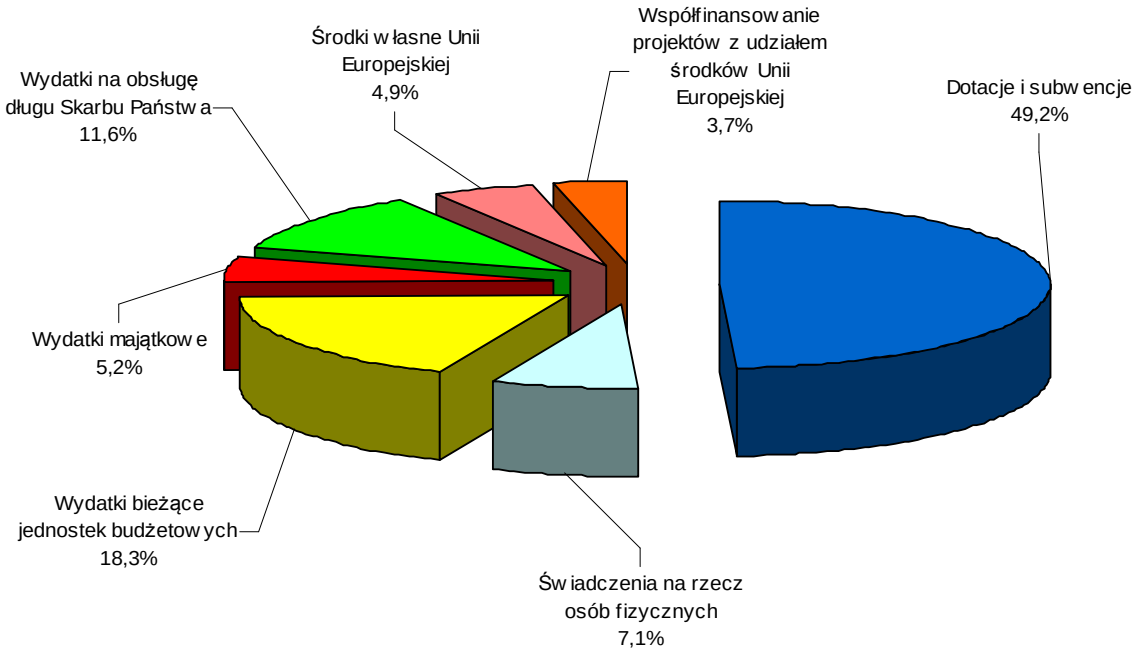
Natomiast wykonanie wydatków bieżących w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2010 wzrosło o 1.432.475 tys. zł, tj. o 2,7%. Szczegółowe informacje w zakresie wzrostu w tej grupie wydatków są zawarte w podrozdziale 3.3.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych.

Grupa wydatków świadczenia na rzecz osób fizycznych zwiększyła się w roku 2011 w stosunku do 2010 roku o kwotę 985.451 tys. zł, tj. o 4,7%. Wzrost w tej grupie wydatków jest efektem przede wszystkim realizacji większych środków przeznaczonych na świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych.

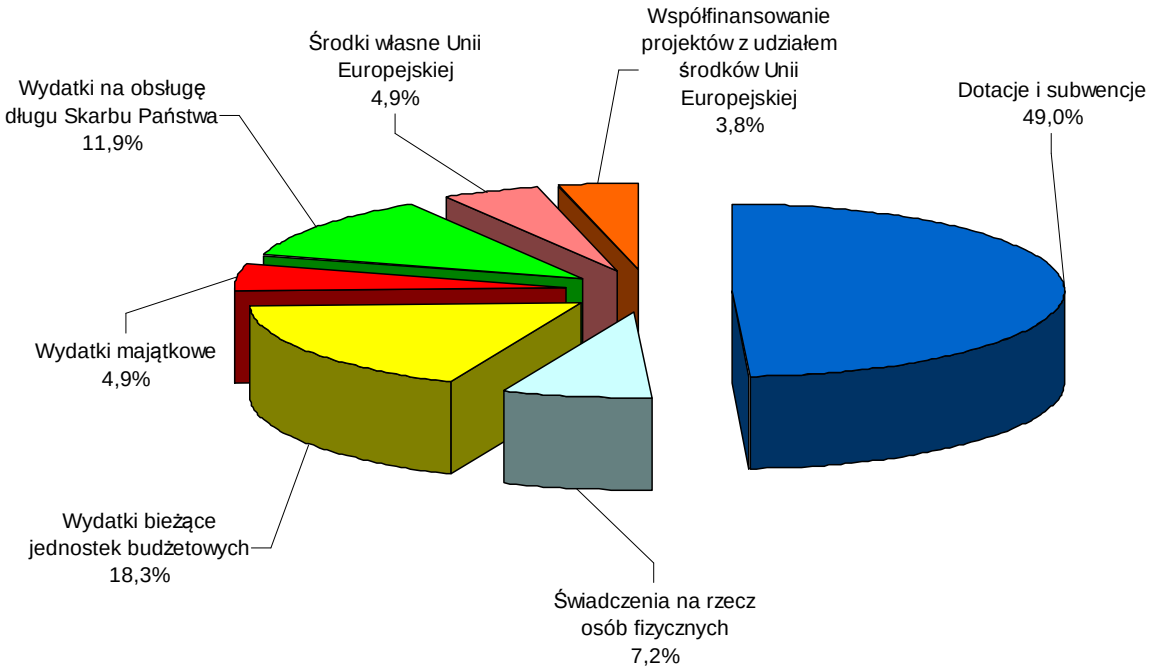
W roku 2011 po raz drugi budżet środków europejskich był prezentowany odrębnie. Stosownie do art. 110 tej ustawy budżet państwa obok prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów państwa, planowanych wydatków budżetu państwa i planowanego deficytu budżetu państwa określa również łączną kwotę prognozowanych dochodów środków europejskich i łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich oraz wynik budżetu środków europejskich. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w Części II tego materiału.

W zakresie budżetu środków krajowych są wydatki na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz wydatki na projekty z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich.

Wykonanie 2010 r.

Wykonanie 2011 r.

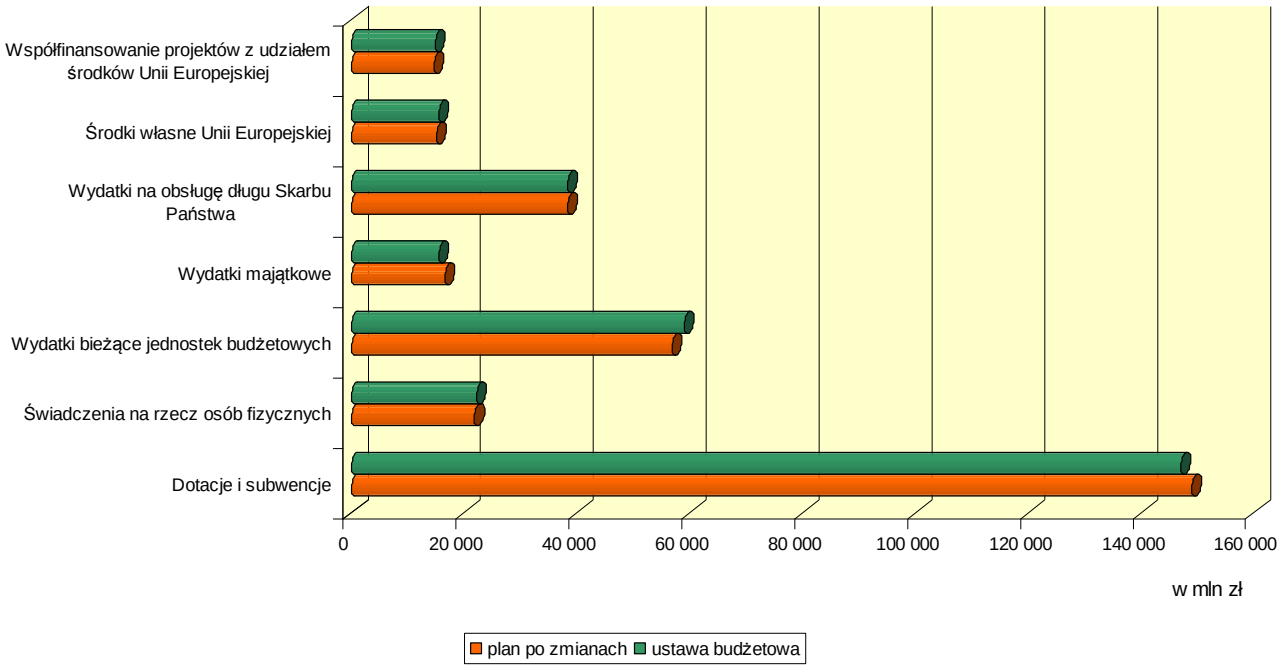
W toku wykonywania budżetu w 2011 r. zostały dokonane przesunięcia środków między grupami wydatków. Zwiększony został (per saldo) plan wydatków w grupie:

- dotacje i subwencje o 1.947.611 tys. zł,
- wydatki majątkowe o 1.149.380 tys. zł.

Zmniejszony natomiast został plan w grupach:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych o 2.193.035 tys. zł,
- środki własne Unii Europejskiej o 400.000 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych o 257.803 tys. zł.
- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej o 246.150 tys. zł,
- wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa o 3 tys. zł.

Wymienione zmiany w grupach ekonomicznych prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

3.3.1. Dotacje i subwencje

Ogólne dane o dotacjach i subwencjach przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na rok 2011	Budżet po zmianach na 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	4:3
	w tys. zł[1]			*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Ogółem	**147.235.556**	**149.183.167**	**148.461.276**	**99,5**
1. Subwencja dla jednostek samorządu terytorialnego	48.357.658	48.067.626	48.058.130	100,0
- część oświatowa subwencji ogólnej	36.924.829	36.924.829	36.924.829	100,0
- pozostała subwencja	11.432.829	11.142.797	11.133.301	99,9
2. Dotacje do funduszy celowych	53.003.129	53.352.129	53.352.061	100,0
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	37.134.406	37.513.406	37.513.406	100,0
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,	15.121.037	15.121.037	15.121.037	100,0
z tego:				
- Fundusz Emerytalno-Rentowy	15.120.037	15.120.037	15.120.037	100,0
- Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	1.000	1.000	1.000	100,0
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	747.686	717.686	717.618	100,0
3. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego	17.103.700	20.800.610	20.447.414	98,3
- dotacje dla gmin[2]	11.840.917	14.505.636	14.196.521	97,9
- dotacje dla powiatów	4.447.548	5.205.467	5.187.006	99,6
- dotacje dla samorządu województwa	815.235	1.089.507	1.063.886	97,6
4. Dotacje na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych,	3.024.971	3.188.454	3.179.167	99,7
w tym:				
- ratownictwo medyczne	1.787.607	1.759.259	1.759.210	100,0
- składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	207.812	215.463	215.463	100,0
- Wojskowa Agencja Mieszkaniowa	572.135	726.424	726.424	100,0
- publiczna służba krwi	84.275	88.919	88.866	99,9
- państwowe instytucje kultury	41.900	25.690	25.172	98,0
5. Dotacje przedmiotowe	537.035	589.061	566.531	96,2
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych	11.736	11.106	10.994	99,0
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	525.299	577.955	555.537	96,1
6. Dotacje podmiotowe	18.014.052	17.979.187	17.859.363	99,3
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych,	15.621.112	15.610.475	15.595.712	99,9
z tego:				
- uczelnie (publiczne i niepubliczne)	11.101.501	11.108.944	11.108.935	100,0
- jednostki naukowe	1.307.075	1.188.039	1.188.039	100,0
- niepubliczne szkoły lub inne placówki oświatowo-wychowawcze	18.345	19.582	19.582	100,0
- instytucje kultury	642.436	732.805	732.043	99,9
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	78.644	78.644	78.631	100,0
- pozostałe jednostki,	2.473.111	2.482.460	2.468.482	99,4
w tym:				
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1.875.999	1.875.999	1.875.964	100,0
- Agencja Rynku Rolnego	309.006	309.006	308.510	99,8
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	2.392.940	2.368.713	2.263.652	95,6
7. Pomoc zagraniczna[3]		61.664	60.913	98,8
8. Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych	106.499	117.007	116.297	99,4
9. Dotacje celowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych	1.007.837	1.968.968	1.962.456	99,7

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na rok 2011	Budżet po zmianach na 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	4:3
	w tys. zł [1]			*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
10. Dotacje celowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	1.055.257	1.304.093	1.237.376	94,9
z tego:				
- fundacje	57.526	110.670	107.804	97,4
- stowarzyszenia	391.349	408.403	405.955	99,4
- pozostałe jednostki	606.382	785.020	723.618	92,2
11. Rozliczenia z bankami	1.362.884	1.364.166	1.363.909	100,0
12. Subwencje dla partii politycznych	71.382	71.382	70.097	98,2
13. Zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty ZUS i KRUS, dotacja dla Funduszu Kościelnego oraz zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem	181.724	181.724	179.653	98,9
14. Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych		7.759	7.759	100,0
15. Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	864	241	151	62,7
16. Rezerwy	3.408.564	129.096		

[1] Ewentualne różnice (o 1 tys. zł) wynikają z zaokrągleń do pełnych tysięcy złotych.

[2] Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego dla gmin ujęto również dotacje z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych w wysokości: budżet po zmianach – 39.279 tys. zł, wykonanie – 39.271 tys. zł.

[3] W ustawie budżetowej na rok 2011 dotacje przeznaczone na pomoc zagraniczną były zaplanowane w rezerwach celowych.

W 2011 r. największą pozycję wśród tej grupy wydatków stanowiły subwencje i dotacje na realizację zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego – łącznie 46,2%, a następnie dotacje dla funduszy celowych – 35,9% wydatków całej grupy. Na pozostałe dotacje wydatkowano więc 17,9% środków zaliczanych do tej grupy wydatków, w tym 12% na dotacje podmiotowe.

W trakcie realizacji budżetu kwoty planowane w grupie dotacji i subwencji uległy per saldo zwiększeniu o 1.947.611 tys. zł.

Zwiększenie kwot planowanych w ustawie budżetowej dotyczyło przede wszystkim dotacji na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego (3.696.910 tys. zł), dotacji celowych dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych (961.131 tys. zł), dotacji dla funduszy celowych (349.000 tys. zł), dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (248.836 tys. zł) oraz dotacji na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych (163.483 tys. zł).

W 2011 r. wykonanie wydatków w grupie dotacji i subwencji było niższe od planu po zmianach o 721.891 tys. zł, tj. o 0,5% co było spowodowane niższą od planowanej realizacją wydatków głównie na:

– dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego – o 353.196 tys. zł, tj. o 1,7%, w tym o 309.115 tys. zł na dotacje dla gmin (w szczególności przeznaczone na: świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, usuwanie klęsk żywiołowych oraz

wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie),

- dotacje podmiotowe – o 119.824 tys. zł, tj. o 0,7%,
- dotacje celowa na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – o 66.717 tys. zł, tj. o 5,1%,
- dotacje przedmiotowe – o 22.530 tys. zł, tj. o 3,8%.

Na niższe wykorzystanie **dotacji podmiotowych** istotny wpływ miała nie pełna realizacja dotacji **dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych** (niższa o 4,4%). Jest to efektem głównie braku realizacji dotacji dla partii politycznych, które na 2011 rok zaplanowane były w kwocie 101.400 tys. zł. W trakcie realizacji kwota tych dotacji nie uległa zmianie natomiast wykonanie wyniosło 104 tys. zł co stanowi 0,1% środków planowanych na ten cel. Zgodnie z ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) partii politycznej, której komitet wyborczy uczestniczył w wyborach, partii politycznej wchodzącej w skład koalicji wyborczej, a także komitetowi wyborczemu wyborców uczestniczących w wyborach do Sejmu i do Senatu przysługuje prawo do dotacji z budżetu państwa, zwanej dalej „dotacją podmiotową", za każdy uzyskany mandat posła i senatora w wyborach do Sejmu i do Senatu (art. 150 Kodeksu wyborczego). Wydatki związane z dotacją podmiotową pokrywane są z budżetu państwa w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe. Dotacja podmiotowa jest wypłacana w terminie 9 miesięcy od dnia wyborów. Na etapie tworzenia ustawy budżetowej nie była znana data wyborów do Sejmu i do Senatu, co skutkowało koniecznością zaplanowania odpowiednich wydatków na ten cel w 2011 r. Przeprowadzenie wyborów w dniu 9 października 2011 r. powoduje, że wydatki z tego tytułu zostaną poniesione w 2012 r.

Natomiast dotacje podmiotowe dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych były zrealizowane nieznacznie poniżej planu, tj. o 0,1%, przede wszystkim w związku z dotacjami na:

- Narodowe Centrum Nauki,
- Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych były w 2011 r. niższe od planowanych o 5,1%. Największa różnica wykonania do planu w grupie tej wystąpiła w dotacjach dla pozostałych jednostek

niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na co wpływ miało niepełne wykorzystanie środków głównie:

1) Na wsparcie finansowe inwestycji, co wiązało się z:

– nie zrealizowaniem przez inwestorów warunków programów wieloletnich:
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Dell Products (Poland) Sp.z o.o. w Łodzi pod nazwą: Dell - Europejski Zakład Produkcyjny w Łodzi, w latach 2007-2012,
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez SWS Business Process Outsourcing Poland Sp. z o.o. w Łodzi, pod nazwą: Centrum Outsourcingu, w latach 2009-2011,
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej w Gdyni i we Wrocławiu przez Geoban S.A. Oddział w Polsce pod nazwą: Centrum Usług, w latach 2010 i 2011,
– zmianą uwarunkowań biznesowo-ekonomicznych funkcjonowania firmy, rezygnacją inwestora z udziału pomocy publicznej, co skutkowało m.in. odstąpieniem od realizacji programów wieloletnich:
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Robert Bosch Sp. z o.o. w Warszawie pod nazwą: Centrum Badań i Rozwoju Oprogramowania, w latach 2009-2012,
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej w Warszawie przez ABN Amro Bank N.V. S.A. Oddział w Polsce pod nazwą: RBS Global Hub Europe, w latach 2010 i 2011,
– poniesieniem mniejszych nakładów inwestycyjnych z uwagi na sytuację makroekonomiczną i ogólnoświatowy spadek zapotrzebowania na wyroby inwestora, kryzys gospodarczy, pogorszenie warunków funkcjonowania inwestorów i utworzenie mniejszej od zakładanej ilości nowych miejsc pracy, co w konsekwencji skutkowało zmniejszeniem wsparcia z budżetu państwa dla programów wieloletnich:
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Nidec Motors & Actuators (Poland) Sp. z o.o. w Niepołomicach k. Krakowa pod nazwą: Fabryka silników i napędów elektrycznych dla przemysłu motoryzacyjnego, w latach 2008-2013,
  – Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez LG Innotek Poland Sp. z o. o. w Kobierzycach pn. Fabryka podzespołów do produkcji ekranów LCD LG Innotek Poland, w latach 2006-2013.

2) Na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonał blokady planowanych wydatków na 2011 r. w kwocie

10.088 tys. zł w związku z mniejszą ilością złożonych wniosków o środki budżetowe na dopłaty do składek z tytułu umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zawartych z producentami rolnymi za IV kwartał w 2011 r.

3) Związanych z późniejszym uchwaleniem przez Radę Ministrów w 2011 r. programów wieloletnich i tym samym skróconego okresu ich realizacji oraz niższych kwot określonych na programy wieloletnie przez Radę Ministrów od planowanych. W związku z powyższym Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonał blokady planowanych wydatków na 2011 r. w kwocie 11.340 tys. zł.

Wykonanie **dotacji przedmiotowych** było mniejsze o 3,8% szczególnie przez niższą realizację dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych. Niewykorzystanie dotacji dotyczyło środków na wyrównanie przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów z tytułu honorowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami transportu zbiorowego (t.j. z dnia 9 października 2002 r. Dz.U. Nr 175, poz. 1440, z późn. zm.). Wynikało to z braku zapotrzebowania na te środki ze względu na to, iż z przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, kolejowego korzystało mniej osób uprawnionych do ulgowych przejazdów tymi środkami.

Dotacje przedmiotowe należne kolejowym spółkom przewozowym w 2011 r. wyniosły:

- PKP Intercity S.A. – 180.163 tys. zł,
- PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. – 174.862 tys. zł,
- KM - Koleje Mazowieckie Sp. z o.o. – 30.553 tys. zł,
- PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o. – 18.202 tys. zł,
- Warszawska Kolej Dojazdowa Sp. z o.o. – 3.178 tys. zł,
- Arriva RP Sp. z o. o. – 2.883 tys. zł,
- Koleje Śląskie Sp. z o.o. – 1.995 tys. zł,
- Koleje Dolnośląskie S.A. – 1.377 tys. zł,
- Koleje Wielkopolskie Sp. z .o.o. – 820 tys. zł.

3.3.1.1. Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2011 r. łączne wydatki na dotacje i subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 68.505.544 tys. zł, wobec 67.727.861 tys. zł w roku 2010, tj. wyższe o 777.683 tys. zł. na co składa się zwiększenie subwencji ogólnych o 1.148.057 tys. zł i zmniejszenia dotacji o 370.374 tys. zł.

Wydatki na subwencje i dotacje jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące stanowiły w 2011 r. 22,6% wydatków ogółem budżetu państwa oraz 4,5% PKB, podczas gdy w 2010 r. udziały te kształtowały się odpowiednio – 23% oraz 4,8% PKB.

Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zasady ustalania subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego reguluje ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm).

Wykonanie wydatków planowanych w 2011 r. w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia następujące zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010 r.	Ustawa budżetowa na 2011 r.	Budżet po zmianach 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	5:4	5:2
	w tys. zł				*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Ogółem:	**47.185.033**	**48.357.658**	**48.357.657**	**48.348.162**	**100,0**	**102,5**
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	35.009.865	36.924.829	36.924.829	36.924.829	100,0	105,5
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego*	539.475	335.999	561.832	561.832	100,0	104,1
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	6.065.624	5.991.329	5.944.376	5.944.248	100,0	98,0
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	1.736.839	1.583.843	1.583.843	1.583.843	100,0	91,2
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	1.273.598	1.112.103	1.112.103	1.112.102	100,0	87,3
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	15.718	25.000	25.000	15.635	62,5	99,5
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	454.475	619.427	440.546	440.546	100,0	96,9
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	1.133.797	1.137.235	1.137.235	1.137.235	100,0	100,3
Część regionalna subwencji ogólnej dla województw	955.642	627.893	627.893	627.892	100,0	65,7

*W uzupełnieniu subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zawarte są także wydatki majątkowe w wysokości: kol 2 – 274.960 tys. zł; kol. 4 i 5 – 290.032 tys. zł; Po ich wyłączeniu wykonanie subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego w grupie dotacji i subwencji wynosi w kol 2 – 46.910.073 tys. zł; kol. 4 – 48.067.626 tys. zł i w kol. 5 – 48.058.130 tys. zł.

W 2011 r. wydatki ujęte w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, zostały wykonane w 100% w odniesieniu do planu po zmianach.

Porównanie wykonania poszczególnych wydatków z tytułu subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2011 r. z analogicznymi wydatkami wykonanymi w 2010 r. przedstawia się następująco:

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Zaplanowana w ustawie budżetowej na 2011 r. część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, w wysokości 36.924.829 tys. zł, została wykonana w 100%. W porównaniu do kwoty tej części subwencji za rok 2010, kwota wykonanych wydatków w 2011 r. wzrosła o 5,5%.

Zwiększenie łącznej kwoty subwencji oświatowej na 2011 r. w porównaniu do kwoty na rok 2010, było związane ze skutkami przechodzącymi na rok 2011 podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli o 7% od 1 września 2010 r. oraz podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli o 7% od 1 września 2011 r., a także ze skutkami zmian w strukturze awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Gminy

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2011 r. wydatków z tytułu części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin było nominalnie niższe o 2% od wykonania wydatków z tego tytułu w 2010 r.

Spadek ten był wynikiem zmniejszenia kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin. Kwota podstawowa dla danej gminy jest uzależniona od wysokości dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, w odniesieniu do tych dochodów wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich gmin na 2011 r. wynosiły 1.180,20 zł i zmniejszyły się o 2,5%, w porównaniu do tych dochodów na 2010 r., które wynosiły 1.210,61 zł.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że gminy, których dochody podatkowe na jednego mieszkańca są wyższe od 150% analogicznego dochodu obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju, nie otrzymują kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej (choć jest ona dla nich naliczana). Suma tych kwot zwiększa część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin, przy czym przeniesienie wydatków między odpowiednimi podziałkami klasyfikacji budżetowej jest dokonywane w toku wykonywania budżetu.

Kwota przeniesiona do części równoważącej subwencji ogólnej na 2011 r. wynosiła 29.487 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin, które dokonały korekty danych do wyliczenia subwencji i dla których wyliczona kwota była wyższa od należnej, została zmniejszona o nienależne środki w łącznej wysokości 17.465 tys. zł. Środki te utworzyły rezerwę subwencji, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

– część równoważąca subwencji ogólnej

Część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty wpłat gmin (619.427 tys. zł – w tej wysokości jest ujmowana w ustawie budżetowej) oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej tych gmin, których wskaźnik dochodów podatkowych jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju i które w związku z tym nie otrzymują kwoty uzupełniającej, choć jest ona dla nich obliczana (29.487 tys. zł).

W związku z powyższym, do podziału między gminy przeznaczona została kwota 648.914 tys. zł.

Część równoważąca subwencji ogólnej na 2011 r., jaka została rozdzielona między gminy według ustalonych ustawowo zasad, wynosiła 440.711 tys. zł.

Ponieważ kwota części równoważącej subwencji ogólnej, ustalona dla gmin na podstawie przepisów art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części związanej z wydatkami na wypłatę dodatków mieszkaniowych, była wyższa od kwoty należnej – pozostałe nie rozdzielone środki tej części subwencji ogólnej w kwocie 208.203 tys. zł zostały przeniesione do rezerwy, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, przeznaczonej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W toku wykonywania budżetu część równoważąca subwencji ogólnej została zmniejszona, łącznie o kwotę 165 tys. zł, dla 3 gmin, które skorygowały dane stanowiące podstawę do wyliczenia subwencji, w związku z tym wyliczone środki były wyższe od należnych. Środki te zasiliły ww. rezerwę.

Wykonane w 2011 r. wydatki z tytułu części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, w wysokości 440.546 tys. zł, stanowiły 100% kwoty planowanej po zmianach i były niższe o 3,1% od kwoty tych wydatków wykonanych w 2010 r.

– część rekompensująca subwencji ogólnej

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin na 2011 r., przekazana na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na

podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w porównaniu do 2010 r., zmniejszyła się o 0,5%.

W 2011 r. 19 gmin uprawnionych do otrzymania tej części subwencji wystąpiło z wnioskami o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów podlegających rekompensacie, w 2010 r. stosowne wnioski również złożyło 19 gmin.

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2011 kwota wydatków przeznaczonych na część rekompensującą subwencji ogólnej dla gmin, w wysokości 25.000 tys. zł, była wyższa o 9.365 tys. zł od kwoty niezbędnej do przekazania gminom uprawnionym do otrzymania tej części subwencji w 2011 r., w związku z tym dokonano blokady wydatków na kwotę 9.365 tys. zł.

Powiaty

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów w 2011 r. było nominalnie niższe o 8,8% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2010 r.

Spadek ten wynika ze zmniejszenia kwoty podstawowej, której wysokość jest uzależniona od relacji pomiędzy wysokością dochodów podatkowych w poszczególnych powiatach, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, a średnimi dochodami podatkowymi obliczonymi na jednego mieszkańca wszystkich powiatów.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca dla wszystkich powiatów na 2011 r., w wysokości 160,18 zł, spadły o 6,4%, w odniesieniu do analogicznych dochodów na 2010 r., które wynosiły 171,19 zł.

Spadek dochodów podatkowych na jednego mieszkańca wszystkich powiatów wpłynął także na zmniejszenie kwoty uzupełniającej, wchodzącej w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

– część równoważąca subwencji ogólnej

Wysokość części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów uzależniona jest od wysokości wpłat do budżetu państwa powiatów, w których dochody podatkowe na jednego mieszkańca powiatu były większe od 110% dochodów podatkowych wszystkich powiatów, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

W porównaniu do 2010 r., wpłaty powiatów do budżetu państwa na 2011 r. były wyższe o 0,3%. Tym samym, łączna kwota części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na 2011 r. również była wyższa o 0,3%, w porównaniu do 2010 r.

Województwa

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2011 r. wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw było nominalnie niższe o 12,7% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2010 r.

Spadek wydatków w tej części subwencji ogólnej wynika głównie ze spadku kwoty podstawowej, która jest uzależniona od relacji między dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca w poszczególnych województwach a średnimi dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca obliczonymi dla wszystkich województw.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw na 2011 r., w wysokości 138,60 zł, zmniejszyły się o 10,6%, w porównaniu do analogicznych dochodów na 2010 r., które wynosiły 154,99 zł.

Ponadto, spadek dochodów podatkowych na jednego mieszkańca wszystkich województw wpłynął na zmniejszenie kwoty uzupełniającej wchodzącej w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

– część regionalna subwencji ogólnej

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2011 część regionalna subwencji ogólnej wynosiła 627.893 tys. zł.

Wysokość części regionalnej subwencji ogólnej dla województw uzależniona jest od wysokości wpłat do budżetu państwa województw.

W 2011 r. wpłaty województw z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej zostały wyliczone zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. Nr 238, poz. 1578, z późn. zm.). Wpłat dokonywały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca był wyższy od 120% wskaźnika dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca wszystkich województw.

W związku z powyższym, wpłaty województw do budżetu państwa na 2011 r., w porównaniu do 2010 r., były niższe o 34,3%. Tym samym, część regionalna subwencji ogólnej dla województw na 2011 r., w porównaniu do kwoty na 2010 r., również była niższa o 34,3%.

Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na rok 2011 ujęte zostały środki w wysokości 335.999 tys. zł, przeznaczone na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. na dofinansowanie:

– inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,

– utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu – w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym,

– remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

W 2011 r. środki ww. rezerwy subwencji ogólnej otrzymało:

– 106 powiatów – 100.507 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych,

– 18 miast na prawach powiatu – 171.359 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,

– 10 miast na prawach powiatu – 23.967 tys. zł – na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu,

– 1 miasto na prawach powiatu – 22.000 tys. zł – na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej w Świnoujściu.

– 9 województw – 18.166 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach wojewódzkich.

Ponadto, stosownie do art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w toku wykonywania budżetu utworzona została rezerwa subwencji ogólnej, której środki pochodziły z otrzymanych nienależnie przez jednostki samorządu terytorialnego kwot subwencji, ustalonej na rok budżetowy, które podlegały zwrotowi do budżetu państwa.

W 2011 r. rezerwę, o której mowa wyżej, przeznaczoną na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego utworzyły zwrócone przez gminy nienależne kwoty części wyrównawczej subwencji ogólnej w wysokości 17.465 tys. zł oraz części równoważącej subwencji ogólnej w wysokości 165 tys. zł. Dodatkowo rezerwa ta została zwiększona o nie rozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na 2011 r. w wysokości 208.203 tys. zł.

W 2011 r. z ww. rezerwy, w łącznej wysokości 225.833 tys. zł, przekazano jednostkom samorządu terytorialnego następujące środki:

– 131.502 tys. zł dla 483 gmin,

– 92.135 tys. zł dla 245 powiatów,

– 2.196 tys. zł dla 16 województw.

Kryteria przyznania środków zostały uzgodnione ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,

Tak więc, środki ww. rezerw zostały wykorzystane w 100% z przeznaczeniem dla jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2011 r. na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zostały przekazane przez ministrów, wojewodów oraz dysponentów innych części budżetowych dotacje celowe na zadania bieżące w kwocie 20.408.143 tys. zł. W kwocie przekazanych dotacji nie jest ujęta kwota na finansowanie zadań inwestycyjnych oraz kwota na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej. Przekazane dotacje stanowią 98,3 % dotacji ujętych w planie po zmianach, uwzględniającym zwiększenia z tytułu rozdysponowania rezerw celowych, rezerwy ogólnej budżetu państwa, rezerw utworzonych w budżetach wojewodów oraz zmian dokonanych w ramach uprawnień posiadanych przez właściwych dysponentów części budżetowych. Kwoty dotacji przekazane w 2011 r. do jednostek samorządu terytorialnego są niższe od kwot dotacji przekazanych w 2010 r. per saldo o 376.793 tys. zł, tj. o 9,8%.

Kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego uwzględniają zmiany poziomu i zakresu dotowanych zadań wynikające m.in. z:

- niższej o 964.896 tys. zł w porównaniu do roku 2010 kwoty dotacji przekazanej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, która w 2011 r. wynosiła 583.881 tys. zł. W 2010 r. na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych w zakresie wydatków bieżących do jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały dotacje w łącznej wysokości 1.548.777 tys. zł,
- finansowania z części 11 Krajowe Biuro Wyborcze w formie dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego zadań związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów. W 2011 roku odbyły się wybory do Sejmu i Senatu, natomiast w 2010 roku wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wybory samorządowe po upływie kadencji. Dotacje przekazane z tego tytułu były niższe o 133.834 tys. zł,
- zmniejszenia w porównaniu do roku 2010 zakresu zadań bieżących dofinansowanych w roku 2011 w ramach realizacji rządowego programu „Radosna szkoła” o kwotę 36.453 tys. zł,
- niższych o 29.811 tys. zł wydatków na *„Narodowy program przebudowy dróg lokalnych 2008-2011”* .

Jednocześnie nastąpił wzrost dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego wynikający m.in. z:

- zwiększenia przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego przez Ministra Zdrowia dotacji na realizację programu wieloletniego pn. *Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia* o kwotę 376.846 tys. zł,

- zwiększenia wydatków z przeznaczeniem na melioracje wodne „Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa” o kwotę 204.320 tys. zł,
- finansowania z części 58 Główny Urząd Statystyczny w formie dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom prac związanych z przeprowadzeniem narodowego spisu ludności i mieszkań 2011 r. – 77.785 tys. zł,
- przekazania wyższych, w porównaniu do roku 2010, dotacji przeznaczonych na sfinansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacanych z budżetu państwa m.in. za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub stypendium o kwotę 54.745 tys. zł,
- dokonanego po raz pierwszy w 2011 r. zgodnie *z ustawą z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim*, zwrotu części wydatków wykonanych przez gminy w ramach funduszu sołeckiego.

Przekazane kwoty dotacji na finansowanie realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zadań wg części budżetowych przedstawia poniższe zestawienie.

Część	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		*%*
1	*2*	*3*	*4*
Krajowe Biuro Wyborcze	79.405	75.523	95,1
Gospodarka	2.839	2.711	95,5
Informatyzacja	22	0	0,0
Oświata i wychowanie	6.018	5.281	87,8
Rolnictwo	100	96	96,4
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	1.100	656	59,6
Zabezpieczenie społeczne	7.615	7.315	96,0
Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	2.644	2.569	97,2
Zdrowie	513.640	513.529	99,9
Główny Urząd Statystyczny	79.929	77.785	97,3
Rodzina	7.800	7.499	96,1
Województwa	20.060.219	19.715.179	98,3
Dotacje ogółem	**20.761.331**	**20.408.143**	**98,3**

Jak wynika z powyższego zestawienia 96,6% dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące przekazane zostało z budżetów województw. Natomiast z pozostałych 10 częściach przekazane zostało 3,4% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przekazane dotacje do jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie		Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	4 / 3
		w tys. zł		*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
	Dotacje ogółem	**20.761.331**	**20.408.143**	**98,3**
010	Rolnictwo i łowiectwo	1.073.368	1.011.123	94,2
020	Leśnictwo	336	226	67,3
150	Przetwórstwo przemysłowe	3.213	3.079	95,9
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	163	163	100,0
600	Transport i łączność	951.039	928.530	97,6
700	Gospodarka mieszkaniowa	191.353	185.941	97,2
710	Działalność usługowa	218.821	217.049	99,2
720	Informatyka	22	0	0,0
750	Administracja publiczna	496.029	492.621	99,3
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	79.405	75.523	95,1
752	Obrona narodowa	941	874	92,9
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1.873.258	1.871.417	99,9
758	Różne rozliczenia	50.496	50.461	99,9
801	Oświata i wychowanie	22.842	18.125	79,4
851	Ochrona zdrowia	1.635.831	1.632.737	99,8
852	Pomoc społeczna	13.544.957	13.413.925	99,0
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	82.294	79.101	96,1
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	504.052	394.458	78,3
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12.655	12.606	99,6
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.885	1.881	99,8
925	Ogrody botaniczne, zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	17.888	17.820	99,6
926	Kultura fizyczna	483	483	100,0

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane były w ramach wydatków na zadania klasyfikowane w 21 działach. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczone zostały na zadania bieżące: pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, rolnictwa i łowiectwa, transportu i łączności, administracji publicznej, edukacyjnej opieki wychowawczej. Dotacje przekazane na te zadania wyniosły łącznie 19.744.811 tys. zł, co stanowi 96,7% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego. Na zadania bieżące realizowane w pozostałych 14 działach przypada kwota 663.332 tys. zł, tj. 3,3% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego na te zadania.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawami ustrojowymi, jednostki samorządu terytorialnego otrzymywały dotacje na: dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Strukturę przekazanych dotacji wg rodzajów dotacji przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		*%*
1	*2*	*3*	*4*
Dotacje na zadania	**20.761.331**	**20.408.143**	**98,3**
- własne	4.725.589	4.566.412	96,6
- z zakresu administracji rządowej	15.992.580	15.802.997	98,8
- realizowane na podstawie porozumień	43.162	38.734	89,7

Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowią 77,4% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane były do gmin, powiatów i samorządów województw. Wielkość dotacji dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższe zestawienie.

Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		*%*
1	*2*	*3*	*4*
Ogółem	**20.761.331**	**20.408.143**	**98,3**
- Gminy	14.466.357	14.157.251	97,9
- Powiaty	5.205.467	5.187.006	99,6
- Samorządy województw	1.089.507	1.063.886	97,6

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje w wysokości 14.157.251 tys. zł, tj. 69,4% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane było do gmin. Dotacje na zadania bieżące gmin w kwocie 14.157.251 tys. zł (tj. 97,9% planu po zmianach) zostały przeznaczone głównie na:

– finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej – 12.300.195 tys. zł, co stanowi 99% planu po zmianach i 86,9% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 12.300.195 tys. zł przeznaczono głównie na:

  – realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz świadczenie z funduszu alimentacyjnego wynikającego z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 9.551.066 tys. zł. Środki te przeznaczone zostały na wypłaty świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny, dodatki do tego zasiłku, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka), świadczenia z funduszu alimentacyjnego i na opłacenie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne a także na koszty obsługi realizacji świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego,

  – zasiłki z pomocy społecznej – 1.142.599 tys. zł. Środki te przeznaczono głównie na dofinansowanie, na podstawie art. 147 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej wypłat przez gminy zasiłków okresowych oraz na dofinansowanie zasiłków stałych,

  – działalność ośrodków pomocy społecznej – 491.387 tys. zł. Środki te przeznaczono na bieżącą działalność ośrodków pomocy społecznej, w tym na wypłatę comiesięcznego dodatku do wynagrodzenia w wysokości 250 zł pracownikom socjalnym zatrudnionym w tych ośrodkach, do których obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku – stosownie do art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na wynagrodzenia za sprawowanie opieki wraz z kosztami obsługi,

- realizację przez 16 województw Rządowego programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ustanowionego ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. – 547.597 tys. zł,
- usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 202.092 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na wypłatę zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku: powodzi która miała miejsce w 2010 roku, intensywnych opadów deszczu, huraganu i gradobicia;
- działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 179.086 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 77.749 tys. zł. Dotacje te przeznaczono na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie rodzinne, zasiłek stały z pomocy społecznej, a także za osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego oraz za osoby bezdomne objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w ich domach – 66.517 tys. zł,

- finansowanie zadań z zakresu rolnictwa i łowiectwa – 637.875 tys. zł, co stanowi 92,1% planu po zmianach i 4,5% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 637.875 tys. zł przeznaczono głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu poniesionych przez gminę – 635.275 tys. zł oraz na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych – 2.600 tys. zł,
- finansowanie zadań z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej oraz oświaty i wychowania – 406.642 tys. zł, co stanowi 78,2% planu po zmianach i 2,9% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 406.642 tys. zł przeznaczono głównie na:
  - dofinansowanie systemu pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym realizowanych w formie zasiłków i stypendiów szkolnych w ramach Narodowego Programu Stypendialnego – 323.062 tys. zł,
  - dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów rozpoczynających naukę w klasach I-III szkoły podstawowej, w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, w klasie II gimnazjum, w klasie II ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasie II ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych lub

w klasie V ogólnokształcącej szkoły baletowej w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2011 r. – „Wyprawka szkolna” – 56.835 tys. zł,

- wypłatę zasiłków losowych na cele edukacyjne dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w formie jednorazowego zasiłku losowego na cele edukacyjne w 2011 r. – 10.912 tys. zł,
- sfinansowanie zakupu pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw w szkole oraz kosztów utworzenia lub modernizacji szkolnych placów zabaw w ramach Rządowego programu wspierania w latach 2009 – 2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła” – 8.055 tys. zł,
- usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 2.598 tys. zł,
- realizację zadań wynikających z wieloletniego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce – 3.067 tys. zł;

- finansowanie zadań administracji publicznej – 359.685 tys. zł, co stanowi 99,2% planu po zmianach i 2,5% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 359.685 tys. zł, przeznaczono głównie na: zadania realizowane przez urzędy stanu cywilnego, prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie dowodów osobistych, prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej – 279.406 tys. zł, przeprowadzenie powszechnego spisu ludności – 77.785 tys. zł, finansowanie projektów wyłonionych w ramach konkursu „Pomoc rozwojowa 2011” – 899 tys. zł, usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 517 tys. zł oraz przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej – 379 tys. zł,
- finansowanie zadań transportu i łączności – 227.869 tys. zł, co stanowi 99% planu po zmianach i 1,6% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 227.869 tys. zł przeznaczono na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach gminnych – 212.322 tys. zł oraz na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach programu wieloletniego pn. „Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008 – 2011” – 15.547 tys. zł,
- ochronę zdrowia – 81.915 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 0,6% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 81.915 tys. zł przeznaczono głównie na finansowanie wydatków związanych z realizacją programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” – 79.102 tys. zł oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 823 tys. zł,
- przygotowanie i przeprowadzenie wyborów – 75.520 tys. zł, co stanowi 95,1% planu po zmianach i 0,5% dotacji przekazanych do gmin. Dotacje w kwocie 75.520 tys. zł

przeznaczono na przeprowadzenie wyborów do Sejmu i Senatu RP – 67.453 tys. zł, prowadzenie i aktualizację stałego rejestru wyborców – 6.317 tys. zł oraz wyborów samorządowych w toku kadencji – 1.750 tys. zł,

– różne rozliczenia – 33.937 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 0,2 dotacji przekazanych do gmin. Dotacje w kwocie 33.937 tys. zł przeznaczono głównie na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2010 r. – 33.755 tys. zł (plan po zmianach).

Powiaty otrzymały z budżetu państwa dotacje w wysokości 5.187.006 tys. zł, co stanowi 25,4% łącznej kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego i 99,6% dotacji ujętych w planie po zmianach.

Dotacje na zadania bieżące powiatów w kwocie 5.187.006 tys. zł przeznaczono głównie na:

– bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 1.866.475 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 36% dotacji przekazanych do powiatów na realizację zadań bieżących. Dotacje te przeznaczono głównie:
  - dla Komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej – 1.865.354 tys. zł,
  - na pozostałą działalność, w tym na realizację programu wieloletniego „Razem bezpieczniej” – 512 tys. zł,
  - na zadania obrony cywilnej – 371 tys. zł,
  - na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 185 tys. zł,
– ochronę zdrowia – 1.481.676 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach i 28,6% dotacji przekazanych do powiatów. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na:
  - finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za nieposiadających uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze, lecznicze lub opiekuńcze oraz za bezrobotnych bez prawa do zasiłku lub stypendium, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu – 1.115.830 tys. zł,
  - finansowanie programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 365.845 tys. zł,
– finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej i innych zadań w zakresie polityki społecznej – 1.169.865 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach i 22,6% dotacji przekazanych do powiatów. Z kwoty 1.169.865 tys. zł przeznaczono m.in. na:

- dofinansowanie utrzymania w ponadgminnych domach pomocy społecznej osób przyjętych do tych domów przed 1 stycznia 2004 r. oraz osób, które zostały przyjęte do domów ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem, a także dofinansowanie wypłaty comiesięcznego dodatku do wynagrodzenia w wysokości 250 zł pracownikom socjalnym zatrudnionym w tych domach, do których obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku – 972.564 tys. zł,
- finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 89.457 tys. zł,
- finansowanie działalności powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełno-sprawności – 72.194 tys. zł,
- finansowanie zadań powiatów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – 16.991 tys. zł,
- finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz na dofinansowanie zadań powiatów w zakresie osiągania standardów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych działających do dnia 31 grudnia 2011 roku na podstawie ustawy o pomocy społecznej – 4.726 tys. zł,
- finansowanie pomocy dla repatriantów – 2.813 tys. zł,

- działalność usługową – 203.164 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach i 3,9% dotacji przekazanych do powiatów. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na funkcjonowanie Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego 156.010 tys. zł oraz na zadania z zakresu geodezji i kartografii 47.131 tys. zł,
- realizację zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami – 181.517 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach i 3,5% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Z kwoty 181.517 tys. zł przeznaczono m.in. na:
  - wypłatę odszkodowań wynikających z orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa, wyceny nieruchomości Skarbu Państwa – 181.333 tys. zł,
  - usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 100 tys. zł,
- transport i łączność – 138.828 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach i 2,7% dotacji przekazanych na zadania bieżące, z tego na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach powiatowych – 113.401 tys. zł, dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu wieloletniego pn. „Narodowy program przebudowy dróg lokalnych 2008 – 2011” – 25.427 tys. zł,

– administrację publiczną – 111.478 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na realizację zadań określonych m.in. w ustawach: o lasach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Prawo wodne, Prawo łowieckie, Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz na przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej.

Najmniej dotacji z budżetu państwa zostało przekazanych do samorządów województw – 1.063.886 tys. zł, co stanowi 97,6% planu po zmianach i 5,2% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje na zadania bieżące samorządów województw w kwocie 1.063.886 tys. zł przeznaczono głównie na finansowanie zadań z zakresu:

– transportu i łączności – 561.833 tys. zł, co stanowi 96,8% planu po zmianach i 52,8% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Z dotacji w kwocie 561.833 tys. zł przeznaczono dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy pasażerskie na finansowanie ustawowych uprawnień do przejazdów ulgowych – 558.461 tys. zł oraz na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach wojewódzkich – 3.372 tys. zł,

– rolnictwa i łowiectwa – 361.583 tys. zł, co stanowi 98,5% planu po zmianach i 34% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 361.583 tys. zł przeznaczono głównie na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 329.236 tys. zł, usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 28.471 tys. zł, prace geodezyjno urządzeniowe na potrzeby rolnictwa – 2.569 tys. zł oraz odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez zwierzęta łowne – 696 tys. zł,

– ochrony zdrowia – 69.145 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 6,5% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 69.145 tys. zł przeznaczono głównie na finansowanie wydatków związanych z realizacją programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” – 68.582 tys. zł oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – 354 tys. zł,

– administracji publicznej – 21.457 tys. zł, co stanowi 98,6% planu po zmianach i 2% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje na zadania bieżące oraz inne zlecone ustawami w kwocie – 18.203 tys. zł, przeznaczono głównie na: prowadzenie ewidencji zaszeregowania obiektów hotelarskich, udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych, utrzymanie w samorządzie województwa stanowisk pracy realizujących zadania z zakresu administracji rządowej, finansowanie działalności komisji

przeprowadzających egzamin na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek. Dotacje na realizację bieżących zadań własnych w kwocie – 1 650 tys. zł, przeznaczono głównie na: wydawanie zezwoleń na skup i kontraktację upraw maku lub konopi, wydawanie decyzji w zakresie gospodarki odpadami oraz na finansowanie projektów wyłonionych w ramach konkursu „Pomoc rozwojowa 2011" – 1.604 tys. zł,

- pomocy społecznej – 18.872 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach i 1,8% dotacji przekazanych do samorządów województw na realizację zadań bieżących. Dotacje te przeznaczono głównie na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wynikającego z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wydawaniem decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowanych w związku z tą koordynacją – 15.813 tys. zł,
- ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody – 17.721 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 1,7% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje przeznaczono głównie na finansowanie działalności parków krajobrazowych.

3.3.1.2. Dotacje dla funduszy celowych

Dotacje dla funduszy celowych zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2011 w wysokości 53.003.129 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zwiększeniu o 349.000 tys. zł. Wykonanie wyniosło 53.352.061 tys. zł, czyli o 68 tys. zł mniej od planu po zmianach. Niepełne wykorzystanie dotacji wystąpiło w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Szczegółowe omówienie funduszy celowych zawarte jest w rozdziale 5 Sprawozdania „Państwowe fundusze celowe".

3.3.1.3. Inne dotacje

W 2011 roku **dotacje przedmiotowe** zostały zaplanowane w ustawie budżetowej w wysokości 537.035 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zwiększeniu o 52.026 tys. zł do wysokości 589.061 tys. zł. Natomiast wykonanie wydatków w tej grupie wyniosło 566.531 tys. zł, tj. 96,2% planu po zmianach.

W 2011 r. z kwoty dotacji przedmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych wydatkowano 10.994 tys. zł, z tego na dotacje na zadania z zakresu:

– postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 6.549 tys. zł,

– rolnictwa ekologicznego – 2.094 tys. zł,

– postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 1.215 tys. zł,

– wydawania podręczników szkolnych i akademickich – 1.136 tys. zł.

Dotacje przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zostały w 2011 r. wydatkowane w kwocie 555.537 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane przede wszystkim na dopłaty do:

– krajowych pasażerskich przewozów kolejowych – 414.033 tys. zł,

– postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 96.255 tys. zł,

– posiłków wydawanych w barach mlecznych – 20.205 tys. zł,

– postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 11.519 tys. zł,

– wydawania podręczników szkolnych i akademickich – 7.870 tys. zł.

Na **dotacje podmiotowe** wydatkowano w 2011 r. 17.859.363 tys. zł, z tego dla:

– jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 15.595.712 tys. zł,

– jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 2.263.652 tys. zł.

W kwocie wydatkowanej na dotacje podmiotowe dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych 71,2% stanowiły dotacje dla uczelni (publicznych i niepublicznych), 7,6% dotacje dla jednostek naukowych, 4,7% dla instytucji kultury, 0,5% dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i niepublicznych jednostek oświaty, a 15,8% dotacje dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Wśród dotacji podmiotowych dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych, które wyniosły 2.468.482 tys. zł największe pozycje stanowiły dotacje dla:

– Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 1.875.964 tys. zł,

– Agencji Rynku Rolnego – 308.510 tys. zł,

– Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 44.393 tys. zł,

– Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – 40.310 tys. zł,

– Polskiej Organizacji Turystycznej – 38.100 tys. zł,

– Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 37.594 tys. zł,

– Pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk – 37.498 tys. zł.

Dotacje podmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zrealizowano w wysokości 2.263.652 tys. zł i były one wykorzystane przede wszystkim na:

- infrastrukturę kolejową – 982.806 tys. zł,
- działalność statutową i inwestycyjną jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych – 620.088 tys. zł,
- górnictwo węgla kamiennego – 410.472 tys. zł,
- zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – 94.577 tys. zł,
- sfinansowanie likwidacji niezabytkowych oraz zabezpieczenie i utrzymanie zabytkowych części Kopalń Soli „Bochnia" i „Wieliczka" – 86.491 tys. zł.

Jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, w tym fundacje i stowarzyszenia mogą, zgodnie z ustawą o finansach publicznych, otrzymywać z budżetu państwa dotacje celowe na realizację zadań zleconych na podstawie umów zawartych z dysponentami części budżetowych. W 2011 r. **dotacje na zadania zlecone jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych** wyniosły 1.237.376 tys. zł, tj. 94,9% planu po zmianach. Z kwoty tej przekazano:

- fundacjom – 107.804 tys. zł,
- stowarzyszeniom – 405.955 tys. zł,
- pozostałym jednostkom – 723.618 tys. zł.

W ogólnej kwocie dotacji na zadania zlecone do realizacji tym jednostkom największy był udział dotacji na działalność w zakresie:

- krajowych pasażerskich przewozów kolejowych – 24,6%, tj. 304.875 tys. zł,
- kultury fizycznej – 14,8%, tj. 186.105 tys. zł,
- dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – 10,2%, tj. 126.141 tys. zł,
- rolnictwa i łowiectwa z przeznaczeniem na sfinansowanie: realizacji programów wieloletnich, systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (FADN), wsparcia realizacji zadań laboratoriów, wsparcia organizacji rolniczych w ponadnarodowych i międzynarodowych organizacjach rolników – 7%, tj. 86.733 tys. zł,
- urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (opieka nad polonią i polakami za granicą) – 5%, tj. 61.799 tys. zł,
- polityki społecznej – 4,6%, tj. 57.007 tys. zł,

– usuwania skutków klęsk żywiołowych z przeznaczeniem na realizacje zadań wynikających z ustawy z dnia 12 sierpnia 2010 r. o wspieraniu przedsiębiorców dotkniętych skutkami powodzi w 2010 r. tj. na wypłatę pożyczek w wysokości do 50 tys. zł dla określonego w ustawie rodzaju przedsiębiorców, którzy ponieśli straty spowodowane powodzią oraz pokrycie kosztów operacyjnych funduszy pożyczkowych – 3,2%, tj. 39.473 tys. zł,
– wsparć finansowych inwestycji – 2,6%, tj. 32.672 tys. zł,
– działalności statutowej i inwestycyjnej jednostek naukowych oraz badań własnych szkół wyższych – 2,2%, tj. 27.598 tys. zł,
– pomocy zagranicznej – 2,2%, tj. 27.487 tys. zł,
– nauki – 2,1%, tj. 26.015 tys. zł,
– kultury – 1,9%, tj. 23.590 tys. zł,
– bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej na Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej – 1,7%, tj. 20.877 tys. zł,
– państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej – 1,7%, tj. 20.620 tys. zł,
– oświaty i wychowania – 1,6%, tj. 19.194 tys. zł,
– kolonii i obozów oraz innych form wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży – 1,5%, tj. 18.887 tys. zł,
– pomocy społecznej – 1,2%, tj. 15.156 tys. zł,
– promocji eksportu – 1,2%, tj. 14.803 tys. zł.

Rozliczenia z bankami wyniosły w 2011 r. 1.363.909 tys. zł, co stanowiło prawie 100% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone głównie na:

– Fundusz Dopłat – 519.084 tys. zł,
– refundacje premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie – 444.797 tys. zł,
– Fundusz Termomodernizacji i Remontów – 260.000 tys. zł,
– wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 138.408 tys. zł.

Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich zaplanowane zostały wysokości 864 tys. zł. W trakcie realizacji zmniejszyły się o 623 tys. zł, tj. do kwoty 241 tys. zł. Natomiast realizowane były w wysokości 151 tys. zł, tj. tylko w 62,7% Niskie wykonanie planu po zmianach związane było z późnym uruchomieniem realizacji wydatków w ramach osi 4 Programu PO Ryby 2007-2013. Brak realizacji wydatków w osi 4 ma bezpośrednie przełożenie na wykonanie wydatków pomocy

technicznej dla Samorządów Województw. Uruchomienie wydatków osi 4 było możliwe dopiero po zatwierdzeniu Lokalnych Grup Rybackich oraz ich lokalnych strategii rozwoju, co było niestety bardzo długim procesem związanym głównie z koniecznością wielokrotnych uzupełnień dokumentacji przez zainteresowane grupy rybackie.

3.3.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W ustawie budżetowej na rok 2011 na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano środki w wysokości 22.209.730 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zmniejszeniu o 257.803 tys. zł, tj. do kwoty 21.951.927 tys. zł z tytułu niższego zapotrzebowania na realizację:

- świadczeń finansowanych z budżetu państwa zleconych do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz
- wydatków przeznaczonych na spis powszechny.

Wykonanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2011 r. wyniosło 21.877.277 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i było ono wyższe o 4,7% od zrealizowanych wydatków w tej grupie w 2010 r. W porównaniu z 2010 r. udział wydatków na świadczenia w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa zwiększył się z 7,1% do 7,2%.

Największą pozycję w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych (89,3%) stanowią wydatki na świadczenia społeczne, które w 2011 r. wyniosły 19.526.306 tys. zł. Są to przede wszystkim:

- świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. "służb mundurowych" oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – 13.725.300 tys. zł,
- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 3.925.252 tys. zł oraz
- wydatki przeznaczone na wypłatę renty socjalnej – 1.840.819 tys. zł.

Pozostałe wydatki w omawianej grupie ekonomicznej wyniosły 2.350.971 tys. zł i zostały wykorzystane głównie na:

- świadczenia wypłacane z budżetów części Obrona narodowa (928.187 tys. zł) i Sprawy wewnętrzne (401.671 tys. zł), przeznaczone przede wszystkim na wypłaty równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, pomoc mieszkaniową dla funkcjonariuszy oraz gratyfikacje urlopowe i dopłaty do wypoczynku,
- świadczenia wypłacane z budżetu części Sprawiedliwość oraz Sądy powszechne (309.914 tys. zł) przeznaczone m.in. na wydatki związane z postępowaniami sądowymi, świadczenia wynikające z przepisów BHP, odszkodowania w sprawach ze stosunku pracy, odprawy pośmiertne, na sfinansowanie wypłacanych funkcjonariuszom Służby

Więziennej równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, pomoc mieszkaniową, zasiłki na zagospodarowanie, dopłaty do wypoczynku, dodatki wiejskie i pomoc mieszkaniową dla nauczycieli oraz na wypłaty nagród dla osadzonych,

- świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej oraz pracownikom zatrudnionym zgodnie z polskim prawem, wykonującym obowiązki służbowe w placówkach zagranicznych, w tym dodatki zagraniczne i dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny przysługujące ambasadorowi i konsulowi kierującemu urzędem konsularnym (242.171 tys. zł),
- zasilenie Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich – 83.800 tys. zł,
- oraz stypendia – 71.334 tys. zł.

3.3.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych

W ustawie budżetowej na rok 2011 na wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano środki w wysokości 59.181.624 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zmniejszeniu o 2.193.035 tys. zł, tj. do kwoty 56.988.589 tys. zł, z tytułu mniejszego zapotrzebowania na realizację:

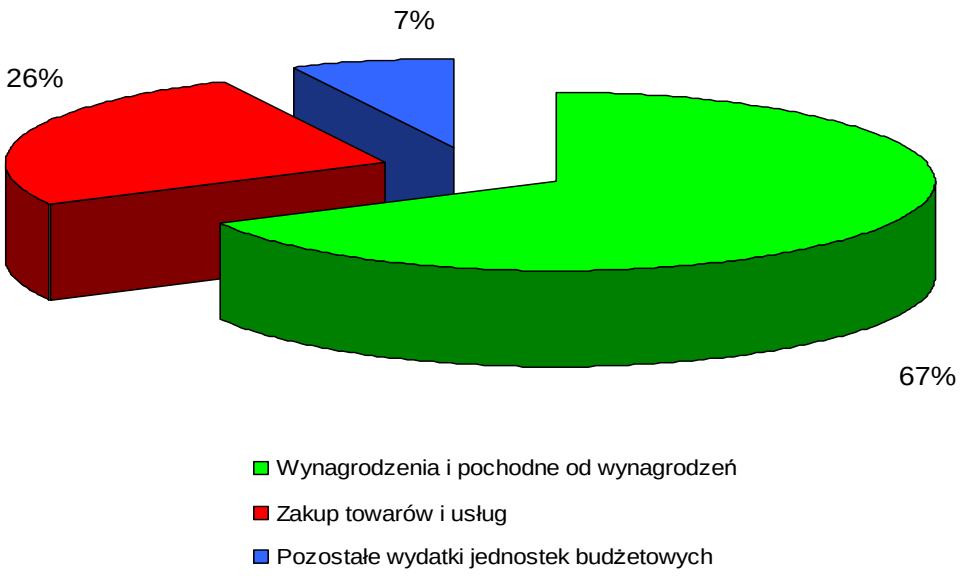
- projektów badawczych i celowych w dziedzinie nauk technicznych i przyrodniczych,
- wypłaty składek na ubezpieczenia społeczne finansowane z budżetu państwa za osoby przebywające na urlopach wychowawczych oraz za osoby pobierające zasiłek macierzyński,
- projektów badawczych i celowych w dziedzinie obronności oraz
- wydatków w części Obrona Narodowa na centralne wsparcie.

Wykonanie wydatków w tej grupie w 2011 r. wyniosło 55.339.371 tys. zł, tj. 97,1% planu po zmianach. W stosunku do 2010 roku realizacja wydatków bieżących jednostek budżetowych wzrosła o 1.432.474 tys. zł, tj. o 2,7%. Wzrost ten jest efektem:

- mechanizmu wyliczania limitu wydatków obronnych, pozostającego w relacji do Produktu Krajowego Brutto z roku poprzedniego,
- zwiększenia nakładów na wypłatę składek do organizacji międzynarodowych,
- wydatkowania środków na działalność egzekucyjną w urzędach skarbowych i izbach celnych – zwiększenie w wyniku skutków zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, w tym sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi - w zakresie wcześniej finansowanym z rachunków dochodów własnych,

- sfinansowanie działalności dwóch nowych jednostek budżetowych: Centrum Przetwarzania Danych Ministerstwa Finansów i Centrum Edukacji Zawodowej Resortu Finansów,
- skutków przechodzących na 2011 r. wynikających z realizacji w 2010 r. kolejnego etapu Programu Wieloletniego „Modernizacja Służby Celnej w latach 2009-2011”,
- zwiększenia wydatków ponoszonych przez Policję na zakup materiałów i wyposażenia, w tym na zakup paliwa do samochodów służbowych, zakup usług remontowych i pozostałych,
- realizacji przez Policję zadań w zakresie zabezpieczenia Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012,
- wykorzystania wyższych wydatków przez Centrum Personalizacji Dokumentów związanych z personalizacją dokumentów m.in. dowodów osobistych i paszportów,
- wyższego wykonania wydatków przeznaczonych na sfinansowanie działalności: Powiatowych inspektoratów weterynarii, Inspekcji Sanitarnej, Urzędów wojewódzkich i Inspekcji Ochrony Środowiska w budżetach wojewodów w wyniku skutków zmian systemowych wynikających z art. 94 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, w tym sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi z tytułu przejętych zadań realizowanych przez państwowej jednostki budżetowe, które w 2010 r. realizowane były przez gospodarstwa pomocnicze lub finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych.

Strukturę wydatków bieżących jednostek budżetowych przedstawia poniższy wykres:

Największą pozycję (67,3%) w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które w 2011 r. wyniosły 37.257.930 tys. zł., w tym:

- wynagrodzenia osobowe – 30.839.572 tys. zł,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne – 2.125.901 tys. zł,
- pochodne od wynagrodzeń – 4.292.457 tys. zł.

Udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniósł w 2011 r. 12,3%, wobec 12,2% w 2010 r.

Następną znaczną pozycję (25,7%) w tej grupie stanowią zakupy materiałów i usług, które wyniosły 14.212.470 tys. zł, a ich udział w wydatkach budżetu państwa wynosi 4,7%. Największe pozycje wydatków dotyczyły zakupu:

- usług remontowych (m. in. usług budowlano-montażowych w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, usług konserwacyjnych urządzeń) – 2.977.112 tys. zł,
- materiałów i wyposażenia – 3.025.287 tys. zł,
- energii (opłaty za dostawę energii elektrycznej, cieplnej i innej, gazu oraz wody) – 1.269.331 tys. zł oraz
- usług pozostałych (m.in. usługi drukarskie, introligatorskie, powielanie, kopiowanie, usługi transportowe, usługi pocztowe i telegraficzne, koszty i prowizje bankowe) – 4.693.147 tys. zł.

Pozostałe wydatki (7%) zostały zrealizowane w kwocie 3.868.971 tys. zł i były wykorzystane przede wszystkim na sfinansowanie:

- składek do organizacji międzynarodowych – 778.806 tys. zł,
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego – 521.118 tys. zł,
- podróży służbowych – 499.558 tys. zł,
- odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 470.843 tys. zł,
- podatku od nieruchomości – 348.263 tys. zł,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne – 288.244 tys. zł,
- kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych – 241.463 tys. zł,
- wpłat na PFRON – 147.630 tys. zł,

– funduszu operacyjnego – 131.153 tys. zł,

– różnych opłat i składek – 124.176 tys. zł,

– kar i odszkodowań na rzecz osób prawnych – 60.091 tys. zł,

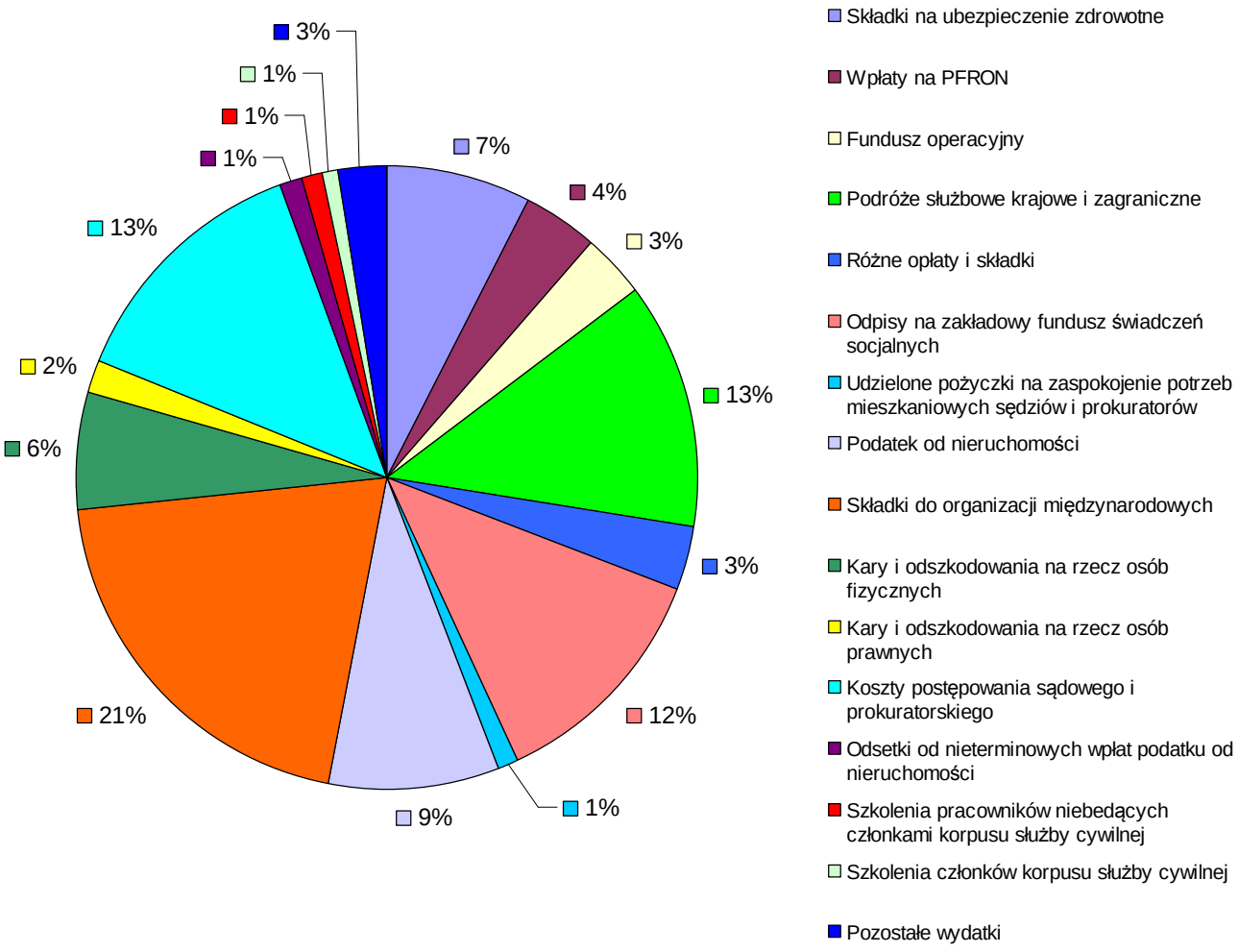
– odsetki od nieterminowych wpłat podatku od nieruchomości – 45.492 tys. zł,

– udzielonych pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów – 44.934 tys. zł,

– szkoleń pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 36.175 tys. zł,

– szkoleń członków korpusu służby cywilnej – 32.212 tys. zł.

Pozostałe wydatki bieżące jednostek budżetowych

3.3.4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe (bez współfinansowania inwestycji z udziałem środków Unii Europejskiej) poniesione w 2011 roku w wysokości 14.915.141 tys. zł, stanowiące 89,1% planu po zmianach, zostały przeznaczone na zadania inwestycyjne realizowane przez:

- jednostki budżetowe – 8.900.328 tys. zł,
- jednostki samorządu terytorialnego – 2.392.536 tys. zł,
- pozostałe jednostki oraz inne jednostki sektora finansów publicznych – 1.922.623 tys. zł,
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych – 1.344.539 tys. zł,
- państwowe fundusze celowe – 32.377 tys. zł,

oraz na:

- dofinansowanie ze środków subwencji ogólnej inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu – 290.032 tys. zł
- współfinansowanie programów inwestycyjnych NATO i UE – 16.177 tys. zł,
- dofinansowanie w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o finansach publicznych lub płatności w ramach budżetu środków europejskich – 8.419 tys. zł,
- dofinansowanie zadań objętych mecenatem państwa – 5.810 tys. zł,
- wydatki na zakup i objęcie akcji, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych – 2.300 tys. zł.

W ramach poniesionych wydatków majątkowych 98,9% stanowiły wydatki na finansowanie inwestycji o charakterze budowlanym oraz zakupów inwestycyjnych w zakresie następujących obszarów:

- Obrona narodowa – 5.737.951 tys. zł,
- Transport i łączność – 3.352.305 tys. zł,
- Ochrona zdrowia – 1.055.136 tys. zł,
- Kultura fizyczna – 748.661 tys. zł,
- Administracja publiczna – 581.890 tys. zł,

- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 579.452 tys. zł,
- Wymiar sprawiedliwości – 541.525 tys. zł,
- Szkolnictwo wyższe – 484.504 tys. zł,
- Rolnictwo i łowiectwo, leśnictwo, rybołówstwo i rybactwo – 462.498 tys. zł,
- Różne rozliczenia – 318.901 tys. zł,
- Nauka – 232.227 tys. zł,
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 192.044 tys. zł,
- Działalność usługowa – 182.700 tys. zł,
- Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza – 124.324 tys. zł,
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 103.269 tys. zł,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 54.494 tys. zł.

W obszarze **obrona narodowa** wydatkowano kwotę 5.737.951 tys. zł, co stanowi 89,3% w stosunku do planu po zmianach. Środki budżetowe przeznaczone zostały na zadania z zakresu:

- centralnego wsparcia – 5.461.076 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne uzbrojenia i sprzętu wojskowego w ramach Planu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych (4.484.846 tys. zł), na zadania budowlane obejmujące obiekty dla celów zakwaterowania w jednostkach organizacyjnych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego oraz pozostałe budowle ogólnowojskowe (844.371 tys. zł), a także na płatności z tytułu uczestnictwa w programie NATO i UE (16.177 tys. zł) oraz na 45 zadań inwestycyjnych w ramach programu NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa-NSIP (115.682 tys. zł),
- Wojskowych Misji Pokojowych – 217.243 tys. zł, na zakupy związane z zabezpieczeniem potrzeb funkcjonowania Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Afganistanie,
- Służb Wywiadu i Kontrwywiadu Wojskowego – 43.853 tys. zł, w tym na prace adaptacyjne i modernizacyjne pomieszczeń dla potrzeb komórek organizacyjnych Służb Wywiadu Wojskowego i Służb Kontrwywiadu Wojskowego (28.345 tys. zł), a także na zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego w ramach Planu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych (15.508 tys. zł),

– pozostałych wydatków obronnych – 15.779 tys. zł, głównie na inwestycję na liniach kolejowych o znaczeniu obronnym pn. „Modernizacja linii kolejowej nr 223 Czerwonka – Ełk, odc. Orzysz – Ełk” realizowaną przez PKP PLK S.A. (14.100 tys. zł).

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w **infrastrukturze transportowej** wyniosło 3.352.305 tys. zł, co stanowi 92,5% planu po zmianach. Środki te przeznaczono na zadania budowlane i zakupy inwestycyjne, głównie z zakresu:

– krajowych pasażerskich przewozów kolejowych – 104.675 tys. zł na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, głównie zakupu i modernizacji kolejowych pojazdów szynowych służących do wykonywania przewozów pasażerskich,

– infrastruktury kolejowej – 1.036.689 tys. zł na inwestycje na liniach kolejowych o znaczeniu państwowym (PKP PLK SA), głównie na modernizację linii kolejowych: E30 i C-E30, 8, 91, 92 na odcinkach: Radom – Kielce, Kraków Główny Osobowy – Medyka i Przemyśl – Medyka, Rzeszów – granica państwa, Legnica – Wrocław – Opole, Warszawa-Wschodnia – Warszawa Stadion wraz z przebudową przystanku Warszawa Stadion i stacji Warszawa Wschodnia oraz na przebudowę dworców kolejowych (PKP SA),

– autostrad płatnych – 46.405 tys. zł na wykup gruntów pod budowę autostrad A1, A2, A4, A18,

– dróg publicznych krajowych – 234.417 tys. zł na rozbudowę i budowę laboratoriów drogowych, budowę magazynów na sprzęt i sól, obiektów garażowo – magazynowych wraz z infrastrukturą (57.655 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne, w ramach których dokonano wykupu gruntów pod drogi ekspresowe i krajowe, budowę obwodnic i wzmocnień dróg krajowych (149.140 tys. zł) oraz zakupy gotowych dóbr inwestycyjnych, w ramach których zakupiono środki transportowe, sprzęt dla laboratoriów drogowych oraz maszyny i urządzenia do celów drogowych (27.622 tys. zł),

– dróg publicznych: powiatowych, w miastach na prawach powiatu oraz gminnych – 1.038.361 tys. zł głównie na: realizację zadań objętych programem wieloletnim pn. „Narodowy program przebudowy dróg lokalnych na lata 2008 – 2011” (953.447 tys. zł), na realizację zadań w ramach „Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego Etap III 2007-2011” w województwie małopolskim (5.667 tys. zł), realizację projektu Drogowej Trasy Średnicowej (23.431 tys. zł) oraz na realizację zadań: „Przebudowa DK 79 w Jaworznie – Miasto Twarzą do Autostrady”, Etap III” (39.828 tys. zł) i „Usprawnienie i integracja układu komunikacyjnego w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego poprzez przebudowę infrastruktury drogowej i lotniczej” (14.461 tys. zł) w województwie śląskim.

Ponadto w ramach wydatków inwestycyjnych z zakresu transportu i łączności realizowane były zadania inwestycyjne:

- w zakresie odbudowy infrastruktury uszkodzonej w wyniku klęsk żywiołowych – 466.096 tys. zł głównie w województwie dolnośląskim (77.913 tys. zł), małopolskim (140.130 tys. zł), śląskim (86.774 tys. zł) na odbudowę dróg gminnych, infrastruktury komunalnej
  i obiektów budowlanych,
- urzędów morskich – 255.809 tys. zł m.in. na realizację programów wieloletnich pn. "Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską" (1.201 tys. zł) oraz „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu" (246.749 tys. zł),
- przejść granicznych – 130.039 tys. zł wykorzystano na realizację programu wieloletniego pn. "Program rozwoju infrastruktury granicznej na polsko – ukraińskiej granicy państwowej w latach 2010 - 2013" przez województwa: lubelskie (37.860 tys. zł) i podkarpackie (41.096 tys. zł) oraz na finansowanie inwestycji budowlanych na drogowych, kolejowych i morskich przejściach granicznych w Terespolu, Dołhobyczowie, Dorohusku, Kukurykach, Zosinie, Przemyślu, Korczowej, Medyce i Krościenku, Grzechotkach, Bezledach, Gołdapi, Fromborku, Braniewie i Skandawie. Środki wydatkowano również na zakupy specjalistycznego sprzętu odprawowego i wyposażenia na potrzeby przejść granicznych,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – 19.269 tys. zł przeznaczono na 5 zadań budowlanych w ramach których dokonano przebudowy oraz rozbudowy pomieszczeń biurowych i technicznych oraz na zakup sprzętu informatycznego, środków transportu oraz sprzętu administracyjnego i biurowego.

W ramach wydatków majątkowych finansowane były również zadania inwestycyjne na potrzeby Urzędu Komunikacji Elektronicznej (6.200 tys. zł), Inspekcji Transportu Drogowego (8.755 tys. zł) oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego (3.646 tys. zł).

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w **ochronie zdrowia** wyniosło 1.055.136 tys. zł, co stanowi 96,8% planu po zmianach. Środki te przeznaczone zostały głównie na realizację programów wieloletnich – 673.951 tys. zł, z tego:

- „Centrum Kliniczne Akademii Medycznej we Wrocławiu” (61.878 tys. zł),
- „Centrum Kliniczno – Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi” (6.200 tys. zł),
- „Wieloletni Program Medyczny Rozbudowy i Przebudowy Szpitala Uniwersyteckiego w Bydgoszczy” (40.146 tys. zł),

- „Akademickie Centrum Kliniczno– Innowacyjno– Dydaktyczne w Gdańsku” (256.275 tys. zł),
- „Przebudowa i Rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku” (34.541 tys. zł),
- „Przebudowa Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie” (2.651 tys. zł),
- „Szpital Pediatryczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie” (16.258 tys. zł),
- „Narodowy program rozwoju medycyny transplantacyjnej” (25.087 tys. zł),
- „Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych” (201.218 tys. zł),
- „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” (29.697 tys. zł).

Pozostała kwota w wysokości 381.185 tys. zł została wydatkowana głównie na:

- szpitale ogólne – 34.662 tys. zł, przede wszystkim na zadania pn.: „Wyposażenie sali operacyjnej do zabiegów mikrochirurgicznych Pododdziału Replantacji Kończyn i Chirurgii Ręki Szpitala Powiatowego im. Św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy”, „Szpital Rejonowy w Łęcznej – rozbudowa ośrodka hiperbarii, intensywnej terapii i całodobowego lądowiska dla helikopterów (Wschodnie Centrum Leczenia Oparzeń i Chirurgii Rekonstrukcyjnej w Łęcznej)”, „Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej”, „Adaptacja pomieszczeń pralni zaplecza Szpitala Powiatowego w Radomsku przy ul. Jagiellońskiej 36 na oddział obserwacyjno-zakaźny wraz z wyposażeniem”, „Przebudowa i modernizacja lądowiska śmigłowców zlokalizowanego na terenie Szpitala w Hajnówce przy ulicy Lipowej 190”, „Modernizacja i rozbudowa Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego w zakresie Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii z zakupem sprzętu dla sfery zabiegowej SP Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. Dra J. Daaba w Piekarach Śląskich”, „Rozbudowa Szpitala Dziecięcego SPSZOZ Zdroje – utworzenie Zachodniopomorskiego Centrum Opieki nad Kobietą i Dzieckiem”,
- szpitale kliniczne – 138.618 tys. zł, na finansowanie zadań polegających na budowie, przebudowie, rozbudowie i modernizacji oddziałów klinicznych w Samodzielnych Publicznych Szpitalach Klinicznych w Katowicach, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie i Warszawie, a także na inwestycje budowlane instytutów badawczych, takie jak: „Rozbudowa budynku 2a pod kątem powiększania Zakładu Radiologii Diagnostycznej i Zabiegowej dla potrzeb pracowni angiografii w Instytucie Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie”; „Termomodernizacja budynku głównego Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie”; „Termomodernizacja budynków Instytutu Reumatologii w Warszawie”. Środki

przeznaczone zostały również na sfinansowanie najpilniejszych zakupów aparatury i sprzętu medycznego dla szpitali klinicznych i instytutów naukowo-badawczych,

- inspekcję sanitarną – 11.776 tys. zł, na docieplanie ścian budynku siedziby Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przemyślu, przebudowę dachu Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, rozbudowę i modernizację Wojewódzkich i Powiatowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych w Elblągu, Gdyni i Hrebennem oraz na zakup sprzętu specjalistycznego, komputerowego i laboratoryjnego, a także samochodów osobowych,
- ratownictwo medyczne – 6.510 tys. zł, m.in. na inwestycję budowlaną w SP ZOZ Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym w Warszawie pn. „Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego", a także zakup cysterny do transportu paliwa lotniczego oraz systemu kopi zapasowych i archiwizacji danych. Środki te wykorzystano również na zakup sprzętu łączności radiowej w województwach dolnośląskim i wielkopolskim, ambulansów na potrzeby ratownictwa medycznego województwa małopolskiego i warmińsko-mazurskiego oraz samochodu osobowego w województwie zachodniopomorskim,
- programy polityki zdrowotnej – 41.199 tys. zł, na finansowanie przede wszystkim programów: „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczpospolitej Polskiej w zakresie krwi, jej składników i produktów krwiopochodnych" (9.200 tys. zł), „Narodowy Program wyrównywania dostępności do profilaktyki i leczenia chorób układu sercowo-naczyniowego" (23.905), „Psychiatryczna opieka zdrowotna w latach 2009-2013"(2.446 tys. zł), „Program kompleksowej diagnostyki i terapii wewnątrzmacicznej w profilaktyce następstw i powikłań wad rozwojowych i chorób płodu - jako element poprawy stanu zdrowia płodów i noworodków na lata 2009-2013" (488 tys. zł) oraz na zakup sprzętu medycznego przez ZOZ MSWiA w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu, Głuchołazach, Otwocku oraz ZOZ Szpital MSWiA w Jeleniej Górze i Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa MSWiA (5.160 tys. zł),
- zadania związane z pozostałą działalnością – 145.071 tys. zł, głównie na: budowę garażu na samochody chłodnie dla Centralnej Bazy Rezerw Sanitarno – Przeciwepidemicznych w Porębach, modernizację siedziby Ośrodka Diagnostyczno-Badawczego Chorób Przenoszonych Drogą Płciową w Białymstoku, remont pomieszczeń serwerowni wraz z instalacją Krajowego Centrum Ochrony Radiologicznej w Ochronie Zdrowia w Łodzi, a także przebudowę pralni z wymianą urządzeń szpitala w Bydgoszczy, budowę Zakładu Opieki Leczniczej dla żołnierzy, rodzin i kombatantów w Lublinie. Środki wykorzystano również na zakupy inwestycyjne: sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,

systemu audio-wideo, klimatyzatorów wraz z montażem, sprzętu specjalistycznego, samochodów osobowych, w tym do przewozu szczepionek.

Na inwestycje obszaru **kultury fizycznej** wydatkowano 748.661 tys. zł (96,1% planu po zmianach) z przeznaczeniem głównie na:

- dofinansowanie obiektów sportowych (219.459 tys. zł), tj.:
  - budowy 468 boisk wielofunkcyjnych przez gminy i powiaty w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”,
  - budowy 62 lodowisk składanych i stałych w ramach pilotażowego programu „Biały Orlik – edycja 2011”,
  - odbudowy 3 uszkodzonych kompleksów „Moje Boisko – Orlik 2012”;
- budowę Stadionu Narodowego w Warszawie, realizowaną w ramach programu wieloletniego pn. „Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć EURO 2012” (512.264 tys. zł).

Ponadto finansowane były inwestycje i zakupy inwestycyjne Centralnego Ośrodku Sportu (COS) w Warszawie oraz COS - Ośrodków Przygotowań Olimpijskich w Zakopanem, Wałczu i we Władysławowie.

Wykonanie wydatków majątkowych w obszarze **administracji publicznej** wyniosło 581.890 tys. zł (90,8% planu po zmianach) i obejmowało głównie zadania inwestycyjne związane z funkcjonowaniem:

- izb celnych i urzędów celnych – 166.641 tys. zł, z czego głównie na realizację „Programu modernizacji służby celnej w latach 2009-2011”, m.in. na budowę, przebudowę i pozyskanie budynków na potrzeby izb i urzędów celnych oraz na zakupy inwestycyjne, m.in. sprzętu do kontroli i łączności oraz samochodów specjalistycznych (155.681 tys. zł), a także na pozostałe wydatki na potrzeby izb i urzędów celnych realizowane poza „Programem modernizacji służby celnej w latach 2009-2011” (10.960 tys. zł),
- placówek zagranicznych – 112.023 tys. zł, z tego głównie dla ministra właściwego do spraw zagranicznych na zadania budowlane w Ambasadach RP w: Addis Abebie, Berlinie, Dublinie, Islamabadzie, Limie, Londynie, New Delhi, Meksyku, Pretorii, Taszkiencie, Tel Aviwie i Waszyngtonie oraz obiektu Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli (65.187 tys. zł), a także na zakupy inwestycyjne m.in. budynku na rzecz siedziby Ambasady RP w Skopje, działki w Tbilisi na potrzeby Ambasady RP, środków transportu dla 53 placówek zagranicznych oraz sprzętu informatycznego i technicznego (44.095 tys. zł),

- urzędów naczelnych i centralnych organów administracji rządowej oraz jednostek terenowych im podległych – 97.010 tys. zł, z tego na inwestycje budowlane m.in. na: modernizację, adaptację i przebudowę obiektów i pomieszczeń, projekty budowlane i graficzne, wykonanie instalacji centralnego schładzania, modernizację dźwigów osobowych, oświetlenia ewakuacyjnego i zewnętrznego, wymianę drzwi wejściowych oraz dostosowanie budynków do wymogów przeciwpożarowych (37.798 tys. zł), a także na zakup m.in. sprzętu informatycznego, technicznego i biurowego, serwerów, oprogramowania, licencji, samochodów osobowych, klimatyzacji oraz urządzeń technicznych i wielofunkcyjnych (57.010 tys. zł), jak również na wydatki dotyczące obiektów zabytkowych m.in. na instalację wentylacji i klimatyzacji w pomieszczeniach biurowych, budowę stacji trafo, ogrzewanie rynien oraz modernizację węzła cieplnego (2.202 tys. zł),
- izb i urzędów skarbowych oraz urzędów kontroli skarbowej – 58.091 tys. zł, z tego m.in. na budowę i przebudowę budynków, wykonanie elewacji, wymianę stolarki okiennej oraz systemu sygnalizacji pożarowej (51.618 tys. zł), a także na zakupy m.in. nieruchomości dla IC w Poznaniu, centrali telefonicznych, kotłów c.o., samochodów osobowych oraz zakupy związane ze zwalczaniem przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych (6.473 tys. zł),
- urzędów wojewódzkich – 32.892 tys. zł, w tym m.in. na wymianę pokrycia dachowego, przebudowę i modernizację piwnic, adaptację oraz przebudowę pomieszczeń, termomodernizację budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę i modernizację wind, opracowanie dokumentacji projektowej, budowę awaryjnego zasilania, izolacji poziomej i pionowej, wykonanie oświetlenia podstawowego i instalacji oddymiającej oraz na zakupy inwestycyjne m.in. infrastruktury informatycznej, sprzętu komputerowego, skanerów, serwerów, drukarek, kserokopiarek, oprogramowania i licencji, a także środków transportu, klimatyzacji, central telefonicznych, monitoringu i rzutnika,
- Centrum Personalizacji Dokumentów – 16.036 tys. zł, w tym głównie na leasing systemu paszportowego (12.015 tys. zł), zakup sprzętu komputerowego, licencji i oprogramowania oraz urządzeń do personalizacji (2.843 tys. zł),
- Polskiego Komitetu Normalizacyjnego – 5.297 tys. zł na projekt Portal Polskiego Zasobu Normalizacyjnego e-Norma (4.038 tys. zł), zakup klimatyzatorów, sprzętu komputerowego, urządzeń wielofunkcyjnych, licencji i modernizację sieci LAN (884 tys. zł) oraz na adaptację lokalu, wykonanie projektu adaptacji pomieszczeń, wykonanie i montaż kasetonów PKN oraz wykonanie zasilania energetycznego w oddziale w Łodzi (375 tys. zł),
- Rządowego Centrum Legislacji – 3.406 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne m. in. Portalu Użytecznej Informacji Prawnej RCL (1.312 tys. zł), systemu publikacji Dziennik

Ustaw i Monitora Polskiego (895 tys. zł), Systemu Wspomagającego Działalność Statutową RCL (315 tys. zł), sprzętu oraz zabezpieczeń dla systemu informatycznego (483 tys. zł) oraz samochodu osobowego (127 tys. zł),

- samorządowych kolegiów odwoławczych – 1.575 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne m.in.: zestawów komputerowych, laptopów, licencji, serwerów, kserokopiarek, drukarek, niszczarki, urządzeń wielofunkcyjnych, samochodów osobowych, klimatyzatorów, regałów do archiwum (1.040 tys. zł) oraz na inwestycje budowlane m.in. na elewację budynku, wymianę stolarki okiennej, wykonanie dokumentacji technicznej, modernizację instalacji c.o., przebudowę i modernizację klatki schodowej i dźwigu towarowo-osobowego (535 tys. zł),
- regionalnych izb obrachunkowych – 1.487 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne m. in. samochodów na potrzeby inspektoratów kontroli, sprzętu komputerowego, notebooków, serwerów, oprogramowania, kserokopiarek, drukarek oraz klimatyzatorów.

Ponadto w obszarze administracji publicznej finansowane były zadania:

- związane ze spisem powszechnym – 36.780 tys. zł, w tym na realizację Narodowego Spisu Powszechnego 2011 oraz opracowanie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 i Narodowego Spisu Powszechnego 2011,
- w ramach pozostałych wydatków administracji publicznej – 20.644 tys. zł głównie dla ministra właściwego do spraw finansów m.in. na zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania, sprzętu biurowego oraz klimatyzatorów dla jednostek podległych – 17.358 tys. zł i Centrali Ministerstwa – 2.042 tys. zł,
- komórek egzekucji administracyjnej należności pieniężnych – 15.092 tys. zł, w tym na zadania budowlane związane z budową i przebudową siedzib i budynków oraz na zakupy inwestycyjne m.in. sprzętu komputerowego, biurowego, samochodów osobowych i klimatyzatorów,
- związane z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej – 13.511 tys. zł, z tego głównie na zakupy inwestycyjne dla potrzeb Biura Ochrony Rządu (8.706 tys. zł), Policji (1.291 tys. zł), Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej (200 tys. zł), a także na sfinansowanie zadania „Budowa systemu obiegu informacji niejawnych”, zakup sprzętu i oprogramowania IT do obsługi spotkań oraz instalację systemu wizyjno-informacyjnego w Centrum Informacji Europejskiej (2.437 tys. zł).

Na inwestycje służące zapewnieniu **bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej** wydatkowano 579.452 tys. zł, co stanowi 98,5% planu po zmianach (kwota ta uwzględnia środki na realizację „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej,

Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2011"), z przeznaczeniem na potrzeby:

- Komendy Głównej, komend wojewódzkich i powiatowych oraz jednostek terenowych Policji – 293.375 tys. zł, głównie na zakup sprzętu specjalistycznego, techniki specjalnej, obronnej, operacyjnej i systemu zabezpieczeń, wykonanie i modernizację systemu kontroli dostępu, centrali telefonicznej i linii światłowodowej, budowę systemu łączności radiowej oraz zakup sprzętu łączności radiowej, zakup sprzętu informatycznego z licencjami i oprogramowaniem, zakup i instalację urządzeń infrastruktury sieciowej, samochodów osobowych, innych środków transportu, łodzi patrolowych, wyposażenia biurowego oraz wydatki związane z budową, przebudową i modernizacją obiektów komend i jednostek terenowych,
- Komendy Głównej, komend wojewódzkich i powiatowych Państwowej Straży Pożarnej oraz ochotniczych straży pożarnych – 168.603 tys. zł, w tym m.in. na rozbudowę bazy poligonowej, rozbudowę Centralnego Muzeum Pożarnictwa, budowę nowych i modernizację użytkowanych obiektów komend i jednostek ratowniczo-gaśniczych, centrów powiadamiania ratunkowego oraz wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego, a także na zakupy inwestycyjne, przede wszystkim samochodów pożarniczych, motopomp, zestawów ratownictwa technicznego, sprzętu łączności, techniki specjalnej oraz na finansowanie lub dofinansowanie zakupów inwestycyjnych związanych z utrzymaniem gotowości bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- Agencji Wywiadu – 19.473 tys. zł na ostateczne rozliczenie i odbiór inwestycji budowlanej rozpoczętej w 2007 r. – budowy obiektu specjalnego oraz na zakupy inwestycyjne,
- Straży Granicznej – 18.718 tys. zł, głównie na przebudowę budynku nr 3 na Placówkę SG w Szczecinie, zakup sprzętu specjalistycznego do kontroli, łodzi z osprzętem i przyczepą podłodziową oraz sprzętu łączności i informatyki,
- Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – 13.145 tys. zł, m.in. na rozbudowę budynku nr 2 w Centralnym Ośrodku Szkolenia w Emowie, modernizację budynku RKW w Emowie, zmianę elewacji garażu, opracowanie dokumentacji technicznej, modernizację systemu zasilania, budowę systemu kontroli, a także na zakupy inwestycyjne, głównie informatyczne i łączności, środków transportu, techniki specjalnej, techniki biurowej oraz środków trwałych związanych z administracją i utrzymaniem obiektów,
- Biura Ochrony Rządu – 11.886 tys. zł na zakupy inwestycyjne, głównie w zakresie techniki specjalnej, sprzętu informatycznego oraz samochodów: osobowych (w tym ochronnych), osobowo-terenowych i ciężarowych,

– Centralnego Biura Antykorupcyjnego – 8.341 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne: budynku w Katowicach, budowę, rozbudowę i modernizację systemów informatycznych, zakup sprzętu informatycznego, oprogramowania i licencji, sprzętu i środków łączności, sprzętu kwaterunkowego, zakup i modernizację systemu zabezpieczeń oraz zakup uzbrojenia,

– ratownictwa górskiego i wodnego – 1.735 tys. zł z przeznaczeniem na przebudowę i modernizację stacji centralnej grupy krynickiej GOPR oraz zakup środków transportu, sprzętu i ekwipunku ratowniczego wykorzystywanego w ratownictwie górskim i wodnym.

Ponadto w ramach wydatków na omawiany obszar zrealizowane zostały zadania z zakresu obrony cywilnej (1.546 tys. zł), zarządzania kryzysowego (1.365 tys. zł), usuwania skutków klęsk żywiołowych, głównie na budowę bloku dydaktyczno-hotelowego Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie, doposażenie techniczne oraz wymianę wyeksploatowanego sprzętu wykorzystywanego podczas działań ratowniczych prowadzonych w czasie występowania klęsk żywiołowych (28.017 tys. zł) oraz pozostałe zadania z zakresu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej – głównie na prace projektowe, budowlane i adaptacyjne w Centrach Powiadamiania Ratunkowego oraz zakup sprzętu informatycznego i specjalistycznego dla stanowisk operatorskich CPR (13.248 tys. zł).

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w **wymiarze sprawiedliwości** wyniosło 541.525 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach. Środki te przeznaczone zostały głównie na potrzeby:

– jednostek sądownictwa powszechnego – 389.421 tys. zł, przede wszystkim na przebudowę budynku dla Sądu Okręgowego Warszawa Praga, budowę budynku dla Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Poznaniu, budowę budynku dla Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Zamościu oraz na zakupy inwestycyjne, głównie: sprzętu informatycznego, systemów zabezpieczeń i monitoringu, sprzętu technicznego, biurowego oraz środków transportu,

– więziennictwa – 80.269 tys. zł, m.in. na: budowę pawilonu penitencjarnego w Areszcie Śledczym w Warszawie Służewcu, adaptację obiektów szkolnych na Zakład Karny w Przytułach Starych, budowę pawilonu zakwaterowania typu zamkniętego w Zakładzie Karnym w Hrubieszowie, przebudowę pawilonu penitencjarnego nr 1 w Zakładzie Karnym Nr 1 w Grudziądzu oraz zakupy inwestycyjne głównie: sprzętu informatycznego, urządzeń i systemów zabezpieczająco – ochronnych, środków transportu, urządzeń technicznych oraz gospodarczo-eksploatacyjnych,

- zakładów dla nieletnich – 11.095 tys. zł, głównie na budowę budynku dla Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Raciborzu, rozbudowę i przebudowę budynku Schroniska dla Nieletnich w Dominowie oraz zakupy inwestycyjne urządzeń i systemów zabezpieczająco-ochronnych oraz warsztatowych,
- powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury – 40.694 tys. zł, m.in. na: rozbudowę i adaptację budynku dla Prokuratury Apelacyjnej, Prokuratury Okręgowej i dwóch Prokuratur Rejonowych w Rzeszowie, rozbudowę i modernizację budynku dla Prokuratury Rejonowej w Siedlcach, budowę budynku Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu, rozbudowę z przebudową budynku dla Prokuratury Rejonowej w Pabianicach oraz na zakupy inwestycyjne głównie sprzętu informatycznego, środków transportu oraz zakup nieruchomości (budynek dla Prokuratury Rejonowej w Chorzowie).

Na inwestycje **szkolnictwa wyższego** wydatkowano kwotę 484.504 tys. zł, tj. 99,8% w stosunku do planu po zmianach, z czego 206.670 tys. zł na realizację trzech programów wieloletnich:

- „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego" (67.716 tys. zł),
- „Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego" (55.000 tys. zł),
- „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2015" (83.954 tys. zł).

Pozostałą kwotę wydatkowano w szczególności na:

- zadania związane z działalnością dydaktyczną szkół wyższych polegające głównie na budownictwie obiektów, przebudowie, modernizacji i adaptacji obiektów już istniejących, likwidacji zagrożeń pożarowych oraz zakupach nieruchomości na potrzeby uczelni:
  - nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – 156.731 tys. zł (53 zadania inwestycyjne),
  - artystycznych – 12.051 tys. zł (12 zadań inwestycyjnych),
  - medycznych – 35.985 tys. zł (9 zadań inwestycyjnych),
- 13 zadań inwestycyjnych w domach studenckich szkół wyższych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, polegających głównie na budowie, przebudowie, modernizacji, termomodernizacji oraz przystosowaniu tych domów do przepisów przeciwpożarowych – 45.143 tys. zł,
- zadania inwestycyjne szkół wojskowych – 26.070 tys. zł, głównie na budowę Biblioteki Akademii Marynarki Wojennej i Centrum Audytoryjno-Informacyjnego w Gdyni (8.369 tys. zł),

na potrzeby obiektu technicznego Akademii Obrony Narodowej (6.528 tys. zł) oraz modernizację i przebudowę budynków na potrzeby Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie (4.453 tys. zł),

- zakupy inwestycyjne dla Szkoły Głównej Służby Pożarniczej – 989 tys. zł, w tym na zakup motopompy pożarniczej przewoźnej dużej wydajności oraz kontenera sanitarno-socjalnego,
- inwestycję realizowaną w ramach Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego, Etap III 2007-2011 polegającą na odbudowie i adaptacji na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu historycznych budynków będących byłymi obiektami magazynowymi Zakładów Przemysłu Tytoniowego – 796 tys. zł.

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w obszarze **rolnictwa i łowiectwa, leśnictwa oraz rybołówstwa i rybactwa** wyniosło 462.498 tys. zł (84,2% planu po zmianach), z przeznaczeniem głównie na:

- usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 144.859 tys. zł, głównie na odbudowę wałów, rowów melioracyjnych, sieci wodociągowych, likwidację szkód na urządzeniach melioracji wodnych podstawowych oraz w infrastrukturze komunalnej, w tym również w ramach „Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły", „Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry" oraz programu wieloletniego pn. „Program dla Odry - 2006",
- zadania realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 128.938 tys. zł, w tym m.in. na przebudowę lokali, wykup lokali terenowych, budowę i aktualizację systemu identyfikacji działek rolnych (LPIS), budowę i rozbudowę systemów IT, zakup sprzętu informatycznego i biurowego z oprogramowaniem oraz środków transportu,
- melioracje wodne – 126.033 tys. zł, m.in. na sfinansowanie kosztów niekwalifikowalnych wraz z podatkiem VAT dla zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, wykonanie operatów wywłaszczeniowych, dokumentacji technicznych, wykup gruntów, wykonanie prac budowlano-montażowych, przebudowę obwałowań i bulwarów, regulację rzek, odszkodowania oraz realizację zadań w ramach „Programu dla Odry 2006",
- zadania Głównego Inspektoratu Weterynarii oraz wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii – 47.250 tys. zł, z tego na prace o charakterze budowlanym w obiektach inspektoratów (24.286 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne m.in.: środków transportu, sprzętu komputerowego oraz biurowego, klimatyzacji, stanowisk i sprzętu laboratoryjnego (22.964 tys. zł),

– zakup aparatury badawczej i sprzętu laboratoryjnego na potrzeby Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie, Państwowego Instytutu Weterynaryjnego PIB w Puławach, Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – 8.132 tys. zł.

Pozostałe środki w ramach omawianego obszaru w kwocie 7.286 tys. zł zostały przeznaczone na potrzeby: Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (2.820 tys. zł), Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (1.160 tys. zł), infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi (890 tys. zł), Centrum Doradztwa Rolniczego – uruchomienie Centrum Praktycznego Szkolenia w zakresie „Przetwórstwa na poziomie gospodarstwa" w Oddziale w Radomiu (700 tys. zł), Państwowej Straży Rybackiej (633 tys. zł), Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i Szczecinie (471 tys. zł) oraz na wydatki związane z pracami geodezyjno-urządzeniowymi na potrzeby rolnictwa (255 tys. zł), Biura Nasiennictwa Leśnego (183 tys. zł), Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej (149 tys. zł) oraz realizację Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013 (25 tys. zł).

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w obszarze **różnych rozliczeń** wyniosło 318.901 tys. zł, co stanowi 36,4% planu po zmianach. Środki te przeznaczone zostały na:

– uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu – 290.032 tys. zł,

– zadania realizowane przez Komisję Nadzoru Finansowego, tj. modernizacja i rozbudowa budynku dla potrzeb biurowych, zakup mebli, wykonanie ekspertyz, projektów, przyłączy energetycznych, węzłów CO oraz na zakupy m.in. systemów informatycznych, zakupy związane z infrastrukturą IT oraz oprogramowania i licencje – 17.387 tys. zł,

– dofinansowanie w formie dotacji celowych części wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego, przeznaczonego na realizację zadań własnych gmin służących poprawie warunków życia mieszkańców – 11.482 tys. zł.

Wydatki w zakresie obszaru **nauki** zrealizowano w kwocie 232.227 tys. zł, tj. 96,2% planu po zmianach, przeznaczając je na:

– działalność statutową i inwestycyjną jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych – 226.188 tys. zł, z tego na:

- realizację 87 zadań o charakterze budowlanym, w tym 36 przyjętych do finansowania w latach poprzednich – 172.520 tys. zł, z czego dofinansowano m.in. „Budowę siedziby Instytutu" dla Instytutu Podstaw Informatyki PAN w Warszawie, „Przebudowę wytypowanych pomieszczeń i laboratoriów w klatce B Gmachu Technologii Chemicznej dla potrzeb Zakładu Technologii i Biotechnologii Środków Leczniczych Instytutu Biotechnologii" dla Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej, „Rozbudowę i modernizację pracowni naukowych i laboratoriów komputerowych w budynku Wydziału II etap" dla Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego, „Przebudowę laboratoriów Hali Technologicznej Wydziału" dla Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie,
- realizację międzynarodowego projektu pn. „Budowa i funkcjonowanie Europejskiego Ośrodka Badań Laserem Rentgenowskim na Swobodnych Elektronach (XFEL) – 33.885 tys. zł,
- dofinansowanie inwestycji w zakresie lokalnych sieci komputerowych (LAN) – 12.242 tys. zł,
- dofinansowanie inwestycji w zakresie rozbudowy centrów komputerów dużej mocy obliczeniowej KDM i sieci rozległych MAN – 7.541 tys. zł,

- inwestycje o charakterze budowlanym oraz zakupy inwestycyjne na potrzeby Polskiej Akademii Nauk – 3.682 tys. zł, w tym przede wszystkim na przedsięwzięcia inwestycyjne prowadzone w obiektach zabytkowych będących we władaniu Akademii,
- dofinansowanie m.in. zakupu sprzętu komputerowego, licencji i oprogramowania na potrzeby Narodowego Centrum Nauki – 1.426 tys. zł oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 931 tys. zł.

Na inwestycje w obszarze **kultury i ochrony dziedzictwa narodowego** wydatkowano 192.044 tys. zł, tj. 90,3% planu po zmianach. Środki budżetowe zostały przeznaczone głównie na finansowanie:

- programów wieloletnich: „Budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku" (14.268 tys. zł), „Kontynuacja budowy Muzeum Historii Żydów Polskich" (26.195 tys. zł), „Kultura +" (15.344 tys. zł), „Ekspozycja Centrum Nauki Kopernik" (11.860 tys. zł),
- inwestycji budowlanych polegających na budowie, odbudowie, rozbudowie nieruchomości na cele kulturalne i archiwalne. Środki te przeznaczono dla:

  - Muzeum Wojska Polskiego (11.922 tys. zł), Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni (9.577 tys. zł), Muzeum Narodowego w Warszawie (5.559 tys. zł), Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu (4.191 tys. zł), Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie (3.189 tys. zł), Muzeum Narodowego w Krakowie (3.110 tys. zł),
  - archiwów państwowych (11.495 tys. zł) głównie na budowę nowych budynków dla archiwów w Gorzowie Wielkopolskim (3.650 tys. zł), Radomiu (3.560 tys. zł) i Zielonej Górze (2.486 tys. zł),
  - instytucji kultury: Filmoteki Narodowej (7.032 tys. zł),
- zakup dzieł sztuki m.in. obrazów Józefa Mehoffera „Portret Konstantego Laseczki" (264 tys. zł) i „Czerwona parasolka" (100 tys. zł), rękopisów (60 tys. zł),
- dofinansowanie Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina (7.165 tys. zł),

oraz zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania, trwałego wyposażenia archiwów muzeów i bibliotek (regały, sprzęt konserwatorski, reprograficzny, nagłośnienia, nawilżacze, sprzęt biurowy, gospodarczy).

Łącznie 76,3% środków wydatkowanych na inwestycje w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, tj. 146.474 tys. zł przeznaczono dla: teatrów – 3.479 tys. zł, filharmonii, orkiestr, chórów i kapeli – 367 tys. zł, bibliotek – 5.608 tys. zł, archiwów – 16.981 tys. zł, muzeów – 72.855 tys. zł, centrów kultury i sztuki – 24.185 tys. zł, pozostałych instytucji kultury – 22.999 tys. zł.

Wydatki na realizację zadań inwestycyjnych z zakresu **działalności usługowej** wykonano w kwocie 182.700 tys. zł, tj. 97,5% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone głównie na zadania inwestycyjne regionalnych zarządów gospodarki wodnej związane przede wszystkim z realizacją przedsięwzięć w ramach programu wieloletniego pn. „Program dla Odry – 2006" – 17.026 tys. zł, „Budową stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze" – 93.229 tys. zł, realizacją zadań w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu rzeki Odry – 40.237 tys. zł.

Ponadto w ramach dotacji celowej dla Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej wydatkowano kwotę 13.772 tys. zł na zadania związane z odtwarzaniem majątku państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (PSHM) oraz dofinansowaniem systemu informatycznego „System Ewidencji Kontroli Obiektów Piętrzących – SEKOP".

Zrealizowane w kwocie 1.541 tys. zł wydatki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przeznaczono na zakup sprzętu informatycznego wraz z oprogramowaniem, infrastruktury

serwerowej, macierzy oraz stacji roboczych na potrzeby budowy elektronicznego systemu katastru wodnego dla Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz jednostek poległych.

Natomiast na inwestycje realizowane przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, wojewódzkie oraz powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego wydatkowano środki w wysokości 1.951 tys. zł, głównie na zakup samochodów osobowych, sprzętu informatycznego, biurowego i oprogramowania.

Wydatki inwestycyjne w zakresie **oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej** zostały wykorzystane w kwocie 124.324 tys. zł, tj. w 83,5% w stosunku do planu po zmianach. Środki te przeznaczono głównie na:

- zakupy inwestycyjne oraz zadania budowlane na potrzeby szkół podstawowych, szkół podstawowych specjalnych, gimnazjów, liceów ogólnokształcących (dofinansowanie budowy budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Puńsku, przebudowy budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. M. Szaszkiewicza w Przemyślu), szkół zawodowych rolniczych i leśnych, szkół artystycznych głównie muzycznych, przedszkoli – 116.540 tys. zł, w tym również na zadania związane z utworzeniem i modernizacją placów zabaw w ramach Rządowego Programu wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I – III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - „Radosna szkoła” oraz na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych,
- wydatki Kuratoriów Oświaty, przede wszystkim na zakup samochodów służbowych, sprzętu biurowego i informatycznego – 668 tys. zł,
- wydatki Centralnej i Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych, w tym przede wszystkim na adaptację pomieszczeń w siedzibie Komisji Egzaminacyjnej w Łomży (755 tys. zł), kontynuację modernizacji budynku będącego siedzibą Komisji w Krakowie (344 tys. zł) oraz na zakupy głównie sprzętu informatycznego i poligraficznego – 2.001 tys. zł,
- modernizację infrastruktury teleinformatycznej Centrum Informatycznego Edukacji oraz na zakup sprzętu komputerowego dla Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – 790 tys. zł,
- zakupy inwestycyjne oraz budowę obiektów internatów szkół artystycznych, rolniczych i leśnych – 3.052 tys. zł,
- budowę świetlicy integracyjnej – ogniska przedszkolnego na osiedlu Romów we wsi Koszary k. Limanowej (II etap zadania) realizowanej przez Caritas Diecezji Tarnowskiej w Tarnowie w ramach programu wieloletniego „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce” – 500 tys. zł.

Na wydatki **urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa** przeznaczono kwotę 103.269 tys. zł (87,1% planu po zmianach), z tego przede wszystkim dla:

- Najwyższej Izby Kontroli – 20.056 tys. zł na zadania o charakterze budowlanym, głównie na wykonanie wentylacji i klimatyzacji w budynkach Centrali oraz Delegaturach w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Wrocławiu, zakup pomieszczeń oraz pierwszego wyposażenia Delegatury NIK we Wrocławiu oraz docieplenie ścian, dachu i ogrzewanie rynien realizowane w Centrali NIK oraz Delegaturach w Katowicach i Zielonej Górze (10.815 tys. zł), a także na zakupy inwestycyjne m.in. komputerów przenośnych wyposażonych w karty sieciowe i karty do transmisji danych oraz zakup serwerów dla Delegatur i Centrali NIK (9.241 tys. zł),
- Kancelarii Senatu – 17.477 tys. zł, z czego głównie na zadania związane z opieką nad Polonią i Polakami za granicą, polegające m.in. na budowie, modernizacji oraz pracach adaptacyjnych obiektów przeznaczonych na Domy Polskie, placówki kulturalne oraz oświatowe, w których prowadzone jest nauczanie języka polskiego (11.784 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne m.in. sprzętu komputerowego i technicznego dla organizacji polonijnych, instrumentów muzycznych dla zespołów polonijnych oraz tablic interaktywnych i sprzętu komputerowego dla polskich placówek oświatowych (936 tys. zł). Ponadto na potrzeby Kancelarii Senatu przeznaczono środki na zadania budowlane m.in. na system klimatyzacji i wentylacji, sygnalizacji pożarowej oraz monitoring w budynku A, roboty budowlane w budynku przy ul. Smolnej 12 (3.088 tys. zł) oraz na zakupy głównie urządzeń do systemu wizji i fonii, centrali telefonicznej z oprogramowaniem, środków transportu, sprzętu biurowego i komputerowego (1.669 tys. zł),
- Naczelnego Sądu Administracyjnego – 16.208 tys. zł, z tego na zadania budowlane głównie w budynku NSA przy ul. Jasnej 6 oraz rozbudowę siedzib WSA w Poznaniu (13.253 tys. zł) oraz na zakup sprzętu komputerowego i biurowego na potrzeby sądownictwa administracyjnego (2.955 tys. zł),
- Instytutu Pamięci Narodowej – 13.999 tys. zł, głównie na rozbudowę obiektu magazynowo-biurowego wraz z infrastrukturą techniczną, drogową, parkingami i zagospodarowaniem terenu przy ul. Józefowskiej 102 w Katowicach, przebudowę i rozbudowę budynku przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie (11.015 tys. zł) oraz na zakupy przede wszystkim sprzętu komputerowego i środków transportu (2.984 tys. zł),
- Kancelarii Sejmu – 11.927 tys. zł m.in. na przebudowę skrzydła FB i systemu klimatyzacji w Domu Poselskim oraz prace montażowe i instalacyjne w budynku K i innych obiektach Kancelarii Sejmu (5.323 tys. zł), a także na zakupy związane z informatyzacją oraz środków transportu (6.604 tys. zł),

- Państwowej Inspekcji Pracy – 7.397 tys. zł głównie na zakupy siedziby oddziału w Jeleniej Górze, powierzchni biurowej dla Okręgowej Inspekcji Pracy w Kielcach (3.346 tys. zł), sprzętu komputerowego, biurowego, licencji, serwerów i klimatyzatorów (2.569 tys. zł), samochodów osobowych (1.372 tys. zł) oraz na prace montażowe (110 tys. zł),
- Kancelarii Prezydenta RP – 6.806 tys. zł na prace montażowe i instalacyjne w Pałacu Prezydenckim i rezydencji Belweder oraz w zespole budynków Kancelarii (1.886 tys. zł), a także na zakup m.in. sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz urządzeń technicznych i biurowych (4.920 tys. zł),
- Sądu Najwyższego – 4.812 tys. zł na prace modernizacyjne w obiekcie Sądu i modernizację systemu informatycznego (1.767 tys. zł) oraz na zakup głównie lokali służbowych, sprzętu informatycznego z oprogramowaniem oraz samochodów osobowych (3.045 tys. zł),
- Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – 1.181 tys. zł na zakup głównie sprzętu informatycznego i oprogramowania, samochodów służbowych oraz sprzętu technicznego do sali konferencyjnej,
- Krajowego Biura Wyborczego – 1.082 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego, oprogramowania, serwerów i licencji na potrzeby Biura,
- Rzecznika Praw Obywatelskich – 1.012 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego, biurowego i technicznego, oprogramowania oraz samochodów osobowych.

Na inwestycje obszaru **gospodarka komunalna i ochrona środowiska** wydatkowano 54.494 tys. zł (98,1% planu po zmianach) z przeznaczeniem głównie na finansowanie programu wieloletniego „Program Ochrony Brzegów Morskich” (23.598 tys. zł) oraz na dofinansowanie zadań inwestycyjnych własnych gmin z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych (9.750 tys. zł), na budowle przeciwpowodziowe realizowane w ramach „Programu dla Odry – 2006” (3.295 tys. zł), ochronę przeciwpowodziową Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, zakupy inwestycyjne wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska (sprzęt laboratoryjny oraz środki transportu).

Ponadto wydatki majątkowe wydatkowane zostały na potrzeby: pomocy społecznej oraz pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (35.828 tys. zł), gospodarki mieszkaniowej (33.689 tys. zł), obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (35.180 tys. zł), przetwórstwa przemysłowego (25.091 tys. zł), ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody (20.087 tys. zł), handlu (9.887 tys. zł), informatyki (2.698 tys. zł), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę (700 tys. zł) oraz turystyki (100 tys. zł).

3.3.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010 r.	Ustawa budżetowa na 2011 r.	Plan po zmianach na 2011 r.	Wykonanie 2011 r.	5:4	5:2
	w tys. zł				*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Obsługa długu Skarbu Państwa	34.142.991	38.434.500	38.434.497	35.956.194	93,6	105,3
Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych	7.379.238	8.779.284	8.926.784	8.842.421	99,1	119,8
Obsługa skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym	26.757.410	28.825.700	28.704.700	27.107.147	94,4	101,3
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez SP	6.343	829.516	803.013	6.626	0,8	104,5

W ustawie budżetowej na rok 2011 w grupie ekonomicznej obsługa długu publicznego zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 38.434.500 tys. zł, z tego na:

- obsługę zadłużenia zagranicznego oraz innych operacji zagranicznych w wysokości 8.779.284 tys. zł,
- obsługę skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym w wysokości 28.825.700 tys. zł,
- rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa w wysokości 829.516 tys. zł.

W ciągu roku dokonano przeniesienia środków zaplanowanych na obsługę skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym w wysokości 121.000 tys. zł oraz na rozliczenia z tytułu gwarancji zagranicznych w wysokości 26.500 tys. zł z przeznaczeniem na obsługę zadłużenia zagranicznego oraz innych operacji zagranicznych. Ponadto środki w wysokości 3 tys. zł przewidziane na wydatki z tytułu poręczeń krajowych zostały przeniesione na pokrycie kosztów sądowych związanych z poręczeniami i gwarancjami, które ewidencjonowane są w grupie – wydatki bieżące jednostek budżetowych. Miało to wpływ na obniżenie do wysokości 38.434.497 tys. zł łącznego limitu wydatków w grupie ekonomicznej obsługa długu Skarbu Państwa.

W efekcie powyższych decyzji limit wydatków przeznaczonych na obsługę zadłużenia zagranicznego oraz innych operacji zagranicznych w stosunku do kwot pierwotnie zaplanowanych został łącznie zwiększony o 147.500 tys. zł. i wyniósł 8.926.784 tys. zł. Obniżeniu uległy limity wydatków przewidzianych na obsługę SPW oraz innych instrumentów

finansowych na rynku krajowym o 121.000 tys. zł, tj. do wysokości 28.704.700 tys. zł oraz na rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa łącznie o 26.503 tys. zł, tj. do wysokości 803.013 tys. zł.

Ponadto w listopadzie i grudniu 2011 r. dokonano blokady wydatków w grupie ekonomicznej obsługa długu Skarbu Państwa na łączną kwotę 2.451.077 tys. zł, z tego na obsługę zadłużenia zagranicznego oraz innych operacji zagranicznych w kwocie 59.710 tys. zł, na obsługę skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym w kwocie 1.595.000 tys. zł oraz na rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa w kwocie 796.367 tys. zł. Blokady te nie pomniejszają kwoty planu po zmianach.

Ostateczna realizacja wydatków z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa w 2011 r. wyniosła 35.956.194 tys. zł, tj. 93,6% planu pierwotnego i planu po zmianach. Wydatki na obsługę zadłużenia zagranicznego oraz innych operacji zagranicznych zrealizowano w wysokości 8.842.421 tys. zł, na obsługę skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym w wysokości 27.107.147 tys. zł oraz z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa w wysokości 6.626 tys. zł.

Niższe w stosunku do planu wykonanie wydatków z tytułu obsługi długu Skarbu Państwa wynikało przede wszystkim z: niższych potrzeb pożyczkowych brutto w czwartym kwartale 2010 r. oraz w 2011 r., zmodyfikowanej w stosunku do planu struktury sprzedaży skarbowych papierów wartościowych (dostosowanie do bieżącej sytuacji rynkowej), przeprowadzonych operacji związanych z zarządzaniem długiem (odkupy bonów, odkupy obligacji na przetargach zamiany), dobrej sytuacji budżetu państwa w zakresie płynności (brak finansowania krótkoterminowego), niższego oprocentowania obligacji skarbowych opartych o zmienne rynkowe stopy procentowe, braku istotnych wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji.

W porównaniu z rokiem 2010 realizacja wydatków w grupie obsługa długu Skarbu Państwa w roku 2011 była wyższa o 1.813.203 tys. zł, tj. o 5,3%. Wzrost wydatków był rezultatem przede wszystkim przyrostu wielkości obsługiwanego zadłużenia (krajowego i zagranicznego) w efekcie finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w latach 2010-2011 oraz wypłaty odsetek od środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie w ramach zarządzania płynnością sektora finansów publicznych.

3.3.6. Środki własne Unii Europejskiej

W ustawie budżetowej na 2011 r. wydatki w grupie ekonomicznej Środki własne Unii Europejskiej zaplanowano w wysokości 15.656.425 tys. zł.

Kwota składki ujęta w ustawie budżetowej obliczona została przy uwzględnieniu projektu budżetu Unii Europejskiej na 2011 r. przedłożonego w czerwcu 2010 r. (128.655.364 tys. euro), zgodnie z którym polska składka miała wynosić 3.998.066 tys. euro. Ostatecznie wysokość budżetu UE na 2011 r. została jednak ograniczona do wysokości 125.105.766 tys. euro, co miało wpływ na wysokość płaconej składki.

Jednocześnie wysokość polskich wpłat do budżetu UE ulegała w trakcie roku zmianom ze względu na wprowadzanie korekt budżetowych.

Wykonanie budżetu Unii Europejskiej w 2010 roku zakończono nadwyżką w wysokości 4.539,4 mln euro. Została ona rozliczona poprzez przyjęcie przez władzę budżetową w lipcu 2011 r. korekty budżetu ogólnego UE, co spowodowało obniżenie poziomu polskiej składki za 2011 r. o 529,9 mln zł.

We wrześniu 2011 r. przyjęto korektę budżetu UE uwzględniającą rewizję szacunków tradycyjnych środków własnych oraz baz VAT i DNB, co skutkowało kolejnym obniżeniem składki polskiej o 223,3 mln zł.

W konsekwencji przyjętych korekt polska składka do budżetu UE w PLN w stosunku do zaplanowanej wysokości została zrealizowana na poziomie 14.731.109 tys. zł. W związku z nadwyżką planowanych środków dokonano blokady pozostających środków. Wydatki te (400 mln zł) zostały przeznaczone na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa.

Plan finansowy na 2011 r. po zmianach wyniósł 15.256.425 tys. zł.

Zrealizowane w 2011 r. wydatki stanowiły 96,6% planu po zmianach i wyniosły 14.731.109 tys. zł, w tym w szczególności:

- wpłata obliczona, zgodnie z metodologią UE, na podstawie Dochodu Narodowego Brutto DNB – 10.283.420 tys. zł,
- wpłata obliczona, zgodnie z metodologią UE, na podstawie podatku od towarów i usług – 2.148.859 tys. zł,
- wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych – 1.392.910 tys. zł,
- wpłata z tytułu opłat cukrowych – 53.850 tys. zł,
- wpłata z tytułu finansowania rabatu brytyjskiego – 755.905 tys. zł,
- wpłata z tytułu finansowania mechanizmu korekcyjnego na rzecz Niderlandów i Szwecji − 95.960 tys. zł.

3.3.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w ustawie budżetowej na 2011 r. ustalono na poziomie 15.028.004 tys. zł. Wydatki te zaplanowano w:

1. Budżetach dysponentów na ogólną kwotę – 7.120.247 tys. zł, w tym na:
   - finansowanie programów/projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności – 3.245.774 tys. zł,
   - finansowanie projektów realizowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy – 298.924 tys. zł,
   - pozostałe programy finansowane z udziałem środków UE, w tym realizowane w ramach Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" – 96.987 tys. zł oraz na
   - realizację zadań z zakresu Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej – 3.478.562 tys. zł.
2. Rezerwach celowych:
   - „Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE" – 7.872.305 tys. zł oraz
   - „Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące z 2010 r.) oraz wynagrodzenia osób zajmujących się programami finansowanymi z budżetu UE oraz środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA" – 35.452 tys. zł.

W ramach kwoty przewidzianej na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, Mechanizmów Finansowych oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy plan po zmianach ukształtował się w wysokości 12.182.315 tys. zł. Natomiast wydatki w 2011 roku zrealizowano na poziomie 11.401.241 tys. zł, tj. 93,6% planu po zmianach. Wykonanie wydatków z tytułu realizacji projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, Mechanizmów Finansowych oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy było niższe od planu na 2011 r. oraz planu po zmianach, co wynikało głównie ze

zmian w harmonogramach realizacji projektów oraz z przedłużających się postępowań przetargowych. Wydatki w tej grupie przeznaczono na:

- finansowanie programów/projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności – plan po zmianach – 5.109.616 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 4.481.513 tys. zł, tj. 87,7% planu po zmianach,
- finansowanie projektów realizowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy – plan po zmianach – 513.174 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 437.144 tys. zł, tj. 85,2% planu po zmianach,
- inne środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 w ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), oraz pozostałe wydatki związane z realizacją programów (m.in. kontrola I stopnia, zwroty dotyczące rozliczeń z Komisją Europejską) – plan po zmianach – 254.512 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 240.078 tys. zł, tj. 94,3% planu po zmianach,
- wydatki krajowe na zadania związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej – plan po zmianach – 6.305.013 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 6.242.506 tys. zł, tj. 99,0% planu po zmianach.

Powyższe wydatki przeznaczone były na projekty realizowane w ramach:

1) Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013 w wysokości 4.240.534 tys. zł, z tego na następujące programy:
   - Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 1.065.798 tys. zł,
   - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 734.503 tys. zł,
   - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 1.039.813 tys. zł,
   - Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Programu Sąsiedztwa i Partnerstwa – 45.419 tys. zł,
   - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 98.857 tys. zł,
   - Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013 – 319.121 tys. zł,
   - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 937.023 tys. zł;
2) Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich w wysokości – 222.996 tys. zł;
3) Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy w wysokości – 437.144 tys. zł;

4) Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej – 240.078 tys. zł;

5) Wydatki krajowe na zadania związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej – 6.242.506 tys. zł.

W roku 2011 z wydatków budżetu państwa realizowane było współfinansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także krajowa część finansowania wyprzedzającego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013). Wydatki na krajowe współfinansowanie płatności WPR oraz Pomoc Techniczną w ramach PROW 2007-2013 zaplanowane zostały w budżetach dysponentów (3.478.562 tys. zł), a pozostałe środki na realizację zadań z zakresu WPR (3.287.548 tys. zł) ujęto w rezerwie celowej „Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE". Ogółem na finansowanie WPR w roku 2011 zaplanowano 6.766.110 tys. zł.

W trakcie wykonywania budżetu 2011 r. wydatki na Wspólną Politykę Rolną zwiększone zostały łącznie o kwotę 28.217 tys. zł w związku ze zmianą przeznaczenia rezerwy celowej „Ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich" na wypłatę uzupełniających płatności obszarowych w celu zwiększenia kwot wypłat dopłat bezpośrednich w grudniu 2011 r.

Wydatki budżetu państwa na współfinansowanie płatności WPR są ściśle powiązane z wydatkami budżetu środków europejskich. Jednocześnie wydatki budżetu środków europejskich na realizację WPR mogą być ponoszone wyłącznie do kwoty kasowo uzyskanych w danym roku dochodów europejskich, powiększonej o wartość zaplanowanego na dany rok deficytu tego budżetu, finansowanego z rozchodów budżetu państwa. Z uwagi na uzyskanie niższych od planowanych dochodów budżetu środków europejskich nie było możliwe zrealizowanie w całości kwoty wydatków budżetu środków europejskich na finansowanie WPR, jak również zależnych od ich wysokości - wydatków budżetu państwa na współfinansowanie WPR.

W związku z powyższym plan po zmianach w odniesieniu do ujętych w budżetach dysponentów środków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej ukształtował się w wysokości 6.305.013 tys. zł, natomiast wydatki w 2011 roku zrealizowano w wysokości 6.242.506 tys. zł, tj. 99% planu po zmianach, z tego na:

- finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) w częściach:
  - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe – 1.783 tys. zł,
  - Rolnictwo – 41.252 tys. zł,
  - Urząd Zamówień Publicznych – 96 tys. zł,
- współfinansowanie Wspólnej Polityki Rolnej – I filar WPR oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013) finansowane w ramach części Rozwój wsi – 5.746.139 tys. zł,
- Interwencje Rynkowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz finansowanie wyprzedzające Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) w części Rynki rolne – 288.956 tys. zł,
- finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (scalanie gruntów oraz gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi) oraz Finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) – w części Budżety Wojewodów – 164.280 tys. zł.

Wykonanie wydatków na realizację WPR nie obejmuje środków na sfinansowanie niekwalifikowalnego podatku VAT w ramach Prgramu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

3.4. Wydawanie decyzji dotyczących zapewnienia finansowania z budżetu państwa projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w 2011 r.

Na podstawie art. 153 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie wniosków o zapewnienie finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) (Dz. U. Nr 238, poz. 1583) wydawane były decyzje Ministra Finansów o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia z budżetu państwa. W 2011 roku wydano 196 przedmiotowych decyzji na kwotę 4.795.534 tys. zł. Środki z tytułu wydanych decyzji o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia w roku 2011 ujęte były w rezerwach celowych w ramach wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich przeznaczonych na współfinansowanie i finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE (część 83, poz. 8 i 98).

Analogicznie do lat poprzednich głównym celem osiąganym przez realizację uprawnienia Ministra Finansów do udzielania zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) jest umożliwianie przeprowadzania postępowań wynikających z ustawy Prawo zamówień publicznych przed formalnym zwiększeniem planu wydatków danej jednostki. Decyzje o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia z budżetu państwa mogą obejmować rok, w którym składany jest wniosek dysponenta o udzielenie zapewnienia (pod warunkiem, że nie został zakończony podział rezerwy celowej na ten rok) i/lub kolejnych lat realizacji przedsięwzięcia.

Decyzje o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia z budżetu państwa wydane w 2011 r. w zakresie uprawnienia z art. 153 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych dotyczyły następujących programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków

z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA):

- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – na kwotę 108.952 tys. zł,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – na kwotę 4.249.694 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – na kwotę 81.077 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – na kwotę 1.159 tys. zł,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – na kwotę 92.658 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne – na kwotę 195.065 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – na kwotę 8.493 tys. zł,
- Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego – na kwotę 3.731 tys. zł,
- Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej – na kwotę 5.977 tys. zł,
- Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa – na kwotę 29.886 tys. zł,
- Fundusz Granic Zewnętrznych Programu Ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" – na kwotę 8.941 tys. zł,
- Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów Programu Ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" – na kwotę 307 tys. zł,
- Europejski Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich Programu Ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" – na kwotę 74 tys. zł,
- inne programy finansowane z budżetu UE (np. Herkules II, Perykles, Progress, Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych) – na kwotę 9.520 tys. zł.

Decyzje o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia z budżetu państwa są uwzględniane przy określaniu limitów wieloletnich zobowiązań oraz wydatków budżetu państwa. Z tytułu przedmiotowych decyzji wydanych w 2011 roku została zapewniona następująca wysokość środków na poszczególne lata:

- na rok 2011 na kwotę 446.585 tys. zł,
- na rok 2012 na kwotę 2.011.706 tys. zł,
- na rok 2013 na kwotę 1.648.952 tys. zł,
- na rok 2014 na kwotę 665.360 tys. zł,
- na rok 2015 na kwotę 22.381 tys. zł,
- na rok 2016 na kwotę 550 tys. zł.

Ponadto w roku 2011 wydano 433 zmiany decyzji wydanych w roku 2011 i w latach poprzednich oraz anulowano 50 decyzji.

Zmiany decyzji o zapewnieniu finansowania lub dofinansowania realizacji przedsięwzięcia z budżetu państwa dokonywane są na podstawie wniosku dysponenta w przypadku, gdy zmienia się harmonogram realizacji danego przedsięwzięcia. Decyzje o anulowaniu przedmiotowych decyzji wydawane są na wniosek dysponenta w przypadku, gdy projekt nie będzie realizowany lub w przypadku, gdy dysponent realizuje wydatki związane z tym przedsięwzięciem z innego źródła niż rezerwa celowa budżetu państwa. W wyniku wydanych zmian decyzji kwota w wysokości 6.511.694 tys. zł, zapewniona w decyzjach na 2011 r., uległa zmniejszeniu do 2.803.488 tys. zł, co spowodowało, że w 2011 r. kwotę 3.708.206 tys. zł ze środków rezerw celowych (cz.83, poz. 8 i poz. 98) można było przeznaczyć na finansowanie innych projektów.

Łączna kwota zapewnienia finansowania lub dofinansowania z rezerw celowych budżetu państwa na poszczególne lata w wyniku wydanych zmian decyzji zmniejszyła się o 12.520.663 tys. zł, w tym w wyniku dokonanych zmian decyzji o 11.131.563 tys. zł, a w wyniku anulowania decyzji o 1.389.100 tys. zł. Działania te służą poprawie płynności środków ujętych we właściwej rezerwie celowej i efektywności ich wykorzystania.

3.5. Informacja o realizacji programów wieloletnich

W *Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym* stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 ujęto 67 programów, na których realizację zaplanowano wydatkować środki z budżetu państwa w wysokości 8.455.301 tys. zł.

W 2011 r. uchwalono 15 nowych programów wieloletnich (w tym 1, którego realizacji nie rozpoczęto), odstąpiono od realizacji 2 programów oraz zaktualizowano „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012" zastępując go „Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015".

W części tabelarycznej poświęconej realizacji programów wieloletnich wykazano ostatecznie 81 programów, w tym 79 programów, które podlegały faktycznej realizacji oraz 2 w/w programy ujęte w załączniku nr 11 do ustawy, od realizacji których odstąpiono. Na realizację tych 79 programów wieloletnich w 2011 r. wydatkowano ostatecznie 8.596.210 tys. zł, co stanowi 88,67% planu po zmianach w wysokości 9.694.943 tys. zł.

Ponadto, w 2011 r. obowiązywały także 3 programy wieloletnie, które ze względu na okres ustanowienia lub aktualizacji nie zostały ujęte w Załączniku nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011, a ponieważ na ich realizację w 2011 r. nie uruchomiono środków – nie zostały także ujęte w sprawozdawczym zestawieniu tabelarycznym. Programy te to:

- „Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020" – ustanowiony przez Radę Ministrów uchwała nr 122/2011 z dnia 5 lipca 2011 r., na realizację którego w 2011 r. nie uruchomiono środków;
- program „Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Toshiba Television Central Europe Sp. z o.o. w Kobierzycach pod nazwą: Fabryka odbiorników telewizyjnych i radiowych oraz urządzeń do rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu, w latach 2007-2013" – okres realizacji tego programu wydłużono uchwałą Rady Ministrów nr 212/2010 z dnia 14 grudnia 2010 r., jednakże na lata 2011-2013 nie przewidziano uruchomienia środków na jego realizację;
- program „Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej w Nowej Soli przez Funai Electric Europe Sp. z o.o. pod nazwą: Fabryka sprzętu RTV, w latach 2007-2012" – okres realizacji tego programu wydłużono uchwałą Rady Ministrów nr 179/2010 z dnia 2 listopada 2010 r., jednakże w 2011 r. nie uruchomiono środków na jego realizację.

Do pomiaru stopnia realizacji zdefiniowanych dla programów celów, a także skuteczności lub efektywności wydatkowania środków publicznych, wykorzystywano w sumie 87 mierników[1] – liczba mierników była większa niż liczba samych programów, co wynika

[1] 90 przy uwzględnieniu mierników dla 2 programów, od których realizacji odstąpiono oraz 1 miernika, dla którego nie określono wartości.

z faktu, że niektóre programy realizowane były w ramach więcej niż jednego działania. Z danych sprawozdawczych wynika, że:

– w 38 przypadkach przekroczono zakładaną na 2011 r. wartość docelową,

– w 22 przypadkach zrealizowano na zakładanym poziomie wartość docelową na 2011 r.,

– w 27 przypadkach nie osiągnięto zakładanej na 2011 r. wartości docelowej[2].

Analizy wyników pomiaru realizacji programów wieloletnich należy jednak dokonywać także w kontekście wskazanych przez jednostki realizujące i koordynujące przyczyn, dla których zakładane rezultaty nie zostały osiągnięte. Poświęcono im szczególną uwagę w ramach części opisowej. Uwzględnienia wymagają również dokonywane w trakcie roku zmiany i aktualizacje dokumentów ustanawiających poszczególne programy, które znajdują odzwierciedlenie w zmianach wartości docelowych. W zakresie planu po zmianach wykazane zostały także wartości docelowe programów ustanowionych już w trakcie roku budżetowego.

Poniżej zamieszczono szczegółowe omówienie poszczególnych programów realizowanych w 2011 r.

3.5.1. Program modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2011

Program realizowany był w latach 2007-2011 na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 roku o ustanowieniu *„Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009”* (Dz. U. 2007 r. Nr 35, poz. 213), znowelizowanej ustawą z dnia 2 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o ustanowieniu *„Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009"*. Nadzór nad realizacją Programu przez Komendantów Głównych: Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej oraz przez Szefa Biura Ochrony Rządu sprawował Minister Spraw Wewnętrznych (do dnia 17 listopada 2011 r. – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji)[3].

W 2011 r. Program realizowano na poziomie podzadań w **Funkcji 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny**, w zadaniach *2.1. Ochrona obywateli i utrzymanie porządku publicznego*, *2.2. Redukowanie przestępczości i działania na rzecz poprawy społecznego poczucia bezpieczeństwa*, *2.4. Ochrona przeciwpożarowa, działalność ratowniczo-gaśnicza oraz zapobiegawcza*, *2.6. Ochrona granicy państwowej i kontrola ruchu granicznego*.

[2] W odniesieniu do planu, a w przypadku programów, które zostały uchwalone w trakcie roku budżetowego – w odniesieniu do planu po zmianach.
[3] Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych (DZ. U. z 2011 r. Nr 248, poz. 1491)

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano łącznie 101.968 tys. zł, co stanowi 99,97% planu po zmianach. Wydatki na realizowane przez poszczególne służby działania, polegające w szczególności na zakupie i wymianie sprzętu oraz systemów teleinformatycznych, jak również wprowadzeniu do eksploatacji nowoczesnego sprzętu transportowego i wymianie eksploatowanego, kształtowały się następująco:

- Policja – 69.452 tys. zł,
- Państwowa Straż Pożarna – 12.479 tys. zł,
- Straż Graniczna – 12.845 tys. zł,
- Biuro Ochrony Rządu – 7.192 tys. zł.

Cele Programu oraz mierniki stopnia ich realizacji dla poszczególnych służb zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Poprawa bazy i sprzętu niezbędnego dla prawidłowego funkcjonowania Biura Ochrony Rządu	BOR	Wskaźnik modernizacji BOR	100%	99%
Zwiększenie sprawności działania służby prewencji i ruchu drogowego	Komenda Główna Policji, Komendy Wojewódzkie Policji, Komenda Stołeczna Policji	Wskaźnik modernizacji Policji	135%	135%
Zwiększenie sprawności działania służby kryminalnej i śledczej		Wskaźnik modernizacji Policji	135%	135%
Poprawa bazy i wyposażenia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania jednostek PSP	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Komendy Wojewódzkie PSP, Komendy Powiatowe i Miejskie PSP	Wskaźnik modernizacji Państwowej Straży Pożarnej	60%	60%
Poprawa sprawności działań Straży Granicznej	Straż Graniczna	Wskaźnik modernizacji Straży Granicznej	93%	100%

3.5.2. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 218/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r., zmienioną uchwałą nr 219/2009 z dnia 7 grudnia 2009 r. Koordynację realizacji Programu przez Wojewodów sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych (do dnia 17 listopada 2011 r. – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Obowiązujący w latach 2007-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny**, w ramach zadania *2.2.*

Redukowanie przestępczości i poprawa społecznego poczucia bezpieczeństwa, w podzadaniu *2.2.3. Zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom oraz przeciwdziałanie przemocy i patologiom społecznym*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano łącznie 3.247 tys. zł, co stanowi 97,8% planu po zmianach – z tego z części 42 wydatkowano 317 tys. zł (99,06% planu po zmianach) oraz 2.930 tys. zł (97,67% planu po zmianach) z rezerwy celowej przeznaczonej na dofinansowanie projektów profilaktycznych jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w ramach Programu. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Polski	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Wojewodowie	Wskaźnik dynamiki projektów z zakresu ograniczania aspołecznych zachowań objętych dofinansowaniem w stosunku do projektów w roku bazowym	100%	100%

W ramach realizacji Programu w 2011 r. dofinansowano projekty profilaktyczne jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych, jak również przekazano środki na realizację programu profilaktyczno-edukacyjnego „Profilaktyka a Ty" oraz programu „Bezpieczne życie". W 2011 r. realizowano także różnorodne przedsięwzięcia związane z bezpieczeństwem – w tym m.in. piknik rodzinny połączony z inauguracją kampanii „Rowerem bezpiecznie do celu", konkurs na projekt dotyczący bezpieczeństwa imprez sportowych pn. „Bezpieczeństwo imprez sportowych". We współpracy z partnerami programu współorganizowano także turnieje motoryzacyjne oraz współpracowano przy organizacji Międzynarodowych Turniejów Domów Dziecka w Piłce Nożnej. W okresie wakacji, we współpracy w Programie I PR przeprowadzono konkursy dotyczące bezpiecznych wakacji. Ze środków Programu w 2011 r. przeprowadzono także badanie ewaluacyjne dotyczące 5-letniego okresu jego realizacji.

Wartość wykonanego miernika została określona na podstawie liczby wybranych przez Zespół Koordynacyjny programu „Razem bezpieczniej" projektów profilaktycznych nadesłanych przez Urzędy Wojewódzkie do dofinansowania z rezerwy celowej przyznanej na 2011 r.

3.5.3. Program rozwoju infrastruktury granicznej na polsko-ukraińskiej granicy państwowej w latach 2010-2013

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 9/2010 z dnia 26 stycznia 2010 r., zmienioną uchwałą nr 231/2011 z dnia 27 grudnia 2011 r. Nadzór i koordynację realizacji Programu przez Wojewodów Lubelskiego i Podkarpackiego, Generalną Dyrekcję Dróg krajowych i Autostrad oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Obowiązujący w latach 2011-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w Funkcji **2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny**, w ramach zadania *2.6.Ochrona granicy państwowej i kontrola ruchu granicznego*, w podzadaniu *2.6.4. Budowa i utrzymanie przejść granicznych*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 78.956 tys. zł, co stanowi 96,74% planu po zmianach – jako plan po zmianach wykazano poziom wydatków zgodny z uchwałą nowelizującą. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Usprawnienie funkcjonowania granicy polsko-ukraińskiej	Wojewodowie: Lubelski i Podkarpacki	Procentowo określony stan realizacji przewidzianych w programie wieloletnim etapów inwestycyjnych, w poszczególnych latach	36%	29%

Realizacja poszczególnych zadań następuje w trybie całorocznym, a część z nich ma charakter wieloletni. W 2011 r. podmioty realizujące Program zdołały osiągnąć w 97% poziom planowanych do realizacji zadań – głównymi inwestycjami prowadzonymi w ramach Programu były:

- wykonanie pierwszego z trzech etapów rozbudowy drogowego przejścia granicznego w Zosinie polegającego na przeprowadzeniu robót ziemnych na platformie wyjazdowej z Polski;
- kontynuacja budowy drogowego przejścia granicznego w Dołhobyczowie;
- rozpoczęcie budowy części osobowej drogowego przejścia granicznego w Korczowej;
- kontynuacja budowy drogowego przejścia granicznego w Budomierzu

3.5.4. Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego

Na podstawie art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1241 z późn. zm.) przedsięwzięcie realizowane do końca 2010 r. w formie inwestycji wieloletniej z dniem 1 stycznia 2011 r. stało się programem wieloletnim. Nadzór nad realizacją Programu przez Uniwersytet Wrocławski sprawował Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2001-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w ramach funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, w ramach zadania *3.2. Szkolnictwo wyższe*, w podzadaniu *3.2.5. Infrastruktura szkolnictwa wyższego*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 67.716 tys. zł, co stanowi 100% planu. Cele Programu oraz miernik stopnia ich realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Poprawa dostępu czytelników do zbiorów oraz warunków przechowywania i konserwacji księgozbioru	Uniwersytet Wrocławski	Sumaryczna powierzchnia użytkowa w m^2 obiektów oddanych do użytku w ramach programu wieloletniego	28.111	28.111
Zwiększenie konkurencyjności Uniwersytetu Wrocławskiego w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego				
Stworzenie warunków dla właściwego magazynowania i udostępniania zbiorów				

Cel Programu miał zostać osiągnięty przez budowę Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz jej wyposażenie w nowoczesny sprzęt komputerowy, magazynowy i multimedialny. W ramach realizacji Programu w 2011 r. prowadzono roboty budowlano-montażowe (m.in. dotyczące elewacji, wykończenia ścian, montażu stolarki drzwiowej, jak również zagospodarowania terenu) oraz roboty związane z instalacjami mechanicznymi (np. chłodniczą, ciepła technologicznego, tryskaczową, wentylacji i klimatyzacji, wodno-kanalizacyjną, wody ppoż.) oraz instalacjami elektrycznymi (m.in. elektryczną wewnętrzną, kanalizacją teletechniczną przyłącza do budynku, odgromową, okablowania strukturalnego, itp.). W 2011 r. zakończono realizację Programu wieloletniego, jednakże w związku z tym, że uczelni nie udało się uzyskać środków na deklarowany wkład własny przeznaczony na sfinansowanie budowy biblioteki, przedsięwzięcie będzie kontynuowane w latach następnych ze środków ujętych w planie inwestycji MNiSW.

3.5.5. Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego

Program ustanowiono ustawą z dnia 23 maja 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego" (Dz. U. z 2001 r. Nr 67, poz. 677), znowelizowanej ustawą o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego" (Dz. U. z 2009 r. Nr 79 poz. 664), którą ustalono nową wartość tego programu na kwotę 962.500 tys. zł, z tego z budżetu państwa środki w wysokości 946.543 tys. zł w cenach z roku 2008. Ustawą zmieniono również okres realizacji programu wydłużając go do roku 2015. Nadzór nad realizacją Programu przez Uniwersytet Jagielloński sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2001-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, w ramach zadania *3.2. Szkolnictwo wyższe*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 55.000 tys. zł, co stanowiło 100% planu. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu Jagiellońskiego	Uniwersytet Jagielloński	Sumaryczna powierzchnia użytkowa w m^2 obiektów oddanych do użytku w ramach programu wieloletniego	59.995	59.995

W ramach programu prowadzona jest budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego – w 2011 r. realizowano 4 zadania inwestycyjne, w tym dotyczące Instytutu Zoologii, Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej (roboty budowlane stanu surowego otwartego obiektu), Wydziału Chemii (projekt budowlany i pozwolenie na budowę) oraz ciągu pieszego: Aleja Wawelska – I etap.

3.5.6. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2015

Program ustanowiono ustawą z dnia 22 lipca 2004 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2011" (Dz. U. z 2004 r. Nr 192, poz. 1962), znowelizowanej ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 r. o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2011" (Dz. U. z 2010 r. Nr 155, poz. 1042), którą wydłużono okres trwania Programu

do 2015 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2004-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, w ramach zadania *3.2. Szkolnictwo wyższe*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 83.954 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Sumaryczna powierzchnia użytkowa w m^2 obiektów oddanych do użytku w ramach programu wieloletniego	43.413	43.413

W ramach programu prowadzona jest rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Cel ma zostać osiągnięty przez budowę Hali Sportowej, budowę Wydziału Chemii, budowę budynku dydaktycznego UAM w Pile oraz zagospodarowanie terenu przy hali sportowej wraz z kortami tenisowymi, zielenią i odwodnieniem. W 2011 r. realizowano 2 zadania inwestycyjne dotyczące budynku dydaktycznego Kolegium UAM w Pile (dokończenie) oraz Wydziału Chemii (etap I – segmenty B, C, D, E, F i stan surowy segmentu A).

3.5.7. Modernizacja Służby Celnej w latach 2009-2011

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 187/2008 z dnia 16 września 2008 r. Koordynację realizacji Programu przez Ministerstwo Finansów oraz dyrektorów izb celnych sprawował Minister Finansów.

Obowiązujący w latach 2009-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działań w funkcji **4. Zarządzanie finansami państwa***,* w ramach:

- zadania *4.3. Realizacja dochodów z podatków bezpośrednich, pośrednich oraz dochodów niepodatkowych*, w podzadaniu *4.3.3. Pobór ceł i udogodnienia w handlu i podróżach przez granicę*,
- zadania *4.5. Przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa finansowego państwa*, w podzadaniu *4.5.4. Ochrona rynku przed przemytem towarów*,
- zadania *4.7. Działania kontrolne w zakresie poboru należności budżetu państwa*, w podzadaniu *4.7.2. Prowadzenie kontroli wykonywanej przez Służbę Celną*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano łącznie kwotę 214.579 tys. zł, co stanowi 95,76% planu po zmianach. Cel Programu i mierniki stopnia ich realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka koordynująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Stworzenie warunków do pełnej realizacji ustawowych zadań Służby Celnej oraz istotna poprawa skuteczności jej działania	Ministerstwo Finansów	Liczba realizowanych inwestycji budowlanych	15	19
		Liczba zakupionych w ramach Programu urządzeń skanujących	2	3
		Liczba samochodów wykorzystywanych do realizacji zadań Służby Celnej	1.100	1.149

W ramach Programu w 2011 r. wykonywano działania zmierzające do stworzenia warunków do pełnej realizacji ustawowych zadań Służby Celnej oraz istotnej poprawy skuteczności jej działania, polegające w szczególności na budowie nowych i modernizacji użytkowanych obiektów, wzmocnieniu motywacyjnego systemu uposażeń i wynagrodzeń w Służbie Celnej, jak również zakupie, wymianie i modernizacji sprzętu laboratoryjnego, sprzętu do kontroli i łączności, sprzętu transportowego oraz wyposażeniu funkcjonariuszy Służby Celnej w broń palną. W wyniku uzyskanych oszczędności w ramach wydatkowanych środków udało się rozpocząć większą od zakładanej liczbę inwestycji budowlanych. Wyższa od zakładanej wartość miernika „liczba samochodów wykorzystywanych do realizacji zadań Służby Celnej" związana jest natomiast z procesem likwidacji najstarszych, a co za tym idzie kosztownych w eksploatacji, samochodów (w planie na 2011 r. założono wyższą od faktycznie zrealizowanej liczbę pojazdów zlikwidowanych).

3.5.8. Udział Polski w programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji w latach 2008-2013

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 313/2007 z dnia 31 grudnia 2007 r. Nadzór i koordynację nad realizacją przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości sprawuje Minister Gospodarki.

Obowiązujący w latach 2008-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, w ramach zadania *6.1. Wzrost konkurencyjności*

gospodarki, w podzadaniu *6.1.2. Tworzenie warunków do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 8.894 tys. zł, co stanowi 88,06% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie jak najszerszego udziału polskich instytucji i podmiotów w unijnym Programie Ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji (tzw. Program CIP), którego celem jest promowanie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Liczba beneficjentów usług świadczonych przez instytucje wspierane w ramach Programu	10.000	42.000

W ramach programu udzielane jest wsparcie krajowym punktom kontaktowym (do programów szczegółowych oraz instrumentów finansowych Programu CIP na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem ich działalności) oraz podmiotom należącym do konsorcjów wybranych przez Komisję Europejską w drodze konkursu realizującym zadania partnera sieciowego (na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań w części nieobjętej finansowaniem z budżetu UE oraz PARP na realizację zadań własnych wynikających z umowy zawartej z Komisją Europejską).

3.5.9. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r., zmienionej uchwałą Rady Ministrów Nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. – zastąpił on wcześniejszy *„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”*. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Minister Gospodarki.

Obowiązujący w latach 2009-2032 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, w ramach zadania *6.1. Wzrost konkurencyjności gospodarki*, w podzadaniu *6.1.3. Tworzenie warunków dla funkcjonowania przedsiębiorstw*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 3.784 tys. zł, co stanowi 94,60% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Oczyszczanie kraju z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest	Ministerstwo Gospodarki	Liczba gmin na terenie których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest	1.500	1.344

Cel Programu ma zostać osiągnięty przez realizację zawartych w programie zadań w zakresie szkoleń oraz przeprowadzenie neutralizacji wyrobów zawierających azbest na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym.

Miernik stopnia realizacji Programu na koniec 2011 r., ustalony w oparciu o współpracę gmin z Bazą Azbestową, kształtował się na poziomie 89,6%. W chwili obecnej nie istnieje jednak obowiązek prawny współpracy gmin z Bazą Azbestową – prognozuje się znaczący wzrost jego wartości po wejściu w życie rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ustanowienia Bazy Azbestowej obowiązkowym narzędziem do inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Jednocześnie prowadzono działania informacyjno-edukacyjne, zachęcające do korzystania z Bazy (w tym m.in. szkolenia dla wszystkich urzędów marszałkowskich, promocja Bazy Azbestowej na targach POLEKO).

3.5.10. Programy wieloletnie wsparcia finansowego inwestycji

Programy wieloletnie wsparcia finansowego inwestycji dotyczą pomocy publicznej, udzielanej w formie dotacji z budżetu państwa na podstawie dwustronnych umów ramowych zawartych pomiędzy Ministrem Gospodarki a inwestorem, w oparciu o uchwałę podjętą przez Radę Ministrów o ustanowieniu danego programu wieloletniego dla realizacji inwestycji. Programy wspierają napływ inwestycji bezpośrednich oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację jest Minister Gospodarki.

W Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej wykazano 26 programów, spośród których odstąpiono od realizacji 2. Jednocześnie Rada Ministrów przyjęła 3 nowe programy oraz zdecydowała o wydłużeniu okresu realizacji 1 programu, który pierwotnie miał się zakończyć w 2010 r. Ostatecznie w 2011 r. faktycznie realizowano 28 programów wieloletnich wsparcia finansowego inwestycji. W przypadku dwóch programów przedsiębiorcy nie otrzymali pomocy ze względu na brak wywiązania się z umowy (inwestycja realizowana przez Dell Products (Poland) Sp.z o.o. w Łodzi) lub rezygnację z pomocy publicznej (inwestycja realizowana przez SWS Business Process Outsourcing Poland Sp. z o.o. w Łodzi).

W 2011 r. programy wsparcia finansowego inwestycji realizowane były na poziomie działań w funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, w ramach zadania *6.1. Wzrost konkurencyjności gospodarki*, w podzadaniu *6.1.5. System wsparcia inwestorów*.

Na realizację przedmiotowych programów w 2011 r. wydatkowano łącznie 50.694 tys. zł., co stanowi 63,52% planu po zmianach.

Celem 13 programów jest rozwój gospodarczy oraz zwiększenie zatrudnienia w regionie, w którym dany program jest realizowany, a w pozostałych 17 przypadkach wdrożenie nowej inwestycji produkcyjnej o charakterze innowacyjnym lub inwestycji w dziedzinie działalności badawczo-rozwojowej w zakresie technologii informatycznych, jak również utworzenie nowych miejsc pracy o wysokiej produktywności (lub miejsc pracy dla wysoko wykwalifikowanej kadry).

Do monitorowania celów wykorzystywano miernik *„liczba utworzonych nowych miejsc pracy”*. Od początku realizacji programów wieloletnich do końca 2011 r. inwestorzy utworzyli blisko 17.599 nowych miejsc pracy oraz ponieśli nakłady inwestycyjne na poziomie około 5,6 mld zł.

3.5.11. Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć Euro 2012

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 143/2008 z dnia 24 czerwca 2008 r., zmienioną uchwałą nr 191/2009 z dnia 27 października 2009 r. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Minister Sportu i Turystyki.

Obowiązujący w latach 2008-2012 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **8. Kultura fizyczna**, w ramach zadania *8.4. Współorganizacja Mistrzostw Europy*.

Na realizację Programu, w zakresie wynikającym z w/w uchwały Rady Ministrów, w 2011 r. wydatkowano 495.677 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach. Ponadto, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa pn. „Dofinansowanie zadań związanych z Euro 2012” wydatkowano 47.731 tys. z przeznaczeniem na zadanie powierzone spółce PL2012, spółce NCS, zarządzanie Stadionem Narodowym w Warszawie, przygotowanie imprez testowych, jak również na sfinansowanie projektu zagospodarowania terenu Turnieju ME w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012. Ponadto, w ramach planu po zmianach w części 25 – Kultura fizyczna, Minister Sportu i Turystyki na uregulowanie płatności związanych z budową Stadionu Narodowego w 2011 r. przeznaczył dodatkowo 16.587 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie obiektów sportowych do organizacji UEFA EURO 2012	Ministerstwo Sportu i Turystyki	Liczba oddanych do użytku obiektów sportowych do 2012 r.	6	3

W ramach Programu realizowano budowę obiektów sportowych związanych z organizacją EURO 2012. Cel ma zostać osiągnięty przez realizację następujących inwestycji: budowy Stadionu Narodowego w Warszawie, budowy stadionów we Wrocławiu przy ul. Drzymały i w Gdańsku „Arena Bałtycka", rozbudowę Stadionu Miejskiego w Poznaniu i Stadionu „Wisła" Krakowie, przebudowę Stadionu Śląskiego w Chorzowie.

Miernik *„Liczba oddanych do użytku obiektów sportowych do 2012 r."* odnosi się do całego Programu i realizowanych w jego ramach inwestycji – w 2011 r. w ramach Programu ze środków budżetu państwa realizowano jedynie budowę Stadionu Narodowego w Warszawie. Do końca 2011 r. zgodnie z planem zrealizowano inwestycje w Gdańsku, Poznaniu oraz Krakowie. Niższy od planowanego poziom wykonania miernika dla całego Programu wynikał z opóźnień w realizacji niektórych inwestycji stadionowych, tj. Stadionu Narodowego w Warszawie, Stadionu przy ul. Drzymały we Wrocławiu oraz Stadionu Śląskiego w Chorzowie – oddanie do użytku tych obiektów przesunięto na 2012 r. Stan realizacji poszczególnych inwestycji na koniec 2011 r. wyniósł odpowiednio 95%, 94,35% oraz 70%. Program zgodnie z założeniami zakończy się w 2012 r.

3.5.12. Kultura +

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 176/10 z 12 października 2010 r., zmieniona uchwałą nr 238/2011 z dnia 30 grudnia 2011 r. Koordynatorem realizacji Programu przez Instytut Książki (priorytet *„Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek"*) oraz Narodowy Instytut Audiowizualny, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Bibliotekę Narodową, Narodowy Instytut Dziedzictwa (priorytet *„Digitalizacja"*) jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program *„Kultura +"* realizowany był w 2011 r. w funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, na poziomie 2 odrębnych działań odpowiadających priorytetom Programu:

- *„Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek"* (1) – w ramach zadania,*9.4. Budowa i modernizacja infrastruktury kultury*, w podzadaniu *9.4.2. Modernizacja i wyposażanie obiektów służących kulturze*
- *„Digitalizacja"* (2) – w ramach zadania *9.2. Ochrona dziedzictwa narodowego*, w podzadaniu *9.2.5. Utrzymywanie i powiększanie zasobów archiwalnych i filmowych*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano łącznie 25.188 tys. zł, co stanowi 92,64% planu po zmianach. Podział środków pomiędzy priorytety kształtował się następująco:

- *„Biblioteka +. Infrastruktura bibliotek"* – 1.709 tys. zł, co stanowi 68,06% planu po zmianach oraz
- *„Digitalizacja"* – 23.479 tys. zł, co stanowi 95,15% planu po zmianach.

Cele Programu oraz mierniki stopnia ich realizacji przedstawiono w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
(1) Wzmacnianie potencjału i roli gminnych bibliotek publicznych, przekształcanie ich w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodki życia społecznego	Instytut Książki	Liczba modernizowanych i wyposażanych obiektów służących kulturze	-	12
(2) Poszerzanie i ułatwianie dostępu do cyfrowego zasobu polskiego dziedzictwa kulturowego za pośrednictwem Internetu mieszkańcom Polski, zwłaszcza wsi i małych miast	Narodowy Instytut Audiowizualny, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Biblioteka Narodowa, Narodowy Instytut Dziedzictwa	Liczba stworzonych pracowni digitalizacyjnych	-	21

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość mierników została określona zgodnie z uchwałą nowelizującą Program na poziomie „4" w zakresie priorytetu *„Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek"* oraz na poziomie „8,51" dla priorytetu *„Digitalizacja"*.

Priorytet *„Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek"* poświęcony jest przekształceniu bibliotek gminnych w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury i ośrodki życia społecznego, a także wprowadzenie systemu certyfikującego dla bibliotek – w 2011 r. dofinansowano 12 zadań polegających na budowie nowego albo remoncie, rozbudowie lub przebudowie istniejącego budynku biblioteki lub filii biblioteki głównej podnoszących jego standard obiektu. Priorytet *„Digitalizacja"* obejmuje natomiast przedsięwzięcia zmierzające do poszerzenia i ułatwienia dostępu do cyfrowych zasobów polskiego dziedzictwa kulturowego, przez digitalizację zbiorów i rozbudowę pracowni digitalizacyjnych – w 2011 r. dofinansowanie otrzymało 39 instytucji publicznych. Ponadto m.in. realizowano projekty digitalizacyjne z instytucjami publicznymi i pozarządowymi, wprowadzono system znakowania treści, zmodernizowano pracownię digitalizacyjną i rozbudowano elementy centralnego repozytorium cyfrowego w Narodowym Archiwum Cyfrowym, prowadzono prace mające na celu zwiększenie ilości udostępnionych reprodukcji cyfrowych, a także prace związane z digitalizacją rejestru zabytków.

3.5.13. Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy Etap III

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 121/2007 z dnia 12 lipca 2007 r., zmienioną uchwałami nr 107/2008 z dnia 29 kwietnia 2008 r., nr 100/2009 z dnia 16 czerwca 2009 r., nr 90/2010 z dnia 15 czerwca 2010 r. oraz nr 192/2010 z dnia 23 listopada 2010 r. Za koordynację realizacji Programu przez Miasto Oświęcim, Gminę Oświęcim, Powiat Oświęcimski, Województwo Małopolskie, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Oświęcimiu odpowiadali Minister Administracji i Cyfryzacji (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji)[4] oraz Wojewoda Małopolski.

Obowiązujący w latach 2007-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **9. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**, w ramach zadania *9.2. Ochrona dziedzictwa narodowego*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 7.163 tys. zł, co stanowi 97,82% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Uporządkowanie i zagospodarowywanie terenów wokół Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, rozwój działalności edukacyjnej, poprawa dostępności komunikacyjnej oraz atrakcyjności turystycznej Oświęcimia	Minister Administracji i Cyfryzacji, Wojewoda Małopolski	Liczba zrealizowanych zadań priorytetowych Programu	12	12

W ramach Programu w 2011 r. zrealizowano działania inwestycyjne poprawiające stan techniczny i estetyczny obiektów i otoczenia Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, w tym m.in.: ustanowiono plan miejscowego zagospodarowania przestrzennego Pomnika Zagłady z jego strefą ochronną, zrealizowano I etap budowy głównego parkingu dla autokarów i samochodów osobowych, jak również wykonano roboty drogowe i prace zmierzające do poprawy estetyki najbliższego sąsiedztwa terenów muzealnych. Ze środków Programu finansowano także prace porządkowe (koszenie trawy, sprzątanie, itp.) oraz regulowano opłaty z tytułu podatku od nieruchomości.

[4] Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Administracji i Cyfryzacji (Dz. U. z 2011 r. Nr 248, poz. 1479)

3.5.14. Budowa Muzeum Historii Żydów Polskich

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 191/2005 z dnia 19 lipca 2005 roku, zmienioną uchwałą nr 200/2007 z dnia 11 października 2007 r. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację programu jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2010-2012 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, w ramach zadania *9.4. Budowa i modernizacja infrastruktury kultury*, w podzadaniu *9.4.1. Budowa nowych obiektów w sferze kultury*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 26.195 tys. zł, co stanowi 74,84% planu. Część środków zaplanowanych do wydatkowania w kwocie 8.805 tys. zł została zablokowana. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka koordynująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zorganizowanie nowoczesnego muzeum jako placówki odpowiadającej światowym standardom muzealnictwa o rozbudowanym programie wystawienniczym i edukacyjnym, udostępniającej zgromadzone zbiory szerokiej publiczności z kraju i z zagranicy	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zaawansowanie w % wg protokołu odbioru robót budowlanych	79,9	73,8

3.5.15. Budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 31/2011 z dnia 4 stycznia 2011 r. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację programu jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2011-2014 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, w ramach zadania *9.4. Budowa i modernizacja infrastruktury kultury*, w podzadaniu *9.4.1. Budowa nowych obiektów w sferze kultury*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 14.268 tys. zł, co stanowi 99,96% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka koordynująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Stworzenie nowoczesnego muzeum w którym opowiedziana zostanie historia wojny we wszystkich jej aspektach	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Powierzchnia budowanych obiektów w m^2	-	0

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – cel, miernik oraz wartość docelowa miernika zostały określone w trakcie roku budżetowego zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program.

W 2011 r. w ramach Programu zakończono pierwszy i rozpoczęto drugi etap prac archeologicznych, zakończono prace nad projektem budowlanym, uzyskano pozwolenie na budowę, wybrano w drodze przetargu inwestora zastępczego oraz rozpoczęto przygotowania do opracowania SIWZ na tzw. „suchy wykop". Ponadto, przekazano zgodnie z harmonogramem kolejne scenariusze cząstkowe wystawy głównej podmiotowi realizującemu projekt wystawy.

3.5.16. Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy – II etap

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 154/2010 z dnia 21 września 2010 r. – stanowi on kontynuację realizowanego w latach 2008-2010 programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", ustanowionego uchwałą Rady Ministrów nr 117/2007 z dnia 3 lipca 2007 r. Głównym Wykonawcą i Koordynatorem Programu jest Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy; za nadzór nad realizacją Programu oraz wdrażanie jego wyników odpowiedzialny jest Minister Pracy i Polityki Społecznej, przy współpracy, w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2011-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie:

- podzadania w funkcji **10. Nauka polska**, w ramach zadania *10.2. Wzmocnienie badań naukowych służących praktycznym zastosowaniom* – część B Programu,
- działania w funkcji **14. Rynek Pracy**, w ramach zadania *14.2. Budowa nowoczesnych stosunków pracy,* w podzadaniu *14.2.3. Bezpieczeństwo i higiena pracy* – część A Programu.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano łącznie 29.500 tys. zł, co stanowi 100% planu, z tego w ramach zadania 10.2. wydatkowano 10.500 tys. zł (100% środków zaplanowanych w części 28 – Nauka), a w ramach podzadania 14.3.3. wydatkowano 19.000 tys. zł (100% środków zaplanowanych w części 31 – Praca). Ponadto na Program

wydatkowano również środki z odsetek bankowych od środków otrzymanych na realizację zadań z zakresu służb państwowych w kwocie 30 tys. zł.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Wzrost znaczenia badań naukowych na rzecz wzrostu bezpieczeństwa i warunków pracy	Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy	Liczba wykonanych zadań określonych w uchwale na dany rok	-	78
Opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych		Liczba zadań w zakresie służb państwowych realizowanych w ramach programu wieloletniego	-	97

Ze względu na termin uchwalenia Programu, został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 bez określenia celów, mierników stopnia ich realizacji oraz wartości docelowych na rok 2011 – zostały one określone w trakcie realizacji Programu.

W 2011 r. w ramach części B Programu realizowano 79 projektów, zgrupowanych w sześciu przedsięwzięciach badawczych dotyczących identyfikacji, oceny i ograniczania różnego typu zagrożeń w środowisku pracy, jak również innowacyjnych technik i technologii dla poprawy bezpieczeństwa i jakości pracy oraz metod i narzędzi zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy z uwzględnieniem analizy efektywności ekonomicznej.

3.5.17. Polskie Sztuczne Serce

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 29/2007 z dnia 6 marca 2007 r., zmienioną uchwałą nr 58/2010 z dnia 8 kwietnia 2010 r. Program jest realizowany przez ministra

właściwego do spraw zdrowia i ministra właściwego do spraw nauki. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację programu są: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii w Zabrzu – Koordynator strategiczny projektu badawczego zgodnego z Programem Wieloletnim „Polskie Sztuczne Serce".

Obowiązujący w latach 2007-2012 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **10. Nauka polska**, w ramach zadania *10.2. Wzmocnienie badań naukowych służących praktycznym zastosowaniom*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano łącznie 6.390 tys. zł (99,41% planu po zmianach), z tego:

- 3.474 tys. zł z części 28, co stanowi 100% planu po zmianach,
- 2,916 tys. zł z części 46, co stanowi 98,71% planu po zmianach.

Cele Programu oraz miernik stopnia ich realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zadania badawcze i prace rozwojowe w celu opracowania rodziny polskich protez serca z całkowicie implantowalną permanentną protezą serca	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Liczba wytworzonych nowych prototypów protez serca	1	2
Opracowanie i wdrożenie do praktyki klinicznej polskich protez serca z całkowicie implantowalną permanentną protezą serca jako element finalny	Ministerstwo Zdrowia			

W ramach Programu prowadzone są prace badawcze oraz rozwojowe w celu opracowania rodziny polskich protez serca z całkowicie implantowalną permanentną protezą serca. Cel ma zostać zrealizowany przez opracowanie rodziny polskich protez serca z całkowicie implantowaną, permanentną protezą serca jako elementem finalnym, rozwój klinicznego stosowania polskich protez serca w leczeniu pacjentów z krytyczną niewydolnością serca, jak również stworzenie specjalistycznej platformy naukowo-technologicznej, w celu prowadzenia kompleksowych prac badawczych i rozwojowych w zakresie protez serca.

W 2011 r. wytworzono dwa prototypy wirowych pomp wspomagania serca: prototyp odśrodkowej pompy wspomagania serca oraz prototyp osiowej pompy wspomagania serca. Miernik na 2011 zakładał wytworzenie jednej pompy wirowej – w ramach Programu prowadzone były prace nad dwoma modelami pompy wirowej – odśrodkowej oraz osiowej.

Z uwagi na to, że obydwie konstrukcje mogą potencjalnie mieć zastosowanie kliniczne (naturalnie pod warunkiem wykonania dodatkowych badań i prac konstrukcyjnych), zdecydowano o wytworzeniu dwóch prototypów.

3.5.18. Ekspozycja Centrum Nauki Kopernik

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 75/2006 z dnia 23 maja 2006 r., zmienioną uchwałami nr 273/2007 z dnia 8 listopada 2007 r., nr 136/2009 z dnia 31 lipca.2009 r. oraz nr 146/2011 z dnia 3 sierpnia 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytucję Kultury – Centrum Nauki Kopernik sprawował Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2006-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **10. Nauka polska**, w ramach zadania *10.4. Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 11.860 tys. zł, co stanowi 95,41% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zwiększanie zainteresowania nauką poprzez utworzenie Ekspozycji Centrum Nauki Kopernik	Instytucja Kultury Centrum Nauki Kopernik	Oddane do użytku urządzenia ekspozycji stałej i programy Planetarium	3	19

Wyższa od zakładanej na 2011 r. liczba oddanych do użytku urządzeń ekspozycji stałej i programów Planetarium wynika z późniejszego niż pierwotnie planowano oddania drugiego etapu inwestycji budowlanej do użytku w 2010 r. oraz konieczności powtórzenia postępowania przetargowego na wyposażenie laboratoriów edukacyjnych. W 2011 r. oddano do użytku 19 urządzeń i programów, w tym 16, które nie zostały oddane jeszcze w 2010 r. W 2011 r. zakończono realizację programu.

3.5.19. Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe

Program ustanowiono ustawą z dnia 22 czerwca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczpospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe” i zapewnieniu warunków jego realizacji (Dz. U. z 2001 r. Nr 89, poz. 972, z późn. zm.).

Obowiązujący w latach 2001-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, w ramach zadania *11.2. Rozwój zdolności obronnych,* w podzadaniu *11.2.1. Programy operacyjne*.

Za realizację obsługi zadłużenia zagranicznego powstałego w związku z realizacją Programu w 2011 r. odpowiedzialne było Ministerstwo Finansów.

Na realizację Programu w 2011 roku wydatkowano 78.881 tys. zł, co stanowi 91,81% planu po zmianach. Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Obsługa zobowiązań z tytułu programu "Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe"	Ministerstwo Finansów	Pełna i terminowa realizacja zobowiązań dłużnika	Tak	Tak

3.5.20. Program dla Odry – 2006

Program ustanowiono ustawą z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry – 2006” (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1067, z późn. zm.). Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację/realizację programu jest Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry – 2006” – Wojewoda Dolnośląski, natomiast za realizację Programu odpowiedzialne są:

- Zarządy Melioracji i Urządzeń Wodnych (jednostki podległe samorządom wojewódzkim) oraz Starostwo Powiatowe w Chrzanowie – część budżetowa 85 – Wojewodowie,
- Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu (jednostki podległe Krajowemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Ministrowi Środowiska) – część budżetowa 22 – Gospodarka wodna,
- Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych (podległe Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych oraz Ministrowi Środowiska) – część budżetowa 41.

Obowiązujący w latach 2002-2016 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **12. Środowisko**, w ramach zadania *12.5. Gospodarowanie zasobami wodnymi*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 72.965 tys. zł, co stanowi 97,16% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka koordynująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańcom dorzecza Odry	Pełnomocnik Rządu ds. Programu dla Odry-2006	Liczba obiektów hydrotechnicznych	8	8

Celem programu jest bezpieczeństwo przeciwpowodziowe mieszkańców Dorzecza Odry. Cel ma zostać osiągnięty m.in. przez odbudowę, budowę lub modernizację obiektów hydrotechnicznych – zapór wodnych: ziemnych i betonowych, stopni wodnych, jazów, zbiorników retencyjnych, elektrowni wodnych wraz z urządzeniami i instalacjami z nimi związanymi. W ramach Programu prowadzone są także prace związane z budową, odbudową lub modernizacją wałów przeciwpowodziowych, remontami i modernizacją koryt rzecznych, potoków i cieków, jak również odbudową pokrywy leśnej, zalesianiem, czy budową zbiorników małej retencji. W ramach realizacji Programu w 2011 r. osiągnięto efekty rzeczowe w zakresie:

- regulacji rzek i potoków na długości 12,19 km,
- budowli hydrotechnicznych – 2 szt.,
- modernizacji i odbudowy zbiorników wodnych – 3 szt.,
- budowy zbiorników małej retencji – 1 szt.,
- odbudowy wałów przeciwpowodziowych na długości 12,6 km,
- zalesiania na obszarze 22,66 ha,
- wykup gruntów niezbędnych dla realizacji inwestycji,
- opracowania dokumentacyjne dla inwestycji planowanych do realizacji.

3.5.21. Standaryzacja i monitoring przedsięwzięć środowiskowych, techniki rolniczej i rozwiązań infrastrukturalnych na rzecz bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 202/2011 z dnia 14 października 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w Funkcji **12. Środowisko**, w ramach zadania *12.7. Kontrola, monitoring stanu środowiska i przeciwdziałanie poważnym zagrożeniom*, w podzadaniu *12.7.4. Ochrona przed skutkami zagrożeń naturalnych*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 1.396 tys. zł, co stanowi 62,69% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Poprawa stanu środowiska i zasobów naturalnych oraz bezpieczeństwa technicznego i energetycznego w rolnictwie i na obszarach wiejskich, przez standaryzację i monitoring przedsięwzięć środowiskowych, techniki rolniczej i rozwiązań infrastrukturalnych	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach	Liczba raportów etapowych	-	21

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego, zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła ona „21".

3.5.22. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 162/2006 z dnia 25 września 2006 r., na podstawie art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493). Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację Programu są Wojewodowie – w zakresie monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie, nadzoru nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez samorządy gminne, powiatowe i województwa oraz kontroli realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej. Za monitorowanie realizacji Programu, we współpracy z Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Zdrowia oraz Ministrem Edukacji Narodowej odpowiada Minister Pracy i Polityki Społecznej.
Obowiązujący w latach 2006-2016 Program w 2011 r. realizowany był na poziomie działania w funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, w ramach zadania *13.1. Pomoc i integracja społeczna*, w podzadaniu *13.1.1. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 16.489 tys. zł, co stanowi 98,31% planu po zmianach, który obejmuje środki przeniesione w ramach części 85 – Budżetu Wojewodów na realizację ujętych w Programie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie. Środki wydatkowane ponad poziom określony pierwotnie w Załączniku nr 11 do ustawy budżetowej zmniejszają poziom dostępnej alokacji na realizację Programu w latach kolejnych. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Wojewodowie	Liczba sprawców poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym	4.700	4.475

W ramach realizacji Programu finansowano utrzymanie 35 specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, wspierano finansowo realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie oraz dofinansowano szkolenia dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Na koniec 2011 r. liczba sprawców poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym wyniosła w skali kraju 4.475. Szkolenia kierowane są do dwóch kategorii osób, tj. sprawców skierowanych na szkolenie z mocy nakazu sądowego oraz osób, które dobrowolnie chcą wziąć udział w terapii. Niepełne wykonanie zakładanej wartości docelowej miernika związane jest rezygnacją sprawców drugiej kategorii ze szkolenia.

3.5.23. Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Program ustanowiono ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259). Pierwotny okres realizacji programu został przedłużony na mocy art. 17 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 219, poz. 1706). Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację programu są Wojewodowie w zakresie monitorowania realizacji programu oraz Minister Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Ministrem Edukacji Narodowej w zakresie planowania wysokości środków finansowych na realizację Programu oraz składania propozycji podziału środków z uwzględnieniem zgłoszonych przez Wojewodów potrzeb, opracowania projektu harmonogramu zadań na dany rok oraz sporządzania sprawozdania statystycznego na podstawie danych przekazanych przez Wojewodów.

Obowiązujący w latach 2010-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, w ramach zadania *13.1. Pomoc i integracja społeczna*, w podzadaniu *13.1.1. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 547.597 tys. zł, co stanowi 99,25% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania: dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły gimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym	Minister Pracy i Polityki Społecznej Wojewodowie	Liczba osób objętych dożywianiem	2.000.000	1.933.998

W ramach Programu państwo wspiera gminy w wypełnianiu ich zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz osób pozbawionych posiłków – ze środków Programu dofinansowane jest dostarczanie posiłków w formie całodziennego wyżywienia, pomocy w formie obiadu pełnego, w formie jednego gorącego dania lub posiłku składającego się z mleka, kanapki, a także przyznawanie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Wartość docelowa miernika na rok 2011 miała charakter szacunkowy – została ustalona w oparciu o dane dotyczące realizacji Programu w latach poprzednich. Rzeczywista liczba osób objętych Programem w 2011 r. wyniosła 1.933.998 osób, z czego 58.041 dzieci otrzymało pomoc bez konieczności przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego.

3.5.24. Przygotowanie obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 113/2009 z dnia 23 czerwca 2009 r., zmienioną uchwałami Rady Ministrów nr 209/2009 z dnia 2 grudnia 2009 r., nr 65/2010

z dnia 28 kwietnia 2010 r., nr 114/2010 z dnia 27 lipca 2010 r., nr 67/2011 z dnia 19 maja 2011 r. oraz 33/2012 z dnia 20 marca 2012 r.

Koordynatorem realizacji Programu jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Przygotowania Organów Administracji Rządowej i Sprawowania przez Rzeczpospolitą Polską Przewodnictwa w Radzie UE (Pełnomocnik). Zgodnie z zapisami § 6a w/w uchwały Rady Ministrów nr 113/2009 zmienionej uchwałą Rady Ministrów nr 33/2012 z dnia 20 marca 2012 r. *„do momentu ostatecznego rozliczenia programu, po wygaśnięciu funkcji Pełnomocnika, jego prawa i obowiązki wynikające z uchwały przejmuje minister właściwy do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej”*. Program realizują dysponenci poszczególnych części budżetowych (jednostki realizujące).

Obowiązujący w latach 2010-2012 Program realizowany był w 2011 r. przez dysponentów 51 części budżetowych – na poziomie działania w funkcji **15. Polityka zagraniczna**, w ramach zadania *15.5. Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej,* w podzadaniu *15.5.4. Przygotowanie, sprawowanie i obsługa Prezydencji RP w Radzie Unii Europejskiej*.

Na realizację zadań Programu w ustawie budżetowej na 2011 r. zaplanowano środki z budżetu państwa w łącznej wysokości 259.931 tys. zł, z tego 226.971 tys. zł w ramach poszczególnych części budżetowych oraz 32.960 tys. zł w rezerwie celowej. Na realizację Programu w 2011 r. z budżetu państwa wydatkowano łącznie 214.067 tys. zł, co stanowi 83,94% planu po zmianach. W ramach tej kwoty mieszczą się wydatki poniesione w części centralnej Programu w wysokości 56.912 tys. zł oraz wydatki w części resortowej Programu w wysokości 157.155 tys. zł. Powyższe kwoty obejmują jedynie wydatki poniesione z budżetu państwa – ze środków pozabudżetowych poniesiono dodatkowo wydatki w wysokości 39.372 tys. zł w części centralnej Programu (środki EFS w dyspozycji KPRM – 2.606 tys. zł, środki CPF – 31.309 tys. zł oraz środki Phare Inicjatywa II – 5.457 tys. zł). Ogółem w ramach Programu wydatkowano 253.439 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka koordynująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie sprawnej i terminowej realizacji zadań związanych z przygotowaniem i prowadzeniem polskiego Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r. poprzez umożliwienie finansowania podejmowanych działań	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	Kwartalne sprawozdanie zaakceptowane przez Komitet Stały Rady Ministrów	4	4

Komitet Stały Rady Ministrów zaakceptował sprawozdania z realizacji Programu za kolejne kwartały 2011 r. odpowiednio w dniu 9 czerwca 2011 r., 27 września 2011 r., 8 grudnia 2011 r. oraz 4 maja 2011 r.

W ramach Programu w 2011 r. finansowano realizację określonych grup zadań w ramach 2 części: centralnej oraz resortowej. W części centralnej realizowane była obsługa Pełnomocnika, przygotowanie osób uczestniczących w realizacji zadań związanych z prezydencja, organizacja i obsługa spotkań, jak również działania promocyjne i informacyjne dotyczące prezydencji.

Z kolei w części resortowej Programu wyróżniono tzw. zadania własne (finansowane ze środków ujętych w poszczególnych częściach budżetowych) oraz zadania specjalne (finansowane ze środków ujętych w poszczególnych częściach budżetowych oraz rezerwy celowej). W ramach zadań własnych wyodrębniono: organizację i obsługę spotkań eksperckich w II połowie 2011 r., przygotowanie kadr (szkolenia specjalistyczne, wizyty studyjne i staże), tłumaczenia i koszty biurowe związane z prezydencją, inne wydatki bieżące, obsługę spotkań zagranicznych (w tym przez placówki dyplomatyczne), zakup sprzętu i oprogramowania IT do obsługi spotkań związanych z prezydencja, wzmocnienie kadrowe Stałego Przedstawicielstwa RP oraz innych placówek dyplomatycznych, jak również obsługę spotkań z udziałem Premiera oraz inne wydarzenia/spotkania towarzyszące w kraju

Zadania specjalne miały natomiast charakter horyzontalny i służyły wszystkim podmiotom zaangażowanym w przygotowanie i sprawowanie prezydencji. Do zadań tych zaliczono program kulturalny, zapewnienie bezpieczeństwa spotkań, budowę systemu obiegu informacji niejawnych, infrastrukturę informatyczno-telekomunikacyjną, Stałe Przedstawicielstwo RP oraz inne placówki dyplomatyczne, jak również system motywacyjno-lojalnościowy.

3.5.25. Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2003 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Wojewodów sprawuje Minister Administracji i Cyfryzacji (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Obowiązujący w latach 2004-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **16. Sprawy obywatelskie**, w ramach zadania *16.2. Podtrzymywanie tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych*, w podzadaniu *16.2.3. Działania na rzecz społeczności romskiej w Polsce*.
Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 9.982 tys. zł, co stanowi 99,82% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Doprowadzenie do pełnego uczestnictwa Romów mieszkających w Polsce w życiu społeczeństwa obywatelskiego i zniwelowania różnic dzielących tę grupę społeczną od reszty społeczeństwa	Wojewodowie	Liczba dzieci romskich realizujących obowiązek szkolny w stosunku do liczby dzieci romskich w wieku szkolnym	86%	86%

Program realizowany był w oparciu o finansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa i miał charakter konkursowy. W jego ramach prowadzone były działania z zakresu: edukacji (zadania priorytetowe), poprawy sytuacji bytowej i socjalnej, przeciwdziałania bezrobociu, zdrowia, bezpieczeństwa, kultury i podtrzymywania tożsamości romskiej, upowszechniania wiedzy o społeczności romskiej oraz popularyzacji wśród Romów wiedzy obywatelskiej.

3.5.26. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 10/2011 z dnia 25 stycznia 2011 r. Program ten stanowi aktualizację obowiązującego uprzednio „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012", który wykazano w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym, stanowiącym załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011. W związku z tym, że uchwała Rady Ministrów nr 163/2007 z dnia 25 września 2007 r. w sprawie ustanowienia „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012" utraciła moc – w sprawozdaniu ujęto jedynie przyjęty w jego miejsce „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015". Bieżącą kontrolę nad realizacją programu sprawuje Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program realizowany był w roku 2011 r. na poziomie działania w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.1. Wspieranie transportu drogowego*, w podzadaniu *19.1.1. Budowa i przebudowa sieci dróg krajowych*, w miejscu „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012".

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano ogółem 25.600.337 tys. zł, co stanowi 94,69% planu po zmianach, w tym środki w wysokości:

- 23.029.676 tys. zł z Krajowego Funduszu Drogowego, z przeznaczeniem na finansowanie budowy dróg i przebudowy infrastruktury drogowej oraz
- 2.570.661 tys. zł z budżetu państwa (85,04% planu po zmianach), z przeznaczeniem m.in. na remonty dróg i mostów, prace przygotowawcze (wykupy gruntów, opracowanie dokumentacji, prace archeologiczne, wyburzenia, wycinkę drzew, odrolnienia i odlesienia), czy bieżące utrzymanie autostrad, dróg oraz obiektów mostowych.

Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Poprawa dostępności komunikacyjnej Polski i połączenie z głównymi korytarzami transportowymi	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Długość wybudowanych dróg ekspresowych i autostrad, długość przebudowanych dróg krajowych (km)	389,7 km	235,57 km

Miernik stopnia realizacji celu dotyczy całego Programu – odnosi się do wszystkich źródeł jego finansowania, a nie tylko środków wydatkowanych z budżetu państwa. Planowana na 2011 rok wartość miernika została ustalona na podstawie „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012". W związku z przyjęciem „Programu Dróg Krajowych na lata 2011-2015" planowana wartość miernika na rok 2011 uległa zmianie i wyniosła 317,1 km. Długość wybudowanych dróg ekspresowych i autostrad oraz długość przebudowanych dróg krajowych w 2011 r. wyniosła 235,57 km. Niewykonanie planowanej wartości miernika związane było przede wszystkim z:

- nieprzewidzianymi warunkami atmosferycznymi,
- występowaniem zatorów płatniczych u wykonawców lub podwykonawców, które skutkowały spowolnieniem robót ze względu na brak środków na zakup materiałów,
- trudnościami z pozyskaniem materiałów budowlanych i siły roboczej na skutek koncentracji różnych inwestycji infrastrukturalnych w tym samym czasie,
- niemożliwym do oszacowania czasem oczekiwania na niektóre decyzje administracyjne, który blokuje budowę na różnych jej etapach.

3.5.27. Narodowy program przebudowy dróg lokalnych 2008-2011

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 233/2008 z dnia 28 października 2008 r., zmienioną uchwałą nr 157/2009 z dnia 15 września 2009 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Wojewodów sprawował Minister Administracji i Cyfryzacji (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Obowiązujący w latach 2008-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.1. Wspieranie transportu drogowego*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 994.517 tys. zł, co stanowi 99,45% planu. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Wsparcie przebudowy, budowy lub remontu kluczowych odcinków dróg gminnych i powiatowych prowadzące do zwiększenia płynności ruchu i poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego Wsparcie tworzenia powiązań sieci dróg powiatowych i gminnych z siecią dróg wojewódzkich i krajowych, prowadzące do zwiększenia dostępności lokalnych ośrodków gospodarczych	Wojewodowie	Długość zbudowanych, przebudowanych i wyremontowanych dróg lokalnych w ramach programu wieloletniego (w tys. km)	6	8,2

W ramach Programu jednostkom samorządu terytorialnego udzielano dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontów dróg powiatowych i gminnych.

3.5.28. Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych do roku 2013 z perspektywą do roku 2015

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 219/2011 z dnia 7 listopada 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. sprawuje Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Infrastruktury)[5].

Obowiązujący w latach 2011-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działań:

- w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.2. Wspieranie transportu kolejowego*, w podzadaniu *19.2.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kolejowej* oraz
- w funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, w ramach zadania 11.5. Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, w podzadaniu 11.5.2. Pozamilitarne przygotowania obronne (w zakresie inwestycji na liniach o znaczeniu obronnym).

W 2011 r. na realizację inwestycji kolejowych wydatkowano ogółem 3.061.881 tys. zł, w tym:

- 1.171.713 tys. zł z budżetu państwa (99,29% planu po zmianach),

[5] Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz. U. z 2011 r. Nr 248, poz. 1494)

- 183.335 tys. zł z budżetu środków europejskich,
- 893.690 tys. zł z pozostałych źródeł (tj. z Funduszu Kolejowego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, TEN-T, kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, środków własnych PKP PLK S.A., środków samorządowych oraz odsetek).

Ponadto, w 2011 r. PKP PLK S.A. poniosła wydatki w ramach prefinansowania w wysokości 813.143 tys. zł, które podlegają rozliczeniu w 2012 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie	PKP PLK S.A.	Długość przebudowanych linii kolejowych (km)	-	392,3

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość mierników (plan po zmianach) została określona zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program i wynosiła 224 km. Wartość ta dotyczy projektów finansowanych ze środków budżetu państwa i budżetu środków europejskich (bez linii o znaczeniu obronnym). Wyższe od założonego (wg planu po zmianach) wykonanie wartości miernika związane jest ze zmianami wprowadzonymi w poszczególnych projektach objętych Programem, jak również dodatkowymi inwestycjami realizowanymi w związku z UEFA EURO 2012 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa (na kwotę 197.389 tys. zł).

3.5.29. Program Ochrony Brzegów Morskich

Program ustanowiono ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program Ochrony Brzegów Morskich” (Dz. U. z 2003 r. Nr 67, poz. 621). Nadzór nad realizacją Programu przez Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie sprawuje Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (do dnia 17 listopada 2011 r. Minister Infrastruktury).

Obowiązujący w latach 2004-2023 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.3. Wspieranie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej*, w podzadaniu *19.3.1. Bezpieczeństwo żeglugi morskiej, ochrona brzegów i środowiska morskiego*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 53.762 tys. zł, co stanowi 98,10% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zabezpieczenie brzegów morskich przed erozją	Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie	Długość zabezpieczonych odcinków brzegu morskiego (w km)	14,3	15,6

W ramach Programu realizowane są głównie prace związane z budową oraz remontami opasek brzegowych, ostróg, zasilaniem brzegu morskiego piaskiem, monitoringiem strefy brzegowej, budową, utrzymaniem i ochroną umocnień brzegowych, wydm i zalesień ochronnych w pasie technicznym. Prace te realizowane są w specyficznych warunkach, na styku morza z plażą oraz bezpośrednim zapleczem, tzn. wydmami lub klifem – rejon ten charakteryzuje się dużą krótkookresową i długookresową dynamiką, a w konsekwencji dużym ryzykiem związanym ze zjawiskami pogodowymi, co prowadzi do częstych zmian w obowiązujących planach. W trakcie roku, po weryfikacji planowanego zakresu prac (uwzględniającego m.in. mniejsze od zakładanych straty sztormowe oraz wprowadzenie nowego zadania), dokonano aktualizacji planowanej długości zabezpieczonych odcinków brzegu morskiego – z 14,3 km na 15,1 km. Wyższe od zaplanowanego wykonanie wartości miernika uzyskano dzięki oszczędnościom pozyskanym podczas przeprowadzonych postępowań przetargowych, które umożliwiły podpisanie umów z Wykonawcami na kwoty niższe niż wcześniej planowano.

3.5.30. Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 167/2007 z dnia 20 września 2007 r., znowelizowaną uchwałą nr 186/2009 z dnia 20 października 2009 r. Bieżącą kontrolę nad realizacją Programu sprawuje Urząd Morski w Szczecinie.

Obowiązujący w latach 2008-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.3. Wspieranie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej*, w podzadaniu *19.3.2.Wspieranie infrastruktury morskiej i żeglugi śródlądowej*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 246.749 tys. zł, co stanowi 79,13% planu po zmianach. Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnianie osłony dla portu zewnętrznego w Świnoujściu	Urząd Morski w Szczecinie	Poziom zapewnienia osłony portu zewnętrznego w Świnoujściu w stosunku do projektowanej długości linii osłony (km i %)	1,49 km 46,13%	1,32 km 40,87%

W 2011 r. Wykonawca robót budowlanych wykonał zaplecze budowy i zakończył prace przygotowawcze ponadto prowadził prace związane z budową poszczególnych sekcji falochronu, ostróg jak również roboty pogłębiarskie. W trakcie robót prowadzony był nadzór autorski i inwestorski nad realizacją robót budowlanych, zgodnie z zawartymi umowami.

Na niższe wykonanie wartości miernika od planowanego na 2011 rok wpłynął fakt, iż w trakcie realizacji inwestycji Wykonawca natrafił na bardzo dużą ilość materiałów potencjalnie niebezpiecznych oraz na obiekty zabytkowe, co spowodowało konieczność oczyszczenia terenu z tych materiałów przy udziale specjalistycznej firmy wydobywającej niewybuchy i niewypały oraz wydobywania zabytków oraz archeologicznej ekipy nurkowej pod nadzorem Wojewódzkiego Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków oraz Urzędu Morskiego w Szczecinie. Powyższe prace zasadniczo wpłynęły na tempo wykonywania robót budowlanych oraz termin zakończenia prac pogłębiarskich, który planowany jest na koniec marca 2013 roku.

W związku z powyższymi trudnościami nie został wykorzystany w pełnym zakresie limit środków przyznanych na realizację przedmiotowej inwestycji w 2011 roku, tj. 311.808 tys. zł. Dokonano zatem blokady środków w wysokości 65.059 tys. zł.

3.5.31. Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 276/2007 z dnia 13 listopada 2007 r. Bieżącą kontrolę nad realizacją Programu sprawuje Urząd Morski w Gdyni.

Obowiązujący w latach 2008-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **19. Infrastruktura transportowa**, w ramach zadania *19.3. Wspieranie transportu morskiego i żeglugi śródlądowej*, w podzadaniu *19.3.5. Kształtowanie warunków dla rozwoju transportu morskiego i żeglugi śródlądowej*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 1.201 tys. zł, co stanowi 40,03% planu po zmianach. Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zwiększenie możliwości rozwoju regionów wsch. i płn.-wsch. części Polski, które będą korzystać z otwarcia Zalewu Wiślanego na Morze Bałtyckie	Urząd Morski w Gdyni	Długość toru podejściowego wraz z infrastrukturą (w %)	1,6	0,3

W 2011 r. w ramach Programu wykonywane były przede wszystkim badania i monitoring w zakresie środowiskowym, tj. w szczególności:

- przygotowano dane GIS, związane z badaniem dna polskiej części Zalewu Wiślanego wraz z Zatoką Elbląską,
- wykonano inwentaryzację ichtiofauny oraz przyrodniczą, jak również ocenę rozmieszczenia i liczebności ptaków na terenie polskiej części Zalewu Wiślanego,
- zainicjowano wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko Programu wieloletniego pn. „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską" wraz z elementami strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (prognoza zostanie wykonana w terminie do września 2012 r.).

Założony miernik odnosi się na obecnym etapie prac do odsetka poniesionych nakładów. Monitorowanie miernika długości toru podejściowego wraz z infrastrukturą (w km) będzie możliwa dopiero po rozpoczęciu realizacji robót. Na obecnym etapie wynosi 0. Taka sytuacja będzie występować do chwili rozpoczęcia robót budowlanych. Niższe od planowanego wykonanie zaprezentowanego w tabeli miernika wynika z wydłużenia się trybu przetargowego związanego ze sporządzeniem prognozy oddziaływania na środowisko, stanowiącej element Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko, niezbędnej do przeprowadzenia aktualizacji Programu.

3.5.32. Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych

Program ustanowiono ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych" (Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz.1200, z późn. zm). Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu jest Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2006-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **20. Zdrowie**, w ramach zadania *20.1. Zapewnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej*, w podzadaniu *20.1.2. Realizacja programów polityki zdrowotnej ważnych dla zdrowia społeczeństwa*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 259.233 tys. zł, co stanowi 98,24% planu po zmianach. Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zahamowanie wzrostu zachorowań na nowotwory złośliwe, osiągnięcie średnich europejskich wskaźników w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów, wskaźników skuteczności leczenia, stworzenie w onkologii warunków do wykorzystania w praktyce onkologicznej	Ministerstwo Zdrowia	Liczba wykonanych badań profilaktycznych w ramach programu w ciągu roku:		
		• badania profilaktyczne raka piersi	1.000 tys.	1.113,26 tys.
		• badania profilaktyczne raka szyjki macicy	1.000 tys.	803,58 tys.
		• badania profilaktyczne kolonoskopowe	30 tys.	40,19 tys.

W ramach realizacji Programu przeprowadzane są skryningi populacyjne w kierunku wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy, raka jelita grubego, jak również zapewnienie opieki nad rodzinami genetycznie uwarunkowanego ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe. Program umożliwia także poprawę świadomości społeczeństwa w zakresie konieczności korzystania z badań profilaktycznych oraz zachowań prozdrowotnych, doposażenie w sprzęt specjalistyczny wykorzystywany w leczeniu i diagnostyce nowotworów złośliwych oraz monitorowanie jakości realizacji badań profilaktycznych raka piersi i raka szyjki macicy.

3.5.33. Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 164/2010 z dnia 12 października 2010 r., zmienioną uchwałą nr 212/2011 z dnia 2 grudnia 2011 r. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu jest Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2011-2020 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **20. Zdrowie**, w ramach zadania *20.1. Zapewnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej*, w podzadaniu *20.1.2. Realizacja programów polityki zdrowotnej ważnych dla zdrowia społeczeństwa*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 42.483 tys. zł, co stanowi 94,41% planu po zmianach. Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Rozwój medycyny transplantacyjnej w Polsce	Ministerstwo Zdrowia	Liczba przeszczepień narządów na 1 mln mieszkańców	29,7	37,1

Cel Programu ma zostać osiągnięty m.in. przez zwiększenie, w okresie jego realizacji, o 100% liczby przeszczepień narządów od dawców zmarłych, oraz o 300% liczby potencjalnych niespokrewnionych dawców szpiku w polskich rejestrach (w relacji do wartości osiągniętych w 2009 r.). W 2011 r. w ramach realizacji Programu finansowano m.in. przedsięwzięcia związane z rozwojem centralnego rejestru niespokrewnionych potencjalnych dawców szpiku, przygotowanie przeszczepów biostatycznych, hodowlę komórkową (m.in. komórek chrząstki i skóry) oraz przygotowanie do przeszczepienia ścięgien i łąkotek od osób zmarłych, pozyskiwanie i przechowywanie komórek krwiotwórczych krwi pępowinowej dla celów publicznych dla biorcy niespokrewnionego, innowacyjne metody w zakresie przeszczepiania komórek, tkanek i narządów (np. kończyny górnej). Ze środków programu finansowano także działalność koordynatorów pobierania i przeszczepiania oraz szkolenia nowych koordynatorów i osób wykonujących czynności bezpośrednio związane z pobieraniem, testowaniem, przetwarzaniem, przechowywaniem i przeszczepianiem komórek tkanek w jednostkach systemu ochrony zdrowia związanych z transplantologią. W zakresie zadań inwestycyjnych finansowano natomiast prace remontowo-budowlane polegające m.in. na przygotowaniu projektów oraz rozpoczęciu inwestycji przez wybrane ośrodki transplantacyjne i banki tkanek i komórek, jak również zakupy wysokospecjalistycznego sprzętu dla ośrodków transplantacyjnych, banków tkanek i komórek i/lub medycznych laboratoriów diagnostycznych testujących komórki, tkanki lub narządy.

3.5.34. Programy wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia

Programy wieloletnie wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia obejmują przedsięwzięcia związane z budową, przebudową i rozbudową obiektów szpitalnych. W Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 wykazano następujące programy:

- „Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku” (1),
- „Wieloletni Program Medyczny Rozbudowy i Przebudowy Szpitala Uniwersyteckiego w Bydgoszczy” (2),
- „Akademickie Centrum Kliniczno-Innowacyjno-Dydaktyczne w Gdańsku” (3),
- „Nowa siedziba Szpitala Uniwersyteckiego Kraków-Prokocim” (4),
- „Centrum Kliniczno-Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi” (5),
- „Centrum Kliniczne Akademii Medycznej we Wrocławiu" (6),
- „Szpital Pediatryczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie” (7).

Powyższe programy do końca 2010 r. realizowane były w formule inwestycji wieloletnich – zgodnie z art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1241 z późn. zm.) z dniem 1 stycznia 2011 r. stały się one programami wieloletnimi.

Ponadto, uchwałą nr 72/2011 z dnia 24 maja 2011 r. Rada Ministrów ustanowiła program wieloletni „Przebudowa Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie" (8).

Na realizację w/w programów w 2011 r. wydatkowano łącznie 417.949 tys. zł, co stanowi 98,77% planu po zmianach.
Do monitorowania celów poszczególnych programów wykorzystywano miernik *„zaawansowanie realizacji inwestycji"*. W 2011 r. zakończono realizację jednego programu (6), natomiast zaawansowanie inwestycji realizowanych w ramach pozostałych 7 programów w 6 przypadkach ukształtowało się na poziomie planowanym po zmianach, w tym:

- w trzech przypadkach (1, 3, 7) poziom zaawansowania inwestycji został wykonany na poziomie planowanym po zmianach i wyższym od poziomu pierwotnie zakładanego,
- w dwóch przypadkach (4 i 5) osiągnięto poziom planowany po zmianach, ale niższy od poziomu pierwotnie zakładanego,
- w jednym przypadku (2) poziom zaawansowania inwestycji po zmianach nie został osiągnięty, ale poziom wykonany ukształtował się na poziomie wyższym od pierwotnie zakładanego.
- w jednym przypadku (8) – ze względu na termin ustanowienia programu, wartość docelowa miernika została ustalona w trakcie roku budżetowego (plan po zmianach).

3.5.35. Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 58/2009 z dnia 27 kwietnia 2009 r., a następnie zmieniono uchwałą nr 79/2011 z dnia 24 maja 2011 r. na lata 2009-2011. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2009-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **20. Zdrowie**, w ramach zadania *20.4. Wsparcie rozwoju i restrukturyzacji systemu ochrony zdrowia*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 544.133 tys. zł, co stanowi 55,75% planu po zmianach. Cel programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Stworzenie warunków do rozwoju oraz wzrostu konkurencyjności regionów poprzez powstanie stabilnych ekonomicznie podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych w systemie ochrony zdrowia w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego nieobjętych kontraktami wojewódzkimi	Ministerstwo Zdrowia	Liczba zakładów opieki zdrowotnej podległych jst, które dzięki wsparciu z budżetu państwa zmieniły formę organizacyjno-prawną - narastająco	498	80

W ramach Programu realizowane były spłaty części zobowiązań przejętych przez jednostki samorządu terytorialnego po zlikwidowaniu samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. W Programie założono przekształcenie 30% z 1422 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (SPZOZ) podległych jednostkom samorządu terytorialnego (wg stanu na dzień 18 czerwca 2009 r.), czyli 427 podmiotów. Do liczby tej doliczono 71 szpitali przekształconych w latach 1999-2008, które zgodnie z zapisami Programu mogły w nim uczestniczyć). Łącznie założono wsparcie 498 podmiotów. W okresie 2009-2011 liczba przekształconych SPZOZ wyniosła 139, nie wszystkie jednostki samorządu terytorialnego podjęły jednak decyzje o uczestnictwie w Programie, które miało charakter dobrowolny. Od początku realizacji Programu do końca 2011 r. ze środków Programu wsparto przekształcenie bądź likwidację 80 zakładów opieki zdrowotnej.

3.5.36. Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 149/2011 z dnia 9 sierpnia 2011 r. Nadzór nad realizacją programu przez 4 ośrodki: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w zadaniu *21.1. Wspieranie rozwoju produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, w podzadaniu *21.1.1. Wspieranie postępu biologicznego w produkcji roślinnej*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano 5.109 tys. zł, co stanowi 86,34% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Stworzenie warunków do zmniejszenia importu białka paszowego (poekstracyjna śruta sojowa) o ok. 50% w wyniku zwiększenia wartości biologicznej i użytkowej białka roślinnego pochodzącego z rodzimych surowców	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach, Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach	Opracowanie, publikowanie i propagowanie piśmiennictwa o możliwości wykorzystania rodzimych źródeł białka roślinnego	-	1

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego i zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła „1".

3.5.37. Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 161/2011 z dnia 16 sierpnia 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący na lata 2011-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka***,* w ramach zadania *21.1. Wspieranie rozwoju produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*.

Na realizację programu w 2011 r. wydatkowano kwotę 2.648 tys. zł, co stanowi 45,99% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska	Instytut Ochrony Roślin – PIB Poznaniu	Liczba publikacji	-	21

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego, zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła ona „35".

3.5.38. Ulepszanie Roślin dla Zrównoważonych AgroEkoSystemów, Wysokiej Jakości Żywności i Produkcji Roślinnej na Cele Nieżywnościowe

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 117/2008 z dnia 27 maja 2008 r., zmienioną uchwałą Nr 97/2009 z dnia 12 czerwca 2009 r. Nadzór nad wykonawcą i koordynatorem programu – Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym w Radzikowie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2008-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.1. Wspieranie rozwoju produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 10.968 tys. zł, co stanowi 99,11% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Ulepszanie roślin na cele żywieniowe, paszowe, a także alternatywne oraz ochrona i wykorzystanie bioróżnorodności w rolnictwie	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie	Liczba publikacji i opracowań upowszechniających wyniki badań wykonywanych w ramach programu wieloletniego	180	185

3.5.39. Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 239/2008 z dnia 28 października 2008 r., zmienioną uchwałą nr 106/2009 z dnia 12 czerwca 2009 r. oraz uchwałą nr 130/2011 z dnia 19 lipca 2011 r. Nadzór nad realizacją programu przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach (poprzednio: Instytut Warzywnictwa im. Emila Chroboczka z siedzibą w Skierniewicach oraz Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa im. Szczepana Pieniążka w Skierniewicach) sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2008-2014 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie

podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.1. Wspieranie rozwoju produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 9.950 tys. zł, co stanowi 99,01% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Wspieranie rozwoju zrównoważonych i ekologicznych metod produkcji ogrodniczej oraz ochrona i wykorzystanie bioróżnorodności w rolnictwie	Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach	Liczba publikacji i opracowań upowszechniających wyniki badań wykonywanych w ramach programu wieloletniego	50	53

3.5.40. Ochrona i zarządzanie krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 46/2011 z dnia 12 kwietnia 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie działania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.2. Wspieranie rozwoju produkcji zwierzęcej i hodowli zwierząt*, w podzadaniu *21.2.1. Wspieranie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 9.444 tys. zł, co stanowi 95,37% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie stabilnych warunków do realizacji tematów badawczych wspomagających postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	Instytut Zootechniki - PIB w Krakowie	Procentowy udział zwierząt gospodarskich poddanych ocenie, w tym metodami cytogenetycznymi i molekularnymi DNA w stosunku do zwierząt hodowlanych zgłoszonych do badań, na przykładzie bydła i świń	-	100%

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego, zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła ona „100%".

3.5.41. Biologiczne, środowiskowe i technologiczne uwarunkowania rozwoju produkcji zwierzęcej

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 259/2005 z dnia 5 października 2005 r., zmienioną uchwałami nr 306/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. i nr 207/2009 z dnia 1 grudnia 2009 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2006-2011 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.2. Wspieranie rozwoju produkcji zwierzęcej i hodowli zwierząt*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 990 tys. zł, co stanowi 93,84% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie stabilnych warunków do realizacji tematów badawczych wspomagających postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie	Procentowy udział zwierząt gospodarskich poddanych ocenie, w tym metodami cytogenetycznymi i molekularnymi DNA w stosunku do zwierząt hodowlanych zgłoszonych do badań, na przykładzie bydła i świń	100%	100%

3.5.42. Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 244/2008 z dnia 28 października 2008 r., zmienioną uchwałą nr 92/2009 z dnia 9 czerwca 2009 r. Nadzór na realizacją Programu przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2009-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.3. Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego w zakresie weterynarii*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 12.718 tys. zł, co stanowi 97,07% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zapewnienie aktualnych informacji dotyczących występowania najgroźniejszych dla ludzi odzwierzęcych czynników chorobotwórczych	Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB w Puławach	Liczba przeszkolonych osób	1.400	1.107

W ramach realizacji Programu prowadzi się kontrolę występowania substancji niedozwolonych w żywności zwierzęcego pochodzenia i substancji niepożądanych w paszach, ocenę występowania chorób odzwierzęcych, ocenę stanu występowania chorób zakaźnych oraz szkolenia dla Inspekcji Weterynaryjnej. W 2011 r. w/w badania i kontrolę zrealizowano na zakładanym poziomie, zgodnie z planem odbyły się także wszystkie zaplanowane szkolenia. Niższe od planowanego wykonanie miernika dotyczącego liczby przeszkolonych osób wynika natomiast z nieobecności osób zgłoszonych wcześniej na poszczególne szkolenia, usprawiedliwionych przyczynami losowymi.

3.5.43. Wspieranie działań w zakresie kształtowania środowiska rolniczego i zrównoważonego rozwoju produkcji roślinnej w Polsce

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 175/2011 z dnia 6 września 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2011-2015 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.4. Kształtowanie ustroju rolnego państwa oraz rolnictwo ekologiczne i żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 3.220 tys. zł, co stanowi 47,77% planu po zmianach. Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Wspieranie działań w zakresie kształtowania środowiska rolniczego i zrównoważonego rozwoju produkcji rolniczej w Polsce	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach	Liczba publikacji, w tym z tzw. listy filadelfijskiej	-	48

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego, zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła ona „71". W 2011 r., mimo iż Program realizowany był przez okres jedynie 4 miesięcy, w jego ramach realizowano wszystkie zaplanowane zadania. W szczególności wykonano następujące przedsięwzięcia:

- stworzono system informacji wspomagających adaptację rolnictwa do zmian klimatu,
- przeprowadzono badania ankietowe na temat możliwości wielofunkcyjnego rozwoju w gminach na obszarach problemowych rolnictwa,
- wytypowano gospodarstwa rolne do oceny możliwości zrównoważonego rozwoju rolnictwa oraz stworzono zbiór informacji niezbędnych do oceny rozwoju zrównoważonego,
- utworzono bazę danych charakteryzujących produkcje rolniczą w różnych regionach Polski,
- przeprowadzono analizę zagrożeń dla środowiska naturalnego wywoływanych przez specjalistyczne gospodarstwa o różnych kierunkach produkcji rolniczej.

3.5.44. Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 19/2011 z dnia 1 lutego 2011 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2011-2014 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.4. Kształtowanie ustroju rolnego państwa oraz rolnictwo ekologiczne i żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 8.876 tys. zł, co stanowi 93,43% planu po zmianach. Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostka realizująca	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Analiza i ocena konkurencyjności polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB w Warszawie	Liczba publikacji (artykuły złożone do druku)	-	105

Ze względu na termin uchwalenia Programu, nie został on wykazany w Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2011 – docelowa wartość miernika (plan po zmianach) została określona w trakcie roku budżetowego, zgodnie z uchwałą ustanawiającą Program wyniosła ona „56". Miernik został wykonany na poziomie niemal dwukrotnie wyższym od zakładanego.

3.5.45. Wieloletni Program Zbierania Danych Rybackich na lata 2007-2013

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 212/2007 z dnia 19 października 2007 r., zmienioną uchwałą nr 84/2010 z dnia 1 czerwca 2010 r. Program ten, na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, poz. 574, z późn. zm.), realizuje Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy w Gdyni.

Obowiązujący w latach 2007-2013 Program realizowany był w 2011 r. na poziomie podzadania w funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, w ramach zadania *21.6. Wspieranie rybactwa śródlądowego i rybołówstwa morskiego*.

Na realizację Programu w 2011 r. wydatkowano 3.576 tys. zł, co stanowi 69,44% planu po zmianach. Celem Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli.

Cel	Jednostki realizujące	Miernik	2011 plan	2011 wykonanie
Zbieranie danych niezbędnych do prowadzenia Wspólnej Polityki Rybackiej	Morski Instytut Rybacki – PIB w Gdyni	Stopień wykonania przygotowywanych typów danych biologicznych i ekonomicznych dla użytkowników zewnętrznych	100%	95%

Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach Programu, wykonywano działania dotyczące zbierania danych biologicznego rybołówstwa komercyjnego, danych z rejsów badawczych, danych ekosystemowych, zarządzania zgromadzonymi danymi biologicznymi i ich wykorzystania, zbierania danych ekonomicznych, koordynacji badań dla opisu i oceny sektora rybackiego.

3.6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2011 r.

W roku 2011 wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych objętych przepisami ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w układzie działowym kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70[1]/	WYNAGRODZENIA [2]/ *(w tys. zł)*		
	OGÓŁEM	z tego:	
		Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne [3]/
1	*2*	*3*	*4*
OGÓŁEM			
a[4]/	**26.554.496**	**24.571.780**	**1.982.716**
b	**25.648.529**	**23.825.714**	**1.822.815**
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo			
a	410.556	378.695	31.861
b	406.288	378.003	28.285
Dział 020 – Leśnictwo			
a	580	534	46
b	581	536	45
Dział 050 – Rybołówstwo i rybactwo			
a	19.242	17.753	1.489
b	19.082	17.833	1.249
Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe			
a	8.389	7.736	653
b	7.866	7.317	549
Dział 500 – Handel			
a	46.577	42.943	3.634
b	46.163	43.028	3.135
Dział 600 – Transport i łączność			
a	568.391	524.518	43.873
b	560.599	524.893	35.706
Dział 710 – Działalność usługowa			
a	179.411	165.504	13.907
b	169.557	158.820	10.737
Dział 720 – Informatyka			
a	140.587	129.474	11.113
b	139.010	129.351	9.659
Dział 750 – Administracja publiczna			
a	6.368.429	5.886.865	481.564
b	6.389.803	5.980.355	409.448
Dział 752 – Obrona narodowa			
a	6.158.901	5.687.304	471.597
b	6.218.452	5.757.777	460.675
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne			
a	32.997	30.514	2.483
b	32.568	30.337	2.231

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa				
	a	7.398.136	6.847.969	550.167
	b	6.824.794	6.309.333	515.461
Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości				
	a	2.609.474	2.410.248	199.226
	b	2.557.897	2.367.049	190.848
Dział 758 – Różne rozliczenia				
	a	98.989	91.381	7.608
	b	96.976	90.839	6.137
Dział 801 – Oświata i wychowanie				
	a	878.388	814.452	63.936
	b	889.993	831.488	58.505
Dział 803 – Szkolnictwo wyższe				
	a	3.375	3.111	264
	b	3.318	3.117	201
Dział 851 – Ochrona zdrowia				
	a	815.121	751.627	63.494
	b	790.855	733.551	57.304
Dział 852 – Pomoc społeczna				
	a	287	287	
	b			
Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej				
	a	105.519	97.898	7.621
	b	121.358	113.966	7.392
Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza				
	a	34.505	31.902	2.603
	b	34.039	31.687	2.352
Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska				
	a	172.517	158.954	13.563
	b	174.120	162.527	11.593
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				
	a	98.640	90.974	7.666
	b	98.036	91.219	6.817
Dział 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody				
	a	55.350	51.025	4.325
	b	66.879	62.416	4.463
Dział 926 – Kultura fizyczna				
	a	295	272	23
	b	295	272	23

1/ sprawozdanie Rb-70 kwartalne o zatrudnieniu i wynagrodzeniach nie obejmuje cz. 57 – ABW i cz. 59 – AW,
2/ wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
3/ dla żołnierzy dodatkowe uposażenie roczne, a dla funkcjonariuszy – nagroda roczna,
4/ łącznie z rezerwami celowymi, planowane wynagrodzenia ogółem w wysokości – 349.840 tys. zł.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 79, poz. 431, z późn. zm.), w ustawie budżetowej na rok 2011 zaplanowano dla państwowej sfery budżetowej:

1) kwoty bazowe dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w poszczególnych grupach pracowniczych, które wyniosły dla:
   - osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – 1.766,46 zł,
   - członków korpusu służby cywilnej, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych i kolegiów regionalnych izb obrachunkowych, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariuszy Służby Celnej, członków służby zagranicznej nie będących członkami korpusu służby cywilnej – 1.873,84 zł,
   - członków Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych – 1.523,29 zł,
   - żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy – 1.523,29 zł,
2) średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej – 100%.

Zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2011 kwota bazowa dla nauczycieli wyniosła: od 1 stycznia 2011 r. – 2.446,82 zł, od 1 września 2011 r. – 2.618,10 zł.

W ustawie budżetowej zaplanowano dla państwowych jednostek budżetowych, w podziale na części i działy klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych oraz na poszczególne grupy osób wynagrodzenia w wysokości 26.204.656 tys. zł i w rezerwach celowych 349.840 tys. zł (łącznie z rezerwami celowymi – 26.554.496 tys. zł).

Wynagrodzenia dla pracowników państwowych jednostek budżetowych w podziale na grupy pracownicze przedstawia poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70 [1]/	WYNAGRODZENIA [2]/ w tys. zł		
	OGÓŁEM	z tego:	
		Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne [3]/
1	*2*	*3*	*4*
OGÓŁEM			
a [4]/	**26.554.496**	**24.571.780**	**1.982.716**
b	**25.648.529**	**23.825.714**	**1.822.815**
Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń			
a	4.368.882	4.030.637	338.245
b	4.267.779	3.975.516	292.263
Członkowie korpusu służby cywilnej			
a	6.689.742	6.169.491	520.251
b	6.723.152	6.277.549	445.603

Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe				
	a	37.201	37.201	
	b	32.155	32.155	
Etatowi członkowie samorządowych kolegiów odwoławczych				
	a	56.898	52.458	4.440
	b	56.803	52.646	4.157
Funkcjonariusze Służby Celnej				
	a	990.710	923.215	67.495
	b	985.419	927.141	58.278
Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze				
	a	12.499.768	11.562.792	936.976
	b	12.036.169	11.119.155	917.014
Sędziowie delegowani do ministerstwa sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej ministrowi sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, prokuratorzy oraz asesorzy prokuratorscy				
	a	785.170	725.634	59.536
	b	761.179	708.067	53.112
Eksperci, asesorzy i aplikanci eksperccy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej				
	a	15.458	14.281	1.177
	b	14.657	13.692	965
Pracownicy Rządowego Centrum Legislacji				
	a	16.498	15.210	1.288
	b	16.325	15.185	1.140
Etatowi członkowie kolegiów regionalnych izb obrachunkowych				
	a	19.375	17.857	1.518
	b	18.443	17.155	1.288
Członkowie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych				
	a	4.343	4.070	273
	b	4.218	3.954	264
Członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej				
	a	45.317	41.766	3.551
	b	48.984	45.774	3.210
Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej				
	a	675.294	627.328	47.966
	b	683.246	637.725	45.521

1/ sprawozdanie Rb-70 kwartalne o zatrudnieniu i wynagrodzeniach nie obejmuje cz. 57 – ABW i cz. 59 – AW,
2/ wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
3/ dla żołnierzy dodatkowe uposażenie roczne, a dla funkcjonariuszy – nagroda roczna,
4/ łącznie z rezerwami celowymi: planowane wynagrodzenia ogółem w wysokości – 349.840 tys. zł.

W ciągu roku wprowadzono następujące zmiany:

1) z rezerw uruchomiono ogółem wynagrodzenia w wysokości 230.822 tys. zł,

2) zwiększono środki na wynagrodzenia o kwotę 97 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie wypłat należnych wynagrodzeń zasądzonych wyrokami sądowymi,

3) zmniejszono środki na wynagrodzenia o kwotę 32.581 tys. zł, z tego:

   – 30 tys. zł w związku z koniecznością dokonania zwiększenia dotacji celowej na delegowanie pracownika Agencji Rynku Rolnego do Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej w Brukseli, w celu wzmocnienia Wydziału ds. Rolnictwa i Rybołówstwa na czas Prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.,

   – 3.905 tys. zł w związku z przeniesieniem wydatków na wynagrodzenia na podstawie art. 194 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.),

   – 28.646 tys. zł w związku ze zmniejszeniem uposażeń dla żołnierzy zawodowych w wyniku przeniesienia środków na uposażenia z § 405 i § 407 do § 408, zgodnie z art. 10 a ww. ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r.

     Powyższe przeniesienie wydatków wynika z konieczności dostosowania planu wydatków osobowych żołnierzy zawodowych do przewidywanego wykonania w 2011 r., w związku z bardzo wysoką dynamiką zwolnień żołnierzy z zawodowej służby wojskowej. Skutkowało to zwiększeniem wypłat uposażeń i świadczeń pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym przez okres roku po zwolnieniu ze służby wojskowej.

Ponadto wprowadzono zmiany polegające na przeniesieniu wynagrodzeń między częściami i działami. Zmiany te zostały dokonane:

1) zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie dokonania przeniesień niektórych dochodów i wydatków budżetu państwa, wydatków budżetu środków europejskich oraz kwot wynagrodzeń określonych w ustawie budżetowej na rok 2011 (Dz. U. Nr 289, poz. 1700) – przeniesiono wynagrodzenia w kwocie 6.792 tys. zł z części 42 – Sprawy wewnętrzne, dział 750 – Administracja publiczna do następujących części:

   – 17 – Administracja publiczna, dział 750 – Administracja publiczna,

   – 27 – Informatyzacja, dział 750 – Administracja publiczna,

   – 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, dział 750 – Administracja publiczna;

2) zgodnie z art. 194 ust. 1 i 2 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przeniesiono wynagrodzenia w kwocie 219 tys. zł z części 41 – Środowisko, dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska do części 22 – Gospodarka wodna, dział 710 – Działalność usługowa.

W wyniku powyższych zmian plan po zmianach centralnych w zakresie wynagrodzeń pracowników państwowych jednostek budżetowych wyniósł 26.402.994 tys. zł (tj. w stosunku do ustawy budżetowej uległy zmniejszeniu o 151.502 tys. zł).

Pełne dane w powyższym zakresie ujęte zostały w sprawozdaniu tabelarycznym z wykonania wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych w 2011 r.

Zgodnie ze sprawozdaniem Głównego Urzędu Statystycznego Rb-70 kwartalne o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, które nie obejmuje pracowników Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (sprawozdanie objęte „klauzulą tajności"), w państwowych jednostkach budżetowych wynagrodzenia wyniosły – 25.648.529 tys. zł, a przeciętne wynagrodzenie – 4.191,45 zł.

Ww. przeciętne wynagrodzenie w porównaniu z rokiem ubiegłym (4.135,21 zł) wzrosło o 1,36%.

Wzrost ten wynika między innymi z następujących tytułów:

- naliczenia wyższego niż w 2010 r. dodatkowego wynagrodzenia rocznego,
- skutków przechodzących z roku 2010 oraz utworzenia nowych rezerw celowych,
- skutków przechodzących na rok 2011 podwyższenia o 7% od 1 września 2010 r. wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń dla tych nauczycieli o 7% od 1 września 2011,
- skutków wprowadzenia II etapu oraz kontynuacji w 2011 r. Programu wieloletniego pn. *„Modernizacja Służby Celnej w latach 2009-2011"* na wdrożenie motywacyjnego systemu uposażeń funkcjonariuszy Służby Celnej w celu podwyższenie wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej o 0,05, tj. z 2,67 do 2,72,
- sfinansowania nowych zadań związanych z realizacją programu wieloletniego pn. „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.",
- zmian dokonanych w trakcie roku przez dysponentów części budżetowych.

Rozdział 4

Rozliczenia z Unią Europejską

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej związane jest z uczestnictwem w systemie finansowym UE, obejmującym przede wszystkim budżet ogólny UE. Budżet ten, akceptowany jest corocznie przez Radę UE i Parlament Europejski, tzw. władzę budżetową UE na wniosek Komisji Europejskiej i mieści się w ramach wieloletniego planu finansowego UE – perspektywy finansowej (obecnie jest to perspektywa 2007-2013). Wysokość polskiej składki do budżetu UE oraz wysokość potencjalnych transferów do Polski jest ograniczona limitami wyznaczonymi w perspektywie finansowej, a doprecyzowanymi w rocznych budżetach UE.

Rok 2011 był piątym rokiem obowiązywania perspektywy finansowej 2007-2013. Większość środków napływających do Polski związana była z płatnościami w ramach tej właśnie perspektywy.

Bilans, wynikający z napływu środków z UE, w tym środków stanowiących dochody budżetu państwa i budżetu środków europejskich oraz środków przekazanych do budżetu UE w 2011 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Treść		ustawa/planowany napływ środków	wykonanie/faktyczny napływ środków
		*w tys. zł**	
1		*2*	*3*
I.	**ŚRODKI PRZEKAZANE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ**	**80.778.263**	**57.861.966**
1.	Programy realizowane z udziałem funduszy strukturalnych w ramach NSRO (2007-2013)	48.053.978	32.295.614 *
2.	Projekty realizowane z udziałem środków z Funduszu Spójności	930.450	645.383
3.	Środki na finansowanie projektów realizowanych z funduszy w ramach działu 3a budżetu UE	2.800	36.147
4.	Inne środki finansowane z budżetu UE	94.187	13.375
5.	Zadania wynikające ze Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej	20.980.344	17.252.736
	- w tym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013	10.716.504	7.088.711
6.	Pozostałe transfery**	----	530.000
II.	**ŚRODKI PRZEKAZANE DO BUDŻETU UE**	**15.256.425**	**14.731.109**
1.	Środki własne UE (składka do budżetu UE)	15.256.425	14.731.109
III.	**RÓŻNICA (I-II)**	**65.521.838**	**43.130.857**

* w tym Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich

** kwota pozostałych transferów nie jest prognozowana w Ustawie budżetowej, faktyczny napływ środków jest szacowany na podstawie danych z NBP.

Poniższe zestawienie przedstawia napływ niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

Treść		ustawa/planowany napływ środków	wykonanie/faktyczny napływ środków
		w tys. zł	
1		*2*	*3*
1.	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	294.807	554.681
2.	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy	100.714	17.864

Środki na finansowanie programów i projektów

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej załącznik Nr 15, ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2011 na podstawie art. 121 ust.1 i ust. 2 pkt 4) i 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2011 **załącznik nr 15** obejmował m. in.:

1. Programy w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013 (NSS):
   - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
   - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
   - Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
   - Program Operacyjny Pomoc Techniczna na lata 2007-2013,
   - Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna,
   - Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa,
   - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
   - Regionalne Programy Operacyjne.
2. Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich.
3. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy.
4. Wspólną Politykę Rolną.

W ustawie budżetowej na rok 2011 załącznik 15 obejmował 2 części:

1. Plan dochodów i wydatków budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa w latach 2011-2013 w zakresie Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013,

Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej.

2. Plan wydatków budżetu środków europejskich i budżetu państwa na 2011 r. na realizację programów operacyjnych w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007- 2013, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej.

Ad.1

W ustawie budżetowej na rok 2011 w zakresie programów operacyjnych w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano dochody w wysokości 48.805.198 tys. zł, z tego dochody w ramach programów NSS w wysokości 48.053.978 tys. zł, dochody w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w wysokości 156.034 tys. zł, natomiast dochody w ramach PO Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nabrzeżnych Obszarów Rybackich w kwocie 595.186 tys. zł. Wykonanie dochodów w 2011 roku ogółem dla wszystkich Programów Operacyjnych wyniosło 32.313.478 tys. zł, co stanowi 66,2% planu.

Wydatki na 2011 rok w ramach NSS, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich, Mechanizmu Finansowego – MF EOG, NMF 2009-2014 oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy zaplanowano w wysokości 31.938.850 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 49.637.690 tys. zł, z czego zrealizowano 47.149.992 tys. zł, co stanowi 94,9% planu po zmianach.

W ramach powyższych kwot na wydatki:

- NSS 2007-2013 zaplanowano środki z:
  - Unii Europejskiej – w wysokości 29.577.222 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 45.172.245 tys. zł, z czego zrealizowano 43.137.803 tys. zł, co stanowi 95,5% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 1.728.990 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 3.560.592 tys. zł, z czego zrealizowano 3.158.666 tys. zł, co stanowi 88,7% planu po zmianach.
- Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy zaplanowano środki z:
  - Unii Europejskiej – w wysokości 102.324 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 56.292 tys. zł, z czego zrealizowano 29.844 tys. zł, co stanowi 53% planu po zmianach,

- Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 3.212 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 4.349 tys. zł, z czego zrealizowano 2.415 tys. zł, co stanowi 55,5% planu po zmianach.

- Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano środki z:
  - Unii Europejskiej – w wysokości 386.346 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 633.397 tys. zł, z czego zrealizowano 616.461 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 140.756 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 210.666 tys. zł, z czego zrealizowano 204.767 tys. zł, co stanowi 97,2% planu po zmianach.

Ad.2

Plan wydatków na 2011 rok na realizację programów operacyjnych w ramach NSS w latach 2007-2013, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Mechanizmu Finansowego – MF EOG, NMF 2009-2014 oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich został przedstawiony w podziale na części w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

Największe wydatki zostały zrealizowane w ramach następujących Programów Operacyjnych:

- Regionalne Programy Operacyjne – plan po zmianach wyniósł 13.377.038 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 13.103.625 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 12.670.537 tys. zł, z czego zrealizowano 12.444.204 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 706.501 tys. zł, z czego zrealizowano 657.421 tys. zł,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – plan po zmianach wyniósł 18.082.554 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 17.401.390 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 17.462.162 tys. zł, z czego zrealizowano 16.850.691 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 620.392 tys. zł, z czego zrealizowano 550.699 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – plan po zmianach wyniósł 8.487.942 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 7.955.132 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 7.507.733 tys. zł, z czego zrealizowano 7.106.261 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 980.209 tys. zł, z czego zrealizowano 848.871 tys. zł,

– Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – plan po zmianach wyniósł 6.700.461 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 5.835.524 tys. zł, z tego odpowiednio:
  – Unia Europejska – 5.607.429 tys. zł, z czego zrealizowano 4.887.098 tys. zł,
  – Budżet Państwa (współfinansowanie) – 1.093.032 tys. zł, z czego zrealizowano 948.426 tys. zł.

Na wykorzystanie ww. wydatków przeznaczono środki ujęte na etapie planowania ustawy budżetowej w budżetach dysponentów jak i uruchomione decyzjami Ministra Finansów z rezerwy celowej poz. 8, 19, 98 i 99.

Największe wykorzystanie wydatków w związku z realizacją programów unijnych wystąpiło w następujących częściach budżetowych:

– Rozwój regionalny w kwocie ogółem 19.112.614 tys. zł, z tego:
  – Unia Europejska – 18.028.240 tys. zł,
  – Budżet Państwa (współfinansowanie) – 1.084.374 tys. zł,
– Transport w kwocie ogółem 12.626.692 tys. zł, z tego:
  – Unia Europejska – 12.309.525 tys. zł,
  – Budżet Państwa (współfinansowanie) – 317.167 tys. zł,

W ramach części Rozwój regionalny ujęte zostały przede wszystkim wydatki na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych oraz komponentu regionalnego PO KL. Należy zauważyć, że dotacje dla samorządów województw, działających jako instytucja zarządzająca lub jako instytucja pośrednicząca, były udzielane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach części Transport środki te były przeznaczone głównie na inwestycje związane z drogami w 2011 roku i realizowane w ramach m. in. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej (**załącznik Nr 16**), ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2011 na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. b) i c) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2011 załącznik Nr 16 obejmował:

1. Programy w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO):
   – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,

- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna na lata 2007-2013,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
- Regionalne Programy Operacyjne.

2. Szwajcarsko – Polski Program Współpracy,
3. Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich.
4. Wspólną Politykę Rolną.

W ustawie budżetowej na rok 2011 załącznik 16 obejmował 3 części:

1. Wykaz programów wraz z limitami wydatków i zobowiązań w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej – Limity zobowiązań w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich.
2. Wykaz programów wraz z limitami wydatków i zobowiązań w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej – Limity wydatków w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich.
3. Limity kwot wydatków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej w latach 2011-2013.

Ad. 1.

W ustawie budżetowej na 2011 r. w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej w zakresie limitów zobowiązań w 2011 r. zaplanowane zostały kwoty:

- wkład Unii Europejskiej w wysokości 36.896.812 tys. zł, z czego w zakresie umów zawartych z beneficjentami zrealizowano 36.366.187 tys. zł, w tym na:
  - NSRO zaplanowano 36.186.321 tys. zł, z czego zrealizowano 35.678.528 tys. zł,
  - Szwajcarsko – Polski Program Współpracy zaplanowano 253.734 tys. zł, z czego zrealizowano 133.850 tys. zł,
  - PO Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nabrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano 456.757 tys. zł, z czego zrealizowano 553.809 tys. zł,
- wkład Budżetu Państwa w wysokości 4.965.385 tys. zł, z czego w zakresie umów zawartych z beneficjentami zrealizowano 9.449.550 tys. zł, w tym na:
  - NSRO zaplanowano 4.803.392 tys. zł, z czego zrealizowano 9.258.880 tys. zł,
  - Szwajcarsko – Polski Program Współpracy zaplanowano 9.741 tys. zł, z czego zrealizowano 6.607 tys. zł,
  - PO Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nabrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano 152.252 tys. zł, z czego zrealizowano 184.603 tys. zł.

Ad. 2.

W ustawie budżetowej na 2011 r. w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz Wspólnej Polityki Rolnej w zakresie limitów wydatków w 2011 r. zaplanowane zostały kwoty:

- wkład Unii Europejskiej w wysokości 63.450.315 tys. zł, z czego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 40.090.561 tys. zł, w tym na:
  - NSRO zaplanowano 62.349.774 tys. zł, z czego zrealizowano 39.819.972 tys. zł,
  - Szwajcarsko – Polski Program Współpracy zaplanowano 253.734 tys. zł, z czego zrealizowano 55.001 tys. zł,
  - PO Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nabrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano kwotę 846.807 tys. zł, z czego zrealizowano 215.588 tys. zł,
- wkład Budżetu Państwa w wysokości 5.126.352 tys. zł, z czego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 3.081.575 tys. zł, w tym na:
  - NSRO zaplanowano 4.816.927 tys. zł, z czego zrealizowano 3.006.304 tys. zł,
  - Szwajcarsko – Polski Program Współpracy zaplanowano 9.741 tys. zł, z czego zrealizowano 3.408 tys. zł,

- PO Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nabrzeżnych Obszarów Rybackich zaplanowano kwotę 299.684 tys. zł, z czego zrealizowano 71.863 tys. zł.

Programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) wraz z limitami wydatków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie tych programów (nie ujętych w załączniku 16), przedstawia **załącznik 17**.

W ustawie budżetowej na rok 2011 załącznik 17 obejmował środki w ramach:

1. Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
2. Programu ogólnego "Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi".
3. Innych środków finansowanych z budżetu UE.

Ad.1

W ustawie budżetowej na rok 2011 w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2004-2009 zaplanowano wydatki w wysokości 294.807 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 507.384 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2011 roku w zakresie Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2004-2009 wyniosło 433.701 tys. zł, co stanowi 85,5% planu po zmianach.

Ad.2

W ramach Programu ogólnego "Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" zaplanowano wydatki w wysokości 2.800 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 80.894 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2011 roku w zakresie Programu ogólnego "Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi" wyniosło 72.252 tys. zł, co stanowi 89,3% planu po zmianach.

Ad.3

W ramach innych środków finansowanych z budżetu UE zaplanowano wydatki w wysokości 94.187 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 173.618 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2011 roku w zakresie innych środków finansowanych z budżetu UE wyniosło 167.826 tys. zł, co stanowi 96,7% planu po zmianach.

Wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2011 były zwiększane z rezerwy celowej poz. 8.

Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności zostały wykazane w **załączniku nr 18** do ustawy budżetowej na rok 2011.

W ustawie budżetowej na rok 2011 w zakresie środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności oraz ISPA zaplanowano napływ i wydatkowanie środków bezzwrotnych w 2011 r. w wysokości 248.120 tys. euro (930.450 tys. zł), w tym w ramach Funduszu Spójności i ISPA Środowisko 40.131 tys. euro oraz Funduszu Spójności i ISPA Transport 207.989 tys. euro. Faktycznie na program Funduszu Spójności oraz ISPA wpłynęły środki w wysokości 145.788 tys. euro (643.916 tys. zł), a wykorzystano 146.120 tys. euro (645.383 tys. zł), co stanowi 69,4% planu.

Wspólna Polityka Rolna

Dochody budżetu państwa z tytułu realizacji WPR

Dochody budżetu państwa (część Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa), z tytułu realizacji Wspólnej Polityki Rolnej zaplanowane zostały w wysokości 98.082 tys. zł, a wykonane w wysokości 105.309 tys. zł, tj. 107,4% planu. Wyższe od planowanego wykonanie wynika z uzyskania dochodów z tytułu środków odzyskanych przez agencje płatnicze od beneficjentów WPR, w wysokości – 13.640 tys. zł, pochodzących z funduszu SG EFOiGR, które z uwagi na ich charakter nie są planowane.

Wydatki budżetu państwa na realizację WPR

W roku 2011 z wydatków budżetu państwa realizowane było współfinansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także krajowa część finansowania wyprzedzającego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013). Wydatki na krajowe współfinansowanie płatności WPR oraz Pomoc Techniczną w ramach PROW 2007-2013 zaplanowane zostały w budżetach dysponentów w wysokości 3.478.562 tys. zł. Pozostałe środki na realizację WPR – 3.287.548 tys. zł ujęto w rezerwie celowej poz. 8 „Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE”. Ogółem na finansowanie WPR w roku 2011 zaplanowano 6.766.110 tys. zł.

Dodatkowo, w trakcie wykonywania budżetu 2011 r. w związku ze zmianą przeznaczenia rezerw celowych (poz. 36 „Ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich") wydatki na Wspólną Politykę Rolną zwiększone zostały łącznie o kwotę 28.217 tys. zł[1].

Uwzgledniając powyższe plan po zmianach w odniesieniu do ujętych w budżetach dysponentów środków na realizację wspólnej polityki rolnej ukształtował się w wysokości 6.305.013 tys. zł, natomiast wydatki w 2011 roku zrealizowano w wysokości 6.242.506 tys. zł, tj. 99% planu po zmianach, z tego na:

- finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe 1.783 tys. zł,
- finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) – w części Rolnictwo – 41.252 tys. zł,
- współfinansowanie Wspólnej Polityki Rolnej – I filar WPR oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013), finansowane w ramach części Rozwój wsi – 5.746.139 tys. zł,
- Interwencje Rynkowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz finansowanie wyprzedzające PROW 2007-2013 (Pomoc Techniczna) w części Rynki rolne – 288.956 tys. zł,
- finansowanie wyprzedzające PROW 2007-2013 (Pomoc Techniczna) w części Urząd Zamówień Publicznych – 96 tys. zł,
- finansowanie wyprzedzające (w części współfinansowania krajowego) – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (scalanie gruntów oraz gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi) oraz Finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (Pomoc Techniczna) – w części Budżety Wojewodów – 164.280 tys. zł.

Powyższy opis wykonania wydatków na realizacje WPR nie obejmuje środków na sfinansowanie niekwalifikowalnego podatku VAT w ramach PROW 2007-2013, realizowanych w ramach pozostałych wydatków „krajowych" z budżetów wojewodów w paragrafach z czwartą cyfrą „0".

[1] Opinią nr 242 Komisji Finansów Publicznych do Ministra Finansów w sprawie zmiany przeznaczenia części rezerwy celowej, uchwaloną na posiedzeniu w dniu 12 października 2011 r., Komisja pozytywnie zaopiniowała propozycję przeznaczenia kwoty 28.216.509 zł na wypłatę uzupełniających płatności obszarowych w celu zwiększenia kwot wypłat dopłat bezpośrednich w grudniu 2011 r.

Dochody budżetu środków europejskich z tytułu realizacji WPR

Dochody budżetu środków europejskich z tytułu realizacji Wspólnej Polityki Rolnej zaplanowane zostały w wysokości 21.220.287 tys. zł, a wykonane w kwocie 17.372.490 tys. zł, na powyższą kwotę składają się:

- kwota 17.252.736 tys. zł, która wpłynęła do Polski jako transfer z budżetu UE,
- kwota 119.754 tys. zł stanowiąca refundację finansowania wyprzedzającego realizowanego w ramach PROW 2007-2013, która nie jest transferem z UE.

Powyższy sposób prezentacji, uwzględnia spostrzeżenia NIK dotyczące ujmowania w budżecie środków europejskich kwot na realizację finansowania wyprzedzającego PROW 2007-2013.

Najwyższe dochody z powyższego tytułu uzyskane zostały z tytułu refundacji płatności realizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (płatności w ramach: systemów wsparcia bezpośredniego, PROW 2007-2013 oraz wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, a także rynki rybołówstwa) – 16.612.364 tys. zł, oraz zadań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego – 589.465 tys. zł. Pozostałe dochody stanowiły środki otrzymane z tytułu refundacji wydatków na zadania weterynaryjne, FADN oraz WPR-ryb a także wspomniane wcześniej refundacje finansowania wyprzedzającego realizowanego w ramach PROW 2007-2013.

Wydatki budżetu środków europejskich na realizację WPR

Wydatki budżetu środków europejskich na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej zaplanowano w wysokości 18.583.060 tys. zł, w ramach planu wydatków części Rozwój wsi i Rynki rolne a także części Budżety Wojewodów z tytułu finansowania wyprzedzającego PROW 2007-2013. Ponadto w rezerwie celowej poz. 98 na WPR zaplanowana została kwota 3.420.986 tys. zł. Łączne środki do wykorzystania na rok 2011 wyniosły 22.004.046 tys. zł. Wydatki budżetu środków europejskich na realizację WPR zrealizowane zostały w wysokości 18.146.642 tys. zł, z tego na:

- finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej – I filar WPR oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013) w ramach części Rozwój wsi – 17.469.379 tys. zł,
- Interwencje Rynkowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (I filar WPR) w części Rynki rolne – 412.752 tys. zł,
- finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (scalanie gruntów oraz gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi) realizowane w ramach w części Budżety Wojewodów – 264.511 tys. zł.

Środki własne Unii Europejskiej

Wpłaty do budżetu UE

W ustawie budżetowej na 2011 r. wydatki części budżetowej Środki własne Unii Europejskiej zaplanowano w wysokości 15.656.425 tys. zł. W konsekwencji przyjętych korekt polska składka do budżetu UE w PLN w stosunku do zaplanowanej wysokości limitu części Środki własne Unii Europejskiej zapisanej w ustawie budżetowej zmniejszyła się do poziomu 14.731.109 tys. zł.

Szczegółowe informacje z zakresu wydatków tej części budżetowej zamieszczone zostały w Rozdziale 3 Sprawozdania Wydatki budżetu państwa.

Rozdział 5

Państwowe fundusze celowe

Zgodnie z art. 9 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) do sektora finansów publicznych zalicza się fundusze celowe.

W myśl przepisów ww. ustawy, państwowy fundusz celowy nie posiada osobowości prawnej. Stanowi on wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje minister wskazany w ustawie tworzącej fundusz albo inny organ wskazany w tej ustawie. Należy jednak zwrócić uwagę, iż zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, wyjątek stanowią Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, które to posiadają osobowość prawną.

Podstawą gospodarki finansowej funduszu celowego jest roczny plan finansowy obejmujący wydatki na cele wskazane w ustawie powołującej fundusz.

Wydatki funduszu celowego mogą być dokonywane w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące przychody, w tym dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego i pozostałości środków z okresów poprzednich.

W 2011 r. łączne przychody funduszy wyniosły 197.799.146 tys. zł (po wyeliminowaniu przepływów między funduszami), w tym dotacje z budżetu państwa 53.352.061 tys. zł, co stanowi 27% przychodów funduszy.

Do grupy funduszy celowych korzystających z dodatkowego zasilenia w postaci dotacji z budżetu państwa zaliczamy Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2011 r. łączne wydatki funduszy (po wyeliminowaniu przepływów między funduszami) wyniosły 200.934.519 tys. zł.

Szczegółowe informacje o przychodach i wydatkach poszczególnych funduszy przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Przychody	w tym: dotacja z budżetu	Wydatki
	w tys. zł		
1	*2*	*3*	*4*
Razem[1)]	**197.799.146**	**53.352.061**	**200.934.519**
I Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi[1)]	178.998.160	52.634.443	184.564.971
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	162.035.797	37.513.406	167.785.889
Fundusz Emerytalno - Rentowy	16.567.365	15.120.037	16.498.510
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	35.450	1.000	34.140
Fundusz Administracyjny	581.718		570.030
Fundusz Emerytur Pomostowych	219.830		118.402

Wyszczególnienie	Przychody	w tym: dotacja z budżetu	Wydatki
	w tys. zł		
1	*2*	*3*	*4*
II Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa	15.740.220	717.618	13.266.895
Fundusz Pracy	10.486.845		8.744.220
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	4.677.502	717.618	4.261.994
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	575.873		260.681
III Fundusze związane z prywatyzacją	1.669.034		1.936.125
Fundusz Reprywatyzacji	609.625		299.600
Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców	511.254		803.164
Fundusz Skarbu Państwa	323.998		348.012
Fundusz Rekompensacyjny	224.157		485.349
IV Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju	350.954		283.792
Fundusz Wsparcia Policji	78.563		77.950
Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego	13.747		8.396
Fundusz - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców	103.433		78.669
Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy	27.074		64
Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych	74.356		64.616
Fundusz Pomocy Postpenitencjarnej	16.427		19.035
Fundusz Wsparcia Straży Granicznej	1.684		1.661
Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	35.670		33.401
V Fundusze związane z nauką, kulturą i kulturą fizyczną	991.800		780.716
Fundusz Promocji Twórczości	564		532
Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów	19.858		14.222
Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	551.013		511.335
Fundusz Promocji Kultury	144.411		117.747
Fundusz Nauki i Technologii Polskiej	275.954		136.880
VI Pozostałe	48.978		102.020
Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	3.092		19.353
Fundusz Kredytu Technologicznego	24.878		82.577
Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych	21.008		90

[1)] Po wyeliminowaniu przepływów

5.1. Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi

Do grupy funduszy związanych z ubezpieczeniami społecznymi zaliczamy:

1) Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,

2) Fundusz Emerytalno-Rentowy,

3) Fundusz Prewencji i Rehabilitacji,

4) Fundusz Administracyjny,

5) Fundusz Emerytur Pomostowych.

Do zadań realizowanych przez tę grupę funduszy należy m.in. realizacja zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych, finansowanie świadczeń dla rolników z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, obsługa zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia.

Zrealizowane przychody ww. funduszy po wyeliminowaniu przepływów w 2011 r. wyniosły 178.998.160 tys. zł, co stanowi 90,5% przychodów wszystkich funduszy, a wydatki – 184.564.971 tys. zł (91,9%).

W tej grupie funduszy znajdują się te, które otrzymują największe dotacje z budżetu państwa, tj. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych oraz Fundusz Emerytalno-Rentowy. W roku 2011 fundusze te łącznie otrzymały 52.633.443 tys. zł.

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych utworzony został ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 Nr 137 poz. 887, z późn. zm.). Fundusz ten jest państwowym funduszem celowym i nie posiada osobowości prawnej, a dysponentem jego środków jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Celem działania Funduszu jest realizacja zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych, a podstawowymi źródłami przychodów są składki na ubezpieczenia społeczne, dotacje z budżetu państwa oraz od 2004 r. refundacja z tytułu przekazania składek do OFE. Ustawa budżetowa na rok 2011 ustaliła także, że Fundusz zostanie zasilony środkami z Funduszu Rezerwy Demograficznej w wysokości 4.000.000 tys. zł. Wypłatę świadczeń finansowanych z FUS gwarantuje państwo.

Zgodnie z zasadami wprowadzonej z dniem 1 stycznia 1999 r. reformy ubezpieczeń społecznych, dotychczasowa jedna składka na ubezpieczenie społeczne została podzielona w zależności od ryzyka ubezpieczeniowego na odrębne składki na ubezpieczenie: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. W 2011 r. składki na ubezpieczenie emerytalne opłacane były w równych częściach przez pracowników i pracodawców (po 9,76%). Składki na ubezpieczenia rentowe były opłacane w 2011 r. w wysokości 1,5% przez pracownika i 4,5% po stronie pracodawcy. Składkę na ubezpieczenie chorobowe (2,45%) opłacają pracownicy, a składkę na ubezpieczenie wypadkowe – pracodawcy.

Część składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzana jest do otwartych funduszy emerytalnych, stanowiących drugi, kapitałowy filar ubezpieczeń społecznych z tym, że dla

osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1968 r. przystąpienie do OFE było obowiązkowe, a dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. - dobrowolne. Za osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. składka na fundusz emerytalny jest w całości odprowadzana do FUS.

Zgodnie z ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych od maja 2011 r. nastąpiła zmiana wielkości transferów części składki emerytalnej odprowadzanej do otwartych funduszy emerytalnych. Zamiast dotychczasowej składki 7,3% podstawy wymiaru ZUS przekazuje do otwartych funduszy emerytalnych 2,3% podstawy wymiaru składki, a pozostałe 5% podstawy wymiaru trafia na specjalne subkonto w ZUS.

W ramach powołanego od dnia 1 stycznia 1999 r. Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostały wyodrębnione fundusze (odpowiadające określonym ryzykom ubezpieczeniowym, zgodnie z podziałem składki): emerytalny, rentowy, chorobowy i wypadkowy.

W planie finansowym FUS na 2011 r. zawartym w ustawie budżetowej przychody ze składek ustalono w wysokości:

– przypis składek – 96.491.882 tys. zł,

– wpływy składek – 95.526.963 tys. zł,

co oznacza wskaźnik ściągalności składek na poziomie 99%.

Ustalony w ustawie budżetowej plan przychodów FUS ze składek uwzględniał wzrost nominalny wynagrodzeń w gospodarce narodowej o 3,7% i wzrost zatrudnienia o 1,9%.

W planie ustawy budżetowej przyjęto, że do otwartych funduszy emerytalnych ZUS przekaże składki w wysokości 23.867.531 tys. zł, a następnie po obniżeniu od maja 2011 r. transferów do otwartych funduszy emerytalnych do 2,3% podstawy wymiaru w planie po zmianach kwotę refundacji zmniejszono do wysokości 15.398.362 tys. zł i środki w takiej wysokości przewidziano po stronie przychodów FUS, stanowiące refundację dla FUS z tytułu przekazania składek do OFE.

Z danych sprawozdawczych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że w 2011 r. przypis składek na ubezpieczenie społeczne wyniósł 103.388.185 tys. zł i stanowił 107,1% planu ustalonego w ustawie budżetowej oraz o 15,2% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Wpływy ze składek zrealizowane zostały w kwocie 101.520.155 tys. zł i osiągnęły 106,3% planu wg ustawy budżetowej. Realizacja przychodów ze składek w związku z obniżeniem transferów do otwartych funduszy emerytalnych była na poziomie wyższym od planu ustawy budżetowej, który nie uwzględniał tej zmiany.

Wskaźnik ściągalności składek ukształtował się na poziomie 98,2% i był niższy o 0,8 pkt proc. od zakładanego w planie (plan 99%). Wpływy ze składek w stosunku do poprzedniego roku wzrosły o 14,1%.

W ustawie budżetowej na 2011 r. dotacja z budżetu państwa dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalona została w kwocie 37.134.406 tys. zł, a faktycznie zrealizowana w wysokości 37.513.406 tys. zł (o 379.000 tys. zł więcej) w wyniku przesunięcia do FUS przez dysponenta tego Funduszu nadmiaru środków budżetowych na realizację innych zadań planowanych w części budżetowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W porównaniu do kwoty dotacji przekazanej do FUS w 2010 r. (38.111.650 tys. zł) dotacja zrealizowana przez FUS w 2011 r. była niższa o 1,6%.

Występujący w 2011 r. przejściowy niedobór FUS został sfinansowany udzieloną ze środków z budżetu państwa w 2011 r. pożyczką w kwocie 5 mld zł oraz kredytami bankowymi (0,8 mld zł).

W ogólnej kwocie zrealizowanej w 2011 r. dotacji dla FUS, w wysokości 37.513.406 tys. zł, wyodrębnia się:

- dotację celową – 249.789 tys. zł,
- dotację uzupełniającą – 37.263.617 tys. zł.

Dotacja celowa w wysokości 249.789 tys. zł przeznaczona została na sfinansowanie wydatków na świadczenia, które zgodnie z zapisami ustawowymi podlegają sfinansowaniu ze środków budżetu państwa, natomiast kwota dotacji uzupełniającej (37.263.617 tys. zł) wynika z realizacji zapisu ustawowego, iż wypłacalność świadczeń z ubezpieczeń społecznych gwarantowana jest przez państwo.

Planowana po stronie przychodów FUS kwota refundacji składki przekazanej do OFE w wysokości 23.867.531 tys. zł zmniejszonej do kwoty 15.398.362 w planie po zmianach została zrealizowana w kwocie 15.430.800 tys. zł, tj. 64,7% planu wg ustawy budżetowej i 100,2% planu po zmianach oraz była niższa porównaniu do roku ubiegłego o 30,9% z powodu obniżenia transferów do otwartych funduszy emerytalnych z 7,3% do 2,3%.

Środki z FRD zostały przekazane do FUS w planowanej wysokości, tj. 4 mld zł.

Łączne przychody własne Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (według wpływów) obejmujące wpływy ze składek na ubezpieczenia społeczne, refundację z tytułu przekazania składek do OFE, środki z Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz inne przychody wyniosły 122.283.441 tys. zł, co stanowi 98,8% kwoty planowanej w ustawie budżetowej oraz 102,3% przychodów zrealizowanych w 2010 r.

W 2011 r. wydatki (koszty) Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosły 167.785.889 tys. zł, co stanowi 100% planu i 100,2% planu po zmianach, a w stosunku do roku poprzedniego 98,2%. Łączna kwota kosztów obejmuje również koszty mające charakter wyłącznie memoriałowy, tj. odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu składek, a także rezerwy w łącznej wysokości 1.113.099 tys. zł podczas gdy w roku ubiegłym koszty te

wyniosły 9.911.415 tys. zł (kwoty te są wyłącznie zapisem księgowym i nie wpływają na faktyczne wydatki FUS).

Podstawowym zadaniem realizowanym z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są transfery na rzecz ludności obejmujące wypłaty świadczeń długoterminowych (emerytury i renty) oraz pozostałe świadczenia (zasiłki: chorobowe, macierzyńskie, pogrzebowe, jednorazowe odszkodowania powypadkowe itd.). Wypłaty świadczeń wyniosły w 2011 r. 162.721.174 tys. zł i stanowiły 99,9% kwoty planowanej. Wydatki na emerytury i renty z dodatkami wyniosły 149.265.432 tys. zł i były wyższe od planu ustawy o 0,3% (o 504.596 tys. zł) oraz stanowiły 99,9% planu po zmianach. Natomiast w stosunku do poprzedniego roku odnotowano wzrost wydatków o 4,1%.

Zgodnie z informacjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na przekroczenie planu wydatków na emerytury i renty złożyły się następujące czynniki:

- waloryzacja świadczeń wskaźnikiem 103,1% przy zakładanym w planie 102,7%,
- przyznawanie prawa do emerytury osobom osiągającym powszechny wiek emerytalny (w związku z ograniczeniem możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę), a tym samym legitymującym się dłuższym stażem ubezpieczeniowym,
- możliwość ustalenia nowych wysokości emerytur według metody kapitałowej osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r., które ukończyły powszechny wiek emerytalny, a pobierały wcześniejszą emeryturę wyliczoną tzw. starą metodą,
- ponowne ustalanie wysokości świadczeń poprzez doliczanie dodatkowego stażu pracy z tytułu kontynuowania zatrudnienia.

W 2011 r. przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent finansowanych z FUS wyniosła 7.406 tys. (o 23,9 tys. mniej niż w planie) i spadła w porównaniu do poprzedniego roku o 62,8 tys. osób, zaś przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe wyniosło 1.660,01 zł i było wyższe od planowanego o 0,7%. Wysokość świadczenia wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 5,0%.

Koszty pozostałych świadczeń wyniosły 13.455.742 tys. zł i zostały zrealizowane na poziomie 95,7% planu i 97,8% planu po zmianach oraz stanowiły prawie 100% wydatków zrealizowanych w 2010 r. Główną pozycję tych wydatków (53,7%) stanowiły zasiłki chorobowe, które wyniosły 7.223.447 tys. zł (98,1% planu i 98,5% planu po zmianach) i wzrosły w stosunku do 2010 r. o 5,9%. Liczba dni absencji chorobowej finansowanej przez FUS wyniosła 121,6 mln i wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 2,3 mln dni (o 1,9%), co wiąże się z korzystaniem w większym zakresie ze zwolnień lekarskich przez ubezpieczonych. Wydatki na zasiłki macierzyńskie ukształtowały się na poziomie 3.018.917 tys. zł (90,7% planu oraz 97,4% planu po zmianach). Liczba dni zasiłków macierzyńskich wyniosła 41,6 mln dni zasiłkowych i spadła w stosunku do 2010 r. o 1 mln

dni (spadek o 2,4%). Jest to efektem mniejszej liczby urodzeń oraz niskiego stopnia wykorzystywania urlopu ojcowskiego. Wydatki na zasiłki pogrzebowe wyniosły 1.384.950 tys. zł i zmniejszyły się o 29% w relacji do wydatków zrealizowanych na ten cel w 2010 r. w wyniku obniżenia wysokości zasiłku pogrzebowego od 1 marca 2011 r. do kwoty 4.000 zł.

Na niższym niż zaplanowano poziomie ukształtowały się wydatki na świadczenia rehabilitacyjne, które wyniosły 960.842 tys. zł (99,2% planu po zmianach) i wzrosły o 3,9% w relacji do 2010 r. w wyniku zwiększenia liczby świadczeń, spowodowanego m.in. kierowaniem większej liczby ubezpieczonych na świadczenie rehabilitacyjne przed przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wydatki bieżące Funduszu w kwocie 3.951.616 tys. zł przeznaczone zostały przede wszystkim na odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 3.773.570 tys. zł, prewencję rentową – 166.735 tys. zł, prewencję wypadkową – 3.240 tys. zł oraz na koszty obsługi kredytu w kwocie 5.604 tys. zł.

W 2011 r. FUS otrzymał z budżetu państwa, oprócz podanej wcześniej kwoty bezzwrotnej dotacji, również nieoprocentowaną pożyczkę z budżetu państwa w wysokości 5 mld zł, której termin spłaty do budżetu ustalono na 31 marca 2013 r. Środki pożyczki zostały przeznaczone na zasilenie FUS w celu uzupełnienia środków pozwalających na pełne i terminowe sfinansowanie wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo.

W 2011 r. z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zrealizowane zostały następujące zadania w łącznej wysokości 162.891.149 tys. zł:

- wypłata emerytur – 107.894.103 tys. zł, z tego: z funduszu emerytalnego – 106.240.203 tys. zł i z funduszu rentowego – 1.653.900 tys. zł. Wydatki na emerytury były niższe o 98.570 tys. zł (o 0,1%) od planu po zmianach oraz o 4,4% wyższe od wykonania z 2010 r.,
- wypłata rent – 36.771.720 tys. zł, z tego: z funduszu rentowego – 32.735.453 tys. zł, a z funduszu wypadkowego – 4.036.267 tys. zł. Wydatki na renty stanowiły około 100% planu po zmianach oraz były wyższe o 2,8% w porównaniu do 2010 r.,
- wypłata zasiłków chorobowych – 7.223.447 tys. zł, tj. 98,5% planu po zmianach i o 5,9% więcej w relacji do wykonania z 2010 r.,
- wypłata pozostałych zasiłków i świadczeń – 6.232.295 tys. zł, tj. 97,1% planu po zmianach; kwota ta obejmuje wypłatę następujących świadczeń: zasiłki macierzyńskie, zasiłki pogrzebowe, zasiłki opiekuńcze, świadczenia rehabilitacyjne, jednorazowe odszkodowania powypadkowe,

– wypłata dodatków do emerytur i rent: pielęgnacyjnych, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie – 4.599.609 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach oraz o 6,4% więcej w relacji do 2010 r.,

– finansowanie prewencji rentowej – 166.735 tys. zł, tj. 95,8% kwoty planowanej,

– finansowanie prewencji wypadkowej – 3.240 tys. zł, tj. 92,6% kwoty planowanej.

Stan środków obrotowych Funduszu na koniec 2011 r. był ujemny i wyniósł (minus) 16.667.514 tys. zł, z tego: środki pieniężne – 13.192 tys. zł, należności – 6.101.852 tys. zł oraz zobowiązania – (minus) 22.782.558 tys. zł.

W kwocie zobowiązań Funduszu na koniec 2011 r. w wysokości (minus) 22.782.558 tys. zł można wyodrębnić zobowiązania z tytułu:

– pożyczek z budżetu państwa –15.877.546 tys. zł,

– zaciągniętych kredytów bankowych (z odsetkami) – 847.737 tys. zł,

– rozrachunków z tytułu nie odprowadzonych składek do OFE – 1.435.675 tys. zł,

– podatku dochodowego od świadczeń i składki na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń – 2.070.846 tys. zł,

– dotacji roku następnego – 1.292.393 tys. zł (w grudniu 2011 r. FUS otrzymał z dotacji budżetowej planowanej dla tego funduszu na rok 2012 dotację w tej wysokości na wypłatę świadczeń emerytalno-rentowych w styczniu 2012 r. i ta kwota dotacji przekazana w grudniu 2011 r. do FUS z puli środków 2012 r. stanowi na koniec 2011 r. zobowiązanie funduszu),

– rezerw – 897.102 tys. zł,

– pozostałych zobowiązań – 361.259 tys. zł.

Fundusz Emerytalno-Rentowy

Fundusz emerytalno-rentowy (FER) funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291, z późn. zm.). Ubezpieczenia społeczne dla rolników realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, która prowadzi samodzielną gospodarkę finansową.

Głównym zadaniem funduszu emerytalno-rentowego jest finansowanie gwarantowanych przez państwo świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a ponadto finansowanie emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego wraz z dodatkami, ubezpieczeń zdrowotnych rolników i ich domowników oraz refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację.

Stan funduszu na początek roku 2011 wyniósł (minus) 57.373 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 24.458 tys. zł, należności – 265.522 tys. zł, zobowiązania – (minus) 347.353 tys. zł.

Fundusz finansowany jest przede wszystkim z uzupełniającej dotacji z budżetu państwa oraz dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na składki na ubezpieczenie zdrowotne, bowiem składka płacona przez rolników pokrywa tylko część wydatków. Zgodnie z wykonaniem planu finansowego funduszu za 2011 r. wpływy ze składek wyniosły 1.404.243 tys. zł i stanowiły zaledwie 8,5% ogółu przychodów funduszu, a w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej wzrosły o 3,3%. Wyższe wykonanie tej pozycji było efektem intensywnych działań mających na celu poprawę ściągalności. W 2011 r. ściągalność składek ukształtowała się na poziomie 101,2% wobec planowanej 96,2%.

Przychody funduszu emerytalno-rentowego zaplanowane w wysokości 16.559.685 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 16.567.365 tys. zł, z tego:

- dotacja z budżetu państwa – 15.120.037 tys. zł,
- przypis składek od rolników – 1.387.870 tys. zł,
- przypis pozostałych przychodów oraz inne przychody – 59.458 tys. zł.

Zrealizowane przychody stanowiły 100% planu, a w stosunku do przychodów za 2010 r. są wyższe o 1,3%.

Przychody funduszu przeznaczone były m.in. na finansowanie:

- emerytur oraz rent rolniczych,
- zasiłków pogrzebowych,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne płaconych za rolników i ich domowników.

Wydatki funduszu emerytalno-rentowego w 2011 r. ukształtowały się na poziomie 16.498.510 tys. zł i stanowiły 99,2% planu według ustawy budżetowej. Różnica w wykonaniu wydatków w stosunku do planu ustawy budżetowej na 2011 r. spowodowana była niższymi wydatkami przeznaczonymi na wypłatę świadczeń emerytalno-rentowych (99,4% planu po zmianach) oraz wypłatę zasiłków pogrzebowych (92,4% planu po zmianach).

W toku wykonywania budżetu zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych dysponent funduszu dokonał przeniesienia wydatków między pozycjami planu, tj. dokonał zwiększenia wydatków przeznaczonych na emerytury rolne o kwotę 16.472 tys. zł z jednoczesnym zmniejszeniem o tę kwotę rent rolnych.

Najważniejszym zadaniem funduszu jest finansowanie wydatków na emerytury i renty rolne. Wydatki na ten cel wyniosły 13.340.225 tys. zł, co stanowi 80,9% wydatków ogółem i były niższe od ustalonych w planie ustawy budżetowej o kwotę 76.214 tys. zł ze względu na

spadek liczby emerytur i rent. Liczba świadczeniobiorców wyniosła 1.326,6 tys. osób, a przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe ukształtowało się na poziomie 837,97 zł.

Drugim zadaniem, pod względem udziału w wydatkach ogółem (11,3%) jest finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i ich domowników, które zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych pokrywane są z dotacji z budżetu państwa. Wydatki na ten cel wyniosły 1.862.006 tys. zł, co stanowi 100% planu, a w stosunku do roku 2010 były wyższe o 0,2%.

Kolejnym zadaniem realizowanym przez fundusz jest wypłata zasiłków pogrzebowych które stanowią 1,5% ogółu wydatków. Wydatki na ten cel zrealizowane zostały w kwocie 254.864 tys. zł, tj. 92,4% planu i były niższe o 31,1% w stosunku do roku 2010. Niższe wykonanie w stosunku do roku 2010 spowodowane zostało zmniejszeniem kwoty zasiłku pogrzebowego. Zgodnie z ustawą z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej, kwota zasiłku pogrzebowego od 1 marca 2011 r. jest stała i wynosi 4.000 zł.

Odpis na fundusz administracyjny - wydatek bieżący funduszu - wyniósł 442.000 tys. zł i został zrealizowany zgodnie z planem przyjętym w ustawie budżetowej.

Na koniec 2011 r. stan funduszu emerytalno-rentowego wyniósł 11.482 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 79.326 tys. zł, należności – 263.831 tys. zł, zobowiązania (minus) 331.675 tys. zł.

Fundusz Prewencji i Rehabilitacji

Fundusz prewencji i rehabilitacji działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291, z późn. zm.) i przeznaczony jest na finansowanie kosztów rzeczowych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego związanych z:

- zapobieganiem wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym rolników m.in. poprzez:
  - analizowanie przyczyn wypadków i chorób,
  - prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej,
  - upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczych chorobach zawodowych;
- finansowaniem działań na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do

świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującym jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji albo zagrożonym taką niezdolnością, w tym m.in.:

- kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych,
- prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej,
- prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy,
- promocję zdrowia.

Fundusz tworzy się z odpisu od funduszu składkowego, w wysokości do 5% planowanych wydatków tego funduszu, oraz z dotacji z budżetu państwa.

Przychody funduszu prewencji i rehabilitacji wyniosły w 2011 r. 35.450 tys. zł, tj. 104,4% planu według ustawy budżetowej, w tym:

- odpis z funduszu składkowego – 32.639 tys. zł (100,6% w stosunku do kwoty odpisu w roku 2010),
- dotacja z budżetu państwa – 1.000 tys. zł (16,7% w stosunku do wysokości dotacji w roku 2010),
- pozostałe przychody – 1.811 tys. zł, które obejmują w szczególności wpływy z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych oraz z tytułu odpłatności rodziców za pobyt dzieci na turnusach rehabilitacyjnych. W stosunku do roku 2010 kwota przychodów zwiększyła się o 205,9%.

Dotacja z budżetu państwa stanowi 2,8% przychodów ogółem funduszu.

Wydatki funduszu ukształtowały się na poziomie 34.140 tys. zł, tj. 100,6% planu według ustawy budżetowej i 96,3% w stosunku do planu po zmianach. Natomiast w stosunku do roku 2010 wydatki zmniejszyły się o 21,8%.

Wydatki funduszu przeznaczone zostały na:

- wydatki bieżące (w tym wydatki na świadczenia zdrowotne i działania prewencyjne) – 31.164 tys. zł – 100,7% planu według ustawy budżetowej, a w stosunku do roku 2010 wydatki zmniejszyły się o 6,4%,
- wydatki inwestycyjne – 2.976 tys. zł – 99,2% planu po zmianach.

Na koniec 2011 r. stan funduszu prewencji i rehabilitacji wyniósł 2.855 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 4.865 tys. zł, zobowiązania – (minus) 2.010 tys. zł.

Fundusz Administracyjny

Fundusz Administracyjny działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291, z późn. zm.) i przeznaczony jest na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia społecznego rolników i kosztów obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego.

Fundusz tworzy się z odpisów od funduszu składkowego w wysokości do 9% planowanych wydatków oraz z odpisów od funduszu emerytalno-rentowego w wysokości do 3,5% planowanych wydatków oraz z refundacji przez właściwe instytucje kosztów związanych z realizacją ubezpieczenia zdrowotnego oraz realizacją innych zadań powierzonych Prezesowi Kasy na podstawie odrębnych przepisów. W razie powstania niedoboru fundusz administracyjny jest zasilany ze środków funduszu składkowego.

Zdecydowaną większość przychodów funduszu administracyjnego zapewnia odpis od funduszu emerytalno-rentowego, a więc de - facto dotacja z budżetu państwa.

Przychody funduszu z powyższych tytułów wyniosły w 2011 r. 581.718 tys. zł (99,9% planu po zmianach), z tego:

– odpis z funduszu emerytalno rentowego – 442.000 tys. zł (100% w stosunku do roku 2010),

- odpis z funduszu składkowego – 58.750 tys. zł (100,6% w stosunku do roku 2010),

- pozostałe przychody – 80.968 tys. zł (w stosunku do roku 2010 wyniosły 95,5%) – do których zaliczane są: refundacja przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zabiegowych oraz refundacja kosztów obsługi: ubezpieczeń zdrowotnych, świadczeń kombatanckich, rent socjalnych, świadczeń górniczych i za pracę przymusową.

Przychody funduszu przeznaczone zostały na finansowanie m.in.:

- wydatków na pokrycie kosztów poboru składki i wypłaty świadczeń z ubezpieczenia,

- wydatków na obsługę administracyjno-księgową funduszy oraz jednostek organizacyjnych KRUS,

- inwestycji KRUS (obiekty budowlane).

W toku wykonywania budżetu zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych dysponent funduszu dokonał zmiany kwot kosztów ujętych w planie finansowym funduszu. Ze środków finansowych pozostałych na koniec 2010 roku w wysokości 8.572 tys. zł dokonał zwiększenia wydatków bieżących o tę samą kwotę.

Biorąc pod uwagę katalog zadań finansowanych ze środków funduszu, wydatki zrealizowano w wysokości 570.030 tys. zł, w tym:

– wydatki bieżące – 550.354 tys. zł, przeznaczono na:

- wynagrodzenia pracowników Kasy (wraz z pochodnymi) – 331.467 tys. zł (58,1% wydatków ogółem funduszu),
- opłaty pocztowe i usługi bankowe – 68.320 tys. zł,
- Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW) – 10% wkład własny – 1.402 tys. zł,
- pozostałe wydatki bieżące (m. in. zakup materiałów i wyposażenia, zakup energii, zakup usług remontowych) – 149.165 tys. zł.

– wydatki inwestycyjne – 19.160 tys. zł; w ramach tej kwoty wydatki w wysokości 3.597 tys. zł zostały przeznaczone na Program PPWOW (10% wkład własny),

– odpisy aktualizujące należności – 514 tys. zł,

– pozostałe wydatki – 2 tys. zł.

Wydatki Funduszu zostały zrealizowane w wysokości 96,2% planu po zmianach i były niższe o 2,8% w stosunku do roku 2010.

Stan funduszu administracyjnego na koniec 2011 r. wyniósł 25.117 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 63.344 tys. zł, należności – 10.986 tys. zł, zobowiązania (minus) – 50.000 tys. zł.

Fundusz Emerytur Pomostowych

Z dniem 1 stycznia 2010 r. na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656) został utworzony Fundusz Emerytur Pomostowych (FEP), który jako państwowy fundusz celowy powołany został w celu finansowania tychże emerytur.

Przychody FEP pochodzą głównie ze składek, w całości finansowanych przez płatników w wysokości 1,5% podstawy wymiaru oraz dotacji z budżetu państwa przewidzianej w ustawie budżetowej na dany rok.

Główną pozycję kosztów stanowią wydatki na emerytury pomostowe.

Przychody funduszu (wpływy) ukształtowały się w 2011 r. na poziomie 219.830 tys. zł, tj. 98% planu, w tym:

– składki (wpływy) – 209.727 tys. zł (96,1% planu),

– pozostałe przychody (wpływy) – 2.276 tys. zł (62% planu).

Pozostałe przychody obejmowały przede wszystkim przychody z tytułu wyceny posiadanych papierów wartościowych oraz oprocentowania środków na rachunkach bankowych.

Wydatki funduszu wyniosły 118.402 tys. zł (66,7% planu po zmianach). Na emerytury pomostowe wydatkowano 116.440 tys. zł (70,1% planu po zmianach). Przeciętna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 4,3 tys. osób, a przeciętna wysokość emerytury pomostowej wyniosła 2.260,57 zł (natomiast łącznie z kwotą dodatku pielęgnacyjnego finansowanego z FUS wyniosła 2.260,92 zł). Na niższe wykonanie wydatków miało wpływ wolniejsze niż zakładano tempo przyrostu liczby świadczeniobiorców. Główną tego przyczyną były brak rozwiązania stosunku pracy przed wystąpieniem z wnioskiem o emeryturę oraz trudności w skompletowaniu przez osoby składające wnioski o emeryturę dokumentów wystawianych przez pracodawców, dotyczących okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, co skutkuje przesunięciem w czasie przyznania świadczenia lub podjęciem decyzji odmownej.

Kolejną pozycję wydatków funduszu stanowi odpis na działalność ZUS, który wyniósł 1.573 tys. zł, tj.100% planu.

W 2011 r. koszty Funduszu dotyczące rezerw i pozostałych zmniejszeń wyniosły 373 tys. zł.

Stan FEP na koniec 2011 r. wyniósł 223.209 tys. zł, z tego: stan środków pieniężnych – 18.605 tys. zł, ulokowane środki finansowe – 209.736 tys. zł, należności – 1.447 tys. zł, zobowiązania (minus) – 6.579 tys. zł.

5.2. Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa

Do tej grupy funduszy możemy zaliczyć:

1) Fundusz Pracy,
2) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
3) Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Zadania realizowane przez ww. fundusze to: wypłata zasiłków dla bezrobotnych łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne, zasiłki przedemerytalne, szkolenia bezrobotnych i środki na aktywizację bezrobotnych, dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych oraz refundacja składek na ubezpieczenia społeczne uprawnionym osobom niepełnosprawnym, ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Zrealizowane przychody ww. funduszy wyniosły 15.740.220 tys. zł, a wydatki poniesione zostały w wysokości 13.266.895 tys. zł.

W tej grupie zasilenie z budżetu państwa w postaci dotacji (717.618 tys. zł) otrzymał Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W tej grupie funduszy w ramach płatności z budżetu środków europejskich (w łącznej kwocie 1.085.444 tys. zł) przekazano Funduszowi Pracy – 1.058.394 tys. zł oraz Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 27.050 tys. zł.

Fundusz Pracy

Fundusz Pracy działa na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

Podstawowym celem Funduszu jest aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz łagodzenie skutków bezrobocia.

Przychody Funduszu Pracy wyniosły 10.486.845 tys. zł i były wyższe od planu po zmianach o 0,8 %, tj. o 84.645 tys. zł.

Wpływy z obowiązkowej składki 2,45% wyniosły 8.900.777 tys. zł. Były one niższe od planu po zmianach o 619.123 tys. zł, tj. o 6,5%.

Płatności w ramach środków europejskich wyniosły 1.058.394 tys. zł i były wyższe od planowanych o 220,7%, tj. o 728.394 tys. zł. Kwota ta stanowi głównie zwrot poniesionych wydatków z Funduszu Pracy na realizację projektów w ramach *Poddziałania 6.1.3 PO KL „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych”.*

Pozostałe przychody wyniosły 527.674 tys. zł, tj. 95,5% planu po zmianach. Kwota ta uwzględnia m.in. wpływy ze sprzedaży akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa (127.787 tys. zł), odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych (186.436 tys. zł), w tym odsetki od wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów (85.071,4 tys. zł), wpłaty z tytułu kar i grzywien (1.699,8 tys. zł).

Wydatki Funduszu Pracy wyniosły 8.744.220 tys. zł, co stanowiło 98,5% planu po zmianach i były niższe od planu po zmianach o kwotę 129.497 tys. zł.

Wydatki na zasiłki dla bezrobotnych łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne wyniosły 3.046.526 tys. zł (wypłata zasiłków dla bezrobotnych – 2.430.339 tys. zł, składki na ubezpieczenia społeczne – 616.187 tys. zł). Były one niższe od planu po zmianach o 30 tys. zł. W ustawie budżetowej na 2011 r. założono, że przeciętna liczba wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych, w przeliczeniu na zasiłki podstawowe, wyniesie 331 tys., a wyniosła 309 tys.

Przeciętna wysokość zasiłku podstawowego w 2011 r. wyniosła 656,90 zł i była wyższa od planowanej o 28,10 zł. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec roku 2011 wyniosła 1.982,7 tys. osób i była o 28 tys. osób wyższa niż na koniec 2010 r. Stopa

bezrobocia na koniec 2011 r. wyniosła 12,5% i była o 0,2 punktu procentowego wyższa niż na koniec roku 2010.

Wydatki na zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne wyniosły – 1.624.926 tys. zł, tj. prawie 100% planu po zmianach.

Na dodatki aktywizacyjne dla bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku, którzy podjęli zatrudnienie w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy bądź z własnej inicjatywy, wydatkowano 99.275 tys. zł. W ramach tej kwoty wypłacono średniomiesięcznie 30,4 tys. dodatków.

Na świadczenia integracyjne przyznawane na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym wydatkowano 21.419 tys. zł. Wypłacono średniomiesięcznie 2,3 tys. świadczeń integracyjnych.

Na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wydatkowano 3.339.536 tys. zł, tj. o 79.883 tys. zł (o 2,3%) mniej, niż w planie po zmianach.

Z kwoty 3.339.536 tys. zł przeznaczono na:

- szkolenie bezrobotnych oraz innych uprawnionych osób – 134.000 tys. zł (tj. 99,8% planu po zmianach), w tym na koszty szkolenia – 77.321 tys. zł. W 2011 r. szkolenia rozpoczęło 53,4 tys. bezrobotnych. Przeciętny koszt szkolenia jednego bezrobotnego oraz innych uprawnionych osób wyniósł 1.448 zł,
- prace interwencyjne – 185.033 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach) – prace interwencyjne rozpoczęło 28,3 tys. bezrobotnych,
- roboty publiczne –154.948 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach) – roboty publiczne rozpoczęło 22,3 tys. bezrobotnych,
- prace społecznie użyteczne – 30.138 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach) – w tych pracach rozpoczęło udział 49,7 tys. bezrobotnych,
- stypendia w ramach aktywizacji zawodowej bezrobotnych odbywających staż oraz uczących się – 845.013 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach) – w 2011 r. staże rozpoczęło 109,1 tys. bezrobotnych,
- przygotowanie zawodowe dorosłych – 11.501 tys. zł (tj. 99,2% planu po zmianach) – tą formą aktywizacji objęto 336 bezrobotnych,
- przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników – 287.118 tys. zł (tj. 88,9% planu po zmianach), w 2011 r. zrefundowano wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne dla 154,4 tys. młodocianych pracowników,
- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników – 290.465 tys. zł, (tj. 94,3% planu po zmianach),

- refundację pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego wydatkowano 181.090 tys. zł - w ramach tej kwoty pracodawcy utworzyli 30,1 tys. stanowisk pracy,
- dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej przez bezrobotnego oraz usługi prawne i doradcze - wydatkowano 442.358 tys. zł, (tj. 100% planu po zmianach). Wydatki te nie podlegają zwrotowi pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy. W ramach tych wydatków działalność gospodarczą podjęło 26,9 tys. bezrobotnych;
- programy specjalne i projekty pilotażowe – 19.081 tys. zł,
- sfinansowanie kosztów przejazdów, zakwaterowania i wyżywienia bezrobotnych – 15.996 tys. zł,
- badania lekarskie bezrobotnych – 5.251 tys. zł,
- koszty umorzenia pożyczek – 695 tys. zł (27,8% planu po zmianach) – umorzenia dotyczyły przede wszystkim pożyczek udzielonych bezrobotnym, którzy prowadzili działalność gospodarczą przez okres co najmniej 24 miesięcy,
- refundację poniesionych przez pracodawcę kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego – 470 tys. zł,
- refundację kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 lub osobą zależną w przypadku podjęcia przez bezrobotnego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub szkolenia – 644 tys. zł,
- koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych – 717.583 tys. zł,
- pomoc państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych – 1.907 tys. zł, (tj. 87% planu po zmianach) – wydatki te były realizowane na podstawie ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom, które utraciły pracę (Dz. U. Nr 115, poz. 964).

Na wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wydatkowano 351.742 tys. zł, co stanowiło 98,2% planu po zmianach, z tego na:

- wynagrodzenia i składki pracowników powiatowych urzędów pracy – 311.314 tys. zł (99,9% planu),

– dodatki do wynagrodzeń pracowników powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy oraz Ochotniczych Hufców Pracy – 28.032 tys. zł (83,7% planu po zmianach),

– wynagrodzenia i składki pracowników wojewódzkich urzędów pracy oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 12.396 tys. zł (95,4% planu).

Wydatki na pozostałe zadania wyniosły 224.440 tys. zł (tj. 82,3% planu po zmianach) i były przeznaczone głównie na:

– koszty związane z rozwojem i eksploatacją systemu informatycznego – 66.120 tys. zł,

– koszty wysyłki zawiadomień, druków, prowizji bankowych, komunikowania się z bezrobotnymi i innymi podmiotami – 55.195 tys. zł,

– koszty szkolenia kadr publicznych służb zatrudnienia oraz Ochotniczych Hufców Pracy – 28.650 tys. zł,

– koszty poboru składek na Fundusz Pracy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – 44.533 tys. zł.

Na wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne dla publicznych służb zatrudnienia oraz Ochotniczych Hufców Pracy – przeznaczono 30.523 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach.

Stan funduszu na początek 2011 r. wyniósł 3.989.620 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 3.896.181 tys. zł, należności z tytułu udzielonych pożyczek – 30.103 tys. zł oraz zobowiązania – (minus) 96.333 tys. zł.

Stan funduszu na koniec 2011 r. wyniósł 5.732.245 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 5.663.201 tys. zł, należności z tytułu udzielonych pożyczek – 26.218 tys. zł oraz zobowiązania – (minus) 100.922 tys. zł.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

Przychody Funduszu w 2011 r. wyniosły 4.677.502 tys. zł i były wyższe od planu po zmianach o 342.543 tys. zł, tj. o 7,9%.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

– dotacja z budżetu państwa – 744.668 tys. zł (99,4% planu po zmianach), w tym płatności z budżetu środków europejskich (27.050 tys. zł, tj. 85,1% planu), przeznaczona na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (667.686 tys. zł, tj. 100% planu) i zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub

zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych (49.932 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach), ,

– wpłaty zakładów pracy – 3.794.350 tys. zł (wyższe od planu po zmianach o 339.755 tys. zł, tj. o 9,8%),

– pozostałe przychody – 136.906 tys. zł (wyższe od planu o 8.406 tys. zł tj. o 6,5%).

Wydatki Funduszu wyniosły 4.261.994 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o 165.827 tys. zł, tj. o 3,7%.

Wydatki na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych wyniosły 2.751.872 tys. zł (99,9% planu po zmianach), z tego na: chronionym rynku pracy – 2.099.002 tys. zł, otwartym rynku pracy – 651.747 tys. zł i mieszanym rynku pracy – 1.123 tys. zł. W ramach kwoty 2.751.872 tys. zł wypłacono dofinansowanie do wynagrodzeń 388.635 pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych przez 20.729 pracodawców.

Dla jednostek samorządu terytorialnego przekazano kwotę 768.978 tys. zł, (98,8% planu po zmianach), z tego: dla samorządów województw – 135.399 tys. zł (94,2% planu po zmianach) i dla powiatów – 633.579 tys. zł (99,9% planu).

Sejmik województwa i rada powiatu w formie uchwały określają zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają środki Funduszu przekazane przez Prezesa Zarządu PFRON.

Wydatki na refundację składek na ubezpieczenia społeczne osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą, niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika oraz pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne wyniosły 126.549 tys. zł (85,5% planu po zmianach).

Wydatki na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą wyniosły 96.572 tys. zł (79,1% planu po zmianach) i przeznaczone były głównie na programy: „Student II” – 56.801 tys. zł, „Pegaz 2010” – 15.615 tys. zł „Komputer dla Homera 2010” – 12.652 tys. zł.

Na realizację programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej wydatkowano 38.661 tys. zł (62% planu). Fundusz finansował projekty w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, Priorytet 1 „Zatrudnienie i integracja społeczna”, Działanie 1.3 „Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej”, Poddziałanie 1.3.6 „PFRON – Projekty systemowe”.*

Niski stopień wykonania wydatków na to zadanie był związany z tym, że w 2011 r. nie została rozpoczęta realizacja 2 nowych projektów, co spowodowane było trudnościami głównie w znalezieniu odpowiednich partnerów projektów oraz brakiem możliwości spełnienia kryteriów zawartych w Planie Działania na 2011 r. Obydwa projekty zostały przeniesione i zgłoszone do realizacji w ramach Planu Działania na 2012 r.

Na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej wydatkowano 99.864 tys. zł (99,9 % planu po zmianach).

Na realizację działań wyrównujących różnice między regionami, w szczególności w jednostkach samorządu terytorialnego, na terenie których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju lub nie utworzono warsztatu terapii zajęciowej albo zakładu aktywności zawodowej wydatkowano 39.286 tys. zł (78,9% planu po zmianach). Realizacja tego zadania odbywa się na zasadach określonych w „Programie wyrównywania różnic między regionami II" zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą PFRON.

Na zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym wydatkowano 121.191 tys. zł (92,5% planu po zmianach).

Wydatki związane z bieżącą działalnością Biura i Oddziałów Funduszu wyniosły 116.298 tys. zł (79,6% planu), w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 60.828 tys. zł (97,9% planu). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 934,09 etatów (w Biurze Funduszu – 592,74 etatów, w Oddziałach – 341,35 etatów), a przeciętne wynagrodzenie wyniosło 4.663,51 zł.

Odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności wyniósł 77.195 tys. zł (97,7% planu).

Wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne wykonane zostały w wysokości 16.103 tys. zł (40,2% planu), z tego: w Biurze Funduszu – 15.881 tys. zł i w Oddziałach Funduszu – 222 tys. zł. Na niskie wykonanie ww. wydatków miał wpływ m. in. brak realizacji projektu nowego Centrum Przetwarzania Danych PFRON poza budynkiem Biura Funduszu.

Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości – 1.509 tys. zł.

Pozostałe wydatki Funduszu wyniosły 7.916 tys. zł (64,7% planu po zmianach), w tym na finansowanie w części lub w całości badań, ekspertyz i analiz – 2.764 tys. zł (51,6% planu po zmianach), na zwrot kosztów budowy lub rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu, kosztów transportowych i administracyjnych przeznaczono 1.802 tys. zł (81,6% planu po zmianach), na dofinansowanie w wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez zakłady pracy chronionej wydatkowano 963 tys. zł (100% planu po zmianach).

Stan Funduszu na początek 2011 roku wyniósł 208.946 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 59.556 tys. zł, należności – 734.780 tys. zł, zobowiązania – (minus) 81.875 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2011 roku wyniósł 640.557 tys. zł, w tym: środki pieniężne – 440.303 tys. zł, należności – 757.065 tys. zł, zobowiązania – (minus) 75.677 tys. zł.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych działa na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. Nr 158, poz. 1121, z póź. zm.), która zastąpiła ustawę z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Stan Funduszu na początek 2011 r. został zaplanowany w wysokości 4.452.612 tys. zł, a wykonany w kwocie 4.470.033 tys. zł, co stanowi 100,4% planu, w tym zrealizowano:

- środki pieniężne na rachunku bankowym – 2.417.785 tys. zł (150,7% planu)**,**
- udziały – 6.089 tys. zł (100% planu),
- papiery wartościowe Skarbu Państwa – 239.985 tys. zł (24% planu),
- należności ogółem – 1.814.401 tys. zł (98,1% planu). Największy w nich udział stanowiły należności z tytułu wypłaconych świadczeń pracowniczych – 1.783.615 tys. zł (97,4% planu),
- zobowiązania – (minus) 17.927 tys. zł (96,9% planu).

Przychody zaplanowane w wysokości 549.950 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 575.873 tys. zł, co stanowi 104,7% planu. Na przychody Funduszu uzyskane w roku 2011 złożyły się przede wszystkim poniższe tytuły:

- składka od pracodawców – zrealizowana w kwocie 363.146 tys. zł, stanowiła wykonanie planu na poziomie 97,4% co wynika z faktu, że planowana kwota składek należnych od pracodawców ustalona została na podstawie wskaźnika makroekonomicznego nominalnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw na poziomie 104% w roku 2011 w stosunku do roku 2010 oraz przewidywanego na 2011 rok procentowego wskaźnika wysokości składki w wysokości 0,10% podstawy wymiaru. Wysokość wpływów z tego tytułu zależy od wysokości przekazywanych w okresach miesięcznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych faktycznie pobranych składek, oraz od ogólnej koniunktury gospodarczej,
- pozostałe przychody – zrealizowane w kwocie 212.727 tys. zł, tj. wyższe o 20,2%. Decydujący wpływ na ich wielkość miało uzyskanie wyższych o 23,7% od planowanych odsetek bankowych oraz czterokrotnie wyższych od planowanych pozostałych przychodów z innych tytułów (sprzedaż nieruchomości w Koninie).

Wydatki Funduszu zaplanowane w wysokości 1.201.722 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 260.681 tys. zł, co stanowi 21,7% planu. Na ogólną kwotę wydatków składają się przede wszystkim takie pozycje jak:

- transfery na rzecz ludności – zrealizowane zostały w kwocie 2.309 tys. zł, w ramach, których Fundusz dokonał poniższych wypłat świadczeń (nie podlegających zwrotowi):
  - na podstawie art. 17 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, tzw. międzynarodowe postępowanie upadłościowe w przypadku których, na mocy art. 23 ust. 9 tej ustawy wypłata świadczeń nie powoduje przejścia roszczenia na Fundusz – zrealizowane ogółem w kwocie 1.159 tys. zł,
  - na podstawie ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców - zrealizowano wypłaty w kwocie 1.150 tys. zł.

Realizując przepisy tej ustawy Fundusz wypłacił świadczenia dla 819 pracowników, w łącznej kwocie 1.150 tys. zł, średnio 1.404 zł na osobę, z tego:

  - z tytułu częściowego zaspokojenia wynagrodzeń pracowniczych za czas przestoju ekonomicznego dla 482 pracowników w kwocie 508 tys. zł, średnio 1.054 zł,
  - z tytułu częściowego zrekompensowania obniżenia wymiaru czasu pracy dla 337 pracowników w kwocie 486 tys. zł, średnio 1.443 zł,
  - z tytułu składki na ubezpieczenie społeczne pracowników należnych od pracodawcy za 819 osób w kwocie 156 tys. zł, średnio po 190 zł.

- wydatki bieżące (własne) – 252.040 tys. zł (98,3% planu), z tego:
  - wynagrodzenia – 15.928 tys. zł (98,8% planu),
  - składki na ubezpieczenia społeczne – 2.330 tys. zł (95,7% planu),
  - składki na Fundusz Pracy – 262 tys. zł (66,3% planu),
  - pozostałe – 233.520 tys. zł (98,4% planu), w tym:
    - koszty poboru składki – 1.807 tys. zł (96,9% planu),
    - umorzenia – 221.846 tys. zł (99,7% planu),
    - remonty – 45 tys. zł (14,5% planu),
- wydatki inwestycyjne – 210 tys. zł (60% planu).

Wpływy z tytułu spłaty przez pracodawców oraz windykacji należności Funduszu z tytułu wypłaconych świadczeń, zaplanowane w wysokości 33.400 tys. zł, zrealizowano w kwocie 81.350 tys. zł (243,6% planu).

Wydatki na świadczenia pracownicze (transfery na rzecz ludności), mieszczące się w należnościach Funduszu, zaplanowane w wysokości 190.160 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 163.990 tys. zł, co stanowi 86,2% planu i dotyczyły wypłat dokonanych z mocy ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Zrealizowane zostały z następujących tytułów:

- gwarantowanych wynagrodzeń za pracę – wypłacono 64.413 tys. zł, co stanowiło 85,5% planu,
- składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych – wypłacono 10.662 tys. zł, co stanowiło 86,7% planu,
- ekwiwalentów pieniężnych za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w art. 171 § 1 Kodeksu pracy, należnych za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy – zrealizowano w kwocie 4.028 tys. zł, co stanowiło 111,9% planu,
- odszkodowań za skrócony okres wypowiedzenia, o którym mowa w art. 361 § 1 Kodeksu pracy - zrealizowano w kwocie 23.005 tys. zł, co stanowiło 127,8% planu,
- odpraw pieniężnych przysługujących na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników – wypłacono 60.249 tys. zł, co stanowiło 83,7% planu,
- dodatków wyrównawczych, o których mowa w art. 230 i 231 Kodeksu pracy – wypłacono 45 tys. zł, co stanowiło 75% planu,
- wypłat dokonanych na podstawie art. 43 ustawy (przepis przejściowy) ww. ustawy dnia 13 lipca 2006 r. oraz ustawy z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych(…) – wypłacono 1.588 tys. zł, co stanowiło 114,9% wykonania roku 2010,
- z pozostałych tytułów – nie zrealizowano.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. zaplanowano w wysokości 3.800.840 tys. zł, a wykonano w kwocie 4.785.225 tys. zł, co stanowi 125,9% planu, w tym zrealizowano:

- środki pieniężne – 3.062.162 tys. zł (294,6% planu),
- należności ogółem – 1.733.634 tys. zł (93,1% planu), w tym:

- największy udział stanowiły należności z tytułu wypłaconych świadczeń pracowniczych – 1.730.963 tys. zł (93,9% planu) (w tym należności objęte odpisem aktualizującym w kwocie 1.017.333 tys. zł),

– zobowiązania – (minus) 16.558 tys. zł (89,5% planu).

5.3. Fundusze związane z prywatyzacją

Do funduszy związanych z prywatyzacją możemy zaliczyć:

1) Fundusz Reprywatyzacji,
2) Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców,
3) Fundusz Skarbu Państwa,
4) Fundusz Rekompensacyjny.

Wydatki ww. funduszy przeznaczane były na: pomoc dla przedsiębiorstw przeznaczonych do prywatyzacji (restrukturyzacja), zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, pokrycie kosztów prywatyzacji, podwyższenie kapitału zakładowego spółek z udziałem Skarbu Państwa.

W 2011 r. w grupie tych funduszy zrealizowano przychody w wysokości 1.669.034 tys. zł, a wydatki poniesiono w wysokości 1.936.125 tys. zł.

Fundusz Reprywatyzacji

Fundusz Reprywatyzacji został utworzony na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 z późn. zm.). Na rachunku Funduszu gromadzone są środki pochodzące ze sprzedaży 5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji oraz odsetki od tych środków z przeznaczeniem na cele związane z zaspakajaniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa. Zgodnie z ustawą z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 108, poz. 685) odpis na Fundusz Reprywatyzacji zmniejszono do wysokości 1,5% w okresie od dnia 3 lipca 2010 r. do dnia 31 grudnia 2011 r.

Przychody Funduszu zrealizowane w wysokości 609.625 tys. zł, tj. 351% kwoty planowanej pochodziły m.in. z tytułu:

– środków ze sprzedaży 1,5% akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji na kwotę 414.699 tys. zł, tj. 420,2% kwoty planowanej i 68% przychodów ogółem,

– odsetek od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Reprywatyzacji, które wyniosły 194.923 tys. zł, tj. 259,9% kwoty planowanej i 32% przychodów ogółem.

Ze środków Funduszu zrealizowane zostały wydatki w wysokości 299.600 tys. zł, tj. 40,9% kwoty planowanej, w tym:

– wypłata odszkodowań dla byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa na podstawie dekretów i ustaw nacjonalizacyjnych na kwotę 276.287 tys. zł, tj. 39,9% kwoty planowanej oraz 92,2% wydatków ogółem,

– odsetki od odszkodowań zasądzonych wyrokami na kwotę 22.150 tys. zł, tj. 88,6% kwoty planowanej oraz 7,4% wydatków ogółem,

– koszty postępowania sądowego w kwocie 1.156 tys. zł, tj. 17,8% kwoty planowanej oraz 0,4% wydatków ogółem,

– wypłaty równowartości mienia dla byłych właścicieli mienia przejętego w wyniku orzeczenia przepadku lub konfiskaty, za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego na kwotę 7 tys. zł.

Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców

Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców został utworzony na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 z późn. zm.). Na rachunku Funduszu gromadzi się 15% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od tych środków, z przeznaczeniem na wsparcie w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, w tym przeznaczonych do prywatyzacji.

Zgodnie z zapisem ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 108, poz. 685) odpis na Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców w okresie od 3 lipca 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. zmniejszono z 15% do 3%.

Przychody Funduszu w wysokości 511.254 tys. zł (111% planu) pochodziły m.in. z następujących tytułów:

– odpis 3% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym w kwocie 391.764 tys. zł, tj. 87,1% kwoty planowanej i 76,6% przychodów ogółem,

– odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu w kwocie 71.222 tys. zł, tj. 712,2% kwoty planowanej i 13,9% przychodów ogółem,

– różne przychody w kwocie 47.766 tys. zł, w tym zwrot wydatków na pokrycie kosztów postępowania kompensacyjnego poniesionych przez Stocznię Szczecińską NOWA Sp. z o.o. oraz Stocznię Gdynia S.A.

Wydatki Funduszu zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2011 w wysokości 865.772 tys. zł, zostały wykonane w kwocie 803.164 tys. zł, tj. 92,8% planu.

Ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców sfinansowano następujące zadania:

– wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego na kwotę 775.697 tys. zł, tj. 99,9% planu i 96,6% wydatków ogółem, z tego:
  – podwyższenie kapitału zakładowego Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., zgodnie z zapisami art. 56 ust. *5 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji* na kwotę 150.045 tys. zł,
  – podwyższenie kapitału zakładowego BUMAR Sp. z o.o. na kwotę 378.467 tys. zł,
  – podwyższenie kapitału zakładowego LOT Cargo S.A. na kwotę 1.500 tys. zł,
  – podwyższenie kapitału zakładowego Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A. na kwotę 28.000 tys. zł,
  – podwyższenie kapitału zakładowego Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na kwotę 50.000 tys. zł,
  – zasilenie rachunku inwestycyjnego w związku z zapisem na akcje spółki Ciech S.A. na kwotę 161.985 tys. zł,
  – udzielona pomoc publiczna na restrukturyzację w formie podwyższenia kapitału zakładowego PKS Busko Zdrój S.A. na kwotę 3.000 tys. zł,
  – udzielona pomoc publiczna na restrukturyzację w formie podwyższenia kapitału zakładowego PKS w Staszowie Sp. z o.o. na kwotę 2.700 tys. zł,
– udzielone pożyczki i kredyty na kwotę 3.349 tys. zł, tj. 9,2% kwoty planowanej 0,4% wydatków ogółem, obejmujące pomoc publiczną dla dwóch podmiotów,
– koszty postępowania kompensacyjnego na kwotę 6.253 tys. zł, w związku z realizacją ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego (Dz. U. Nr 233, poz. 1569, z późn. zm.), z tego:
  – koszty postępowania kompensacyjnego Stoczni Szczecińskiej Nowa Sp. z o.o. na kwotę 2.899 tys. zł,
  – koszty postępowania kompensacyjnego Stoczni Gdynia S.A. na kwotę 3.354 tys. zł,

- dotacja na remont tężni nr 2 w Ciechocinku, w kwocie 2.899 tys. zł, tj. 99% kwoty planowanej i 0,4% wydatków ogółem,
- dotacja na realizację zadań bieżących na kwotę 1.256 tys. zł, tj. 3,9% kwoty planowanej i 0,2% wydatków ogółem – udzielona pomoc publiczna w formie dotacji dla Przedsiębiorstwa Geologicznego Budownictwa Wodnego „HYDROGEO”,
- inne zmniejszenia na kwotę 13.710 tys. zł, obejmujące odpis aktualizujący należności.

Fundusz Skarbu Państwa

Fundusz Skarbu Państwa został utworzony na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 z późn. zm.). Na rachunku Funduszu gromadzi się 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od tych środków, z przeznaczeniem na pokrycie kosztów prywatyzacji, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, podwyższenie kapitału zakładowego spółek z udziałem Skarbu Państwa, wydatki związane z przeprowadzaniem egzaminów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz na wykonywanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa innych ustawowo określonych zadań, w szczególności zadań wynikających z ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106 poz. 493, z późn. zm.).

Ponadto zgodnie z art. 49 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112 poz. 981, z późn. zm.) przychodami Funduszu są środki finansowe pozostałe po wykreślonych po dniu 31 grudnia 1996 r. z rejestru sądowego przedsiębiorstwach państwowych, a także środki finansowe uzyskane ze zbycia mienia pozostałego po tych przedsiębiorstwach. Środki te przeznaczone są na uzupełnienie środków finansowych brakujących na pokrycie kosztów procesów likwidacyjnych, postępowań upadłościowych oraz kosztów zarządu mieniem pozostałym po zlikwidowanych przedsiębiorstwach państwowych.

Przychody Funduszu zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2011 w wysokości 326.765 tys. zł zostały wykonane w kwocie 323.998 tys. zł, tj. 99,2% planu.

Znaczący wpływ na poziom realizowanych przychodów oraz wydatków Funduszu ma tempo oraz skala realizacji procesów prywatyzacyjnych. Przekłada się to bowiem bezpośrednio na wysokość wydatków związanych z kosztami analiz przedprywatyzacyjnych, wypłat prowizji od sprzedaży akcji, a także na poziom zaciągniętych zobowiązań w związku z podpisanymi umowami z doradcami prywatyzacyjnymi.

Przychody pochodziły m.in. z następujących tytułów:

- odpis 2% z przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym w kwocie 261.176 tys. zł, tj. 87,1% kwoty planowanej i 80,6% przychodów ogółem,
- wpłaty środków pozostałych po likwidacji lub upadłości przedsiębiorstw państwowych, których proces likwidacji lub upadłości zakończył się po 31 grudnia 1996 r. w kwocie 44.141 tys. zł, tj. 220,7% kwoty planowanej i 13,6% przychodów ogółem,
- odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu w kwocie 14.696 tys. zł, tj. 244,9% kwoty planowanej i 4,5% przychodów ogółem,
- opłaty z tytułu egzaminów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa w kwocie 1.308 tys. zł, tj. 171% kwoty planowanej i 0,4% przychodów ogółem.

Zrealizowane wydatki dotyczyły m.in. następujących tytułów:

- wydatki na pokrycie kosztów prywatyzacji w kwocie 168.162 tys. zł, tj. 51,4% wydatków ogółem,
- wydatki związane z gospodarowaniem mieniem Skarbu Państwa w kwocie 766 tys. zł, tj. 0,2% wydatków ogółem,
- wydatki na podwyższenie kapitału zakładowego spółek z udziałem Skarbu Państwa w kwocie 100 tys. zł, tj. 0,03% wydatków ogółem,
- dofinansowanie likwidacji i upadłości przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa w kwocie 872 tys. zł, tj. 0,3% wydatków ogółem,
- wydatki na realizację innych ustawowo określonych zadań w kwocie 154.346 tys. zł, tj. 47,2% wydatków ogółem, w tym przekazana na przychody budżetu państwa kwota 148.803 tys. zł stanowiąca nadwyżkę, o której mowa w art. 56 ust. 4 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji,
- zakupy inwestycyjne w kwocie 2.767 tys. zł, tj. 0,9% wydatków ogółem.

Fundusz Rekompensacyjny

Fundusz Rekompensacyjny utworzony został na podstawie art. 16 ust.1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 169, poz. 1418 – z późn. zm.). Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie wypłat świadczeń pieniężnych z tytułu rekompensaty za mienie pozostawione poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz na obsługę wypłat z tytułu tych świadczeń, realizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Zasady gospodarki finansowej Funduszu Rekompensacyjnego określa rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Rekompensacyjnego (Dz.U. z 2006 r. Nr 3, poz. 23).

Zgodnie z art. 16 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy przychody Funduszu Rekompensacyjnego stanowią:

- wpływy ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, realizowanej w trybach przetargowych o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400.000 ha, Agencja Nieruchomości Rolnych przekazuje środki w formie zaliczek kwartalnych,
- odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Rekompensacyjnego,
- pożyczki z budżetu państwa, udzielane w przypadku niedoboru środków z powyższych tytułów, w kwocie określonej w ustawie budżetowej.

Przychody Funduszu na 2011 r. zaplanowano na kwotę 211.100 tys. zł, wykonanie wyniosło 224.157 tys. zł, co stanowi 106,2% planu po zmianach. Różnica ta wynika z wyższych odsetek (123,4% planu po zmianach), które z kolei zostały osiągnięte głównie z powodu wyższego stanu środków znajdujących się na rachunku Funduszu w 2011 r.

Przychody Funduszu Rekompensacyjnego pochodziły z następujących tytułów:

- wpływów ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – 187.136 tys. zł (103,3% planu po zmianach). Wyższe wykonanie od planowanego wynikało z uzyskania wyższych cen sprzedaży za w/w nieruchomości. Agencja Nieruchomości Rolnych przekazuje środki w formie zaliczek kwartalnych, w roku 2011 zaliczki za trzy kwartały wyniosły 30.000 tys. zł, a wpłata za IV kwartał w wysokości 73.650 tys. zł została zrealizowana w styczniu 2012 r. Ostateczne rozliczenie rocznego zobowiązania następuje w terminie 14 dni po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa zgodnie z art. 16 ust. 4 w/w ustawy o realizacji prawa do rekompensaty (…). W 2011 r. Agencja Nieruchomości Rolnych dokonała wpłaty na rachunek Funduszu w wysokości 83.486 tys. zł, tytułem rozliczenia zobowiązań dotyczących 2010 roku. Sposób obliczenia rocznego zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych z tytułu wpłat na zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Agencji Nieruchomości Rolnych oraz gospodarki finansowej Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U. nr 52, poz. 427 – z późn. zm.). Zgodnie z § 9 tego rozporządzenia roczne zobowiązanie Agencji Nieruchomości Rolnych z tytułu wpłat na zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego obliczane jest jako iloczyn 70% powierzchni

gruntów sprzedanych w przetargach w danym roku obrotowym i średniej ceny sprzedaży jednego hektara gruntu Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa z jego częściami składowymi uzyskanej w przetargach w danym roku obrotowym,

- odsetek z tytułu lokat środków zgromadzonych na rachunku Funduszu w kwocie 37.021 tys. zł (123,4% planu po zmianach).

W 2011 roku nie było potrzeby wystąpienia o udzielenie pożyczki z budżetu państwa gdyż środki Funduszu były wystarczające do finansowania wypłat rekompensat.

Na realizację wydatków ze środków Funduszu w kwocie ogółem 485.349 tys. zł złożyły się:

- wypłaty rekompensat dla osób uprawnionych na kwotę 482.780 tys. zł (69% planu po zmianach, 99,5% wydatków ogółem),
- zakup usług pozostałych w kwocie 2.569 tys. zł (85,6% planu po zmianach, 0,5% wydatków ogółem), z tego:
  - wypłaty prowizji w kwocie 1.233 tys. zł dla Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu powierzenia Bankowi wypłaty świadczeń pieniężnych wynikających z realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczpospolitej Polskiej. Prowizje pozostały naliczone i wypłacone zgodnie z umową z dnia 20 kwietnia 2006 r., która stanowi, że stała prowizja wynosi 75 tys. zł miesięcznie, natomiast prowizja zmienna uzależniona jest od wielkości i ilości zrealizowanych wypłat rekompensat,
  - wydatki poniesione na świadczenie usługi asysty technicznej, serwisu oraz wykonanie modyfikacji Systemu Informatycznego Rejestrów w kwocie 1.336 tys. zł.

Na koniec 2011 r. stan Funduszu wyniósł 1.016.186 tys. zł (129,4% planu po zmianach), w tym wysokość środków pieniężnych na koniec roku 2011 – 946.057 tys. zł (132,9% planu po zmianach).

5.4. Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju

Do grupy funduszy związanych z bezpieczeństwem i obronnością kraju możemy zaliczyć:

1) Fundusz Wsparcia Policji,
2) Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego,
3) Fundusz - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców,

4) Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy,

5) Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych,

6) Fundusz Pomocy Postpenitencjarnej,

7) Fundusz Wsparcia Straży Granicznej,

8) Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej.

Do zadań realizowanych przez ww. fundusze zaliczamy: przebudowę i modernizację techniczną Sił Zbrojnych, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz bezpieczeństwo pojazdów i ich właścicieli, modernizację jednostek organizacyjnych Policji i Straży Granicznej, udzielanie pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych, rodzinom tych osób oraz osobom pokrzywdzonym, resocjalizację osób pozbawionych wolności jak również modernizację przywięziennych zakładów pracy.

W 2011 r. w wyniku działalności powyższych funduszy osiągnięto przychody w wysokości 350.954 tys. zł, a wydatki zrealizowano w wysokości 283.792 tys. zł.

Fundusz Wsparcia Policji

Fundusz Wsparcia Policji został utworzony z dniem 1 stycznia 2005 r. na podstawie art. 13 ust. 4c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r., Nr 287, poz. 1687, ze zm.).

Źródłem przychodów Funduszu były środki finansowe uzyskiwane przez Policję na podstawie umów i porozumień zawieranych pomiędzy właściwymi dysponentami Funduszu, a jednostkami samorządu terytorialnego oraz państwowymi jednostkami organizacyjnymi, które określiły przeznaczenie środków przekazywanych jednostkom Policji.

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 78.563 tys. zł (81,2% planu po zmianach), z tego:

- wpłaty od jednostek samorządu terytorialnego w kwocie 78.127 tys. zł,
- odsetki bankowe w kwocie 436 tys. zł.

Wydatki Funduszu wyniosły 77.950 tys. zł (80,6% planu po zmianach), w tym na:

- rekompensaty pieniężne dla policjantów za czas służby przekraczający normę 40–godzinnego tygodnia służby – 22.974 tys. zł,
- nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie – 2.690 tys. zł,
- pozostałe wydatki bieżące – 50.208 tys. zł, w tym m.in. na:
  - zakup usług remontowych – 7.042 tys. zł,

  - zakup materiałów, w tym paliwa i materiałów biurowych oraz wyposażenia, materiałów techniki policyjnej, materiałów łączności teleinformatyki – 6.851 tys. zł,
  - zakup sprzętu i uzbrojenia – 4.733 tys. zł,
  - zakup usług pozostałych – 4.660 tys. zł.
- wydatki inwestycyjne – 27.742 tys. zł z przeznaczeniem na:
  - dofinansowanie zakupu samochodów służbowych oraz sprzętu specjalistycznego – 14.606 tys. zł,
  - wydatki inwestycyjne związane z budową i modernizacją obiektów – 13.136 tys. zł.

Stan Funduszu Wsparcia Policji na koniec 2011 r. wyniósł 3.431 tys. zł, z tego: środki pieniężne – 4.007 tys. zł, należności – 15 tys. zł, zobowiązania – (minus) 591 tys. zł.

Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego

Fundusz ten został utworzony z dniem 1 stycznia 2005 r. na podstawie art. 31c ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2004 r., Nr 163, poz. 1711 z późn. zm.) w celu realizacji zadań inwestycyjnych oraz modernizacji uzbrojenia i wyposażenia jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji, w szczególności Policji i Straży Granicznej.

Głównym źródłem przychodów były wpłaty dokonywane przez Agencję Mienia Wojskowego, w wysokości 97,2% wpływów uzyskanych z gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, przekazanym Agencji przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 13.747 tys. zł, (671,9% planu), z tego:

- wpływy z mienia przekazanego Agencji Mienia Wojskowego przez podległe jednostki organizacyjne resortu – 13.364 tys. zł (653,2% planu), z tego z mienia przekazanego przez: Policję – 7.064 tys. zł, Straż Graniczną – 6.225 tys. zł oraz Biuro Ochrony Rządu – 75 tys. zł,
- odsetki bankowe - 383 tys. zł.

Wydatki Funduszu wyniosły 8.396 tys. zł (145,2% planu) i zostały poniesione przez:

- Straż Graniczną w kwocie 4.730 tys. zł, m. in. na zakup umundurowania, uzbrojenia, sprzętu i wyposażenia oraz przebudowę budynku na potrzeby placówki SG w mieście Ruda Śląska w Śląskim Oddziale Straży Granicznej, rozbudowę placówek w mieście Braniewo i Górowo Iławeckie w Warmińsko – Mazurskim OSG, a także rozbudowę i utrzymanie Centralnego Węzła Teleinformatycznego SG,

– Policję w kwocie 3.579 tys. zł, m.in. na zakup pojazdów w policyjnej wersji wypadowej i ręcznych miotaczy mieszanki pieprzowej oraz przebudowę budynku koszarowo-administracyjnego Szkoły Policji w Słupsku,

– Biuro Ochrony Rządu w wysokości 87 tys. zł, z przeznaczeniem na zakup kombinezonów ćwiczebnych, kurtek ochronnych i kamizelek kuloodpornych.

Stan Funduszu Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego na koniec 2011 r. wyniósł 15.519 tys. zł, z czego całą kwotę stanowiły należności.

Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

Fundusz ten działa na podstawie art. 80d ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.). CEPiK jest systemem informatycznym obejmującym centralną bazę danych gromadzącą dane i informacje o pojazdach, ich właścicielach i posiadaczach oraz osobach posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami.

Źródłem przychodów były wpływy z opłaty pobranej za udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców oraz wpływy z opłaty ewidencyjnej (m.in. od umów OC, za wpis terminu kolejnego badania technicznego, za wydanie dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego, tablic rejestracyjnych, nalepki kontrolnej, karty pojazdu i prawa jazdy, oraz wydanie i wymianę prawa jazdy, a także za wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy i ośrodek szkolenia).

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 103.433 tys. zł (tj. 108,5% planu), głównie z opłat od:

– ubezpieczycieli – 80.592 tys. zł,

– stacji kontroli pojazdów – 11.116 tys. zł,

– organów rejestrujących pojazdy – 8.172 tys. zł.

Wydatki Funduszu wyniosły 78.669 tys. zł (64,8% planu) i zostały poniesione na wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców w kwocie 78.662 tys. zł (74,7% planu), głównie na zakup usług w kwocie 78.387 tys. zł (76,5% planu) oraz na wydatki majątkowe w kwocie 7 tys. zł, tj. 0,04 % planu.

Niższe wykonanie planu kosztów wynika między innymi z wstrzymania współpracy z firmą obsługującą CEPIK, zmniejszenia kosztów wynajmu Tymczasowego Centrum Zapasowego w związku z podpisaniem porozumienia z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, zmiany operatora na sieć PESEL-NET oraz z mniejszej ilości przesyłek pocztowych.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. wyniósł 74.040 tys. zł, z tego: środki pieniężne – 70.722 tys. zł, zobowiązania – (minus) 5.455 tys. zł oraz należności – 8.773 tys. zł.

Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy

Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy (do dnia 7 marca 2011 r. funkcjonował pod nazwą Fundusz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy) działał na podstawie ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (Dz. U. Nr 123, poz. 777, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2005 r. w sprawie Funduszu Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy (Dz. U. z 2005 r. Nr 103, poz. 869).

Przychodami Funduszu były potrącenia 25% wynagrodzenia za pracę skazanego (poczynając od dnia 8 marca 2011 r. w związku z nowelizacją ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy), wpłaty przywięziennych zakładów pracy w wysokości co najmniej 25% środków uzyskanych z tytułu zwolnień z podatku dochodowego od osób prawnych, niepodatkowych należności budżetowych, wpłat na PFRON, opłat z tytułu użytkowania lub użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa. Ponadto do przychodów zalicza się środki pieniężne pochodzące ze spadków, zapisów, darowizn, dotacji, zbiórek i innych źródeł.

Przychody Funduszu wyniosły 27.074 tys. zł, co stanowiło 5.308,6% planu przychodów. Tak wysoki wzrost dochodów w stosunku do planu spowodowany był ustanowieniem w drodze ww. nowelizacji nowego źródła przychodów w postaci potrącenia 25% wynagrodzenia skazanych.

Wydatki Funduszu przeznacza się na finansowanie zadań w zakresie resocjalizacji osób pozbawionych wolności, w szczególności na tworzenie nowych miejsc pracy, ochronę istniejących stanowisk, tworzenie w zakładach karnych infrastruktury niezbędnej dla działań resocjalizacyjnych, modernizację przywięziennych zakładów pracy i ich produkcji, organizowanie nauki zawodu i doskonalenia zawodowego oraz organizowanie szkoleń w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy. Ze środków Funduszu mogą być także udzielane pożyczki lub dotacje dla podmiotów zatrudniających osoby pozbawione wolności. Ponadto przedsiębiorcy zatrudniający osadzonych nabyli uprawnienie do uzyskania ze środków Funduszu ryczałtu w wysokości 20% wartości wynagrodzenia przysługującego zatrudnionym osobom pozbawionym wolności.

W roku 2011 ze środków Funduszu wydatkowano kwotę w łącznej wysokości 64 tys. zł, co stanowiło 7,8% planu. Niskie wykonanie planu w zakresie wydatków Funduszu spowodowane było brakiem przepisów wykonawczych określających szczegółowe zasady oraz tryb finansowania działań Funduszu, wynikający z konieczności uzyskania notyfikacji

Komisji Europejskiej. Rozporządzenie zostało podpisane dnia 23 stycznia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 103).

Stan Funduszu na początek 2011 roku wynosił 1.196 tys. zł.

Stan środków obrotowych Funduszu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniósł 28.206 tys. zł, co oznaczało wzrost wielkości środków o 2.358,4%.

Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych

Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 570, z późn. zm.). Nie posiada on osobowości prawnej, a jego środkami dysponuje Minister Obrony Narodowej. Fundusz gromadzi środki z wpływów za udostępnianie poligonów wojskom obcym, wpływów za specjalistyczne usługi wojskowe wykonywane w czasie realizacji zadań szkoleniowych oraz wpływów z Agencji Mienia Wojskowego. Zgromadzone środki funduszu przeznaczane są na dofinansowanie zadań z zakresu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP.

Stan funduszu na początek 2011 roku wynosił 92.052 tys. zł.

Przychody funduszu w 2011 r. wyniosły 74.356 tys. zł, co stanowi 91,8% planu po zmianach. Na kwotę przychodów złożyły się:

- wpływy z dochodów Agencji Mienia Wojskowego – 70.000 tys. zł,
- wpływy z usług – 701 tys. zł, z tego:
  - wpływy za udostępnianie poligonów wojskom obcym – 437 tys. zł,
  - wpływy za specjalistyczne usługi świadczone w czasie realizacji zadań szkoleniowych – 264 tys. zł,
- pozostałe odsetki – 3.199 tys. zł,
- wpływy z różnych dochodów – 456 tys. zł.

Niższe niż planowano przychody funduszu wynikają głównie z tytułu niższej niż planowano wpłaty Agencji Mienia Wojskowego.

Wydatki funduszu wyniosły 64.616 tys. zł, co stanowi 79,8% środków zaplanowanych w ustawie budżetowej i 37,3% planu po zmianach. Wydatki te przeznaczono na zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego m.in. broni małokalibrowej, sprzętu inżynieryjnego oraz sprzętu elektronicznego i łączności.

Niska realizacja wydatków spowodowana była niedokończeniem procedur wynikających z ustawy o zamówieniach publicznych.

Stan funduszu na koniec 2011 roku wyniósł 101.792 tys. zł.

Fundusz Pomocy Postpenitencjarnej

Fundusz Pomocy Postpenitencjarnej funkcjonował na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej (Dz. U. Nr 69, poz. 618).

Przychodami Funduszu były środki pieniężne pochodzące z potrąceń w wysokości 10% (do dnia 7 marca 2011 r. – 20%) wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy, umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy o pracę nakładczą lub na innej podstawie prawnej oraz wykonania kar dyscyplinarnych poprzez obniżenie przypadającej skazanemu części wynagrodzenia za pracę, nie więcej niż o 25%, na okres do 3 miesięcy, spadków, zapisów i darowizn, dotacji zbiórek i innych źródeł.

Przychody Funduszu wyniosły 16.427 tys. zł, co stanowiło 68,4% planu przychodów na rok 2011. Niższe od zakładanego wykonanie planu przychodów miało związek głównie z dekoniunkturą gospodarczą rzutującą w sposób istotny na możliwość zatrudniania skazanych. W wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 191) nastąpił wzrost kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na jednego zatrudnionego. W roku 2011, w porównaniu z rokiem 2010, doszło do istotnego spadku liczby osadzonych, którzy byli zatrudnieni – z poziomu 7586 osób do 4979 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych).

Wydatki Funduszu przeznacza się na udzielenie pomocy osobom pozbawionym wolności zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych, rodzinom tych osób oraz osobom pokrzywdzonym przestępstwem i ich rodzinom.

Wydatki Funduszu zostały zrealizowane w kwocie 19.035 tys. zł, tj. 79,3% planu wydatków. Poziom wydatków jest pochodną realizacji zmniejszonych przychodów Funduszu.

Stan Funduszu na początek roku 2011 wynosił 7.857 tys. zł.

Stan środków obrotowych netto Funduszu na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniósł 5.249 tys. zł, co oznaczało spadek wielkości tych środków o ok. 33,2%.

Fundusz Wsparcia Straży Granicznej

Fundusz ten został utworzony na podstawie art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 234, poz. 1997 z późn. zm.).

Źródłem przychodów były środki finansowe uzyskane przez Straż Graniczną na podstawie umów zawartych pomiędzy właściwymi dysponentami Funduszu a jednostkami samorządu terytorialnego, bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi.

Przychody Funduszu w 2011 r. wyniosły 1.684 tys. zł (70,8% planu po zmianach), z tego:

– wpłaty od jednostek – 1.677 tys. zł,

– odsetki bankowe – 7 tys. zł.

Przyczyną niepełnego wykonania planu przychodów Funduszu była mniejsza niż wstępnie planowano ilość umów zawartych i zrealizowanych z podmiotami, które mogą udzielać wsparcia finansowego jednostkom organizacyjnym Straży Granicznej.

Wydatki Funduszu wyniosły 1.661 tys. zł (69,8% planu po zmianach), z tego:

– wydatki bieżące – 1.467 tys. zł (70,2% planu po zmianach). Środki te zostały wydatkowane głównie na: zakup paliwa, materiałów oraz części zamiennych do naprawy pojazdów służbowych, zakup materiałów biurowych, kwaterunkowych oraz łączności, sprzętu ratowniczego (linia statyczna i dynamiczna, taśma rurowa, kask wysokościowy, uprząż, rękawice ochronne), usług remontowych i transportowych, zakup umundurowania i odzieży ochronnej;

– wydatki majątkowe – 194 tys. zł (66,7% planu po zmianach). Środki zostały wykorzystane na zakup: samochodu osobowego wraz z wyposażeniem, urządzenia diagnostycznego do testowania pojazdów, fantomów do nauki udzielania pierwszej pomocy, strzelby gładko lufowej, paralizatora elektrycznego, zestawu specjalistycznego do monitoringu mobilnego, pompy do brudnej wody, sprzętu medycznego.

Stan Funduszu Wsparcia Straży Granicznej na koniec 2011 r. wyniósł 61 tys. zł, z czego należności – 76 tys. zł oraz zobowiązania – (minus) 15 tys. zł.

Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej

Fundusz ten został utworzony na podstawie art. 19e ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r., Nr 12, poz. 68 ze zm.).

Źródłem przychodów były wpływy z usług, odsetek, zapisów i darowizny oraz wpłaty od jednostek na fundusz celowy (m.in. jednostek samorządu terytorialnego, instytucji ubezpieczeniowych).

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 35.670 tys. zł (61,1% planu po zmianach), głównie z:

– wpłat od jednostek – 33.195 tys. zł (w tym na zadania inwestycyjne – 29.193 tys. zł),

– zapisów i darowizn – 1.428 tys. zł,

– wpływów z usług szkoleniowych – 975 tys. zł,

– odsetek bankowych – 72 tys. zł.

Poziom wykonania przychodów wynika z wycofania się darczyńców z wstępnie zawartych umów lub porozumień oraz odmiennych w trakcie roku stanowisk Regionalnych Izb Obrachunkowych dotyczących finansowania komend powiatowych i miejskich przez jednostki samorządu terytorialnego, polegających na utrzymaniu w niektórych województwach dotychczasowych zasad, tj. zwiększenie budżetu KP/KM PSP w drodze uchwały.

Wydatki Funduszu wyniosły 33.401 tys. zł, tj. 57,6% planu po zmianach i zostały poniesione na:

– wydatki inwestycyjne – 29.276 tys. zł (w tym: wyposażenie systemu dyspozytorskiego, środki transportu, przyczepy pożarnicze, zakup uzbrojenia, agregaty prądotwórcze, pompy, zestawy sprzętu ratowniczego, zestawy komputerowe, kontenery przeciwpożarowe, sprzęt i wyposażenie Ośrodka Szkolenia KW PSP w Łodzi, dofinansowanie budowy i modernizacja strażnicy);
– wydatki bieżące – 4.125 tys. zł (w tym: koszty wyposażenia i utrzymania strażnic, zakup systemu integracji łączności radiowej i telefonicznej, zakup modułu transmisji danych, detektory, mierniki wielogazowe, zakup materiałów i wyposażenia, sprzętu i uzbrojenia, zakup usług pozostałych oraz opłat i składek).

Na wykonanie wydatków wpływ miały niższe od planowanych przychody Funduszu.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. wyniósł 2.269 tys. zł, z tego: środki pieniężne – 2.249 tys. zł, zobowiązania – (minus) 1 tys. zł oraz należności – 21 tys. zł.

5.5. Fundusze związane z nauką, kulturą i kulturą fizyczną

Do funduszy związanych z nauką i kulturą fizyczną zaliczamy:

1) Fundusz Promocji Twórczości,
2) Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów,
3) Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej,
4) Fundusz Promocji Kultury,
5) Fundusz Nauki i Technologii Polskiej.

Powyższe fundusze realizowały zadania w zakresie: rozwijania sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania inwestycji sportowych, promowania przedsięwzięć artystycznych, ochrony polskiego dziedzictwa narodowego, rozwoju nauki i technologii polskiej, dofinansowania zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.

W wyniku działalności ww. funduszy osiągnięto przychody w wysokości 991.800 tys. zł oraz poniesiono wydatki w wysokości 780.716 tys. zł.

Fundusz Promocji Twórczości

Fundusz Promocji Twórczości jest państwowym funduszem celowym utworzonym na mocy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.). Dysponentem Funduszu jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Źródłem przychodów Funduszu są:

- wpływy od producentów lub wydawców ze sprzedaży egzemplarzy utworów literackich, muzycznych, plastycznych i kartograficznych, którzy nie korzystają z ochrony autorskich praw majątkowych,
- wpływy z tytułu kwot zasądzonych w procesach o naruszenie autorskich praw majątkowych,
- dobrowolne wpłaty, zapisy i darowizny.

Stan środków obrotowych na początek roku wyniósł 455 tys. zł.

Przychody stanowiły 564 tys. zł, tj. 84,2% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2011. Niższe wykonanie przychodów Funduszu wynika z niestabilności rynku wydawniczego, spowodowanego spadkiem sprzedaży pozycji wydawniczych (dostępność klasyki w Internecie), które stanowią główne źródło przychodów Funduszu (np. zmniejszenie zakupu podręczników dla szkół).

Wydatki Funduszu zrealizowano w kwocie 532 tys. zł. Ze środków Funduszu przyznano:

- 34 stypendia dla twórców, głównie w dziedzinie plastyki, literatury, teatru i filmu oraz muzyki i tańca – 395 tys. zł,
- dotacje do 5 wydań utworów książkowych – 79 tys. zł, w tym m.in. dla Polskiego Związku Głuchych Oddz. Łódzki,
- 19 zapomóg dla twórców, w tym: w dziedzinie literatury, plastyki, muzyki i tańca – 57 tys. zł.

Wydatki Funduszu zostały wykonane na poziomie 69,1% planu. Niższe wykonanie wydatków niż planowane związane jest procedurą przyznawania stypendiów, co wynika z faktu, że stypendia są przyznawane w II kwartale danego roku a wypłacane są od lipca do czerwca następnego roku, co przekłada się na niższe wykonanie wydatków związanych z wypłatą stypendiów w 2011 roku.

Stan środków obrotowych na koniec 2011 roku wyniósł 487 tys. zł.

Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów

Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.)

Środkami Funduszu dysponuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

Źródłem przychodów są wpływy z opłat wnoszonych przez podmioty świadczące usługi, których przedmiotem jest reklama napojów alkoholowych.

Środki Funduszu przeznaczone były na dofinansowanie zajęć sportowych dla uczniów, prowadzonych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów, które w ramach swojej statutowej działalności realizują zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży (8.871 tys. zł), a także zajęć organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (5.350 tys. zł).

W 2011 r. dofinansowaniem ze środków Funduszu objęto ok. 127 tys. uczniów.

Zajęcia sportowe nakierowane były na realizację programu „Powszechnej nauki pływania".

Stan Funduszu na początek roku wynosił 7.717 tys. zł.

Uzyskane w 2011 r. przychody Funduszu w wysokości 19.858 tys. zł były wyższe w stosunku do planowanych o 65,5%. Taki poziom zrealizowanych przychodów wynika przede wszystkim z osiągnięcia nieplanowanych, zaległych wpłat na Fundusz z tytułu reklamy napojów alkoholowych za lata 2005-2010 oraz należnych odsetek.

Wydatki Funduszu, określone w ustawie budżetowej na rok 2011 w kwocie 14.500 tys. zł, zostały wykonane w kwocie 14.222 tys. zł, w tym 1 tys. zł stanowiły opłaty związane z obsługą bankową Funduszu.

Na koniec 2011 r. stan Funduszu wynosił 13.353 tys. zł, na co złożyły się: środki pieniężne na rachunku bankowym – 12.919 tys. zł, należności – 435 tys. zł, zobowiązania – (minus) 1 tys. zł.

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz.1540, z późn. zm).

Środkami Funduszu dysponuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

Źródłem przychodów są wpływy pochodzące z dopłat do stawek w grach losowych objętych monopolem państwa (77% wpływów z dopłat w grach objętych monopolem państwa).

Stan Funduszu na początek 2011 r. wynosił 70.587 tys. zł.

Wykonanie przychodów Funduszu ukształtowało się na poziomie 551.013 tys. zł.

Wydatki Funduszu zrealizowane w wysokości 511.335 tys. zł zostały przeznaczone na:

- zadania inwestycyjne – 315.047 tys. zł, z tego:
  - inwestycje terenowe – 156.997 tys. zł,
  - inwestycje o szczególnym znaczeniu dla sportu, tzw. inwestycje strategiczne – 143.375 tys. zł,
  - boiska wielofunkcyjne – 10.418 tys. zł,
  - pełnowymiarowe boiska piłkarskie o sztucznej nawierzchni – 3.957 tys. zł,
  - inwestycje odtworzeniowe – 300 tys. zł,
- zadania bieżące – 195.927 tys. zł, z tego:
  - rozwijanie sportu wśród dzieci i młodzieży – 170.963 tys. zł. Środki na ten cel przeznaczono na realizację następujących programów: „Szkolenie i współzawodnictwo sportowe młodzieży uzdolnionej" (126.156 tys. zł) oraz „Sport wszystkich dzieci" (44.807 tys. zł);
  - rozwój sportu osób niepełnosprawnych – 24.964 tys. zł. W ramach tych środków dofinansowano m.in. udział sportowców niepełnosprawnych w Igrzyskach Paraolimpijskich, Igrzyskach Głuchych, mistrzostwach świata i Europy oraz innych imprezach mistrzowskich rangi międzynarodowej i krajowej, uczestnictwo osób niepełnosprawnych w szkoleniu centralnym oraz organizację zajęć sekcji sportowych, a także imprez i obozów sportowych,
- obsługę umów o dofinansowanie zadań inwestycyjnych oraz opłaty bankowe – 361 tys. zł.

Na koniec okresu sprawozdawczego stan Funduszu wynosił 110.265 tys. zł, z tego: środki pieniężne na rachunku bankowym – 57.161 tys. zł, należności wynikające z przypisanych do zwrotu dotacji z tytułu niewykorzystanych środków z rozliczeń oraz dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem – 986 tys. zł oraz pozostałe środki obrotowe (wartość przypisanych, a niezrealizowanych umów inwestycyjnych na koniec roku 2011) – 52.118 tys. zł.

Fundusz Promocji Kultury

Fundusz Promocji Kultury działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.). Środkami Funduszu dysponuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Źródłem przychodów jest 20% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach objętych monopolem państwa.

Stan środków obrotowych na początek 2011 r. wyniósł 19.375 tys. zł.

Planowane w ustawie budżetowej przychody Funduszu w wysokości 143.800 tys. zł zostały wykonane w kwocie 144.411 tys. zł, tj. na poziomie 100,4%.

Ustalone w ustawie budżetowej wydatki Funduszu w kwocie 145.270 tys. zł wykonano w wysokości 117.747 tys. zł (81,1%). W 2011 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokonał na podstawie art. 29 ustawy o finansach publicznych dwóch zmian planu finansowego Funduszu Promocji Kultury. W związku ze zmianą planu zostały zwiększone wydatki o kwotę 6.143 tys. zł co znalazło pokrycie w uzyskaniu większych przychodów.

Środki Funduszu przeznaczone zostały na wspieranie i promowanie:

- ogólnopolskich i międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych, w tym o charakterze edukacyjnym – 42.053 tys. zł,
- inwestycji służących wspieraniu przedsięwzięć artystycznych, rozwojowi czytelnictwa, ochronie polskiego dziedzictwa narodowego, promocji młodych twórców i artystów oraz sztuki współczesnej – 31.958 tys. zł,
- zadań realizowanych w ramach projektów, w tym projektów inwestycyjnych oraz projektów współfinansowanych z funduszy europejskich i międzynarodowych, z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 15.331 tys. zł,
- twórczości literackiej i czasopiśmiennictwa oraz działania na rzecz kultury języka polskiego i rozwoju czytelnictwa, wspieranie czasopism kulturalnych i literatury niskonakładowej – 13.785 tys. zł,
- ochrony polskiego dziedzictwa narodowego – 4.273 tys. zł,
- młodych twórców i artystów – 3.402 tys. zł,
- dostępu do dóbr kultury osób niepełnosprawnych – 687 tys. zł.

Zgodnie z art. 80 ust. 5 i 3 ustawy o grach hazardowych dysponent Funduszu Promocji Kultury przekazał na zadania realizowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej kwotę 6.244 tys. zł.

Na koniec 2011 r. stan Funduszu wyniósł 46.039 tys. zł.

Fundusz Nauki i Technologii Polskiej

Fundusz Nauki i Technologii Polskiej funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji. Środkami Funduszu dysponuje minister właściwy do spraw nauki.

Na rachunku Funduszu gromadzi się 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od środków z przeznaczeniem na cele związane z rozwojem nauki i technologii polskiej, obejmujące wspieranie szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określanych w założeniach polityki naukowo-badawczej państwa, wspieranie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, promocję i upowszechnianie nauki.

Stan Funduszu na początek roku wyniósł 183.926 tys. zł.

Przychody Funduszu zrealizowano w kwocie 275.954 tys. zł, co stanowi 92% planu określonego w ustawie budżetowej. Na realizację niższych niż planowano przychodów wpływ miało przede wszystkim osiągnięcie mniejszych niż zakładano przychodów z prywatyzacji (261.249 tys. zł).

Wydatki Funduszu wykonane w kwocie 136.880 tys. zł (45,6% planu) przeznaczone zostały na:

– wspieranie inwestycji służących potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych – 136.870 tys. zł,

– wspieranie szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa – 10 tys. zł.

Na poziom wykonania wydatków Funduszu przede wszystkim wpływ miały terminy płatności wynikające z zawartych umów z jednostkami naukowymi na realizację zadań.

Na koniec 2011 r. stan środków Funduszu wyniósł 323.000 tys. zł.

5.6. Pozostałe fundusze

Do pozostałych funduszy zaliczamy:

1) Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,

2) Fundusz Kredytu Technologicznego,

3) Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych.

Zadania ww. funduszy związane są m.in. z udzielaniem pomocy bezzwrotnej w formie dotacji inwestycyjnych w zakresie górnictwa, geologii, ochrony wód i powietrza, zakładania, aktualizacji i modernizacji krajowego systemu informacji o terenie, ewidencji gruntów,

budynków i lokali (katastru), rekultywacją gruntów oraz budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych, a także z wdrażaniem nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu.

Z tytułu działalności ww. Funduszy w 2011 r. osiągnięto przychody w wysokości 48.978 tys. zł oraz osiągnięto wydatki w wysokości 102.020 tys. zł.

Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym jest państwowym funduszem celowym i działa na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287 z późn. zm.).

Głównym zadaniem Funduszu jest gromadzenie, utrzymywanie w gotowości użytkowej, aktualizacja, uzupełnianie, udostępnianie oraz zabezpieczenie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Przychody Centralnego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym wykonano w 2011 r. w kwocie 3.092 tys. zł (154,6% planu). Wyższe wykonanie przychodów w stosunku do planu wynika głównie z uzyskania większych wpływów z usług oraz nieplanowanych dochodów z tytułu odsetek bankowych i odsetek naliczonych od nieterminowo przekazanych 10% odpisów za IV kwartał 2010 r. przez wojewódzkie i powiatowe fundusze gospodarki zasobem geodezyjnym i kartograficznym.

Przychody pochodziły głównie z:

– wpływów uzyskanych przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej z tytułu świadczonych usług geodezyjnych – 2.146 tys. zł,

– wpływów z odsetek – 793 tys. zł,

– wpływów ze sprzedaży map, instrukcji i innych wydawnictw – 136 tys. zł.

Fundusz nie jest dotowany ze środków budżetu państwa.

Wydatki funduszu zostały zrealizowane w kwocie 19.353 tys. zł, co stanowi 72% planu po zmianach, z tego wydatki bieżące – 13.038 tys. zł (53,9% planu po zmianach) oraz wydatki inwestycyjne – 6.315 tys. zł (235,1% planu po zmianach).

Wydatki bieżące funduszu zrealizowane w wysokości 13.038 tys. zł przeznaczono głównie na zakup usług związanych z gromadzeniem, utrzymaniem w gotowości użytkowej, aktualizacją, uzupełnianiem, udostępnianiem oraz zabezpieczaniem zasobu, a także wyłączaniem materiałów z zasobu (9.052 tys. zł) oraz na zakup usług związanych z zakładaniem, aktualizacją i modernizacją krajowego systemu informacji o terenie, map topograficznych i tematycznych, osnów geodezyjnych, mapy zasadniczej, geodezyjnej

ewidencji sieci uzbrojenia terenu, ewidencji gruntów, budynków i lokali (katastru), a także z działalnością wydawniczą Służby Geodezyjnej i Kartograficznej (3.235 tys. zł).

Wydatki inwestycyjne Funduszu zrealizowane w wysokości 6.315 tys. zł przeznaczono na zakup urządzeń, oprzyrządowania, sprzętu informatycznego, oprogramowania i sprzętu poligraficznego oraz na modernizację zasobu.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. wynosił 24.550 tys. zł (był niższy od stanu na początek roku o 16.261 tys. zł) i obejmował: środki pieniężne – 24.502 tys. zł, należności – 1.398 tys. zł, zobowiązania – (minus) 1.350 tys. zł, które dotyczyły zobowiązań niewymagalnych z tytułu dostaw i usług.

Fundusz Kredytu Technologicznego

Fundusz Kredytu Technologicznego (FKT) jest państwowym funduszem celowym utworzonym na mocy ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730 z późn. zm.). Fundusz został utworzony w BGK z dniem 1 stycznia 2009 r., a dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw gospodarki. Fundusz zasilany jest ze środków działania 4.3. – Kredyt technologiczny PO IG, pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz – w części stanowiącej współfinansowanie – ze środków budżetu państwa.

Na zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz zaplanowano na 2011 r. kwotę 724.635 tys. zł, z czego:

- 700.000 tys. zł na udzielanie przedsiębiorcom premii technologicznych,
- 15.000 tys. zł na wypłacanie przedsiębiorcom rat kredytowych i na ich częściowe umorzenie (kredyty udzielone na podstawie starej ustawy),
- 9.635 tys. zł na koszty obsługi FKT, w tym 2.500 tys. zł na prowizję z tytułu obsługi Funduszu należną BGK.

W 2011 r. na realizację całości zadań wynikających z ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej wykorzystano 256.751 tys. zł, co stanowi 35,4% planu po zmianach, przy czym:

- na udzielanie przedsiębiorcom premii technologicznej wydatkowano kwotę 248.249 tys. zł, co stanowi 35,5% planu po zmianach,
- na umorzenia kredytów technologicznych wydatkowano kwotę 6.598 tys. zł, co stanowi 44% planu po zmianach,
- na obsługę FKT, prowizja z tytułu obsługi funduszu wykorzystano 1.904 tys. zł, tj. 76,2% planu.

Przychody Funduszu w 2011 r. wykonano w kwocie 24.878 tys. zł (14% planu), a wydatki w kwocie 82.577 tys. zł (66,3% planu).

Tak niska realizacja planowanych przychodów i wydatków Funduszu w roku 2011 wynika głównie z następujących przyczyn:

- znacznego opóźnienia terminu wejścia w życie nowelizacji ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (23 maja 2011 r. wobec planowanego grudnia 2009 r.) wprowadzającej korzystne dla przedsiębiorców zmiany w zasadach udzielania i wypłaty premii technologicznych, które spowodowało, że pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie w roku 2011 mógł mieć miejsce dopiero w czerwcu 2011 r.,
- opóźnienia procesu kontraktowania projektów, złożonych w czerwcowym naborze spowodowane dużą ich liczbą (156 wniosków wobec 213 złożonych od początku realizacji programu) w związku z czym nie było możliwości zawarcia wszystkich umów jeszcze w roku 2011,
- połowa wniosków ocenionych w 2011 r. nie spełniła wymaganych kryteriów ustawowych i nie otrzymała wsparcia.

Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia został utworzony na podstawie art. 88 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540). Powyższy Fundusz jest państwowym funduszem celowym, którego przychód stanowi 3% wpływów z dopłat z gier objętych monopolem państwa. Wydatki są przeznaczane na realizację następujących zadań:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej i opracowywanie specjalistycznych ekspertyz, raportów, sprawozdań dotyczących problematyki uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- opracowywanie i wdrażanie nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- udzielanie finansowej pomocy instytucjom i stowarzyszeniom realizującym zadania związane z rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym sporządzanie oceny rozpowszechnienia i zagrożenia patologicznym hazardem,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości programów profilaktycznych i terapeutycznych, a także zwiększania kompetencji zawodowych osób

zajmujących się leczeniem w celu zwiększenia skuteczności oraz dostępności leczenia uzależnień od hazardu lub innych uzależnień nistanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych dla osób uzależnionych od hazardu i ich bliskich.

Na podstawie decyzji Ministra Zdrowia obsługę Funduszu powierzono Krajowemu Biuru ds. Przeciwdziałania Narkomanii (zwanej dalej Biurem). Biuro na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 6 poz. 27) przeprowadziło dwa postępowania konkursowe dla podmiotów należących do sektora finansów publicznych oraz dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych, które mogły ubiegać się o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu w 2011 r. Pierwszy konkurs wyłonił 2 wnioski przeznaczone do dofinansowania ze środków Funduszu, powyższe wnioski zostały sfinansowane w 2011 r. Drugi nabór wniosków na realizację zadań zrealizowany został pod koniec 4 kwartału, zatem zawarcie umów i przekazanie środków nastąpi już w 2012 roku.

Zgodnie z szacunkami Totalizatora Sportowego Sp. z o.o. wpływy z dopłat z gier objętych monopolem państwa w 2011 roku miały wynieść 22.000 tys. zł. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku na rachunek bankowy Funduszu wpłynęła kwota w wysokości 20.423 tys. zł oraz odsetki od tej kwoty w wysokości 585 tys. zł.

W ciągu roku poszczególne wpłaty z dopłat do stawek w grach losowych objętych monopolem państwa były przekazywane przez Izbę Celną w Warszawie na rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia otworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 443), Minister Zdrowia powyższe kwoty przekazywał w odstępach tygodniowych do Ministra Finansów jako depozyty terminowe. Od dnia 17 czerwca 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. utworzono 40 depozytów.

Przychody Funduszu zrealizowano w wysokości 21.008 tys. zł, tj. 95,5%planu.

W 2011 roku Fundusz zrealizował wydatki w wysokości 90 tys. zł, z tego – 89 tys. zł na sfinansowanie realizacji pierwszego konkursu oraz – 1 tys. zł na obsługę bankową Funduszu.

W roku 2011 zostały wprowadzane zmiany art. 88 ust. 4 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 201, poz. 1540, z poźn. zm.), które rozszerzyły wszystkie realizowane z wydatków Funduszu zadania o inne uzależnienia niestanowiące uzależnienia od substancji psychoaktywnych, a zatem zmieniły się zadania na

które Minister Zdrowia ogłasza nabór wniosków realizację zadań, które mogą być dofinansowane z Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych.

W/w zmiana powodowała, że brak było możliwości przeprowadzenia naboru wniosków o dofinansowanie zadań w terminie określonym w § 4, ust 2, pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 6, poz. 27), tj. do 31 marca 2011 roku, co przełożyło się na brak zrealizowania planu wydatków w pełnej wysokości.

Pomimo, iż Minister Zdrowia ogłosił dodatkowy konkurs na dofinansowanie zadań, z Funduszu wpłynęło tylko osiem wniosków, z których przyjęto do realizacji dwa wnioski.

Rozdział 6

Wykonanie planów finansowych państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, agencji wykonawczych i instytucji gospodarki budżetowej

6.1. Państwowe osoby prawne

Jednostki sektora finansów publicznych wymienione w załączniku 14 do ustawy budżetowej na rok 2011 są tworzone na mocy odrębnych ustaw, jako państwowe osoby prawne realizujące wybrane zadania publiczne, albo wykonujące prawo własnościowe lub inne prawa majątkowe Skarbu Państwa.

Przedstawienie planów finansowych i rocznych sprawozdań z wykonania ma na celu lepszą przejrzystość ich działalności w sferze finansów publicznych, a co za tym idzie, poprawę kontroli tych jednostek zarówno ze strony rządu jak i parlamentu. Ma to również wpływ na zwiększenie dyscypliny finansów publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2011 zamieszczono plany finansowe następujących państwowych osób prawnych:

- Agencji Mienia Wojskowego,
- Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Agencja Oceny Technologii Medycznych,
- Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie,
- Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej,
- Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Polskiego Centrum Akredytacji,
- Polskiej Organizacji Turystycznej,
- Transportowego Dozoru Technicznego,
- Urzędu Dozoru Technicznego,
- Rzecznika Ubezpieczonych,

- Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych,
- Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej,
- Polskiego Klub Wyścigów Konnych,
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Rezerw Materiałowych[1].

Dodatkowo w sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa w 2011 r. (część tabelaryczna) umieszczono

- Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia,

którego sprawozdanie z działalności finansowej włączono do wykonania planów finansowych państwowych osób prawnych.

W 2011 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 16.832.304 tys. zł, w tym 3.727.420 tys. zł pochodziło z dotacji budżetu państwa, co stanowi 22,1% przychodów ogółem. Suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 13.785.505 tys. zł. Oznacza to, że wynik finansowy brutto państwowych osób prawnych był dodatni i wyniósł 2.774.491 tys. zł.

W stosunku do ustawy budżetowej przychody były wyższe o 5,6% natomiast dotacje z budżetu państwa niższe o 0,6%. Przy mniejszych o 5,1% kosztach jakie poniosły państwowe osoby prawne suma ich wyników finansowych brutto w porównaniu do ustawy budżetowej była większa o 167,3% tj. o 1.736.364 tys. zł.

Największe przychody i koszty generuje pięć z wymienionych wyżej państwowych osób prawnych: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) oraz Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (WAM). Ich łączne:

- przychody wyniosły 13.905.618 tys. zł tj. 82,6% przychodów ogółem, w tym dotacje przekazane z budżetu państwa to 2.758.514 tys. zł co stanowi 74% wszystkich dotacji,
- koszty wyniosły 11.150.152 tys. zł (80,9% kosztów ogółem),
- wynik finansowy brutto to nadwyżka w wysokości 2.482.201 tys. zł, tj. 89,5% nadwyżki finansowej ogółem.

[1] Z dniem 6 lutego 2011 r. stała się ona agencją wykonawczą i w tym sprawozdaniu jest ujęta w podrozdziale o agencjach wykonawczych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zaplanowane w ustawie budżetowej przychody i koszty wykonał odpowiednio w 101,8% i 96,4% co pozwoliło poprawić wynik finansowy brutto o 230.788 tys. zł do kwoty 411.719 tys. zł. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z uzyskania większych wpływów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS, z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty oraz z przychodów finansowych. Na realizację niższych kosztów wpłynęły z jednej strony większe wydatki związane z amortyzacją, a z drugiej mniejsze zaangażowanie środków na usługi obce w tym: związane głównie z przetwarzaniem danych, usługami pocztowymi i bankowymi.

Do głównych zadań Zakład Ubezpieczeń Społecznych należy gromadzenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne obywateli oraz dystrybucja świadczeń (np. emerytur, rent, zasiłków chorobowych lub macierzyńskich) w wysokości i na zasadach ustalonych w przepisach powszechnie obowiązujących.

Agencja Nieruchomości Rolnych w 2011 r. uzyskała przychody w wysokości 152.644 tys. zł tj. 98,3% w stosunku do planu. Poniesione koszty to kwota 149.573 tys. zł (93,3% w stosunku do planu). Osiągnięto dodatni wynik finansowy brutto w wysokości 3.071 tys. zł podczas gdy w ustawie budżetowej na 2011 r. zaplanowano wynik ujemny w wysokości – 5.000 tys. zł.

Niższe niż planowano wykonanie przychodów spowodowane było mniejszymi od założonych przychodami z najmu oraz niższymi przychodami ze sprzedaży mienia własnego Agencji z uwagi na mniejszą od zakładanej sprzedaż dotąd eksploatowanych samochodów.

Niższe od planowanego wykonanie kosztów wynikało przede wszystkim z niższych kosztów poniesionych na usługi informatyczne, usługi pocztowe i łączności, niższych kosztów najmu pomieszczeń biurowych, niższych kosztów składek na Fundusz Pracy oraz kosztów na Pracowniczy Program Emerytalny, a także mniejszego podatku VAT (w związku z niezrealizowaniem planowanych remontów.

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa zajmuje się przede wszystkim gospodarowaniem mieniem Skarbu Państwa przejętym po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. W roku 2011 jego przychody wyniosły 3.611.299 tys. zł co stanowiło 122,6% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej, zaś koszty 2.859.679 tys. zł co stanowiło 112,8% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej. Pozwoliło to zrealizować wynik finansowy brutto w kwocie 751.620 tys. zł, czyli wyższej od zaplanowanej o 341.650 tys. zł.

Na wyższe przychody złożyło się głównie:

- większe od zakładanych wpływy z dzierżawy mienia Zasobu, wynikające z wyższej niż założono ceny pszenicy stanowiącej podstawę ustalania należności za dzierżawę mienia Zasobu w pierwszym półroczu 2011 r.,
- większe kwoty rozwiązanych odpisów aktualizujących należności, przychodów z tytułu odszkodowań, naliczonych kar oraz kosztów sądowych,
- wyższe od zakładanych przychody z tytułu oprocentowania oraz odsetek za zwłokę od należności z tytułu sprzedaży i dzierżawy mienia Zasobu oraz odsetek od środków na rachunkach bieżących i lokat terminowych,
- przeszacowanie należności ze sprzedaży mienia Zasobu do aktualnej wartości wyrażonej w jednostkach naturalnych, wynikającym ze wzrostu cen pszenicy w I półroczu 2011 r. w porównaniu z II półroczem 2010 r. Agencja przyjęła, że średnia krajowa cena skupu pszenicy w pierwszym i drugim półroczu 2011 r. wyniesie 67,89 zł za decytonę, natomiast w pierwszym półroczu 2011 r. wyniosła 93,70 zł za decytonę.

Wyższe koszty ogółem dotyczące Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa związane były z większymi od zakładanych kosztami przekazów zewnętrznych (do budżetu państwa oraz Funduszu Rekompensacyjnego).

Przychody **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (NFOŚiGW) były większe od zaplanowanych o 12,3% przy otrzymaniu mniejszych o 5,8% dotacji z budżetu państwa. Natomiast wydatki w stosunku do planu były niższe o 24,5%. Było to spowodowane przede wszystkim mniejszymi dotacjami na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych, w tym finansowanie zadań „Programu Świnna Poręba", oraz niższymi dotacjami na realizację zadań bieżących. Głównymi przyczynami oszczędności w ramach „Programu budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba" były przede wszystkim:

- brak decyzji administracyjnych dotyczących pozwoleń na budowę szeregu istotnych elementów inwestycji, jak również brak decyzji o lokalizacji linii kolejowej,
- uzyskanie niektórych decyzji z dużym opóźnieniem, uniemożliwiającym realizację zadań w roku 2011
- zmniejszenie kosztów realizacji obiektów, spowodowane wynikami przetargów, rzeczywistymi kosztami realizacji oraz rozliczeniem powykonawczym obiektów zapory.

Pozwoliło to NFOŚiGW osiągnąć wynik finansowy w wysokości 1.118.205 tys. zł tj. o 183,9% wyższy od zaplanowanego.

Przychodami Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są głównie wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, opłat i kar za korzystanie ze środowiska, wpływów z opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, a także przychodów finansowych. Do głównych przyczyn wyższych od zaplanowanych przychodów tego Funduszu należą:

- większe wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych są wynikiem znacznego wzrostu wydobycia niektórych kopalin skalnych (głównie piaski i żwiry oraz wapienie) i węgla brunatnego,
- wyższe niż planowano wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji są skutkiem niedoszacowania samochodów sprowadzanych z zagranicy,
- nieznacznie wyższe od zaplanowanych wpływy z tytułu opłat i kar uzyskane na podstawie ustawy Prawo energetyczne wynikają z przedstawienia do umorzenia niższej, niż zakładano, liczby świadectw pochodzenia energii.

Największą dotację z budżetu państwa w wysokości 2.010.902 tys. zł otrzymała **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** (53,9% kwoty ogółem dotacji do wymienionych wyżej państwowych osób prawnych). Zadania realizowane przez Agencję to głównie dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie części kosztów inwestycji i kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód, finansowania lub dofinansowania ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu lub unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie, finansowanie zalesiania gruntów rolnych oraz częściowa spłata kapitału kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych.

Przychody tej Agencji zrealizowano w 96,5%, koszty zaś w 88,0%. Takie wykonanie planu finansowego spowodowało, że nadwyżka wyniku finansowego brutto w stosunku do planowanego w ustawie budżetowej ujemnego wyniku, wzrosła o 201.791 tys. zł i wyniosła 21.929 tys. zł.

Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planowanych wynika głównie z:

- niższych kosztów utrzymania Agencji, w tym w zakresie usług telekomunikacyjnych, informatycznych, kontroli na miejscu, pocztowych, niższych kosztów z tytułu podróży służbowych krajowych i zagranicznych, oszczędności w zakresie szkoleń i innych,
- niższej niż początkowo planowano realizacji zadania „częściowa spłata kapitału” oraz „dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia

szkód” w związku z weryfikacją potrzeb głównie w zakresie udzielanych kredytów w roku bieżącym,

- niższych nakładów na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, co wynika m.in. z wydłużenia terminu realizacji części zadań, przedłużających się procedur przetargowych i oszczędności uzyskanych w wyniku korzystnych rozstrzygnięć postępowań przetargowych.

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (WAM) zrealizowała przychody na poziomie 1.366.071 tys. zł, co stanowiło 100,9% zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2011 r. Dotacje z budżetu państwa były wyższe o 27,0% w stosunku do planu. Było to spowodowane większą niż planowano liczbą świadczeniobiorców uprawnionych do wypłaty odpraw mieszkaniowych i świadczenia mieszkaniowego. Dotacje zostały zwiększone na wniosek WAM, która wystąpiła z wnioskiem do Ministra Obrony Narodowej o zwiększenie na ten cel dotacji. Koszty zostały zrealizowane w wysokości 1.187.343 tys. zł tj. w 95,1% planu. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa uzyskała w ramach realizacji planu inwestycji budowlanych 671 lokali mieszkalnych oraz pozyskała na zakwaterowanie żołnierzy 60 lokali mieszkalnych.

Przekroczenie zaplanowanych przychodów przy jednoczesnym niskim wykonaniu kosztów spowodowało wyższy o 68,8% od zaplanowanego wynik finansowy brutto, który wyniósł 178.728 tys. zł.

Wypracowany dodatni wynik finansowy netto jest przekazywany na zwiększenie funduszu rezerwowy Agencji, z którego są finansowane inwestycje mieszkaniowe.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) w 2011 r. osiągnęła przychody w wysokości 731.749 tys. zł co stanowiło 91,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej. Złożyły się na to głównie niższe o 16,7% dotacje z budżetu państwa. Koszty jakie poniosła ta agencja na swoją działalność były również mniejsze i wyniosły 727.941 tys. zł co stanowiło 90,9% wielkości planowanej w ustawie budżetowej. Niższe przychody i koszty PARP znalazły swoje odzwierciedlenie w zmienionym 13 grudnia 2011 r. przez Ministra Gospodarki planie finansowym. Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości osiągnęła dodatni wynik brutto, który był wyższy od zaplanowanego o 3.107 tys. zł.

Do głównych zadań Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości należy: udzielanie pomocy finansowej kierowanej do przedsiębiorców, podmiotów działających na rzecz rozwoju gospodarczego, podmiotów działającym na rzecz zatrudnienia lub rozwoju zasobów ludzkich, jednostek samorządu terytorialnego. Agencja może udzielać pomocy w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego, pożyczek, finansowania kosztów usług świadczonych

przez usługodawców bezpłatnie lub za odpłatnością niższą od ceny rynkowej. Zadaniem PARP jest działanie na rzecz przedsiębiorczości poprzez wspieranie:

- rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwoju regionalnego,
- wykorzystania nowych technik i technologii,
- wykorzystania potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz rozwoju zasobów ludzkich.

Urząd Dozoru Technicznego (UDT) zrealizował przychody na poziomie niższym w stosunku do ustawy budżetowej o 3,3% w wysokości 348.137 tys. zł. Realizacja kosztów była niższa od planowanych o 12,2% i wyniosła 311.020 tys. zł. Tym samym wynik finansowy brutto był wyższy od zaplanowanego o 31.493 tys. zł (przeszło pięciokrotny wzrost).

Główną przyczyną odchyleń w realizacji zarówno przychodów jak i kosztów było niedokonanie zakupu akcji, pod koniec 2010 r., w prywatyzowanej przez Ministra Skarbu Państwa spółce Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC S.A.). Brak realizacji tej transakcji w wyniku której doszłoby do przejęcia PCBC S.A. przez UDT spowodował, iż nie mogły zostać zrealizowane planowane przychody w kwocie 20.903 tys. zł wynikające z prognoz finansowych działalności PCBC S.A. na rok 2011 oraz planowane koszty prowadzenia działalności tej spółki w wysokości 21.232 tys. zł.

Spadek przychodów został częściowo zrekompensowany wyższymi o 5.824 tys. zł od zaplanowanych przychodami z konkurencyjnego lokowania środków ze skumulowanej nadwyżki finansowej na lokatach terminowych.

Niższa w stosunku do zaplanowanych realizacja kosztów (oprócz przyczyn podanych powyżej) wynikała głównie z przedłużających się procedur przetargowych oraz polityki oszczędności prowadzonej przez UDT a także umów zawieranych na korzystniejszych warunkach niż wynikało to z szacunków przed przetargowych.

Przychody osiągane przez Urząd Dozoru Technicznego to przede wszystkim przychody z tytułu opłat rocznych uzyskiwanych za badania urządzeń znajdujących się pod dozorem technicznym i opłat pobieranych za świadczenie usług rynkowych. Koszty zaś związane są z działalnością statutową nakierowaną na wspieranie państwa i obywateli w zapewnieniu bezpieczeństwa użytkowania urządzeń technicznych.

Agencja Rynku Rolnego (ARR) przychody, w tym dotacje z budżetu państwa zrealizowała odpowiednio w 102,8% i 99,8%. Koszty zaś poniesione przez ARR były niższe od planowanych o 10,3%.

Wyższe przychody były spowodowane głównie zwiększeniem kwoty uzyskanej dywidendy z tytułu posiadanych udziałów w „ELEWARR" Sp. z o.o. oraz zwiększeniem innych przychodów z tytułu m.in. nieplanowanych zwrotów kosztów sądowych i komorniczych, odszkodowań oraz uzyskanych odsetek za zwłokę w zapłacie należności.

Niższe wykonanie kosztów ogółem w stosunku do planowanych według ustawy budżetowej wynika głównie z:

- obniżenia kosztów utrzymania Centrali i 16 Oddziałów terenowych Agencji,
- weryfikacji zapotrzebowania środków na realizację dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych „Szklanka mleka" oraz wsparcia finansowego z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

W związku z powyższym, wynik Agencji w stosunku do planowanego w ustawie budżetowej na rok 2011 poprawił się o 46.028 tys. zł. i osiągną wartość 7.916 tys. zł.

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej[2] (PAŻP) osiągnęła wyższe od planowanych przychody o 0,3%. oraz niższe o 7,2% koszty. Wynik finansowy brutto był dodatni i wyniósł 97.811 tys. zł i był wyższy o 51.123 tys. zł tj. o 109,5% w stosunku do ustawy budżetowej. Jako przyczyny odchyleń w realizacji planu wskazać należy zmiany w ruchu lotniczym w stosunku do założonych wcześniej wielkości oraz zmiany stawek za usługi w nawigacji trasowej i terminalowej, stanowiące pochodne ponoszonych kosztów.

Znacznie większe od planowanych przychody finansowe PAŻP są wynikiem zysku z tytułu zmian kursowych i odsetek bankowych. Przestrzeganie dyscypliny kosztowej przyniosło skutek w postaci realizacji planu na poziomie 92,8%, przy czym poniesione koszty finansowe wyniosły zaledwie 2,5% planu, co było następstwem nie zaciągnięcia planowanych wcześniej kredytów

Agencja Mienia Wojskowego (AMW) w 2011 r. uzyskała przychody w kwocie 240.469 tys. zł (92,9% planu) przy dotacjach z budżetu państwa wynoszących 651 tys. zł (43,4% planu) oraz poniosła koszty w wysokości 112.986 tys. zł (78,5% planu). Pozwoliło to poprawić planowany wynik finansowy brutto o 11,1% (był on dodatni i wyniósł 127.483 tys. zł.

[2] Sprawozdanie finansowe na temat wykonania planu finansowego Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej w 2011 r. zawiera informację wstępną. Ostateczne dane będą znane po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Agencji przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

Nie zrealizowanie planowanych na 2011 rok przychodów wynika przede wszystkim z niewykonania przez AMW założeń planistycznych dotyczących przychodów ze sprzedaży obiektów i gruntów. Było to wynikiem głównie:

- utrzymującej się niekorzystnej koniunktury na rynku nieruchomości, a co za tym idzie, ostrożnością inwestorów skutkującą spadkiem popytu na nieruchomości i liczbą przeprowadzonych transakcji;
- małej atrakcyjności inwestycyjnej nieruchomości będących w zasobach AMW. Wiele obiektów ze względu na niekorzystną lokalizację, charakter użytkowy, rodzaj i stan techniczny zabudowań, przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub brak tego planu, ograniczenie w zagospodarowaniu wynikające np. z ochrony konserwatorskiej, nie znajduje potencjalnych nabywców;
- dużej konkurencji na rynku nieruchomości. Daje się zauważyć rosnącą podaż nieruchomości z zasobu jednostek samorządu terytorialnego oraz Skarbu Państwa przeznaczonych do zbycia w drodze przetargu (często o niższych cenach);
- przedłużających się postępowań administracyjnych prowadzonych przez organy samorządu terytorialnego, administracji publicznej, urzędy konserwatorskie, niezbędnych do sprzedaży nieruchomości, np. decyzje zatwierdzające podział geodezyjny, zgody konserwatorskie, uchwalanie lub zmiany planów miejscowych itp.

Kwota zrealizowanych kosztów uwzględnia koszty związane z zagospodarowaniem mienia przejętego z jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz mienia przekazanego Agencji przez resort obrony narodowej.

Realizacja przychodów, w tym dotacji z budżetu państwa, kosztów oraz wyniku finansowego brutto **Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej** była wyższa w porównaniu do wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2011 r. I tak przychody zwiększyły się o 23%, dotacje o 35,7%, a koszty o 22%. Wynik finansowy brutto, którego zaplanowana wielkość była równa zeru na koniec 2011 r. była dodatnia i wyniosła 1.375 tys. zł. Taka zmiana wielkości w stosunku do planu wynikała przede wszystkim z:

- uzyskania wyższych wpływów od podmiotów zobowiązanych do ich wpłaty zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii,
- wzrostu kosztów, które znalazły pokrycie w zwiększonych przychodach oraz zrealizowane umowy przez beneficjentów o dofinansowanie Programów Operacyjnych.

Na utrzymanie Instytutu przeznaczono 11.652 tys. zł, a na inwestycje i zakupy inwestycyjne 200 tys. zł. Wydatki Instytutu przeznaczone były głównie na realizację zadań statutowych związanych z polityką państwa w dziedzinie kinematografii. Udzielono m.in. wsparcia

finansowego programowi „Pracownia filmowa A. Wajdy” i współorganizowano Cartoon Forum w Sopocie.

Polska Organizacja Turystyczna (POT) przychody i koszty zrealizowała w stosunku do ustawy budżetowej odpowiednio w wysokości 91,0% oraz 90,9%. Jej wynik finansowy brutto zaplanowany w ustawie budżetowej wynikał ze zrównoważenia przychodów i kosztów. Po zakończeniu roku był dodatni i wyniósł 53 tys. zł.

Przychodami POT były dotacje z budżetu państwa 48.752 tys. zł, (w tym dotacja podmiotowa 38.100 tys. zł oraz dotacje celowe 10.652 tys. zł), środki otrzymane z Unii Europejskiej 51.559 tys. zł, środki na finansowanie w ramach Pomocy Technicznej Działania 6.4 PO IG 2.009 tys. zł oraz przychody własne POT 1.691 tys. zł.

Niższe wykonanie wydatków wynikało z mniejszego zaangażowania środków związanych z obsługą i realizacją zadań w ramach projektów finansowanych z programów operacyjnych środków otrzymanych z Unii Europejskiej.

Wydatki Polskiej Organizacji Turystycznej przeznaczone zostały na:

- realizację zadań statutowych przez Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej za granicą – promocję Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie, rozwój polskiego systemu informacji turystycznej,
- realizację zadań statutowych przez POT w Warszawie – organizację imprez promocyjnych, targów turystycznych w kraju i za granią, promocję w mediach/reklamie i Internecie, badania marketingowe i analizy, wydawnictwa krajowe i regionalne, promocję study tour i study press, działania na rzecz public relations.

Transportowy Dozór Techniczny (TDT) zrealizował przychody o 10,7% wyższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2011, co przy mniejszych o 4,6% kosztach jakie poniósł spowodowało, że wynik finansowy brutto TDT był wyższy od zaplanowanego o 8.037 tys. zł (tj. przeszło sześciokrotnie więcej) i osiągnął wysokość 9.448 tys. zł (przy uwzględnieniu zmiany stanu produktów).

Wzrost przychodów w stosunku do planu spowodowany jest między innymi efektem działań mających na celu zwiększenie liczby odbiorców usług wykonywanych przez tę jednostkę, wzrostu przychodów z lokowanych środków oraz uregulowania należności przez wierzycieli. Niemalże 85% przychodów stanowiły przychody z tytułu dozoru technicznego. Na osiągnięcie lepszego wyniku finansowego wpłynęło także zmniejszenie kosztów funkcjonowania, w tym głównie wynagrodzeń wraz z pochodnymi o 1.408 tys. zł (co jest uzależnione od liczby inspektorów oraz ich uprawnień) oraz pozostałych kosztów o 890 tys. zł.

Podstawowym obszarem działania Transportowego Dozoru Technicznego jest prowadzenie działalności publicznej w zakresie dozoru technicznego nad urządzeniami, które mogą stworzyć zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, mienia i środowiska. Działalność ta stanowi jednocześnie główne źródło przychodów tej jednostki. Wyzwaniem dla TDT w roku 2011 było prowadzenie czynności dozoru technicznego w zakresie uczestnictwa nad budowanym terminalem skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Świnoujściu, inwestycji strategicznej dla bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie realizuje zadania z zakresu doradztwa rolniczego mającego na celu poprawę dochodów rolniczych, podnoszenie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników. Zarówno przychody jak i koszty zrealizowano z nadwyżką odpowiednio o 8,6% i o 7,5% w stosunku do kwot zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2011. Również wynik finansowy brutto okazał się wyższy od zaplanowanego i wyniósł 1.640 tys. zł. Zwiększenie przychodów w stosunku do zaplanowanych w ustawie budżetowej spowodowane było głównie większymi wpływami z zawartych umów na świadczone usługi odpłatne w zakresie szkoleń, udostępnienia bazy dydaktycznej, a także realizacja umów zawartych z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jest krajową jednostką upoważnioną do akredytacji jednostek certyfikujących, kontrolujących, laboratoriów badawczych i wzorcujących oraz innych podmiotów prowadzących oceny zgodności i weryfikacje na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Plan finansowy PCA umieszczony w ustawie budżetowej na 2011 r. zakładał zrównoważenie przychodów z kosztami na poziomie 15.000 tys. zł. Realizując swoje zadania Polskie Centrum Akredytacji przekroczyło planowane przychody o 40%, a koszty o 26,2%. Na skutek tego wynik finansowy brutto był dodatni i wyniósł 2.079 tys. zł.

Przekroczenie planu przychodów ogółem spowodowane zostało głównie: rosnącą tendencją do akredytowania się nowych jednostek (PCA rozpoczyna działania na wniosek podmiotu), wzrostu wpływów z organizowanych szkoleń oraz większej rytmiczności wykonywania ocen w nadzorze, a także wzrostu przychodów z odsetek od lokat, co spowodowane zostało zwiększonymi środkami pozostającymi na rachunkach PCA.

W zakresie kosztów przekroczenie planu było przede wszystkim wynikiem wzrostu sprzedaży usług obcych, a także wzrostu kosztów materiałów i energii.

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM) – w planie finansowym PISM na 2011 r. założono zrównoważony wynik finansowy brutto. Na koniec roku budżetowego wyniósł on 19 tys. zł. Na dodatni wynik złożyło się niższe wykonanie przychodów o 3,5% oraz kosztów o 3,7%.

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych zajmuje się polityką zagraniczną, integracją europejską, bezpieczeństwem oraz międzynarodowymi stosunkami gospodarczymi, przygotowywaniem analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu spraw międzynarodowych, doskonaleniem zawodowym, upowszechnianiem w społeczeństwie polskim wiedzy z dziedziny współczesnych stosunków międzynarodowych,

Wykonanie planu finansowego **Rzecznika Ubezpieczonych** nie odbiegało w zasadzie od założeń finansowych. Różnica w przychodach wniosła – 212 tys. zł, a w kosztach – 223 tys. zł. Plan finansowy zakładał zrównoważenie wyniku finansowego brutto. W rezultacie na koniec roku budżetowego był on dodatni i wyniósł 11 tys. zł.

Rzecznik Ubezpieczonych – reprezentuje interesy obywateli wobec ubezpieczycieli i funduszy emerytalnych. Środki na działalność pochodzą zasadniczo z dwóch źródeł, tj. wpłat zakładów ubezpieczeń oraz otwartych funduszy emerytalnych.

Koszty działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura ponoszą zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,01% zbioru składek brutto oraz powszechne towarzystwa emerytalne w wysokości stanowiącej iloczyn średniej rocznej wartości aktywów otwartego funduszu emerytalnego zarządzanego przez dane powszechne towarzystwo emerytalne i stawki nieprzekraczającej 0,0015%.

Biorąc powyższe pod uwagę, wpływy Rzecznika Ubezpieczonych uzależnione są od wysokości składki pobranej przez zakłady ubezpieczeń oraz od wartości aktywów otwartego funduszu emerytalnego zarządzanego przez dane powszechne towarzystwo emerytalne. Rzecznik opiera się na dynamice wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura.

Polski Klub Wyścigów Konnych (PKWK) zrealizował przychody w wysokości 5.329 tys. zł (86,5% w stosunku do ustawy budżetowej) i poniósł koszty w wysokości 4.986 tys. zł (87,2% w stosunku do ustawy budżetowej). Wynik finansowy był dodatni i wyniósł 343 tys. zł. Niższe od zaplanowanych przychody spowodowane zostały głównie mniejszymi wpływami z odpisów od zakładów wzajemnych z wyścigów konnych.

Podstawowym przedmiotem działalności Polskiego Klubu Wyścigów Konnych jest nadzór nad zasadami organizowania wyścigów konnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, działa na rzecz umacniania i doskonalenia hodowli koni i rozwoju wyścigów konnych.

Agencja Oceny Technologii Medycznych (AOTM) to instytucja działająca na mocy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych. W zakresie realizacji zadań związanych z oceną świadczeń opieki zdrowotnej AOTM działa na zlecenie Ministra Zdrowia. Opiniuje ponadto ministerialne i samorządowe projekty programów zdrowotnych, a także prowadzi szeroko rozumianą działalność informacyjną i szkoleniową w zakresie oceny technologii medycznych w Polsce i na świecie. Agencja Oceny Technologii Medycznych zrealizowała przychody na poziomie 77,2%, a koszty na poziomie 76,1%. Wynik finansowy AOTM początkowo nie planowany na koniec roku wyniósł 116 tys. zł.

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (w skrócie Centrum) zostało utworzone z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia tj. z dniem 19 kwietnia 2011 r. Plan finansowy *Centrum*, z uwagi na utworzenie go w czasie trwania roku budżetowego nie został ujęty w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2011 r. W pierwszym roku działalności *Centrum* finansowane było ze środków rezerwy celowej budżetu państwa (część 83 – Rezerwy celowe, poz. 62 „*Środki na utworzenie Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia*" w kwocie 3.000 tys. zł).

W ramach swojej działalności *Centrum* inicjuje i wspiera podejmowanie działań w Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich takich jak badania naukowe, działalność wydawnicza i edukacyjna, wymiana młodzieży czy też organizowanie konferencji.

Zrealizowane w 2011 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
	w tys. zł				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Agencja Mienia Wojskowego	240.469	651	112.986	114.781	127.483
Wojskowa Agencja Mieszkaniowa	1.366.071	726.584	1.187.343	105.912	178.728
Agencja Rynku Rolnego	330.188	318.563	322.272	-38.112	7.916
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	2.042.971	2.010.902	2.021.042	-179.862	21.929
Agencja Nieruchomości Rolnych	152.644	-	149.573	-5.000	3.071
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	731.749	548.894	727.941	701	3.808
Agencja Oceny Technologii Medycznych	7.947	6.533	7.831	0	116
Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie	17.709	12.125	16.809	745	1.640*
Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	725.471	6.859	627.660	46.688	97.811
Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	3.611.299	-	2.859.679	409.970	751.620
Polskie Centrum Akredytacji	21.002	-	18.923	0	2.079
Polska Organizacja Turystyczna	104.011	50.761	103.958	0	53
Transportowy Dozór Techniczny	56.910	-	47.679	1.411	9.448*
Urząd Dozoru Technicznego	348.137	-	311.020	5.624	37.117
Rzecznik Ubezpieczonych	6.206	-	6.195	0	11
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	10.466	8.707	10.447	0	19
Polski Instytut Sztuki Filmowej	166.319	13.269	164.944	0	1.375
Polski Klub Wyścigów Konnych	5.329	425	4.986	443	343
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	4.427.129	-	4.015.411	180.931	411.719**
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2.458.148	21.028	1.066.677	393.885	1.118.205***
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia	2.129	2.119	2.129	10	0

*) uwzględniono zmianę stanu produktów

**) uwzględniono wynik zdarzeń nadzwyczajnych

***) uwzględniono wydatki i zakupy inwestycyjne własne oraz środki przyznane innym podmiotom

6.2. Instytucje gospodarki budżetowej

Jednostki sektora finansów publicznych wymienione w załączniku 13 do ustawy budżetowej na rok 2011 zostały utworzone w większości na wniosek właściwych ministrów lub Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów za zgodą Rady Ministrów, jako instytucje gospodarki budżetowej realizujące wybrane zadania publiczne. Koszty oraz zobowiązania ww. jednostki pokrywają z uzyskiwanych przychodów.

W ustawie budżetowej na rok 2011 zamieszczono plany finansowe następujących instytucji gospodarki budżetowej:

- Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (w ustawie budżetowej pod nazwą: Instytucja Gospodarki Budżetowej w Kancelarii Prezydenta RP),
- Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego,
- Centralnego Ośrodka Informatyki,
- Zachodniej Instytucji Gospodarki Budżetowej „PIAST”,
- Podlaskiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „BIELIK”,
- Bałtyckiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „BALTICA”,
- Pomorskiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”,
- Mazowieckiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”,
- Podkarpackiej Instytucji Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”,
- Centralnego Ośrodka Sportu,
- Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
- Centrum Usług Wspólnych,
- Centrum Usług Logistycznych,

Dodatkowo w sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa w 2011 r. (część tabelaryczna) umieszczono sprawozdania:

- Profilaktycznego Domu Zdrowia w Juracie,
- Wydawnictwa Edukacyjnego PARPAMEDIA,
- Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

których plany finansowe nie zostały ujęte w ustawie budżetowej na rok 2011.

W 2011 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 667.382 tys. zł, w tym 23.787 tys. zł pochodziło z dotacji budżetu państwa, co stanowi 3,6% przychodów ogółem. Suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 650.366 tys. zł. Oznacza

to, że wynik finansowy brutto instytucji gospodarki budżetowej był dodatni i wyniósł 17.016 tys. zł.

Pomimo, iż w stosunku do ustawy budżetowej instytucje gospodarki budżetowej osiągnęły łącznie przychody niższe o 7,3% wynik finansowy brutto zwiększył się o 2,7%, tj. o 452 tys. zł. Wzrost wyniku finansowego był możliwy dzięki ograniczeniu łącznych kosztów o 53.179 tys. zł., tj. 7,6%.

Różnica w łącznym wykonaniu przychodów, w porównaniu do ustawy budżetowej, spowodowana jest głównie ich niższym wykonaniem o 41.774 tys. zł., tj. 50,2% przez **Centrum Usług Logistycznych** (CUL). Niższe wykonanie planu przychodów przez tą jednostkę jest wynikiem nieco wolniejszego niż zakładano przejmowania od jednostek Policji pozostałych zadań dotyczących działalności w zakresie obsługi technicznej i napraw taboru samochodowego oraz działalności w zakresie obsługi użytkownika końcowego sprzętu łączności i informatyki. Głównie dotyczyło to 12 Stacji Serwisowych Policji uruchomionych pod koniec roku.

Centrum Usług Logistycznych realizuje zadania obejmujące w szczególności: zakwaterowanie osób, obsługę szkoleń, dystrybucję paliw oraz zabezpieczenie funkcjonowania lotniska Warszawa-Babice.

Niższe, niż zakładano w ustawie budżetowej, przychody osiągnął także **Centralny Ośrodek Sportu (COS)**. Głównym źródłem przychodów COS jest realizacja zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej polegających na tworzeniu warunków organizacyjnych, ekonomicznych i technicznych dla szkolenia sportowego, prowadzonego przez polskie związki sportowe i inne podmioty działające w zakresie kultury fizycznej, w tym zadań związanych z przygotowywaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach europy, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2010 r. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.). Przedmiotem działalności dodatkowej (celem statutowym) jest w szczególności realizacja zadań polegających na wykorzystywaniu posiadanej bazy organizacyjno-technicznej i noclegowej do świadczenia usług promujących kulturę fizyczna i turystykę, organizowaniu związanych z tym konferencji edukacyjnych i szkoleń oraz świadczenia usług w zakresie turystyki.

W 2011 r. jednostka uzyskała przychody w wysokości 72.180 tys. zł, tj. 87% kwoty planowanej w ustawie budżetowej. Niższe wykonanie przychodów z prowadzonej działalności spowodowane było m. in. zmianą ustawy o podatku od towarów i usług, na skutek której Centralny Ośrodek Sportu jako instytucja gospodarki budżetowej straciła możliwość prowadzenia działalności związanej ze sportem ze stawką zwolnioną z VAT. Niższe wykonanie przychodów własnych wpłynęło na konieczność dokonania oszczędności.

Z uwagi na wysokie koszty stałe związane z utrzymaniem infrastruktury sportowej największe oszczędności odnotowano w pozycjach: pozostałe usługi obce (3.877 tys. zł), wynagrodzenia wraz z pochodnymi (2.798 tys. zł) oraz niższej kwocie amortyzacji (2.706 tys. zł). W związku z czym wynik finansowy osiągnął 94,7% zakładanego w ustawie.

Źródło przychodów tej instytucji stanowiły przede wszystkim wpływy z odpłatnie wykonywanej działalności podstawowej i dodatkowej: najmu i dzierżawy składników majątkowych oraz sprzedaży towarów i składników majątkowych, a także dotacje z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Centralny Ośrodek Sportu otrzymał również dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadań bieżących z przeznaczeniem na utrzymanie i zarządzanie obiektami sportowymi na potrzeby szkolenia sportowego oraz na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych.

Centrum Usług Wspólnych zaplanowane w ustawie budżetowej przychody i koszty wykonało odpowiednio w 112,2% i 100,5% co pozwoliło poprawić wynik finansowy brutto o 15.559 tys. zł do kwoty 38.655 tys. zł. Wykonanie przychodów w takiej wysokości wynika głównie z uzyskania większych wpływów z ogłaszania sprawozdań finansowych w Monitorze Polskim „B".

Do zakresu działania Centrum Usług Wspólnych należało w 2011 r. przede wszystkim:

1. zapewnienie technicznych, w tym teleinformatycznych, warunków pracy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w szczególności w zakresie:
   - obsługi bieżącej (usługi transportowe, konserwacyjne, techniczne, informatyczne, gospodarcze, edytorskie, recepcyjne, hotelarskie, gastronomiczne, bibliotekarskie itp.),
   - prowadzenia remontów obiektów budowlanych, maszyn i urządzeń,
   - prowadzenia inwestycji w obiektach budowlanych oraz zakupów inwestycyjnych,
   - przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych,
   - administrowania i gospodarowania przydzielonymi składnikami majątkowymi, w tym nieruchomościami,
2. wydawanie i rozpowszechnianie wydawnictw promulgacyjnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów tj. Dziennika Ustaw, Monitora Polskiego, Monitora Polskiego „B" i innych wydawnictw KPRM oraz wydawnictw zlecanych przez ministerstwa i urzędy centralne,
3. świadczenie usług szkoleniowo-wypoczynkowych, konferencyjnych, itp.

Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej realizowało w ramach prowadzonej działalności zadania publiczne na rzecz Prezydenta oraz usługi dla odbiorców zewnętrznych w tym m.in. gospodarcze i techniczno-remontowe utrzymanie budynków i obiektów kancelarii, obsługę teleinformatyczną, recepcyjną, w tym obsługę wizyt

i uroczystości, obsługę hotelarską, gastronomiczną i rekreacyjną, transportową i medyczną oraz świadczenie usług wydawniczych i poligraficznych.

W roku 2011 jego przychody wyniosły 36.720 tys. zł. tj. o 1.420 tys. zł więcej niż pierwotnie zakładano, co było spowodowane osiągnięciem większych przychodów z prowadzonej działalności w zakresie usług transportowych świadczonych na rzecz podmiotów zewnętrznych. Wykonanie kosztów na poziomie nieprzekraczającym limitu określonego w ustawie budżetowej pozwoliło zrealizować wynik finansowy brutto w wysokości 1.746 tys. zł.

Wyższy, od zakładanego w ustawie budżetowej na 2011 r., wynik finansowy brutto osiągnął także **Centralny Ośrodek Informatyki**. Pomimo wykonania 79,4% zakładanych przychodów, z powodu optymalizacji kosztów utrzymania systemu CEPiK oraz zmniejszenia w II półroczu 2011 r. wpływu wniosków o udostępnianie danych z SI CEPiK, ograniczenie kosztów o 22,5%, tj. 8.288 tys. zł. pozwoliło uzyskać dodatni wynik finansowy w kwocie 1.215 tys. zł.

Przedmiotem podstawowej działalności Centralnego Ośrodka Informatyki jest odpłatne wykonywanie usług na rzecz Ministra Spraw Wewnętrznych i innych podmiotów, tj. jednostek administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz wykonywanie innych zadań z zakresu informatyki i teleinformatyki na rzecz osób trzecich, na podstawie odrębnych umów.

Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego realizuje zobowiązania strony polskiej wynikające z członkostwa w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w zakresie udziału Rzeczypospolitej Polskiej w Programie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP: NATO Security Investment Programme). Program ten stworzono w celu zapewnienia wspólnego finansowania projektów inwestycyjnych w krajach członkowskich NATO. Obejmuje on wyłącznie zadania zgrupowane w pakietach inwestycyjnych, których wykonanie zapewnia osiągnięcie podstawowych zdolności operacyjnych. Pakiety realizowane w ramach Programu NSIP obejmują następujące kategorie infrastruktury wojskowej: lotniska, bazy morskie, systemy łączności, stanowiska dowodzenia obroną powietrzną, radary dalekiego zasięgu obrony powietrznej, instalacje paliwowe.

Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego zrealizował przychody na poziomie 75.814 tys. zł, co stanowiło 98,9% zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2011 r. Różnica wyniosła 864 tys. zł i wynika głównie z niższych niż planowano wpływów środków z NATO na inwestycje w ramach programu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP) oraz nie otrzymanej dotacji w wysokości 500 tys. zł, w wyniku nie wystąpienia w zakładzie wydatków z tytułu utrzymania obiektów do czasu przekazania użytkownikom. Koszty zrealizowane przez Zakład Inwestycji

Traktatu Północnoatlantyckiego wynoszą 75.778 tys. zł, tj. 99,2% planu. Niższe wykonanie kosztów o 634 tys. zł wynika głównie z prowadzonej polityki oszczędnościowej m. in. ograniczenia wydatków na wynagrodzenia o 336 tys. zł. w stosunku ustawy. Wynik finansowy niniejszej instytucji gospodarki budżetowej**,** po uwzględnieniu poniesionego podatku dochodowego od osób prawnych, wynosi 36 tys. zł i jest niższy od założonego w planie o kwotę 230 tys. zł. Zysk za rok obrotowy 2011 r. przeznaczony jest na zwiększenie funduszu zakładowego Zakładu Inwestycji Traktatu Północnoatlantyckiego, w tym na realizację zadań będących przedmiotem jego działalności.

Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej zakończył 2011r. z wynikiem finansowym brutto w wysokości 178 tys. zł, tj. wyższym o 118 tys. zł niż zakładano w ustawie budżetowej pomimo, iż przychody zrealizowano w 84,4% planu. Koszty na koniec 2011 r. stanowiły 83,3% planu, tj. 10.202 tys. zł. Największe oszczędności poczyniono w pozycjach: pozostałe usługi obce (665 tys. zł), wynagrodzenia wraz z pochodnymi (374 tys. zł).

Podstawowa działalność Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej związana z odpłatnym świadczeniem usług na rzecz Głównego Geodety Kraju oraz pozostałych odbiorców, w szczególności w zakresie: tworzenia specjalistycznych baz danych przestrzennych i opracowań kartograficznych, przetwarzania danych przestrzennych, świadczenia usług sieciowych, usług fotoreprodukcyjnych i specjalistycznych szkoleń w zakresie geodezji, kartografii oraz infrastruktury informacji przestrzennej.

W załączniku nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2011 zamieszczono także plany finansowe instytucji gospodarki budżetowej utworzone w drodze przekształcenia z gospodarstw pomocniczych funkcjonujących przy aresztach śledczych oraz zakładach karnych:

1. **Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”,**
2. **Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”,**
3. **Podlaska Instytucja Gospodarki Budżetowej „BIELIK”,**
4. **Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”,**
5. **Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”,**
6. **Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”.**

Realizują one działania resocjalizacyjne wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności. Prowadzą działalność produkcyjną, handlowo-usługową oraz wykonują roboty remontowo-budowlane również na rzecz jednostek spoza sektora finansów publicznych. Średnioroczne zatrudnienie ogółem w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło łącznie 1.532 etaty z czego 51,1% stanowią osoby pozbawione wolności.

W 2011 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 248.861 tys. zł. natomiast suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 259.023 tys. zł. Oznacza to, że wynik finansowy brutto był ujemny i wyniósł -10.162 tys. zł.

Głównymi powodami ujemnego wyniku ww. instytucji były następujące przyczyny:

1. zmiany formalno-prawne wynikające z utworzenia instytucji gospodarki budżetowej i brak rozwiązań prawnych polegających na możliwości lokowania w instytucjach zamówień przez podmioty podległe Ministrowi Sprawiedliwości (poza procedurą określoną w prawie zamówień publicznych) spowodowały utratę lub znaczny spadek zamówień z resortu sprawiedliwości,
2. przekształcenie z gospodarstw pomocniczych osiągających niski wynik finansowy lub stratę,
3. nieotrzymanie w roku 2011 dopłat bezpośrednich do produkcji rolnej przez instytucje gospodarki budżetowej prowadzące produkcję rolną,
4. poniesienie kosztów związanych ze zmianami struktur organizacyjnych poszczególnych instytucji w tym m.in. powstanie pionów marketingowych, promocją i reklamą nowopowstałych podmiotów gospodarczych,
5. znaczący koszt zatrudnienia osadzonych będący wynikiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 34 poz. 191) – wzrost od dnia 8 marca 2011 r. wynagrodzenia osadzonych z 50% do 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę,
6. brak przepisów wykonawczych umożliwiających refundację instytucjom 20% kosztów wynagrodzeń osadzonych (stosowane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości po uzyskaniu notyfikacji Komisji Europejskiej zostało podpisane w dniu 23 stycznia 2012 roku),

Pomimo ujemnych wyników finansowych instytucje zachowały płynność finansową, co pozwoliło w pełni realizować zadania wynikające ze statutu związane z resocjalizacją skazanych, a wielkość środków obrotowych utrzymywała się na stabilnym poziomie umożliwiając terminowe regulowanie zobowiązań.

W celu poprawy wyników finansowych instytucje gospodarki budżetowej podjęły następujące działania sanacyjne:

1. racjonalizacja zatrudnienia pracowników cywilnych,
2. zmiana umów o pracę w kierunku motywacyjnego systemu wynagradzania, który jednocześnie pozwoli na redukcję kosztów związanych z wynagradzaniem,
3. zoptymalizowanie kosztów produkcji poprzez obniżenie kosztów zakupu materiałów i obniżenie kosztów stałych,
4. doinwestowanie rentownych gałęzi produkcji, przy jednoczesnym wygaszaniu kierunków nierentownych,

5. centralizacja pionów administracyjnych,
6. zintensyfikowanie działań zmierzających do pozyskania nowych zamówień na rynku.

W części tabelarycznej sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2011 r., umieszczono także instytucje gospodarki budżetowej nieuwzględnione w ustawie budżetowej za ww. okres: Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA oraz Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie prowadził do końca 2010 r. działalność w formie zakładu budżetowego, następnie na podstawie zarządzenia Ministra Zdrowia został przekształcony w instytucję gospodarki budżetowej pod tą samą nazwą. Instytucja ta nie otrzymuje dotacji i w pełni finansuje swoją działalność z wpływów z tytułu pobytów rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych, wczasów profilaktyczno-leczniczych oraz organizacji szkoleń i konferencji.

Przychody PDZ w Juracie wyniosły na koniec 2011 r. 1.546 tys. zł. W stosunku do planu po zmianach były one niższe o 358 tys. zł, tj. stanowiły 81,2 % zaplanowanej kwoty. W analogicznym okresie jednostka poniosła koszty w kwocie 1.505 tys. zł co stanowiło 86,6% planu po zmianach. W związku z powyższym rok 2011 zakończono z zyskiem brutto w wysokości 41 tys. zł. PDZ w Juracie po zakończeniu każdego roku obrotowego zobowiązany jest do wpłacania na rachunek dochodów budżetu państwa 40% wypracowanego zysku netto. W 2011 r. wpłata do budżetu wyniosła 13 tys. zł.

Wydawnictwo Edukacyjne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie uległo przekształceniu w instytucję gospodarki budżetowej pod nazwą **Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA**. Działalność wydawnictwa polega na opracowywaniu, produkcji i sprzedaży publikacji w zakresie edukacji i profilaktyki w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych i uzależnień. W 2011 r. instytucja przygotowała i wydrukowała 140 tytułów, w łącznym nakładzie 529 tys. egzemplarzy w tym książki, broszury, periodyki, plakaty. Odbiorcami ww. publikacji były instytucje i jednostki państwowe oraz samorządowe, a także księgarnie i hurtownie.

Wydawnictwo Edukacyjne wypracowało zysk brutto o 7 tys. zł. wyższy niż planowano, tj. 17 tys. zł, po odliczeniu podatku dochodowego od osób prawnych, kwota w wysokości 14 tys. zł, zwiększy stan funduszu wydawnictwa.

Przedmiotem działalności podstawowej **Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS** jest wykonywanie zadań o charakterze materialno-technicznym wspierających realizację nałożonych na służby statystyki publicznej zadań publicznych (naukowobadawczych, szkoleniowo-edukacyjnych, związanych z promocją i popularyzacją wiedzy o statystyce). Instytucja osiąga przychody również z dystrybucji i sprzedaży materiałów i opracowań statystycznych, świadczeń na rzecz GUS i urzędów statystycznych oraz prowadzonej dodatkowo działalności gospodarczej.

Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS zrealizowało plan finansowy zgodnie z planem po zmianach. Przychody wyniosły 291 tys. zł, tj. 100,3% planu. Natomiast koszty funkcjonowania instytucji wyniosły 290 tys. zł, tj. 100% planu.

Zrealizowane w 2011 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
	w tys. zł				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	36.720		34.974	0	1.746
Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego	75.814	3.800	75.778	266	36
Centralny Ośrodek Informatyki	29.757		28.542	670	1.215
Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”	30.700		33.522	329	-2.822
Podlaska Instytucja Gospodarki Budżetowej „BIELIK”	46.478		46.441	1.190	37
Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”	59.445		58.819	1.176	626
Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”	29.416		31.275	1.332	-1.859
Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”	39.105		41.184	55	-2.079
Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”	43.717		47.782	190	-4.065
Centralny Ośrodek Sportu	72.180	19.987	86.851	-15.500	-14.671
Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	10.380		10.202	60	178
Centrum Usług Wspólnych	148.698		110.043	23.096	38.655
Centrum Usług Logistycznych	42.126		42.166	3.700	-40
Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie	1.546		1.505		41
Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA	1.009		992		17
Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS	291		290		1

6.3. Agencje wykonawcze

Jednostki sektora finansów publicznych wymienione w załączniku 12 do ustawy budżetowej na rok 2011 są tworzone na mocy odrębnych ustaw, jako agencje wykonawcze realizujące wybrane zadania publiczne.

W ustawie budżetowej na rok 2011 zamieszczono plany finansowe następujących agencji wykonawczych:

- Narodowego Centrum Nauki,
- Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Ponadto z dniem 6 lutego 2011 r. Agencja Rezerw Materiałowych stała się agencją wykonawczą w związku z tym została uwzględniona w łącznym opisie dotyczącym agencji wykonawczych.

W 2011 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 2.323.837 tys. zł, w tym 1.917.282 tys. zł pochodziło z dotacji budżetu państwa, co stanowi 82,5% przychodów ogółem. Ponieważ łączne koszty wzrosły o 48,6%, a łączne przychody o 75,3% wynik finansowy poprawił się o 275.737 tys. zł (głównie w Agencji Rezerw Materiałowych) w stosunku do wartości przyjętych w ustawie budżetowej i wyniósł 135.986 tys. zł.

Narodowe Centrum Nauki (NCN) działa jako agencja wykonawcza, powołana do wspierania działalności naukowej w zakresie badań podstawowych. Przychodami Centrum są dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowania inwestycji związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto Narodowe Centrum Nauki może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze.

W trakcie roku 2011 w planie finansowym Centrum dokonano zmian zwiększających przychody i koszty, w związku z przejęciem przez tę agencję do realizacji umów o projekty badawcze dotychczas finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zrealizowane w 2011 r. przychody (pochodzące z dotacji przekazanych przez ministra właściwego do spraw nauki) i koszty Centrum wyniosły 488.119 tys. zł, co stanowi 96,1% planu po zmianach. Na realizację zadań badawczych Centrum przekazało 468.492 tys. zł.

Niższe niż zakładano wykonanie przychodów i kosztów wynikało przede wszystkim z niższego zapotrzebowania Centrum na środki finansowe związane z kosztami zarządzania wykonywanymi zadaniami w związku z trwającym w 2011 r. procesem rozwoju działalności tej agencji.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) działa jako agencja wykonawcza powołana do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

Przychodami Centrum są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowania inwestycji związanych z zarządzaniem zadaniami. Ponadto NCBiR może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym z budżetu Unii Europejskiej, międzynarodowych programów badawczych, komercjalizacji wyników prowadzonych badań.

W trakcie roku 2011 w planie finansowym Centrum dokonano zmian zwiększających przychody i koszty, przede wszystkim w związku z przejęciem przez tę agencję funkcji i zadań Instytucji Pośredniczącej (dotychczas realizowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) Programów Operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki, Infrastruktura i Środowisko. W konsekwencji w planie finansowym Centrum ujęto również środki europejskie przewidziane dla beneficjentów ww. programów operacyjnych.

Zrealizowane w 2011 r. przychody Centrum wyniosły 1.160.747 tys. zł (85,9% planu po zmianach), w tym dotacje przekazane z budżetu państwa stanowią 1.160.492 tys. zł.

Koszty wyniosły 1.160.747 tys. zł. (85,9% planu po zmianach), z tego środki przekazane na realizację zadań badawczych – 1.134.946 tys. zł, koszty bieżącej działalności Centrum – 24.677 tys. zł oraz wydatki majątkowe – 1.124 tys. zł.

W ramach wydatków na działalność badawczą NCBiR finansowało realizację strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, w tym projektów badawczych w ramach programów wieloletnich „Polskie Sztuczne Serce" oraz „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", projekty na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, programy na rzecz wsparcia komercjalizacji wyników badań lub prac rozwojowych oraz inne projekty i programy.

Niższe niż zakładano wykonanie przychodów i kosztów wynikało głównie z niższego wykorzystania przez Centrum środków finansowych z dotacji celowej przeznaczonej na realizację zadań badawczych, z uwagi na terminy płatności wynikające z zawartych umów z jednostkami naukowymi na realizację zadań.

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych został utworzony z dniem 1 stycznia 2011 r. jako państwowa osoba prawna. Jednocześnie jest agencją wykonawczą w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Realizuje zadania państwa w zakresie: badania i rejestracji odmian roślin, porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego oraz ochrony prawnej odmian roślin.

Przychody tej jednostki za 2011 r. wyniosły 67.023 tys. zł tj. o 12,7% więcej niż zakładano w ustawie budżetowej, natomiast koszty wzrosły jedynie o 2,2% co spowodowało uzyskanie

dodatniego wyniku finansowego w wys. 6.281 tys. zł, podczas gdy w ustawie budżetowej nie planowano takiej nadwyżki.

Głównym źródłem większych o 6.153 tys. zł. przychodów były przychody z prowadzonej działalności – z produkcji rolnej roślinnej i zwierzęcej.

Agencja Rezerw Materiałowych (ARM) realizuje zadania w zakresie gospodarowania rezerwami strategicznymi, jak również utrzymuje państwowe zapasy ropy naftowej i produktów naftowych oraz nadzoruje zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw.

W 2011 r. przychody Agencji wyniosły 607.948 tys. zł (w tym dotacja z budżetu państwa 240.699 tys. zł) i były wyższe o 274.410 tys. zł w stosunku do planu przyjętego w ustawie budżetowej, oraz wyższe o 6.966 tys. zł w stosunku do planu po zmianach. Koszty wyniosły 478.243 tys. zł co stanowi 97,5% planu po zmianach. Wynik finansowy Agencji na koniec roku wyniósł 129.705 tys. zł.

Wyższe przychody w 2011 r. w stosunku do wielkości przyjętych w ustawie budżetowej wynikały głównie z wyższej o 130.000 tys. zł dotacji celowej z budżetu państwa z przeznaczeniem na realizację zadań ustawowych, wyższych wpływów ze sprzedaży rezerw strategicznych paliw, produktów leczniczych i wyrobów medycznych oraz maszyn budowlanych uzyskano także wyższe przychody z tytułu udzielonej pożyczki paliw dla PKN ORLEN S.A. oraz nieplanowane przychody operacyjne dotyczące odpisu aktualizacyjnego dla mleka w proszku.

Agencja poniosła niższe koszty głównie z tytułu przechowywania rezerw strategicznych i zapasów państwowych u obcych przechowawców (zakupy części towarów zrealizowano w grudniu 2011 r.) .

Zrealizowane w 2011r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
	w tys. zł				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Narodowe Centrum Nauki	488.119	488.119	488.119	0	0
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	1.160.747	1.160.492	1.160.747	0	0
Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	67.023	27.972	60.742	0	6.281
Agencja Rezerw Materiałowych	607.948	240.699	478.243	-146.032	129.705

Część II

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień nowej ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

W ustawie budżetowej na rok 2011 zaplanowano dochody budżetu środków europejskich w wysokości 68.597.288 tys. zł.

Wykonanie dochodów ogółem na wszystkie programy w 2011 r. zamknęło się kwotą 48.590.638 tys. zł, z tego w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 31.218.148 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej – 17.372.490 tys. zł.

Wykonanie planu dochodów budżetu środków europejskich w 2011 r. w rozbiciu na poszczególne programy przedstawia się następująco:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 10.301.444 tys. zł,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 4.149.586 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1.239.832 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 4.472.062 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne – 10.786.596 tys. zł,
- Granty EFS – 689 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 16.851 tys. zł,
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 251.087 tys. zł,
- Wspólna Polityka Rolna – 17.372.490 tys. zł,

W ustawie budżetowej z dnia 20 stycznia 2011 r. na rok 2011 zaplanowane zostały wydatki budżetu środków europejskich w wysokości 84.004.046 tys. zł. Wydatki te zostały

przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

Wykonanie wydatków ogółem na wszystkie programy w 2011 r. zamknęło się kwotą 60 829 662 tys. zł, z tego w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 42.683.020 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej – 18.146.642 tys. zł. z tego na:
  - finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej – I filar WPR oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW 2007-2013) w ramach części Rozwój wsi – 17.469.379 tys. zł,
  - Interwencje Rynkowe w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (I filar WPR) w części Rynki rolne – 412.752 tys. zł,
  - finansowanie wyprzedzające – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (scalanie gruntów oraz gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi) realizowane w ramach w części Budżety Wojewodów – 264.511 tys. zł.

Wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich w 2011 r. w rozbiciu na poszczególne programy (poza WPR) przedstawia się następująco:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 16.666.887 tys. zł,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 4.795.711 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1.536.402 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 6.889.334 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne – 12.166.602 tys. zł,
- Granty EFS – 999 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 28.853 tys. zł,
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 598.232 tys. zł.

W ustawie budżetowej na rok 2011 zaplanowano deficyt budżetu środków europejskich na kwotę 15.406.758 tys. zł. Deficyt budżetu środków europejskich za 2011 r. ukształtował się ostatecznie na poziomie 12.239.024 tys. zł.

Część III

Finansowanie deficytu budżetu państwa

Deficyt budżetu państwa w 2011 r. wyniósł 25.124,4 mln zł wobec kwoty 40.200,0 mln zł przyjętej w ustawie. Deficyt budżetu środków europejskich wyniósł 12.239,0 mln zł wobec ustawowej kwoty 15.406,8 mln zł. Do sfinansowania pozostawało również ujemne saldo przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowania w wysokości 9.163,2 mln zł (w ustawie ujemne saldo 16.172,6 mln zł) oraz ujemne saldo prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 79,1 mln zł (w ustawie ujemne saldo 368,7 mln zł). W efekcie łączna kwota do sfinansowania wyniosła 46.605,7 mln zł wobec przyjętej w ustawie budżetowej kwoty 72.148,0 mln zł.

Wyszczególnienie	2010	2011		4:3	4:2
		ustawa	wykonanie		
	w mln zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Deficyt budżetu państwa, ujemne saldo przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowania oraz prefinansowania	**68.986,2**	**72.148,0**	**46.605,7**	**64,6**	**67,6**
Deficyt budżetu państwa	44.591,1	40.200,0	25.124,4	62,5	56,3
Deficyt budżetu środków europejskich	10.416,0	15.406,8	12.239,0	79,4	117,5
Ujemne saldo przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowania	13.321,0	16.172,6	9.163,2	56,7	68,8
Ujemne saldo prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej	658,1	368,7	79,1	21,5	12,0
Finansowanie deficytu budżetu państwa, budżetu środków europejskich, ujemnego salda przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowania oraz prefinansowania	**68.986,2**	**72.148,0**	**46.605,7**	**64,6**	**67,6**
Krajowe	37.748,6	47.688,6	31.370,6	65,8	83,1
Zagraniczne	31.237,6	24.459,4	15.235,1	62,3	48,8

Po uwzględnieniu pozostałych pozycji znajdujących się w finansowaniu krajowym (zarządzanie płynnością jednostek sektora publicznego, saldo pożyczek oraz pozostałych przychodów i rozchodów) i w finansowaniu zagranicznym (kredyty udzielone, udziały w organizacjach międzynarodowych, saldo pozostałych przychodów i rozchodów) potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa wyniosły 26.940,3 mln zł wobec zakładanej w ustawie kwoty 56.331,5 mln zł. Na takie ukształtowanie się tej kategorii miały wpływ przede wszystkim następujące czynniki:

– niższy od zakładanego deficyt budżetu państwa (o 15.075,6 mln zł) oraz deficyt budżetu środków europejskich (o 3.167,7 mln zł),

– wyższa, w stosunku do planowanego poziomu 19.800,0 mln zł, kwota środków pozyskanych w ramach zarządzania płynnością sektora publicznego (o 4.700,1 mln zł),

– wyższe łączne potrzeby z tytułu pozostałych pozycji (o 561,6 mln zł),

– niższe od założonego saldo przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowania (o 7.009,4 mln zł).

Finansowanie potrzeb pożyczkowych przebiegało w zmiennych i niepewnych warunkach na międzynarodowych rynkach finansowych. Były one kształtowane w głównej mierze przez kryzys zadłużeniowy w strefie euro (i w efekcie wzrosty rentowności obligacji oraz obniżki ratingów wielu krajów europejskich) i działania na rzecz jego rozwiązania (restrukturyzacja długu i pakiet pomocowy dla Grecji, mechanizmy wzmacniające długoterminową dyscyplinę fiskalną w Unii Europejskiej, krajowe programy konsolidacji fiskalnej, instrumenty stabilizacyjne, działania Europejskiego Banku Centralnego). Istotny wpływ na sytuację na rynkach miało również obniżenie ratingu Stanów Zjednoczonych połączone z obawami o perspektywy gospodarcze i fiskalne w największej światowej gospodarce.

Koniunktura na rynkach międzynarodowych istotnie oddziaływała na sytuację na krajowym rynku skarbowych papierów wartościowych oraz na rynku walutowym (deprecjacja złotego). Jednocześnie czynnikiem sprzyjającym pozyskiwaniu środków był istotnie niższy poziom potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Prowadzona w tych warunkach polityka zarządzania długiem zapewniała niezbędny poziom finansowania tych potrzeb oraz realizację strategicznego celu, tj. minimalizację kosztów obsługi długu w długim okresie czasu przy przyjętych ograniczeniach na ryzyko. Było to wynikiem bezpiecznego i elastycznego podejścia w polityce emisyjnej poprzez odpowiednie dostosowania poziomu i struktury emitowanych instrumentów do panujących warunków rynkowych.

Struktura podmiotowa finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa została przedstawiona w tabeli.

Wyszczególnienie	2010	2011	3:2
	w mln zł	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*
Finansowanie potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa	65.448,7	26.940,3	41,2
1. FINANSOWANIE KRAJOWE	41.430,9	7.084,7	17,1
- bankowe	-17.452,5	-14.381,4	82,4
- pozabankowe	15.750,3	-2.122,9	
- inwestorzy zagraniczni nabywający SPW na rynku krajowym	43.133,1	23.589,1	54,7
2. FINANSOWANIE ZAGRANICZNE	25.254,2	22.575,1	89,4
3. SALDO ŚRODKÓW	-1.236,4	-2.719,5	220,0

1. Finansowanie krajowe

Podstawowym źródłem finansowania krajowego jest sprzedaż skarbowych papierów wartościowych, w szczególności obligacji. Proces emisji SPW w 2011 r. odbywał się w zmiennych i niepewnych warunkach rynkowych będących efektem sytuacji zewnętrznej, dokonanych podwyżek stóp NBP (wzrost o 1 pp) oraz napływu inwestorów zagranicznych. Realizowana polityka emisyjna charakteryzowała się elastycznością związaną z sytuacją rynkową przy zachowaniu dążenia do realizacji celu strategii zarządzania długiem. Istotnym elementem finansowania krajowego w 2011 r. był wprowadzony nowy instrument wykorzystujący środki zgromadzone w części sektora publicznego do finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa (zarządzanie płynnością tego sektora).

Saldo finansowania ze źródeł krajowych wyniosło 31.370,6 mln zł (w planie 47.688,6 mln zł). Złożyły się na nie następujące pozycje:

a) dodatnie saldo z tytułu sprzedaży i wykupu skarbowych papierów wartościowych w kwocie 7.084,7 mln zł (w planie dodatnie saldo 30.995,6 mln zł),

b) ujemne saldo pożyczek udzielonych w kwocie 4.974,4 mln zł (w planie ujemne saldo w wysokości 3.107,0 mln zł). Było ono wynikiem przychodów ze spłat pożyczek przez:

   – samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (30,8 mln zł),

   – jednostki samorządu terytorialnego (4,1 mln zł),

   – Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (15,7 mln zł),

   oraz rozchodów z tytułu pożyczek dla:

   – Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (5.000,0 mln zł),

   – samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (pomniejszenie rozchodów o 0,1 mln zł),

   – jednostek samorządu terytorialnego (25,1 mln zł).

c) dodatnie saldo z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego w wysokości 24.500,1 mln zł (w planie 19.800,0 mln zł),

d) dodatnie saldo pozostałych przychodów i rozchodów w wysokości 148,8 mln zł. Było ono wynikiem przekazania, zgodnie z obowiązującymi przepisami, środków nadwyżki z Funduszu Skarbu Państwa,

e) dodatnie saldo środków przechodzących w kwocie 4.611,5 mln zł (w planie saldo zerowe).

Saldo finansowania krajowego było rezultatem uzyskanych przychodów w kwocie 736.805,9 mln zł i zrealizowanych rozchodów w kwocie 705.435,3 mln zł.

Przychody	2010	2011		4:3	4:2
		ustawa	wykonanie		
	w mln zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Przychody krajowe	**168.788,6**	**303.360,8**	**736.805,9**	**242,9**	**436,5**
1. Skarbowe papiery wartościowe	157.187,2	136.329,9	122.718,9	90,0	78,1
a) SPW rynkowe	154.927,9	132.489,9	120.794,2	91,2	78,0
- bony skarbowe	33.727,7	32.018,3	18.011,1	56,3	53,4
- obligacje rynkowe	121.200,2	100.471,6	102.783,1	102,3	84,8
o zmiennym oprocentowaniu	14.592,3	20.706,2	25.640,0	123,8	175,7
o stałym oprocentowaniu	103.094,0	76.408,9	72.138,0	94,4	70,0
indeksowane	3.513,9	3.356,5	5.005,1	149,1	142,4
b) obligacje oszczędnościowe	2.259,3	3.840,0	1.924,8	50,1	85,2
2. Pożyczki udzielone	80,7	30,9	50,7	164,1	62,8
3. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	-	100.000,0	604.057,1	604,1	-
4. Pozostałe przychody	1.095,3	60.000,0	148,8	0,2	13,6
5. Środki na rachunkach budżetowych	10.425,4	7.000,0	9.830,4	140,4	94,3

Przychody krajowe ukształtowały się w 2011 r. na poziomie 736.805,9 mln zł wobec przyjętych w kwocie 303.360,8 mln zł i stanowiły 242,9% założonej kwoty. Taka realizacja była wypadkową:

a) niższych o 13.611,0 mln zł przychodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych przy innej zrealizowanej strukturze (wyższa sprzedaż obligacji, mniejsza sprzedaż bonów). Poziom tej sprzedaży wynikał z wielkości potrzeb pożyczkowych i finansowania zagranicznego oraz sytuacji w zakresie płynności budżetu.

b) wyższych przychodów o 19,8 mln zł z tytułu pożyczek w efekcie większych spłat pożyczek przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,

c) wyższych o 504.057,1 mln zł przychodów związanych z zarządzaniem płynnością sektora publicznego, co wynikało ze zrealizowanej struktury terminowej pozyskiwanych środków, w tym otrzymywania części środków w formie depozytów overnight,

d) niższych pozostałych przychodów. Założone w ustawie pozostałe przychody na poziomie 60.000,0 mln zł obejmowały operacje na SPW fakultatywne na etapie planu, tj. głównie wpływy z uzupełniającej sprzedaży SPW (krótkie bony sprzedawane w ramach zarządzania płynnością, sprzedaż obligacji związana z odkupem obligacji 2012 r. na przetargach zamiany) oraz inne potencjalne operacje. Zrealizowane przychody z uzupełniającej sprzedaży SPW zostały zawarte w odpowiednich pozycjach.

e) wyższego o 2.830,4 mln zł stanu środków budżetowych na koniec 2010 r.

Rozchody	2010	2011		4:3	4:2
		ustawa	wykonanie		
	w mln zł			*w %*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Rozchody krajowe	**131.040,0**	**255.672,2**	**705.435,3**	**275,9**	**538,3**
1. Skarbowe papiery wartościowe	115.756,4	105.334,3	115.634,2	109,8	99,9
a) SPW rynkowe	111.799,2	102.587,8	112.993,7	110,1	101,1
- bony skarbowe	52.216,3	34.906,2	33.395,0	95,7	64,0
- obligacje rynkowe	59.582,8	67.681,6	79.598,8	117,6	133,6
o zmiennym oprocentowaniu	1.234,2	27.622,9	27.622,1	100,0	2.238,1
o stałym oprocentowaniu	58.348,6	40.058,8	51.976,7	129,8	89,1
indeksowane	0,0	0,0	0,0	-	-
b) obligacje oszczędnościowe	3.851,3	2.637,4	2.531,3	96,0	65,7
c) obligacje nierynkowe (dla BGŻ S.A.)	105,9	109,2	109,2	100,0	103,1
2. Pożyczki udzielone	5.453,3	3.137,9	5.025,1	160,1	92,1
3. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	-	80.200,0	579.557,0	722,6	-
4. Pozostałe rozchody	0,0	60.000,0	0,0	0,00	-
5. Środki na rachunkach budżetowych	9.830,4	7.000,0	5.218,9	74,6	53,1

Rozchody krajowe wyniosły w 2011 r. 705.435,3 mln zł wobec przyjętych w kwocie 255.672,2 mln zł i stanowiły 275,9% założonej kwoty. Taka realizacja była wypadkową:

a) wyższych o 10.299,9 mln zł rozchodów z tytułu wykupu skarbowych papierów wartościowych; było to wypadkową operacji związanych z zarządzaniem długiem przeprowadzonych w 2010 r. i w 2011 r. (odkup bonów i obligacji zapadających w następnym roku), zarządzaniem płynnością (wykup bonów krótkich emitowanych w ciągu roku) oraz niższego wykupu obligacji oszczędnościowych,

b) wyższych o 1.887,3 mln zł rozchodów z tytułu pożyczek; było to wynikiem:

   – udzielenia pożyczki dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 5.000,0 mln zł wobec przyjętej w ustawie wysokości 3.000,0 mln zł,

   – udzielenia pożyczki na rzecz jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 25,1 mln zł wobec przyjętego w planie braku takich pożyczek,

   – braku rozchodów z tytułu pożyczki Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych na wypłatę gwarantowanych przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu ubezpieczania kontraktów eksportowych przy założonej kwocie 107,9 mln zł,

c) wyższych o 499.357,0 mln zł rozchodów związanych z zarządzaniem płynnością sektora publicznego, co wynikało ze struktury terminowej pozyskiwanych środków, w tym otrzymywania części środków w formie depozytów overnight,

d) braku pozostałych rozchodów. Założone w ustawie pozostałe rozchody na poziomie 60.000,0 mln zł obejmowały operacje na SPW fakultatywne na etapie planu, tj. wykup krótkich bonów sprzedawanych w ramach zarządzania płynnością, odkup obligacji zapadających w 2012 r., możliwy wyższy od planowanego przedterminowy wykup obligacji oszczędnościowych oraz inne nieplanowane rozchody. Faktyczne rozchody z tych tytułów zostały zawarte w odpowiednich pozycjach (obligacje rynkowe, pożyczki).

e) niższych o 1.781,1 mln zł środków na rachunkach na koniec 2011 r.

2. Finansowanie zagraniczne

Finansowanie zagraniczne odbywało się w warunkach narastającego kryzysu zadłużeniowego w strefie euro, co skutkowało znaczną niepewnością i zmiennością na zarówno na rynkach długu, jak i rynkach walutowych. Sytuacja ta nasiliła się szczególnie w drugim półroczu, w którym rynki finansowe były okresowo zamknięte dla emitentów, a kursy walut uznawanych za bezpieczne ulegały silnej aprecjacji. Na przestrzeni całego roku kurs polskiej waluty wobec głównych walut uległ osłabieniu przy jednoczesnym umocnieniu kursu USD wobec EUR. Na koniec 2011 r. kursy EUR/PLN, USD/PLN oraz EUR/USD wyniosły odpowiednio 4,42, 3,42 i 1,29 wobec 3,96, 2,96 i 1,34 na koniec 2010 r. Średnioroczne kursy ukształtowały się natomiast na poziomie 4,12, 2,96 i 1,39 wobec odpowiednio 3,99, 3,02 i 1,33 w 2010 r.

Poziom finansowania zagranicznego wynikał z realizacji strategicznego celu minimalizacji kosztów w długim okresie i elastyczności w wyborze źródeł pozyskiwania środków, kształtowania się poziomu rentowności na rynkach krajowym i zagranicznych oraz kursu złotego, a także z niepewności co do rozwoju sytuacji rynkowej w 2012 r. (prefinansowanie potrzeb pożyczkowych z 2012 r.).

Saldo finansowania zagranicznego wyniosło 15.235,1 mln zł (w ustawie 24.459,4 mln zł). Złożyły się na nie następujące pozycje:

a) dodatnie saldo emisji i wykupu obligacji skarbowych na międzynarodowych rynkach finansowych (w tym przedterminowego wykupu na kwotę 154,1 mln zł) w wysokości 15.968,9 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w wysokości 19.331,2 mln zł),

b) dodatnie saldo z tytułu kredytów otrzymanych w kwocie 6.606,2 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w wysokości 6.004,7 mln zł). Było ono wynikiem operacji z:

   – Europejskim Bankiem Inwestycyjnym: dodatnie saldo w wysokości 4.910,7 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w kwocie 3.122,3 mln zł),

- Bankiem Światowym: dodatnie saldo w wysokości 1.948,6 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w kwocie 2.867,0 mln zł),
- Bankiem Rozwoju Rady Europy: ujemne saldo w wysokości 124,8 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w wysokości 123,4 mln zł),
- Klubem Paryskim: ujemne saldo w wysokości 87,1 mln zł (w ustawie ujemne saldo w kwocie 71,4 mln zł). Aktualnie obsługiwane jest tylko niewielkie zadłużenie wobec Japonii, którego spłata kończy się w 2014 r.
- pozostałe: ujemne saldo w wysokości 41,2 mln zł (w ustawie ujemne saldo w kwocie 36,6 mln zł).

c) dodatnie saldo z tytułu kredytów udzielonych na podstawie umów międzynarodowych rządom innym państw w wysokości 31,7 mln zł (w ustawie ujemne saldo w wysokości 811,7 mln zł),

d) ujemne saldo z tytułu udziałów w międzynarodowych instytucjach finansowych w kwocie 117,0 mln zł (w ustawie ujemne saldo w wysokości 127,8 mln zł),

e) ujemne saldo z tytułu pozostałych przychodów i rozchodów w wysokości 7.254,7 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w kwocie 63,0 mln zł) jako rezultat:

- ujemnego salda związanego z obrotami na rachunku walutowym w wysokości 7.330,9 mln zł (w ustawie saldo zerowe). Było to wynikiem zgromadzenia nadwyżki środków z przeprowadzonych emisji długu zagranicznego, które były ulokowane na rachunkach walutowych (rozchód budżetu państwa).
- zerowego salda z tytułu przedterminowej spłaty zobowiązań zagranicznych (zakładane wielkości mają charakter fakultatywny, a zrealizowane z tytułu odkupu obligacji znajdują się we właściwej pozycji),
- dodatniego salda z tytułu wpływów od podmiotów krajowych na spłatę udostępnionych kredytów zagranicznych w wysokości 63,0 mln zł (w ustawie dodatnie saldo w kwocie 63,0 mln zł),
- dodatniego salda z tytułu innych rozliczeń zagranicznych w wysokości 13,2 mln zł (w ustawie saldo zerowe).

Saldo finansowania zagranicznego było rezultatem uzyskanych przychodów w kwocie 61.642,8 mln zł i zrealizowanych rozchodów w wysokości 46.407,7 mln zł.

Przychody	2010	2011		4:3	4:2
		ustawa	wykonanie		
	w mln zł			*w %*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Przychody zagraniczne	**70.840,3**	**82.968,2**	**61.642,8**	**74,3**	**87,0**
1. Obligacje skarbowe	27.231,8	23.051,7	19.966,7	86,6	73,3
2. Kredyty otrzymane	7.172,4	8.152,5	8.960,0	109,9	124,9
a) Europejski Bank Inwestycyjny	2.972,1	3.975,0	5.859,2	147,4	197,1
b) Bank Światowy	4.172,2	3.941,3	3.100,8	78,7	74,3
c) Bank Rozwoju Rady Europy	28,0	236,3	0,0	0,0	0,0
3. Kredyty i pożyczki udzielone	115,8	201,0	166,8	83,0	144,0
4. Pozostałe przychody	36.320,4	51.563,0	32.549,3	63,1	89,6
4.1 Przepływy związane z rachunkiem walutowym	36.256,9	50.000,0	32.473,1	64,9	89,6
4.2 Przedterminowa spłata zobowiązań	0,0	1.500,0	0,0	0,0	-
4.3 Wpływy od podmiotów krajowych na spłatę udostępnionych kredytów zagranicznych	63,5	63,0	63,0	100,0	99,2
4.4 Inne rozliczenia	0,0	0,0	13,2	-	-

Przychody zagraniczne wyniosły w 2011 r. 61.642,8 mln zł wobec przyjętych w ustawie 82.968,2 mln zł (74,3%). Taka realizacja była głównie wypadkową:

a) niższej kwoty emisji obligacji skarbowych na międzynarodowych rynkach finansowych, co wynikało głównie z niższych potrzeb pożyczkowych. W strukturze emisji dominowały obligacje nominowane w USD (wartość nominalna wyemitowanych obligacji wyniosła 4.000,0 mln USD), wartość emisji w pozostałych walutach wyniosła 1.460,0 mln EUR, 53.000,0 mln JPY oraz 350,0 mln CHF,

b) wyższych wpływów z tytułu kredytów otrzymanych w międzynarodowych instytucjach finansowych, w szczególności z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w efekcie wyższej kwoty ciągnięć oraz słabszego kursu złotego,

c) niższych przychodów z tytułu spłat od udzielonych kredytów zagranicznych,

d) niższych pozostałych przychodów w rezultacie mniejszych przepływów związanych z rachunkiem walutowym (wykorzystanie środków z rachunku walutowego).

Rozchody	2010	2011		4:3	4:2
		ustawa	wykonanie		
	w mln zł			*w %*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Rozchody zagraniczne	**39.602,7**	**58.508,8**	**46.407,7**	**79,3**	**117,2**
1. Obligacje skarbowe	7.441,7	3.720,5	3.997,8	107,5	53,7
2. Kredyty otrzymane	1.708,3	2.147,8	2.353,8	109,6	137,8
a) Klub Paryski	71,3	71,4	87,1	122,0	122,2
b) Europejski Bank Inwestycyjny	720,6	852,7	948,5	111,2	131,6
c) Bank Światowy	343,5	1.074,2	1.152,2	107,3	335,4
d) Bank Rozwoju Rady Europy	116,5	112,8	124,8	110,6	107,1
e) pozostałe	456,4	36,6	41,2	112,6	9,0
3. Kredyty i pożyczki udzielone	428,6	1.012,7	135,1	13,3	31,5
4. Płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych	5,5	127,8	117,0	91,5	2.127,3
5. Pozostałe rozchody	30.018,7	51.500,0	39.804,0	77,3	132,6
5.1 Przepływy związane z rachunkiem walutowym	30.018,7	50.000,0	39.804,0	79,6	132,6
5.2 Przedterminowa spłata zobowiązań	0,0	1.500,0	0,0	0,0	-

Rozchody zagraniczne wyniosły w 2011 r. 46.407,7 mln zł wobec przyjętych w ustawie w wysokości 58.505,8 mln zł (79,3%). Taka realizacja była wypadkową:

a) wyższych rozchodów z tytułu wykupu obligacji w efekcie słabszego kursu złotego oraz przedterminowego wykupu obligacji zapadających w 2012 r.,

b) innego kształtowania się rozchodów z tytułu kredytów otrzymanych i płatności związanych z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych ze względu na kształtowanie się kursów walutowych,

c) niższych wypłat z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych. Było to spowodowane brakiem wypłat pożyczek dla Łotwy i Islandii udzielanych w ramach programów stabilizacyjnych oraz opóźnieniami przy realizacji umów między Rządem RP a Rządami Angoli, ChRL, Wietnamu. Ponadto, wynikało to z braku decyzji w zakresie ciągnięć kredytów ze strony potencjalnych kredytobiorców tj. rządów m.in. Uzbekistanu, Indonezji, Wietnamu, Tadżykistanu, Kirgistanu, Bośni i Hercegowiny,

d) niższych pozostałych rozchodów w rezultacie mniejszych od przyjętych przepływów związanych z rachunkiem walutowym (wpływy środków na rachunek walutowy).

Część IV

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa

Ustawa o finansach publicznych nakłada na Ministra Finansów obowiązek podawania do publicznej wiadomości wartości nominalnej państwowego długu publicznego (PDP), długu Skarbu Państwa (SP) oraz ich relacji do PKB. Jednocześnie w związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska sprawozdaje się do Komisji Europejskiej m. in. z zakresu długu instytucji rządowych i samorządowych (general government).

*Główne kategorie długu wg metodologii krajowej i wg metodologii unijnej**

Wyszczególnienie	stan na 31.XII.2010 r.	relacja do PKB	stan na 31.XII.2011 r.	relacja do PKB***
	w mln zł	*%*	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Dług Skarbu Państwa	**701.850,6**	49,6	**771.127,5**	50,6
Państwowy dług publiczny	**747.898,8**	52,8	**815.341,5**	53,5
Dług sektora General Government**	**776.816,3**	54,8	**858.968,7**	56,3

* Dane wg stanu na dzień 15 maja 2012 r.

** General Government (GG) – sektor instytucji rządowych i samorządowych zgodnie z ESA'95

*** Zgodnie z *Informacją Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2011 r.,* PKB za 2010 i 2011 r. wyniósł odpowiednio 1.416,4 i 1.524,7 mld zł.

Relacja PDP do PKB wyniosła w 2011 r. 53,5%, oznacza to że II próg ostrożnościowy zapisany w ustawie o finansach publicznych (55%) nie został przekroczony.

Relacja do PKB zadłużenia sektora general government (gg) wyniosła 56,3%, a więc znalazła się poniżej progu 60% zapisanego w traktacie z Maastricht (średnia dla UE27 – 82,5%, dla strefy euro – 87,2%).

Główne różnice pomiędzy PDP a długiem sektora gg (mln zł)

Państwowy dług publiczny	**815.341,5**
Dostosowanie zakresu sektora	**47.124,5**
dług funduszy umiejscowionych w BGK - KFD (+)	36.412,7
Krajowy Fundusz Drogowy - nabycie aktywów infrastrukturalnych* (+)	11.076,3
SPW w posiadaniu funduszy umiejscowionych w BGK (-)	364,5
Dostosowanie metodologiczne	**3.497,2**
zobowiązania wymagalne (-)	3.507,0
zobowiązania stale spłacane przez SP za podmioty, którym uprzednio udzielono poręczenia lub gwarancji SP (+)	9,8
Dług wg Traktatu z Maastricht	**858.968,7**

*Zgodnie z wytycznymi Eurostatu w odniesieniu do klasyfikacji sektorowej przedsięwzięć budowy autostrad dane z zakresu zadłużenia sektora gg uwzględniają zobowiązania strony rządowej z tytułu budowy dwóch etapów autostrady A1 oraz odcinka II autostrady A2.

1. Państwowy dług publiczny

Na koniec 2011 r. PDP wyniósł 815.341,5 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2010 r. o 67.442,6 mln zł (tj. o 9,0%). W relacji do PKB, PDP wzrósł z 52,8% do 53,5%, a więc o 0,7 punktu procentowego.

Zmiany jakie zaszły w poziomie i strukturze długu publicznego w 2011 r. oraz jego relacji do PKB były wynikiem sytuacji finansowej jednostek sektora finansów publicznych, w tym głównie poziomu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i sytuacji makroekonomicznej (tempo wzrostu PKB, poziom kursów walutowych i stóp procentowych).

Wielkości i struktura PDP w podziale na sektory finansów publicznych

Wyszczególnienie	stan na 31.XII.2010r.	struktura	stan na 31.XII.2011 r.	struktura	zmiana XII 2011 r. – XII 2010 r.	
	w mln zł	*%*	*w mln zł*	*%*	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Państwowy dług publiczny *)	**747.898,8**	**100,0**	**815.341,5**	**100,0**	**67.442,6**	**9,0**
1. Dług sektora rządowego	692.360,5	92,6	748.812,4	91,8	56.451,9	8,2
1.1. Dług Skarbu Państwa	691.210,1	92,4	747.504,3	91,7	56.294,2	8,1
1.2. Pozostały dług sektora rządowego	1.150,4	0,2	1.308,1	0,2	157,7	13,7
2. Dług sektora samorządowego	53.519,0	7,2	64.250,0	7,9	10.731,0	20,1
2.1. Dług jednostek samorządu terytorialnego i ich związków	50.568,4	6,8	61.184,8	7,5	10.616,4	21,0
2.2. Pozostały dług sektora samorządowego	2.950,6	0,4	3.065,2	0,4	114,6	3,9
*3. Dług sektora ubezpieczeń społecznych***	2.019,3	0,3	2.279,1	0,3	259,8	12,9

* Kwota zobowiązań wg tytułów dłużnych po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do sektora finansów publicznych (tj. po tzw. konsolidacji);
** W skład sektora wchodzą ZUS, KRUS i zarządzane przez nie fundusze oraz NFZ (podział na sektory pozostawiono pomimo braku ustawowych definicji sektorów).

Na zmianę długu sektora rządowego dominujący wpływ miał wzrost zadłużenia Skarbu Państwa (o 56.294,2 mln zł; tj. 8,1%). Na wysokość zadłużenia sektora samorządowego największy wpływ miał wzrost zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego i ich związków (o 10.616,4 mln zł; tj. 21,0%). Natomiast zmiana zadłużenia sektora ubezpieczeń społecznych (o 259,8 mln zł; tj. 12,9%) wynika przede wszystkim ze wzrostu zadłużenia funduszy zarządzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje o PDP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane są w dwóch przekrojach, według kryterium miejsca emisji[1] i kryterium rezydenta[2].

Wyszczególnienie	kryterium miejsca emisji stan na 31.XII.2011 r.	struktura	kryterium rezydenta stan na 31.XII.2011 r.	struktura
	w mln zł	*%*	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Państwowy dług publiczny	815.341,5	100,0	815.341,5	100,0
1. Dług krajowy	557.070,3	68,3	414.340,9	50,8
1.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	504.816,1	61,9	362.086,8	44,4
1.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	48.752,4	6,0	48.752,4	6,0
1.3. Pozostały dług*)	3.501,8	0,4	3.501,8	0,4
2. Dług zagraniczny	258.271,2	31,7	401.000,5	49,2
2.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	196.516,7	24,1	339.246,1	41,6
2.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	61.745,8	7,6	61.745,8	7,6
2.3. Pozostały dług*)	8,7	0,0	8,7	0,0

*) Pozostały dług stanowi zadłużenie z tytułu: zobowiązań wymagalnych, przyjętych depozytów oraz zobowiązań z tytułu przedpłat na samochody.

2. Dług Skarbu Państwa

W PDP dominującą pozycję stanowi dług Skarbu Państwa (SP) – 91,7%. Na koniec 2011 r. ukształtował się on na poziomie 771.127,5 mln zł[3], co oznacza wzrost w stosunku do końca 2010 r. o 69.277,0 mln zł, tj. 9,9%. W tym samym okresie dług SP w relacji do PKB wzrósł z 49,6% do 50,6%.

Głównymi czynnikami przyrostu długu SP w 2011 r. były finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa (26,7 mld zł) oraz osłabienie się w II połowie roku kursu złotego wobec walut, w których nominowany jest dług SP (wzrost długu o 28,6 mld zł). Szczegółowe rozliczenie przyrostu długu SP prezentuje tabela poniżej.

[1] Kryterium miejsca emisji uwzględnia miejsce zaciągania zobowiązań, niezależnie od tego kto jest wierzycielem.

[2] Pojęcia rezydent i nierezydent zostały określone w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. z 2002 r. nr 141, poz. 1178, z pózn. zm.).

[3] Wartość zadłużenia SP nie skonsolidowana w ramach sektora finansów publicznych.

Wyszczególnienie	*w mld zł*
Przyrost długu Skarbu Państwa w 2011 r.	**69,3**
1. Potrzeby pożyczkowe budżetu państwa, w tym:	**26,7**
1.1. Deficyt budżetu państwa	25,1
1.2. Wynik budżetu środków europejskich [1)]	12,0
1.3. Koszty reformy emerytalnej [2)]	15,4
1.4. Przychody netto z prywatyzacji	-6,3
1.5. Zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych	-24,5
1.6. Pozostałe potrzeby pożyczkowe [3)]	4,9
2. Zmiany długu Skarbu Państwa niewynikające z potrzeb pożyczkowych, w tym:	**32,2**
2.1. Różnice kursowe	28,6
2.2. Pozostałe czynniki [4)]	3,6
3. Zmiana pozostałego długu Skarbu Państwa	**10,4**

[1)] Deficyt oznacza wzrost potrzeb pożyczkowych.

[2)] Środki dla FUS z tytułu ubytku składki przekazywanej do OFE.

[3)] W tym m.in.: saldo udzielonych pożyczek oraz prefinansowania.

[4)] Zmiana długu z tytułu: zmiany stanu środków na rachunku budżetu państwa, dyskonta od SPW, kapitalizacji i indeksacji SPW.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa odbywało się głównie poprzez emisje SPW na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych, jak również przez zwiększenie zadłużenia wobec międzynarodowych instytucji finansowych. W 2011 r. na obniżenie potrzeb pożyczkowych wpływ miały dwie zmiany systemowe:

- wprowadzenie obowiązku lokat wolnych środków wskazanych jednostek sektora finansów publicznych szczebla centralnego na rachunku Ministra Finansów. Zmiana ta umożliwiła wykorzystanie płynnych środków finansowych sektora finansów publicznych do obniżenia potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2011 r. o 24,5 mld zł i tym samym przyczyniła się do zmniejszenia przyrostu państwowego długu publicznego;
- zmniejszenie części składki emerytalnej przekazywanej do OFE (od maja 2011 r.), co w istotny sposób ograniczyło transfery z budżetu państwa do FUS z tytułu ubytku składki przekazywanej do OFE.

Podobnie jak PDP, zadłużenie SP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane jest w dwóch przekrojach, tj. wg kryterium rezydenta i miejsca emisji.

Wyszczególnienie	stan na 31.XII.2010 r.	struktura	stan na 31.XII.2011 r.	struktura	zmiana XII'2011 – XII'2010	
	w mln zł	*%*	*w mln zł*	*%*	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Dług Skarbu Państwa	**701.850,6**	**100,0**	**771.127,5**	**100**	**69.277,0**	**9,9**
kryterium miejsca emisji						
- dług krajowy	507.010,6	72,2	524.689,6	68,0	17.679,0	3,5
- dług zagraniczny	194.840,0	27,8	246.438,0	32,0	51.598,0	26,5
kryterium rezydenta						
- dług krajowy	389.008,4	55,4	381.960,2	49,5	-7.048,2	-1,8
- dług zagraniczny	312.842,2	44,6	389.167,3	50,5	76.325,2	24,4

2.1. Dług Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji w 2011 r.

2.1.1. Dług krajowy Skarbu Państwa w 2011 r.

Zadłużenie krajowe SP wg kryterium miejsca emisji na koniec 2011 r. wyniosło 524.689,6 mln zł i wzrosło w stosunku do końca grudnia 2010 r. o 17.679,0 mln zł, tj. o 3,5%.

Zadłużenie krajowe SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na		zmiana XII 2011 r. – XII 2010 r.	
	31.XII.2010 r.	31.XII.2011r.		
	w mln zł			*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	**507.010,6**	**524.689,6**	**17.679,0**	**3,5**
1. Dług z tytułu SPW	506.984,5	514.285,2	7.300,8	1,4
1.1. Rynkowe SPW	499.258,4	507.225,2	7.966,8	1,6
- bony skarbowe	27.966,1	12.013,8	-15.952,3	-57,0
- obligacje rynkowe o oprocentowaniu stałym	390.997,7	410.913,2	19.915,6	5,1
- obligacje rynkowe o oprocentowaniu zmiennym	65.382,7	63.624,3	-1.758,4	-2,7
- obligacje rynkowe indeksowane	14.911,9	20.673,9	5.762,0	38,6
1.2. Obligacje oszczędnościowe	7.618,0	7.060,0	-557,9	-7,3
1.3. Nierynkowe SPW	108,1	0,0	-108,1	-100,0
2. Pozostałe zadłużenie krajowe SP	26,1	10.404,3	10.378,2	39727,3

W 2011 r. nastąpił przyrost zadłużenia z tytułu obligacji rynkowych o oprocentowaniu stałym (o 19.915,6 mln zł), indeksowanych (5.762,0 mln zł) oraz w przypadku pozostałego zadłużenia (o 10.378,2 mln zł). Wzrost ostatniej pozycji związany jest z wejściem w życie nowelizacji ustawy o finansach publicznych, wprowadzającej obowiązek (w przypadku części jednostek) lub możliwość (dla pozostałych jednostek) lokowania wolnych środków jednostek sektora finansów publicznych na rachunkach Ministra Finansów w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na koniec 2011 r. zobowiązania SP z tytułu przyjętych depozytów od jednostek sektora finansów publicznych wyniosły 10.391,5 mln zł i obejmowały kwotę depozytów złożonych przez jednostki sektora posiadające osobowość prawną. Kwota ta ulega konsolidacji w ramach sektora, nie powiększa zatem państwowego długu publicznego.

Spadek odnotowano natomiast w przypadku bonów skarbowych (o 15.952,3 mln zł), obligacji rynkowych o oprocentowaniu zmiennym (1.758,4 mln zł) oraz długu w obligacjach oszczędnościowych (o 557,9 mln zł). Ponadto, w roku 2011 wykupiono obligację na zwiększenie funduszy własnych BGŻ – na koniec ubiegłego roku SP nie posiadał zobowiązań z tytułu krajowych obligacji nierynkowych.

Zmiany długu krajowego Skarbu Państwa według grup wierzycieli

W strukturze podmiotowej długu SP (pozwalającej na określenie głównych grup wierzycieli SP) w 2011 r. warto podkreślić następujące zmiany:

1) spadek zadłużenia wobec krajowego **sektora bankowego** o 20.178,8 mln zł, tj. o 15,5%, udział zadłużenia wobec tego sektora w długu krajowym spadł z poziomu 25,7% na koniec grudnia 2010 r. do 21,0%;
2) wzrost zadłużenia wobec krajowego **sektora pozabankowego** o 11.887,3 mln zł, tj. o 4,8%, przy równoczesnym wzroście jego udziału w długu krajowym z poziomu 49,0% do 49,6%;
3) kontynuacja trendu wzrostowego z poprzednich lat zaangażowania inwestorów zagranicznych w SPW wyemitowanych na rynek krajowy. Wartość SPW wyemitowanych na rynek krajowy **w portfelu inwestorów zagranicznych** wzrosła o 25.970,4 mln zł, tj. o 20,2%, jednocześnie udział zadłużenia wobec tego sektora w długu krajowym wzrósł z poziomu 25,3% do 29,4% na koniec 2011 r.

2.1.2. Dług zagraniczny Skarbu Państwa w 2011 r.

W 2011 r. **zadłużenie zagraniczne SP według kryterium miejsca emisji**, wyrażone w złotych polskich, wyniosło **246.439,0** mln zł (55.795,6 mln EUR). W stosunku do końca 2010 r. oznacza to wzrost o 51.598,0 mln zł, tj. 26,5%. Zmiana ta była wypadkową:

1) emisji nowych obligacji na rynkach międzynarodowych, w tym:

   - nominowanych w euro: zapadających w marcu 2021 r. o wartości nominalnej 1.000 mln EUR oraz 15-letnich o wartości nominalnej 460 mln EUR,
   - nominowanych w dolarze amerykańskim: 10-letnich o łącznej wartości nominalnej 2.000 mln USD oraz zapadających w marcu 2022 r. o wartości nominalnej 2.000 mln USD,
   - nominowanych w jenie japońskim: 15-letnich o łącznej wartości nominalnej 28.000 mln JPY oraz 4-letnich o wartości nominalnej 25.000 mln JPY,
   - nominowanych we franku szwajcarskim: 5-letnich o wartości nominalnej 350 mln CHF.

2) wykupu obligacji o wartości nominalnej 1.000 mln EUR i spłaty zaciągniętych kredytów w wysokości 572,1 mln EUR,

3) zaciągnięcia nowych kredytów w międzynarodowych instytucjach finansowych (MIF) – 2.208,0 mln EUR,

4) wzrostu zadłużenia (po przeliczeniu na PLN) o 28,6 mld zł w wyniku zmian wartości złotego wobec innych walut, w których nominowane jest zadłużenie zagraniczne.

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na		zmiana XII 2011 r. – XII 2010 r.	
	31.XII.2010 r.	31.XII.2011 r.		
	w mln zł			*%*
1	*2***	*3****	*4*	*5*
Dług zagraniczny Skarbu Państwa	**194.840,0**	**246.438,0**	**51.598,0**	**26,5**
1. SPW wyemitowane za granicą	155.468,1	195.271,1	39.803,0	25,6
- obligacje zagraniczne	154.587,8	194.256,1	39.668,4	25,7
- obligacje typu Brady	880,4	1.015,0	134,6	15,3
2. Kredyty otrzymane	39.370,9	51.166,8	11.795,9	30,0
- MIF*	38.874,5	50.716,8	11.842,2	30,5
w tym: EBI	22.361,5	30.295,3	7.933,9	35,5
- Klub Paryski	306,7	271,7	-35,1	-11,4
- Pozostałe kredyty	189,6	178,4	-11,2	-5,9
3. Pozostałe zobowiązania	0,9	0,0	-0,9	-99,6

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln EUR)

Wyszczególnienie	Stan na		zmiana XII 2011 r. - XII 2010 r.	
	31.XII.2010 r.	31.XII.2011 r.		
	w mln EUR			*%*
1	*2***	*3****	*4*	*5*
Dług zagraniczny Skarbu Państwa	**49.198,3**	**55.795,6**	**6.597,3**	**13,4**
1. SPW wyemitowane za granicą	39.256,7	44.211,0	4.954,3	12,6
- obligacje zagraniczne	39.034,4	43.981,2	4.946,8	12,7
- obligacje typu Brady	222,3	229,8	7,5	3,4
2. Kredyty otrzymane	9.941,4	11.584,6	1.643,2	16,5
- MIF*	9.816,1	11.482,7	1.666,6	17,0
w tym: EBI	*5.646,4*	*6.859,1*	1.212,7	21,5
- Klub Paryski	77,5	61,5	-15,9	-20,6
- Pozostałe kredyty	47,9	40,4	-7,5	-15,6
3. Pozostałe zobowiązania	0,2	0,0	-0,2	-99,7

Uwagi do powyższych tabel:

* Międzynarodowe instytucje finansowe (Bank Światowy, Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Rozwoju Rady Europy).

** W przeliczeniu po kursach z dnia 31.12.2010 r.: 2,9641 PLN/USD; 3,9603 PLN/EUR oraz 1,3361 EUR/USD.

*** W przeliczeniu po kursach z dnia 31.12.2011 r.: 3,4174 PLN/USD; 4,4168 PLN/EUR oraz 1,2924 EUR/USD.

Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego

Wyszczególnienie	**Stan na**	
	31.XII.2010 r.	**31.XII.2011 r.**
	%	*%*
EUR	71,5	66,9
USD	13,8	18,0
CHF	7,9	7,7
JPY	6,9	7,5

Na zadłużenie zagraniczne SP w 2011 r. składały się głównie dwie pozycje:

1) **zadłużenie z tytułu SPW**, wynoszące 195.271,1mln zł (44.211,0 mln EUR),

   Zadłużenie z tytułu emisji SPW obejmuje dług z tytułu obligacji wyemitowanych na międzynarodowych rynkach kapitałowych oraz obligacji Brady'ego (wyemitowanych w 1994 r., w ramach realizacji umowy o redukcji i restrukturyzacji polskiego zadłużenia wobec banków komercyjnych, zrzeszonych w tzw. Klubie Londyńskim).

   Na kwotę długu z tytułu emisji obligacji zagranicznych składały się instrumenty wyemitowane w latach 1997 – 2011. Na koniec 2011 r. 58,8% całości emisji stanowiły obligacje nominowane w euro, 22,2% w dolarach amerykańskich, 9,7% we frankach szwajcarskich oraz 9,2% w jenach japońskich.

   Zadłużenie z tytułu obligacji Brady'ego na koniec 2011 r. miało łączną wartość nominalną 297,0 mln USD.

2) **zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów** – 51.166,8 mln zł (11.584,6 mln EUR).

   Dominującą część zadłużenia z tytułu kredytów otrzymanych stanowił dług wobec międzynarodowych instytucji finansowych. Na koniec 2011 r. stanowił on 99,1% całości kredytów zagranicznych SP i wyniósł 50.716,8 mln zł. Wzrósł on w porównaniu z 2010 r. o 11.842,2 mln zł, tj. o 30,5%. Zmiana tego zadłużenia była przede wszystkim wypadkową zaciągnięcia nowych (głównie w Europejskim Banku Inwestycyjnym) oraz spłaty wcześniejszych zobowiązań.

   Stan zadłużenia wobec wierzycieli zrzeszonych w Klubie Paryskim na koniec 2011 r. wynosił 271,7 mln zł (dług wobec Japonii, ostateczny termin jego spłaty przypada w roku 2014).

   Na koniec omawianego okresu poziom zadłużenia z tytułu pozostałych kredytów wyniósł 178,4 mln zł i spadł w ciągu roku o 11,2 mln zł, tj. o 5,9%.

2.2. Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta w 2011 r.

Na koniec grudnia 2011 r. zadłużenie wobec rezydentów wyniosło 381.960,2 mln zł i spadło w porównaniu z grudniem 2010 r. o 7.048,2 mln zł. W tym samym okresie zadłużenie wobec nierezydentów wzrosło o 76.325,2 mln zł, do poziomu 389.167,3 mln zł na koniec 2011 r.

W zadłużeniu krajowym dominował dług z tytułu krajowych emisji rynkowych SPW (95,4%). Obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny i obligacje Brady'ego znajdujące się w portfelu rezydentów stanowiły jedynie 3,0% całości krajowego zadłużenia. W długu zagranicznym natomiast największy udział stanowi zadłużenie z tytułu rynkowych SPW – 86,8% (39,6% przypada na papiery skarbowe wyemitowane na rynek krajowy, a 47,2% na obligacje wyemitowane na rynek zagraniczny i obligacje Brady'ego). Udział kredytów zagranicznych w długu SP wobec nierezydentów wyniósł 13,1%.

Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta

Wyszczególnienie	stan na koniec XII 2010 r.	struktura	stan na koniec XII 2011 r.	struktura	zmiana XII'2011 – XII'2010	
	w mln zł	*%*	*w mln zł*	*%*	*w mln zł*	*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Dług Skarbu Państwa	**701.850,6**	**100,0**	**771.127,5**	**100,0**	**69.277,0**	**9,9**
I. Dług krajowy Skarbu Państwa (wobec rezydentów)	**389.008,4**	**55,4**	**381.959,8**	**49,5**	**-7.048,6**	**-1,8**
1. Dług z tytułu SPW	388.982,3	55,4	371.555,8	48,2	-17.426,4	-4,5
1.1. Rynkowe SPW	381.275,0	54,3	364.514,8	47,3	-16.760,2	-4,4
- bony skarbowe	24.465,6	3,5	10.279,6	1,3	-14.186,1	-58,0
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	346.555,1	49,4	342.737,7	44,4	-3.817,4	-1,1
- obligacje skarbowe typu Brady i wyemitowane na rynek zagraniczny	10.254,3	1,5	11.497,5	1,5	1.243,2	12,1
1.2. Obligacje oszczędnościowe	7.599,2	1,1	7.041,1	0,9	-558,1	-7,3
1.3. Obligacje nierynkowe	108,1	0,0	0,0	0,0	-108,1	-100,0
2. Pozostały dług Skarbu Państwa	26,1	0,0	10.404,0	1,3	10.378,2	39727,3
II. Dług zagraniczny Skarbu Państwa (wobec nierezydentów)	**312.842,2**	**44,6**	**389.167,3**	**50,5**	**76.325,2**	**24,4**
1. Dług z tytułu SPW	273.470,3	39,0	338.000,5	43,8	64.530,2	23,6
1.1. Rynkowe SPW	273.451,5	39,0	337.981,5	43,8	64.530,0	23,6
- bony skarbowe	3.500,5	0,5	1.734,3	0,2	-1.766,3	-50,5
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	124.737,2	17,8	152.473,7	19,8	27.736,5	22,2
- obligacje skarbowe typu Brady i wyemitowane na rynek zagraniczny	145.213,8	20,7	183.773,6	23,8	38.559,8	26,6
1.2 Obligacje oszczędnościowe	18,8	0,0	19,0	0,0	0,2	0,9
2. Dług z tytułu kredytów	39.370,9	5,6	51.166,8	6,6	11.795,9	30,0
3. Pozostały dług Skarbu Państwa	0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9	-99,6

3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2011 r.

3.1. Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. *o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez SP oraz niektóre osoby prawne* (zwanej dalej ustawą), łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez SP poręczenia i gwarancje, określa corocznie

ustawa budżetowa, przy czym, zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji SP udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją SP, w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań SP z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

W ustawie budżetowej na rok 2011 limit gwarancji i poręczeń SP został ustalony w wysokości 60.000,0 mln zł. Limit ten został wykorzystany w wysokości 21.222,0 mln zł, co stanowi 35,4 % planowanego limitu.

3.2. Stan zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Wyszczególnienie	Stan na		zmiana XII'2011 – XII'2010
	31.XII 2010 r.	31.XII 2011 r.	
	w mln zł		
1	*2*	*3*	*4*
Potencjalne zobowiązania *w tym:*	**73.200,7**	**94.303,7**	**21.103,0**
z tytułu gwarancji zagranicznych	48.071,7	59.687,8	11.616,1
z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	25.129,0	34.615,9	9.486,9

Zobowiązania SP z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń są to zobowiązania potencjalne (niewymagalne), gdyż ich wypłata ze środków budżetu państwa następuje dopiero w momencie, gdy podmiot nie dokona samodzielnej spłaty swoich zobowiązań kredytowych lub zobowiązań wynikających z emisji obligacji.

Łączne potencjalne (niewymagalne) zobowiązania SP z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 94.303,7 mln zł, w tym:

1) z tytułu gwarancji zagranicznych – 59.687,8 mln zł

   Potencjalne zobowiązania SP z ww. tytułu dotyczą gwarancji udzielonych bankom zagranicznym i międzynarodowym instytucjom finansowym np. MBOiR, EBI, BRRE. W 2011 r. nastąpił wzrost zobowiązań o kwotę 11.616,1 mln zł w wyniku:

   - zwiększenia zobowiązań z tytułu udzielenia nowych gwarancji,
   - zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat rat kapitałowych i odsetek przez samych kredytobiorców i przez budżet państwa,
   - zwiększenia zobowiązań z tytułu zmiany kursów walut.

2) z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych – 34.615,9 mln zł

   Potencjalne zobowiązania z ww. tytułu obejmują poręczenia i gwarancje spłaty kredytów bankowych oraz emisji obligacji. Wzrost zobowiązań z tego tytułu w 2011 r. wyniósł 9.486,9 mln zł i był wynikiem:

   - zwiększenia zobowiązań z tytułu udzielenia nowych poręczeń i gwarancji,
   - zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat rat kapitałowych i odsetek przez samych kredytobiorców.

4. Należności Skarbu Państwa

Należności Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	Stan na:		Zmiana	
	31.XII.2010r.	31.XII.2011r.	XII'2011 – XII'2010	
	w mln zł			*%*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Razem	**54.448,6**	**63.392,7**	**8.944,1**	**16,4**
1. Należności podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty	29.550,6	33.238,6	3.688,0	12,5
1) Należności podatkowe, w tym:	22.554,4	25.326,3	2.771,9	12,3
1.1) Podatki pośrednie	17.346,0	19.519,8	2.173,9	12,5
1.2) Podatek dochodowy od osób prawnych	1.112,2	1.257,0	144,7	13,0
1.3) Podatek dochodowy od osób fizycznych	4.072,3	4.530,2	457,9	11,2
1.4) Podatki zniesione	23,9	19,3	-4,6	-19,4
2) Należności niepodatkowe, w tym:	6.996,2	7.912,3	916,1	13,1
2.1) Wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych oraz spółek SP	45,1	9,1	-36,1	-79,9
2.2) Cło	1.012,8	1.019,2	6,4	0,6
2.3) Pozostałe dochody [1)]	5.938,3	6.884,1	945,8	15,9
2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych	5.795,0	5.371,8	-423,2	-7,3
3. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa:	12.387,0	17.332,8	4.945,8	39,9
1) Pożyczka dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	10.877,5	15.877,5	5.000,0	46,0
2) Pożyczki na prefinansowanie dla jednostek sektora finansów publicznych	770,9	847,7	76,7	10,0
3) Pożyczki dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytutów badawczych	275,1	137,9	-137,1	-49,9
4) Pożyczki udzielane sędziom i prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	305,3	306,7	1,5	0,5
5) Pożyczka dla KUKE	125,9	109,7	-16,2	-12,9
6) Pożyczki udzielone jednostkom samorządu terytorialnego	32,3	53,3	20,9	64,8
4. Należności bieżące i zaległe z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych [2) 3)]	4.656,3	5.323,7	667,4	14,3
5. Należności z tytułu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa, w tym:	791,4	673,9	-117,5	-14,9
1) z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	618,5	610,1	-8,4	-1,4
2) z tytułu gwarancji zagranicznych	172,9	63,8	-109,2	-63,1
6. Należności z tytułu obligacji stanowiących zabezpieczenie obligacji Brady'ego (tzw. collateral)	531,2	770,2	239,0	45,0
7. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym	385,5	322,1	-63,4	-16,5
8. Inne należności	351,5	359,6	8,1	2,3

[1)] Obejmują należności z tytułu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleconych jst oraz zaległości z tytułu opłat, grzywien, kar i różnych innych dochodów.

[2)] Wyliczeń dokonano po kursach z dnia 31.12.2010 r.: 2,9641 PLN/USD; 3,9603 PLN/EUR oraz z dnia 30.12.2011 r.: 3,4174 PLN/USD; 4,4168 PLN/EUR.

[3)] Wyliczeń dokonano po kursie 21 gr/RT.

4.1. Należności podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty

Należności z powyższej kategorii obejmują zaległości: płatne w ratach i odroczone; w postępowaniu egzekucyjnym; objęte decyzjami o wstrzymaniu wykonania decyzji ostatecznej; w postępowaniu ugodowym, układowym i upadłościowym; objęte egzekucją sądową; wynikające z decyzji nieostatecznych (bez nadanego rygoru natychmiastowej wykonalności); w stosunku do których nie podjęto żadnych czynności.

Należności budżetu państwa podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty na koniec 2011 r. wzrosły, w porównaniu z końcem 2010 r. o 3.688,0 mln zł, tj. o 12,5%.

Główną przyczyną wzrostu zaległości jest osłabienie dobrowolności wpłat zadeklarowanych podatków przez podatników. Jest to następstwem spowolnienia tempa wzrostu gospodarczego, skutkującego pogorszeniem kondycji finansowej wielu firm. Trudności w utrzymaniu płynności finansowej mają z kolei wpływ na nieregulowanie w terminie (lub wcale) zobowiązań podatkowych.

Wzrost zaległości spowodowany jest również przypadkami braku bieżącego wywiązywania się przez podatników w ciągu roku podatkowego z obowiązku uiszczania miesięcznych lub kwartalnych zaliczek w związku ze zniesieniem obowiązku składania miesięcznych deklaracji w podatkach dochodowych. W konsekwencji prowadzi to do przypisania znacznych kwot zaległości po złożeniu rozliczenia rocznego.

Mając na uwadze zagrożenie związane z niewywiązywaniem się podatników z ww. obowiązków, administracja podatkowa realizuje działania w obszarze *Podatnicy lub płatnicy podatku dochodowego niedokonujacy wpłat należnego podatku bądź zaliczek za poszczególne miesiące lub kwartały,* ujętym w Krajowym Planie Dyscypliny Podatkowej od 2009 roku.

W rezultacie tych działań, w 2011 roku urzędy skarbowe przeprowadziły 19.088 kontroli podatkowych w ww. obszarze ryzyka, co oznacza wzrost o ponad 40% w odniesieniu do roku 2010 (13.584 kontrole podatkowe). W wyniku kontroli podatkowych przeprowadzonych w ww. okresie ujawniono nieprawidłowości skutkujące uszczupleniem podatkowym w wysokości 166.203.860 zł, tj. o 46.761.044 zł więcej niż w 2010 roku. Ponadto, efektywność kontroli podatkowych, rozumiana jako stosunek kontroli, w których stwierdzono naruszenie przepisów prawa podatkowego do ogólnej liczby kontroli podatkowych przeprowadzonych w ww. obszarze w 2011 roku wyniosła ponad 85% i była o 1 punkt procentowy wyższa niż w 2010 roku.

Jednocześnie w 2011 roku, w obszarze *Podatnicy lub płatnicy podatku dochodowego niedokonujacy wpłat należnego podatku bądź zaliczek za poszczególne miesiące lub kwartały,* organy podatkowe przeprowadziły 97.910 czynności sprawdzających,

tj. o 6.132 więcej niż w 2010 roku. W wyniku ww. czynności sprawdzających ujawniono nieprawidłowości na kwotę 58.300.488 zł, co stanowi wzrost o prawie 23% w porównaniu z rokiem 2010 (47.514.549 zł). Jednocześnie efektywność czynności sprawdzających w ww. obszarze w 2011 roku wynosi 60%, tj. o 6 punktów procentowych więcej niż w 2010 roku.

Na wzrost zaległości podatkowych w urzędach skarbowych wpływ ma również wykrywanie nieprawidłowości w rozliczeniach podatników z budżetem państwa, w wyniku czego wydano i przypisano szereg decyzji określających duże kwoty zaległości. W szczególności dotyczy to kwoty przypisów z decyzji wydanych przez dyrektorów urzędów kontroli skarbowej.

Ponadto w wielu przypadkach decyzje te nie podlegają wykonaniu z uwagi na wniesienie przez podatnika odwołania od decyzji lub skargi do sądu administracyjnego, a nie zachodzą przesłanki określone w art. 239b § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, do nadania rygoru natychmiastowej wykonalności.

Z powodu specyfiki kontroli prowadzonych przez UKS, w ramach postępowań prowadzonych przez kontrolę skarbową, wykrywane są: fikcyjne transakcje, przypadki firmanctwa czy przychody nieznajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzące ze źródeł nieujawnionych. Zaległości te należą w znacznej części do tzw. trudno ściągalnych lub nieściągalnych. Działania podejmowane przez urzędy skarbowe nie zawsze prowadzą do wyegzekwowania zaległości, z uwagi na to, że często podmioty zalegające z płatnością swoich należności nie posiadają płynności finansowej lub majątku podlegającego egzekucji (decyzje te dotyczą zobowiązań podatkowych sprzed kilku lat).

Jednocześnie należy zaznaczyć, że w myśl art. 239a Ordynacji podatkowej, decyzja nieostateczna, nakładająca na stronę obowiązek podlegający wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, nie podlega wykonaniu, chyba że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Spowodowało to znaczny wzrost zaległości objętych wstrzymaniem wykonania decyzji (bez nadanego rygoru natychmiastowej wymagalności) w podatku dochodowym od osób prawnych, podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku od towarów i usług, które do chwili rozpatrzenia odwołania nie podlegają egzekwowaniu.

Należności pozostałe do zapłaty ogółem z tytułu ceł według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosiły 1.019,2 mln zł i wzrosły o 6,4 mln zł tj. o 0,6% w porównaniu ze stanem na koniec 2010 r. Na zmianę zaległości z tytułu ceł miały wpływ m.in. następujące czynniki:

- odpis należności z tytułu przedawnień – w 2011 r. odpisy te wyniosły 39,7 mln zł (kwota główna wraz z odsetkami) i były niższe w porównaniu do 2010 r. o 43,4 mln zł (83,1 mln zł);
- przypis zaległości powstałych w wyniku nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie powtórnych kontroli celnych – zaległości te wyniosły na koniec 2011 r. 634,3 mln zł (kwota główna wraz z odsetkami), co stanowi 65,3% ogółu zaległości i zwiększyły się w porównaniu do 2010 r. (611,4 mln zł) o 22,9 mln zł tj. o 3,7%.

4.2. Należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych

Stan należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych (w ujęciu memoriałowym) na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosił 5.371.8 mln zł. Oznacza to zmniejszenie w stosunku do stanu na koniec 2010 r. o 423,2 mln zł, tj. o 7,3%.

Na stan należności na dzień 31 grudnia 2011 r. miały wpływ:

1) zwiększenia stanu zadłużenia o 81,1 mln zł, w tym z tytułu: środków przekazanych na przejściowy wykup odsetek 69,6 mln zł; naliczonego oprocentowania przejściowo wykupionych odsetek podlegającego skapitalizowaniu na koniec roku 3,1 mln zł; korekt stanów zadłużenia 8,4 mln zł,
2) zmniejszenia stanu zadłużenia o 504,3 mln zł, w tym z tytułu: spłat dokonanych przez kredytobiorców 110,6 mln zł; umorzenia części zadłużenia kredytobiorców 393,8 mln zł.

4.3. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa

Pozycja ta obejmuje:

1) **Należności z tytułu udzielonej pożyczki dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych** (15,9 mld zł, wzrost o 5 mld zł). Zgodnie z przepisem art. 53 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych FUS może otrzymać z budżetu państwa nieoprocentowane pożyczki. Pożyczka udzielona dla FUS z budżetu państwa w 2011 w kwocie 5 mld zł miała na celu uzupełnienie środków FUS pozwalających na pełne i terminowe sfinansowanie wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo.
2) **Należności z tytułu pożyczek na prefinansowanie**, które na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 847,7 mln zł, w tym:

a) należności z tytułu pożyczek udzielonych jednostkom sektora finansów publicznych realizujących programy i projekty finansowane z udziałem funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności – 41,9 mln zł,

b) należności z tytułu pożyczek udzielonych przez BGK w ramach finansowania wyprzedzającego niektórych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – 805,7 mln zł.

3) **Należności z tytułu udzielonych pożyczek dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytutów badawczych**, które na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 137,9 mln zł, co oznacza spadek w stosunku do stanu należności na dzień 31 grudnia 2010 r. o 137,1 mln zł, tj. o 49,9 % i jest głównie skutkiem umorzeń pożyczek.

4) **Należności z tytułu pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych** na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 306,7 mln zł i wzrosły w stosunku do końca 2010 r. o 1,5 mln zł, tj. o 0,5%. Przedmiotowe pożyczki udzielone zostały na podstawie art. 96 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz.1070) – pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów, oraz na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r., Nr 7, poz. 39) – pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów.

5) **Należności z tytułu pożyczek dla KUKE S.A. udzielonych oparciu o ustawę o gwarantowanych przez SP ubezpieczeniach eksportowych w celu zagwarantowania wypłat odszkodowań i kwot gwarancji ubezpieczeniowych**. Należności z tego tytułu wg stanu na koniec 2011 r. wyniosły 109,7 mln zł. Spadek w stosunku do końca roku 2010 o 16,2 mln zł (12,9%) wynikał ze spłaty przez KUKE w roku ubiegłym rat kapitałowych oraz odsetek.

6) **Należności z tytułu udzielonych pożyczek jednostkom samorządu terytorialnego** na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły 53,3 mln zł i wzrosły w stosunku do końca 2010 r. o 20,9 mln zł (64,8%). Zmiana stanu należności wynikała ze:

- zwiększenia należności z tytułu udzielenia w 2011 r. trzech pożyczek na rzecz jst,
- zmniejszenia należności w rezultacie spłat dokonanych przez poszczególne jednostki.

Należności z tytułu pożyczek udzielonych JST

Pożyczkobiorca	Stan w dniu:		Zmiana w 2011 r.
	31. XII.2010	31. XII.2011	
	w mln zł		
1	*2*	*3*	*4*
Gmina Otmuchów	4 592,0	4 034,0	-558,0
Gmina Żórawina	3 450,0	2 850,0	-600,0
Gmina Brzozie	2 168,0	1 806,0	-362,0
Gmina Rakszawa	2 345,0	1 415,0	-930,0
Gmina Jeziora Wielkie	2 674,8	2 292,6	-382,2
Powiat Kłodzki	15 253,3	14 080,0	-1 173,3
Gmina Sokolniki	1 850,0	1 750,0	-100,0
Powiat Poddębice	0,0	8 292,9	8 292,9
Gmina Miejska Pabianice	0,0	14 859,4	14 859,4
Gmina Szudziałowo	0,0	1 900,0	1 900,0
Ogółem	**32 333,1**	**53 279,9**	**20 946,8**

Skarb Państwa udziela jednostkom samorządu terytorialnego oprocentowanych pożyczek w ramach postępowania naprawczego i ostrożnościowego, w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej.

4.4. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych

Stan należności SP z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych obejmuje należności w USD, EUR i rublach transferowych. Należności te składają się z należności głównej – 3.346,2 mln zł i odsetek – 1.977,5 mln zł.

Stan należności bieżących i zaległych SP na koniec 2011 roku w stosunku do końca 2010 roku uległ zmianie wskutek:

- spłat zadłużenia przez Angolę, Chiny, Czarnogórę, Indonezję, Jemen, Republikę Serbską, Serbię, Uzbekistan, Wietnam i Mołdowę;
- uruchomienia wypłat w ramach kredytów udzielonych Chinom, Indonezji, Republice Serbskiej oraz Wietnamowi;
- zmian kursu dolara oraz kursu euro;
- narosłych odsetek od niespłaconego kapitału.

4.5. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Należności z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły (wraz z odsetkami ustawowymi) 673,9 mln zł, w tym:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych – 610,1 mln zł;
- z tytułu gwarancji zagranicznych – 63,8 mln zł.

Odnotowany spadek należności Skarbu Państwa w 2011 r. z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń jest wynikiem:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku dokonanych umorzeń i konwersji wierzytelności na akcje,
- zwiększenia należności w wyniku dokonanych płatności ze środków budżetowych z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych od wierzytelności Skarbu Państwa.

4.6. Należności z tytułu obligacji stanowiących zabezpieczenie obligacji Brady'ego (tzw. collateral)

Na koniec 2011 r. wartość nominalna należności z tytułu collaterali liczona w USD nie zmieniła się w stosunku do końca 2010 r. i wyniosła 297,0 mln USD (1015,0 mln zł). Ze względu na konstrukcję i odległą zapadalność aktualna cena rynkowa tych obligacji jest niższa od ich wartości nominalnej i podlega wahaniom. Wartość rynkowa na koniec 2011 r. wynosiła 225,4 mln USD, tj. 770,2 mln zł a na koniec 2010 r. 179,2 mln USD, tj. 531,2 mln zł.

Zmiana stanu należności SP z tego tytułu wynikała ze zmiany ceny rynkowej obligacji oraz, po przeliczeniu na złote, wzrostu kursu dolara.

Należy zaznaczyć, że chociaż formalnie obligacje te stanowią własność SP, to jednak umowa powiernicza zawarta z Federal Reserve Bank of New York nie pozwala na swobodne dysponowanie nimi przez Polskę. Stanowią one bowiem zabezpieczenie spłat kapitału zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych w wykonaniu porozumienia z Klubem Londyńskim – tzw. „Brady Bonds". Przekazanie ich do dyspozycji Polski może nastąpić tylko wtedy, gdy Polska wykupi przed terminem zapadalności i dokona umorzenia równoważnej nominalnie części swoich obligacji typu Brady.

4.7. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym

Należności SP z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym pochodzą z odpożyczenia środków finansowych z kredytu otrzymanego z Banku Rozwoju Rady Europy Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Stan należności uległ zmniejszeniu zgodnie z harmonogramem spłat.

4.8. Inne należności

Należności z tytułu udzielonej pomocy publicznej w formie gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa dla Stoczni Gdynia na koniec 2011 r. wynosiły 190,2 mln zł i nie uległy zmianie w stosunku do 2010 r. (na mocy decyzji Komisji Europejskiej gwarancje i poręczenia udzielone Stoczni przez Skarb Państwa zostały uznane za niezgodne ze wspólnym rynkiem).

Wielkość należności z tytułu wystąpienia RP z Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego wyrażona w EUR nie uległa zmianie w 2011 r. (29,2 mln EUR – z tytułu zwrotu opłaconego kapitału statutowego). W ujęciu złotówkowym natomiast wzrosła o 13,3 mln zł w wyniku deprecjacji wartości złotego w stosunku do euro.

Należności z tytułu rozliczeń w ramach MBI w Moskwie, Porozumienia Generalnego z Rosją oraz Funduszu Rozwoju Eksportu spadły o 7,7 mln zł do poziomu 12,7 mln zł.

Część V

Sektor finansów publicznych

1. Dochody, wydatki i wynik sektora finansów publicznych

Dochody i wydatki sektora finansów publicznych[1] w 2011 r. zestawione zostały dla sektora finansów publicznych w podziale na następujące podsektory:

a) rządowy – obejmujący budżet państwa (BP), budżet środków europejskich, instytucje gospodarki budżetowej, agencje oraz Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe instytucje kultury i instytucje filmowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej lub inna jednostka zaliczana do podsektora rządowego, uczelnie publiczne, państwowe fundusze celowe, Polską Organizację Turystyczną, Transportowy Dozór Techniczny, Urząd Dozoru Technicznego, Polskie Centrum Akredytacji, Polski Instytut Sztuki Filmowej, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polski Klub Wyścigów Konnych, Rzecznika Ubezpieczonych, Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia,

b) samorządowy – obejmujący budżety jednostek samorządu terytorialnego (JST) oraz ich związki, jednostki pozabudżetowe samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

c) ubezpieczeń społecznych – obejmujący Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Rezerwy Demograficznej, Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ), Fundusz Pracy, Fundusz Składkowy, Fundusz Motywacyjny, Fundusz Administracyjny, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

[1] Obowiązujące regulacje prawne (ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240, z późn. zm.)) nie definiują podziału jednostek sektora finansów publicznych na podsektory. Zaprezentowana klasyfikacja jednostek sektora finansów publicznych na podsektory przyjmuje przyporządkowanie zgodne z metodyką unijną (ESA'95).

Poniżej przedstawiono syntetyczne zestawienie dochodów i wydatków[2] sektora finansów publicznych:

Wyszczególnienie	2010	2011	2010	2011	2010	2011	nominalnie	realnie*
	w mld zł		*%PKB*		*%*		*3:2*	*3:2*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
I. Dochody ogółem	551,2	604,2	38,9	39,6	100,0	100,0	109,6	105,1
1. Dochody bieżące	503,1	546,3	35,5	35,8	91,3	90,4	108,6	104,1
a) dochody podatkowe	276,0	301,3	19,5	19,8	50,1	49,9	109,2	104,7
b) dochody niepodatkowe	227,2	245,0	16,0	16,1	41,2	40,6	107,8	103,4
2. Dochody kapitałowe	7,1	7,2	0,5	0,5	1,3	1,2	101,7	97,5
3. Środki z UE i innych źródeł niepodlegające zwrotowi	41,0	50,7	2,9	3,3	7,4	8,4	123,7	118,6
II. Wydatki ogółem	636,3	660,1	44,9	43,3	100,0	100,0	103,7	99,5
1. Wydatki bieżące	554,1	573,3	39,1	37,6	87,1	86,9	103,5	99,2
2. Wydatki kapitałowe	82,2	86,8	5,8	5,7	12,9	13,1	105,6	101,2
III. Wynik (I-II)	-85,1	-55,9	-6,0	-3,7	x	x	x	x

Dane za rok 2010 zmienione w stosunku do prezentowanych w Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. głównie z powodu uzyskania od części jednostek ostatecznych danych. Za rok 2011 dane wstępne.
* Jako deflatora użyto wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

W 2011 r. deficyt sektora finansów publicznych zmniejszył się w stosunku do roku 2010 i spadł z poziomu 85.105,6 mln zł (6,0% PKB) do 55.879,1 mln zł (3,7% PKB). Poprawę wyniku zaobserwowano we wszystkich podsektorach, jednakże największy wpływ na poprawę wyniku sektora finansów publicznych miała poprawa wyniku budżetu państwa (ok. 19.466,7 mln zł). Na deficyt sektora finansów publicznych w 2011 r. złożyły się deficyty:

- podsektora rządowego w wysokości 36.078,2 mln zł (2,4% PKB),
- podsektora samorządowego w wysokości 12.586,1 mln zł (0,8% PKB),
- podsektora ubezpieczeń społecznych w wysokości 7.214,8 mln zł (0,5% PKB).

Znacząca poprawa wyniku sektora finansów publicznych wynikała zarówno z czynników o charakterze koniunkturalnym, jak i wprowadzonych zmian systemowych. W szczególności

[2] Zgodnie z przepisami dochody publiczne i wydatki publiczne oraz nadwyżkę lub deficyt sektora finansów publicznych ustala się po wyeliminowaniu przepływów finansowych między jednostkami tego sektora. Z tego powodu w niniejszym rozdziale i w tablicy stanowiącej załącznik do rozdziału dochody i wydatki sektora finansów publicznych i jego podsektorów prezentowane są po wyeliminowaniu transferów odpowiednio wewnątrz sektora i podsektorów. Oznacza to, że za dochody sektora/podsektora finansów publicznych uważa się tylko te wpływy, które pochodzą spoza sektora/podsektora, a za wydatki – środki przekazane poza sektor/podsektor finansów publicznych.

istotny wpływ na stan finansów publicznych miały, wprowadzone w ostatnim okresie następujące zmiany:

- zamrożenie funduszu wynagrodzeń w znacznej części jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych,
- obniżenie wysokości zasiłków pogrzebowych (ustalenie kwotowej wielkości zasiłku pogrzebowego na poziomie 4 tys. zł, zamiast kwoty będącej krotnością przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały poniesione),
- przejściowe podwyższenie stawek VAT,
- zastosowanie tymczasowej reguły wydatkowej (wzrost wydatków dyskrecjonalnych nie wyższy niż 1% realnie) przy konstruowaniu budżetu na rok 2011,
- wprowadzenie zasady, iż w planie i wykonaniu w części bieżącej budżetów jednostek samorządu terytorialnego (powiększonej o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki), co do zasady, nie może być deficytu,
- wejście w życie od roku 2014 nowych limitów zadłużenia (indywidualne limity zadłużenia uzależnione od wysokości średniej arytmetycznej z obliczonej dla ostatnich trzech lat relacji dochodów bieżących JST powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu) determinuje wypracowanie odpowiedniej nadwyżki w części bieżącej budżetu JST powiększonej o dochody ze sprzedaży majątku,
- wprowadzenie regulacji zgodnie z którą w okresie od dnia skierowania do Rzeczypospolitej Polskiej zaleceń, o których mowa w art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do dnia ich uchylenia Rada Ministrów nie może przyjmować projektów ustaw:
  - określających zwolnienia, ulgi i obniżki, których skutkiem finansowym może być zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów;
  - powodujących zwiększenie wydatków budżetu państwa, które nie są objęte tymczasową regułą wydatkową, w stosunku do obowiązujących przepisów.

Konsolidacja fiskalna w Polsce w 2011 r. skupiona była głównie na stronie wydatkowej i jak wynika z analizy doświadczeń innych krajów jest to najkorzystniejszy i dający najbardziej trwałe skutki scenariusz.

Wydatki sektora finansów publicznych wyniosły w 2011 r. 660.082,1 mln zł (43,3% PKB) i w porównaniu z 2010 r. wzrosły nominalnie o 3,7%, a w ujęciu realnym spadły o 0,5%. W efekcie w 2011 r. odnotowano spadek udziału wydatków publicznych do PKB o 1,6 pkt. proc. Dla porównania relacja dochodów sektora finansów publicznych do PKB wzrosła o 0,7 pkt. proc. i wyniosła 39,6%, co oznacza, że dochody sektora finansów publicznych wyniosły w 2011 r. 604.203,0 mln zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosły nominalnie o 9,6%, a realnie o 5,1%.

Głównym źródłem dochodów sektora finansów publicznych były wpływy podatkowe (49,9% łącznych wpływów sektora). Wyniosły one 301.298,1 mln zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosły nominalnie o 9,2%, a w ujęciu realnym o 4,7%. Czynnikiem pozytywnie wpływającym na poziom dochodów podatkowych sektora finansów publicznych były podatki dochodowe, a w szczególności wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych.

Dochody niepodatkowe stanowiące 40,6% łącznych wpływów sektora wyniosły w 2011 r. 245.012,5 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły nominalnie o 7,8%, zaś realnie o 3,4%. Wzrost dochodów niepodatkowych był przede wszystkim zdeterminowany wzrostem nominalnym o 11,6% wpływów ze składek (realnie o 7%), które stanowią ok. 61% skonsolidowanych dochodów niepodatkowych sektora.

Największy wpływ na konsolidację fiskalną po stronie wydatkowej miały wydatki socjalne przeznaczone na finansowanie emerytur, rent, zasiłków rodzinnych, zasiłków dla bezrobotnych, innych zasiłków i świadczeń oraz stypendia. Na wydatki te w 2011 r. przypadało 36,8% łącznych wydatków sektora finansów publicznych, wobec 37,2% w 2010 r. Nominalnie zwiększyły się one o 2,6%, a realnie spadły o 1,6%. W relacji do PKB kategoria ta w 2011 r. odnotowała spadek o 0,8 pkt. proc. Wzrost wydatków socjalnych zdeterminowany był wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent, który zgodnie z Komunikatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lutego 2011 r. *w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2011 r.* w 2011 r. wyniósł 103,1% (dla porównania w 2010 r. wskaźnik ten wynosił 104,62%).

Zacieśnienie fiskalne było także silnie wspierane przez spadek kategorii związanej z innymi wydatkami bieżącymi przeznaczonymi głównie na wypłatę wynagrodzeń i wydatki rzeczowe, które wzrosły nominalnie o 3,4%, a realnie spadły o 0,9% i stanowiły 40,7% (wobec 40,9% w 2010 r.) łącznej kwoty wydatków.

Wydatki na obsługę długu w 2011 r. w stosunku do 2010 r. nominalnie zwiększyły się o 7,1%, a realnie o 2,7%. Udział tych wydatków w ogólnej kwocie wydatków sektora wyniósł 5,9% (wobec 5,7% w roku poprzednim).

Powiązania między poszczególnymi segmentami sektora finansów publicznych w 2011 r. i wpływ tych powiązań na ich wyniki finansowe obrazuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	**Podsektor rządowy**	Budżet państwa	agencje	pozostałe jednostki	**Podsektor samorządowy**	budżety jst	pozostałe jednostki	**Podsektor ubezpieczeń społecznych**	FUS	FER	pozostałe jednostki	**Sektor finansów publicznych**
	w mld zł											
1. Dochody ogółem	**382,2**	277,6	10,4	94,2	**216,1**	171,3	44,8	**255,0**	159,8	16,6	78,6	**853,2**
w tym:												
transfery wewnątrz sektora fin. publicznych	**37,6**	4,1	5,7	27,9	**123,8**	90,6	33,2	**87,6**	59,3	15,1	13,2	**249,0**
2. Dochody bez transferów	**344,5**	273,5	4,7	66,3	**92,3**	80,7	11,6	**167,4**	100,5	1,5	65,4	**604,2**
3. Wydatki ogółem	**418,2**	302,7	9,5	106,1	**228,7**	181,6	47,1	**262,2**	166,7	16,5	79,0	**909,1**
w tym:												
Transfery wewnątrz sektora fin. publicznych	**179,3**	154,0	3,0	22,3	**24,1**	20,9	3,2	**45,7**	3,8	2,3	39,6	**249,0**
4. Wydatki bez transferów	**239,0**	148,7	6,5	83,7	**204,6**	160,7	43,9	**216,5**	162,9	14,2	39,4	**660,1**
5. Wynik (1-3)	**-36,1**	-25,1	0,9	-11,9	**-12,6**	-10,3	-2,3	**-7,2**	-6,9	0,1	-0,4	**-55,9**
6. Wynik "netto" (2-4)	**105,6**	124,8	-1,8	-17,4	**-112,3**	-80,0	-32,3	**-49,1**	-62,4	-12,7	26,0	**-55,9**

Szczegółowe zestawienie dochodów i wydatków sektora finansów publicznych w podziale na podsektory zawiera tablica zamieszczona w załączniku.

2. Fiskalne kryteria konwergencji

Polska jako członek Unii Europejskiej zobligowana jest do wypełnienia nominalnych kryteriów konwergencji (zbieżności) zawartych w Traktacie z Maastricht oraz w dołączonym do niego Protokole nadmiernego deficytu.

Fiskalne kryteria konwergencji dotyczą poziomu deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Stanowią one podstawę do oceny sytuacji fiskalnej kraju i odnoszą się do maksymalnego, dopuszczalnego poziomu deficytu i długu instytucji

rządowych i samorządowych. Zgodnie z tymi kryteriami deficyt i dług sektora liczony jest według zasad Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych[3] (ESA'95).

Wykorzystywane przez Komisję Europejską dane statystyczne w odniesieniu do sektora instytucji rządowych i samorządowych różnią się od danych opracowywanych w oparciu o ustawę o finansach publicznych w kwestii zakresu podmiotowego sektora, innej klasyfikacji niektórych transakcji oraz odmiennej koncepcji rachunkowej (dane prezentowane są na bazie memoriałowej, polegającej na rejestrowaniu operacji w momencie ich powstania, zmiany, ustania lub wygaśnięcia, a nie w momencie kasowego przepływu środków pieniężnych; dodatkowo należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne są wykazywane w wysokości możliwej do ściągnięcia).

Zakres podmiotowy sektora zgodnie z metodologią ESA'95 zasadniczo jest zgodny z ustawą o finansach publicznych, z kilkoma wyjątkami. Poza sektorem klasyfikowana jest Polska Agencja Żeglugi Powietrznej oraz Polski Klub Wyścigów Konnych (wchodzące w skład sektora zdefiniowanego wg ustawy o finansach publicznych), do sektora włączone są natomiast fundusze BGK tj. Krajowy Fundusz Drogowy, Fundusz Kolejowy, Fundusz Termomodernizacji i Remontów, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, Fundusz Żeglugi Śródlądowej, Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich, Fundusz Strefowy, Krajowy Fundusz Kapitałowy, Fundusz Dopłat (klasyfikowane zgodnie z ustawą o finansach publicznych poza sektorem) oraz „Przewozy Regionalne" spółka z o.o.

Wielkość liczonego wg zasad ESA'95 deficytu sektora nie może przekroczyć 3% PKB, natomiast wielkość długu 60% PKB. Jeśli na podstawie przesyłanych przez kraj tzw. notyfikacji fiskalnych o wysokości deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych lub swojej własnej oceny sytuacji fiskalnej Komisja Europejska stwierdzi ryzyko przekroczenia lub przekroczenie wyżej wymienionych wartości referencyjnych uzyskuje prawną podstawę do podjęcia w stosunku do kraju procedury, służącej ograniczeniu nadmiernego deficytu. 13 maja 2009 r. Komisja Europejska przygotowała raport w trybie obowiązującego art. 126(3) TWE (dawny art. 104(3) TWE) w sprawie wszczęcia procedury nadmiernego deficytu wobec Polski. Zgodnie z rekomendacją Rady Ecofin z 7 lipca 2009 r., Polska jest zobowiązana do korekty nadmiernego deficytu do 2012 r.

Według wstępnego szacunku GUS[4] deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wg ESA'95 wyniósł w 2011 r. 77.959 mln zł (5,1% PKB) i był niższy w stosunku do 2010 r. o 33.222 mln zł. W porównaniu do 2010 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w relacji do PKB spadł o ok. 2,7 pkt. proc.

[3] European System of Integrated Economic Accounts
[4] Komunikat GUS dotyczący deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2011 r. (tzw. notyfikacja fiskalna) z dnia 23 kwietnia 2012 r.

Wielkość deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych była zdeterminowana przez:

- deficyt podsektora instytucji rządowych na szczeblu centralnym, który wyniósł 65.238 mln zł (4,3% PKB) i w stosunku do 2010 r. spadł o 25.589 mln zł, tj. 2,1 pkt. proc. PKB;
- deficyt podsektora instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym w wysokości 11.194 mln zł (0,7% PKB) i w stosunku do 2010 r. spadł o 6.081 mln zł, tj. o 0,5 pkt. proc. PKB;
- deficyt podsektora funduszy ubezpieczeń społecznych w kwocie 1.527 mln zł (0,1% PKB) i w stosunku do 2010 r. zmniejszył się o 1.552 mln zł tj. o 0,1 pkt. proc. PKB.

Część VI

Dyscyplina finansów publicznych

1. Działalność Głównej Komisji Orzekającej w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych w 2011 r.

Główna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych (dalej w skrócie GKO) jest organem drugiej instancji orzekającym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm. – zwanej dalej uondfp). Rozpoznaje środki zaskarżenia, tj. odwołania od orzeczeń i zażalenia na postanowienia wydane przez komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wniesione przez strony za pośrednictwem komisji orzekającej, która wydała zaskarżane rozstrzygnięcie (art. 138 ust. 1 uondfp). GKO jest również organem właściwym do stwierdzenia nieważności prawomocnego postanowienia lub orzeczenia wydanego przez komisję orzekającą w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także rozstrzyga w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem lub orzeczeniem wydanym przez komisję orzekającą w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 157 i 163 ust. 3 uondfp).

Przewodniczący GKO rozpatruje zażalenia na zarządzenia przewodniczących komisji orzekających, określa właściwość komisji w sprawach spornych oraz sprawuje nadzór administracyjny nad działalnością komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 138 ust. 1, art. 81 ust. 2 – 4, art. 194 i 195 uondfp).

Minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia obsługę prawną i organizacyjno-techniczną GKO oraz jej siedzibę.

1 stycznia 2011 r. GKO miała do rozpoznania 47 odwołań (od jednego orzeczenia może być złożone więcej niż jedno odwołanie - orzeczenie może dotyczyć więcej niż jednego obwinionego, a każdy z obwinionych jest uprawniony do złożenia odwołania w części dotyczącej jego osoby, ponadto rzecznik może złożyć odwołanie w części dotyczącej jednego obwinionego lub odwołania w zakresie kilku osób) wniesionych w 2010 r. i 1 odwołanie z 2009 r. (co do którego postępowanie zostało zawieszone na podstawie art. 25 ust. 2 uondfp z uwagi na wszczęcie postępowania karnego w sprawie objętej zarzutami w postępowaniu o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych) od 39 orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

Ponadto w 2011 r. wpłynęło do GKO 141 odwołań od 129 orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

W GKO pozostawało zatem łącznie do rozpoznania w 2011 r. 189 odwołań od 168 orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

1. Z ogólnej liczby 141 odwołań wniesionych w 2011 r. – 106 zostało wniesionych przez obwinionych, a 35 przez rzeczników dyscypliny finansów publicznych.
2. Do GKO w 2011 r. wpłynęło:
   - 112 odwołań wniesionych od orzeczeń wydanych przez regionalne komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy regionalnych izbach obrachunkowych,
   - 29 odwołań wniesionych od orzeczeń wydanych przez resortowe komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy ministrach.
3. GKO rozpoznała w 2011 r. 157 odwołań, z czego: 1 odwołanie z 2009 r. (postępowanie w tej sprawie zostało podjęte po zakończeniu postępowania karnego) 47 odwołań wniesionych w 2010 r. oraz 109 odwołań wniesionych w 2011 r. Ponadto, Przewodniczący GKO zwrócił akta sprawy komisjom orzekającym pierwszej instancji, z uwagi na konieczność uzupełnienia braków formalnych, w odniesieniu do 8 odwołań z 2011 r. Z tej liczby 4 odwołania wpłynęły do GKO ponownie w 2011 r. (odwołania, które w 2011 r. wpłynęły do GKO dwa razy z uwagi na powyższą przyczynę zostały ujęte w sprawozdaniu jeden raz), a 4 odwołania nie wpłynęły ponownie do GKO w 2011 r.
4. Na 1 stycznia 2012 r. pozostawało do rozpoznania 28 odwołań. Pozostałe do rozpoznania sprawy zostały załatwione na początku 2011 r., przed złożeniem niniejszego sprawozdania, z wyjątkiem jednej, która wpłynęła do GKO w grudniu 2011 r. i z uwagi na konieczność uzupełnienia braków formalnych została wyznaczona na rozprawę na 2 kwietnia 2012 r.
5. W 2011 r. GKO rozstrzygnęła sprawy w następujący sposób:

Rodzaj rozstrzygnięcia Głównej Komisji Orzekającej	Rok wpływu odwołania		Łączna liczba rozstrzygnięć
	2011 r.	2010 i 2009 r.	
utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia	38	8	46
uchylenie, zmiana zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części	30	16	46
uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w całości lub w części	25	14	39

umorzenie postępowania	7	2	9
pozostawienie odwołania bez rozpoznania	7	6	13
odmowa przyjęcia odwołania	2	2	4
zwrot akt do komisji orzekającej pierwszej instancji w celu uzupełnienia braków formalnych (tylko odwołania, które nie wpłynęły do GKO ponownie w 2011 r.)	4	0	4
Łączna liczba rozstrzygnięć	**113**	**48**	**161**

6. Uchylając zaskarżone orzeczenie w całości lub części i orzekając co do istoty, GKO:
   - w 26 przypadkach uniewinniła obwinionych, których dotyczyło złożone odwołanie (w ramach tych przypadków 2 odwołania od 2 orzeczeń komisji orzekającej pierwszej instancji dotyczyły 1 obwinionego – GKO uniewinniła tego obwinionego jednym orzeczeniem od czynów przypisanych mu dwoma orzeczeniami komisji orzekającej pierwszej instancji),
   - w 15 przypadkach złagodziła karę w stosunku do obwinionych lub odstąpiła od jej wymierzenia,
   - w 4 przypadkach nie zmieniła wymiaru kary,
   - w 1 przypadku uniewinnionemu obwinionemu przypisała odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i odstąpiła od wymierzenia mu kary.

   Ponadto w 2 przypadkach GKO, orzekając na korzyść obwinionych, którzy złożyli odwołania, uniewinniła 2 obwinionych, którzy nie złożyli odwołań od części przypisanych im czynów. W jednym przypadku karę pozostawiono bez zmian, a w drugim odstąpiono od wymierzenia kary obwinionemu.
7. Spośród orzeczeń uchylających orzeczenia komisji orzekających pierwszej instancji i uniewinniających obwinionych od stawianych zarzutów:
   - 12 dotyczyło obwinionych, którym przypisano odpowiedzialność orzeczeniami wydanymi w pierwszej instancji przez regionalne komisje orzekające,
   - 14 dotyczyło obwinionych, którym przypisano odpowiedzialność orzeczeniami wydanymi w pierwszej instancji przez resortowe komisje orzekające działające przy ministrach.

8. Zgodnie z art. 147 ust. 1 pkt 3 uondfp, GKO może uchylić orzeczenie komisji orzekającej pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Spośród takich orzeczeń GKO:

   - 26 dotyczyło orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez regionalne komisje orzekające (w ramach tych 26 przypadków, w stosunku do jednego obwinionego GKO stwierdziła nieważność orzeczenia w części niezaskarżonej odwołaniem rzecznika dyscypliny finansów publicznych),
   - 13 dotyczyło orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez resortowe komisje orzekające działające przy ministrach (w ramach tych 13 przypadków, w stosunku do 3 obwinionych, których sprawy przekazywano do ponownego rozpoznania, GKO uniewinniła ich od części zarzutów).

9. GKO umarzała postępowania ze względu na:

   - upływ terminu do orzekania w sprawie (przedawnienie karalności) – odnośnie do 1 obwinionego,
   - znikomy stopień szkodliwości naruszenia dla finansów publicznych – odnośnie do 8 obwinionych

   (przesłanki umorzenia postępowania określa art. 78 ust. 1 uondfp).

10. Pozostawienie środka zaskarżenia bez rozpoznania następuje w wyniku jego wycofania przez stronę postępowania (art. 140 ust. 2 uondfp). W 2011 r. Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych, na podstawie art. 140 ust. 1 uondfp, wycofał ogółem 13 odwołań, złożonych przez rzeczników dyscypliny finansów publicznych.

    Odmowa przyjęcia środka zaskarżenia następuje na podstawie art. 139 pkt 1 uondfp, tj. jeżeli środek zaskarżenia został wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną. Przewodniczący GKO odmówił w 2011 r. przyjęcia odwołania w 4 przypadkach (w związku z art. 149 uondfp).

    Postępowanie polegające na zwracaniu akt do komisji orzekającej pierwszej instancji w celu uzupełnienia braków formalnych (wyjaśnienia, czy odwołanie zostało złożone przez osobę uprawnioną) zostało nakazane GKO w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 1 czerwca br. sygn. akt V SA/Wa 2773/10. Należy zaznaczyć, że w związku z obszerną nowelizacją uondfp, która weszła w życie 11 lutego 2012 r. praktyka w tym zakresie ulegnie zmianie (zob. art. 139 a uondfp). W 2011 r. Przewodniczący GKO zwrócił akta do komisji orzekających pierwszej instancji w celu uzupełnienia braków formalnych w odniesieniu do 4 odwołań (w liczbie tej ujęto tylko odwołania, które nie wpłynęły do GKO ponownie w 2011 r.).

Liczba odwołań, które pozostawiono bez rozpoznania, co do których odmówiono ich przyjęcia, albo w odniesieniu do których akta zwrócono do komisji orzekającej pierwszej instancji w celu uzupełnienia braków formalnych (które nie wpłynęły do GKO ponownie w 2011 r.), została uwzględniona zarówno w liczbie wniesionych odwołań, jak i w tabeli ukazującej sposób rozpoznania spraw przez GKO (zob. tabela w pkt 5).

11. W myśl art. 188 – 191 uondfp, GKO prowadzi rejestr osób odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w ramach którego udziela się odpowiedzi na zapytania o karalność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. W rejestrze zarejestrowano w 2011 r. 916 osób oraz usunięto z niego dane dotyczące 762 osób, wobec których nastąpiło zatarcie ukarania. Ponadto, udzielono 2.324 odpowiedzi na zapytania o karalność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

12. W 2011 r. kontynuowano opracowywanie „Biuletynu orzecznictwa w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych" – kwartalnika zawierającego wybór orzeczeń GKO, komisji orzekających I instancji oraz wyroków WSA i NSA, wydawanego przez Ministerstwo Finansów. Biuletyn ten otrzymują podmioty związane z dochodzeniem odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także państwowe uczelnie wyższe. W formie elektronicznej kwartalnik zamieszczany jest na stronie internetowej Ministerstwa Finansów. Rozpowszechnianie Biuletynu ma służyć poszerzeniu wiedzy z zakresu finansów publicznych oraz wspomaganiu funkcji prewencyjnej orzeczeń. W formie elektronicznej, na portalu Ministerstwa Finansów, znajduje się ponadto pełna baza orzecznictwa GKO (orzeczenia wydane od 1 lipca 2005 r.). Działania te mają na celu zapewnienie jednolitego stosowania przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez organy orzekające w sprawach o takie naruszenie.

2. Działalność komisji orzekających pierwszej instancji w 2011 r. (przy ministrach i regionalnych izbach obrachunkowych)

Komisjami orzekającymi, zgodnie z art. 46 uondfp, są:

- resortowe komisje orzekające przy ministrach kierujących działem lub działami administracji rządowej – 17 komisji, Wspólna Komisja Orzekająca, Komisja Orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (zwane dalej resortowymi komisjami orzekającymi),
- regionalne komisje orzekające przy regionalnych izbach obrachunkowych (zwane dalej regionalnymi komisjami orzekającymi) – 16 komisji.

W dniu 17 listopada 2011 r. wygasły kadencje Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Infrastruktury i przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji w związku ze zniesieniem organów, przy których działały.

Na podstawie art. 135 ust. 1 uondfp, komisje orzekające wydają orzeczenia o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, uniewinnieniu albo umorzeniu postępowania.

Zgodnie z art. 31 uondfp, komisje orzekające mogą wymierzyć karę upomnienia, nagany, karę pieniężną oraz karę zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznym. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, na podstawie art. 36 uondfp, komisje orzekające mogą odstąpić od wymierzenia kary.

1. Na początku 2011 r. w komisjach orzekających pierwszej instancji oczekiwały na rozstrzygnięcie wnioski o ukaranie dotyczące 480 obwinionych, w tym:
   - w regionalnych komisjach orzekających 400 obwinionych,
   - w resortowych komisjach orzekających 80 obwinionych.
2. W 2011 r. do komisji orzekających w pierwszej instancji wpłynęły wnioski o ukaranie dotyczące 1676 obwinionych, przy czym do:
   - regionalnych komisji orzekających wobec 1.475 obwinionych,
   - resortowych komisji orzekających wobec 201 obwinionych.

   Ponadto, GKO zwróciła do ponownego rozpoznania sprawy dotyczące 35 obwinionych (do regionalnych komisji orzekających sprawy dotyczące 21 obwinionych i do resortowych komisji orzekających – 14 obwinionych).

   W komisjach orzekających pierwszej instancji pozostawały zatem łącznie do rozpoznania w 2011 r. sprawy dotyczące 2.191 obwinionych, w tym w regionalnych komisjach orzekających dotyczyły one 1.895 obwinionych a w resortowych komisjach orzekających 296 obwinionych.
3. Komisje orzekające pierwszej instancji wydały w 2011 r. rozstrzygnięcia wobec 1.669 obwinionych, w tym:
   - regionalne komisje orzekające – wobec 1437 obwinionych,
   - resortowe komisje orzekające – wobec 232 obwinionych.

   Na koniec roku do rozstrzygnięcia pozostały wnioski o ukaranie dotyczące 478 obwinionych, w tym w regionalnych komisjach orzekających – wobec 414 obwinionych i w resortowych komisjach orzekających – wobec 64 obwinionych. Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a rozpoznanych spraw wynika z łącznego rozpoznania spraw pozostających ze sobą w ścisłym związku.

4. Z ogółu 1437 spraw rozstrzygniętych w ciągu 2011 r. przez regionalne komisje orzekające najwięcej spraw rozstrzygnęły:

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO w Krakowie – 215 spraw,

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO w Poznaniu – 213 spraw,

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO w Katowicach – 141 sprawy,

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO w Kielcach – 108 spraw,

   a najmniej:

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO w Zielonej Górze – 16 spraw,

   – Regionalna Komisja Orzekająca przy RIO we Wrocławiu – 20 spraw.

   Z ogółu 232 spraw rozstrzygniętych w ciągu 2011 r. przez resortowe komisje orzekające najwięcej spraw rozstrzygnęły:

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Sprawiedliwości – 77 spraw,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji – 32 sprawy,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Zdrowia – 24 sprawy,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Obrony Narodowej – 24 sprawy

   a najmniej:

   – Wspólna Komisja Orzekająca – 1 sprawa,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Edukacji Narodowej – 1 sprawa,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Gospodarki – 1 sprawa,

   – Komisja Orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – 2 sprawy,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Rozwoju Regionalnego – 2 sprawy,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Spraw Zagranicznych – 2 sprawy,

   – Resortowa Komisja Orzekająca przy Ministrze Środowiska – 2 sprawy.

   W 2011 roku ani razu nie orzekała komisja przy Ministrze Sportu i Turystyki.

   Powyższe dane wskazują na utrzymujące się dysproporcje w obciążeniu pracą zarówno poszczególnych komisji orzekających, jak i ogólnie w podziale na resortowe i regionalne komisje orzekające. Zdecydowana większość spraw rozstrzygana jest przez regionalne komisje orzekające.

   Dysproporcje te zostały dostrzeżone przez ustawodawcę, który w ustawie o zmianie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz innych

ustaw przewidział powołanie, w miejsce 17 resortowych komisji orzekających przy ministrach, trzech międzyresortowych komisji orzekających. Ustawa weszła w życie w dniu 11 lutego 2012 r.

5. Komisje orzekające pierwszej instancji wydały orzeczenia wobec 1320 obwinionych, na mocy których:
   - uniewinniono 330 osób, tj. 24,8% wszystkich obwinionych, wobec których wydano orzeczenia, w tym w:
     - regionalnych komisjach orzekających 247 osób, co stanowi 74,8% wszystkich uniewinnionych,
     - resortowych komisjach orzekających 83 osoby, co stanowi 25,2% wszystkich uniewinnionych,
   - uznano odpowiedzialnymi za naruszenie dyscypliny finansów publicznych 990 osób, tj. 75% wszystkich obwinionych, wobec których wydano orzeczenia, z tego:
     - regionalne komisje orzekające orzekły o uznaniu odpowiedzialnymi za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – 895 osób, co stanowi 90,4% obwinionych, którym przypisano odpowiedzialność,
     - resortowe komisje orzekające orzekły o uznaniu odpowiedzialnymi za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – 95 osób, co stanowi 9,5% obwinionych, którym przypisano odpowiedzialność.
   - umorzono postępowanie wobec 349 osób, przy czym w:
     - regionalnych komisjach orzekających wobec 295 osób,
     - resortowych komisjach orzekających wobec 54 osób.

   Ponadto wnioski rozpoznane w 2011 r., złożone przez rzecznika najczęściej nie kończyły się przypisaniem odpowiedzialności w:
   - Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Infrastruktury – z 7 rozstrzygniętych spraw ani razu nie przypisano odpowiedzialności,
   - Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego – z 10 rozstrzygniętych spraw 9 (czyli 90%) nie zakończyło się przypisaniem odpowiedzialności,
   - Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej – z 11 rozstrzygniętych spraw 10 (czyli 90,9%) nie zakończyło się przypisaniem odpowiedzialności.

W regionalnych komisjach orzekających to samo zjawisko nie miało tak dużych rozmiarów. Wnioski rozpoznane w 2011 r., złożone przez rzecznika najczęściej nie kończyły się przypisaniem odpowiedzialności w:

- Regionalnej Komisji Orzekającej przy RIO w Bydgoszczy (na 79 rozstrzygniętych spraw 66 – czyli 83,5% – nie zakończyło się przypisaniem odpowiedzialności),
- Regionalnej Komisji Orzekającej przy RIO w Szczecinie (na 81 rozstrzygniętych spraw 57 – czyli 70,4% – nie zakończyło się przypisaniem odpowiedzialności).

6. Spośród 990 osób uznanych za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:
   - 895 obwinionym przypisały odpowiedzialność regionalne komisje orzekające,
   - 95 obwinionym przypisały odpowiedzialność resortowe komisje orzekające.

   Z ogólnej liczby 990 osób uznanych za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ukarano 421 osób, tj. 42,5%, w tym:

   - 373 osoby w regionalnych komisjach orzekających,
   - 48 osób w resortowych komisjach orzekających.

   Z ogólnej liczby 990 osób uznanych za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wobec 569 osób (57,5%) odstąpiono od wymierzenia kary, w tym:

   - 522 osoby w regionalnych komisjach orzekających,
   - 47 osób w resortowych komisjach orzekających.

   Z 522 osób, wobec których odstąpiono od wymierzenia kary w Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Krakowie takie orzeczenia zapadły wobec 111 osób (21,3%).

   Z 569 osób wobec których odstąpiono od wymierzenia kary najczęściej w:

   - Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Krakowie – 111 osób, co stanowi 89,5% z ogólnej liczby uznanych w tej komisji za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
   - Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Lublinie – 23 osoby, co stanowi 76,7% z ogólnej liczby uznanych w tej komisji za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
   - Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Szczecinie – 17 osób, co stanowi 70,8% z ogólnej liczby uznanych w tej komisji za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,

najrzadziej w:

- Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze – 3 osoby, co stanowi 27,3% z ogólnej liczby uznanych w tej komisji za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- Regionalnej Komisji Orzekającej przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej we Wrocławiu – 4 osoby, co stanowi 28,6% z ogólnej liczby uznanych w tej komisji za odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,

Najczęściej komisje orzekające pierwszej instancji, odstępując od wymierzenia kary, wskazywały na następujące okoliczności:

- uprzednią niekaralność obwinionego,
- wyróżnianie się obwinionego, przed popełnieniem naruszenia, wzorowym spełnieniem obowiązków zawodowych,
- niską szkodliwość popełnionego naruszenia dla finansów publicznych,
- podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania uchybień.

Zgodnie z art. 167 ust.1 uondfp, każdy uznany za odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zwraca – na rzecz Skarbu Państwa – koszty postępowania. Koszty te określa się ryczałtowo w wysokości 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

7. W roku 2011 łączna wysokość orzeczonych kosztów postępowania należnych Skarbowi Państwa wyniosła 277.491,51 zł, a wyegzekwowano 247.092,69 zł.
8. W stosunku do 421 osób ukaranych:
   - karą upomnienia ukarano 367 osób (87,2% ukaranych), w tym w regionalnych komisjach orzekających 327 osób i w resortowych komisjach orzekających 40 osób,
   - karą nagany ukarano 47 osób (11,2% ukaranych), w tym w regionalnych komisjach orzekających 40 osób i resortowych komisjach orzekających 7 osób,
   - karą pieniężną ukarano 6 osób (1,4% ukaranych) tylko w regionalnych komisjach orzekających, przy czym średnia wysokość kary pieniężnej wyniosła 5.283,56 zł,
   - karą zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi ukarano 1 osobę tylko w resortowej komisji orzekającej przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji.

9. Osobom odpowiedzialnym za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przypisano najliczniej popełnienie naruszeń polegających na:
   - naruszeniu przepisów dotyczących zamówień publicznych (503 naruszenia, co stanowi 28,8% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających – 466 naruszeń i w resortowych komisjach orzekających – 37 naruszeń),
   - zaniechaniu przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji oraz wykazaniu w sprawozdaniu budżetowym danych niezgodnych z ewidencją księgową (388 naruszeń, co stanowi 22,2% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających – 373 naruszenia i w resortowych komisjach orzekających – 15 naruszeń),
   - dokonaniu wydatku bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia oraz dopuszczeniu przez kierownika jednostki do dokonania wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w rocznym planie finansowym jednostki wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli finansowej – (183 naruszenia, co stanowi 10,5% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających – 158 naruszeń i w resortowych komisjach orzekających – 25 naruszeń),
   - zaciągnięciu zobowiązania bez upoważnienia albo z przekroczeniem upoważnienia do zaciągania zobowiązań jednostki sektora finansów publicznych – (125 naruszeń, co stanowi 7,2% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających 119 naruszeń i w resortowych komisjach orzekających 6 naruszeń),
   - nieopłaceniu przez jednostkę sektora finansów publicznych:
     - składek na ubezpieczenie społeczne,
     - składek na ubezpieczenie zdrowotne,
     - składek na Fundusz Pracy,
     - składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
     - wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

     albo ich opłaceniu w kwocie niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia lub z przekroczeniem terminu zapłaty,

     (łącznie 123 czyny, co stanowi 7% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających 96 czynów i w resortowych komisjach orzekających 27 czynów),
   - przekazaniu dotacji z naruszeniem zasad lub trybu jej udzielenia, nierozliczeniu lub nieterminowym rozliczeniu dotacji oraz nieustaleniu kwoty dotacji podlegającej

zwrotowi do budżetu – (97 czynów, co stanowi 5,6% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających 85 naruszeń i w resortowych komisjach orzekających 12 naruszeń),

- nieprzekazaniu lub nieterminowym przekazaniu do budżetu pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa, niedokonaniu wpłaty do budżetu w należnej wysokości nadwyżki dochodów własnych przez jednostkę budżetową, nadwyżki środków obrotowych przez zakład budżetowy albo części zysku przez agencję wykonawczą lub nieterminowe dokonanie tej wpłaty – (80 naruszeń, co stanowi 4,6% wszystkich czynów, przy czym w regionalnych komisjach orzekających 72 naruszenia i w resortowych komisjach orzekających 8 naruszeń).

10. Osobom odpowiedzialnym za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przypisano najmniej czynów polegających na:

- przeznaczeniu środków rezerwy budżetowej na inny cel niż określony w decyzji o ich przyznaniu – (4 naruszenia),
- przeznaczeniu dochodów, z wyłączeniem dochodów własnych oraz dochodów gromadzonych na rachunku funduszu motywacyjnego, uzyskiwanych przez jednostkę budżetową na wydatki ponoszone w tej jednostce – (8 naruszeń, przy czym w regionalnych komisjach orzekających 2 naruszenia i w resortowych komisjach orzekających 6 naruszeń).

11. Na koniec roku 2011 w komisjach orzekających pierwszej instancji pozostało do rozpoznania 478 spraw, z czego:

- 414 spraw – w regionalnych komisjach orzekających,
- 64 sprawy – w resortowych komisjach orzekających.

Na koniec 2011 r. najmniej spraw pozostało do rozpoznania w regionalnych komisjach orzekających przy RIO w:

- Zielonej Górze – 0 spraw,
- Białymstoku – 3 sprawy,
- Rzeszowie – 4 sprawy,
- Wrocławiu – 9 spraw.

Najwięcej spraw do rozpoznania w regionalnych komisjach orzekających przy RIO w:

- Krakowie – 77 spraw,
- Poznaniu – 58 spraw,
- Bydgoszcz – 41 spraw,

- Katowicach – 38 spraw,
- Gdańsku – 37 spraw.

Najwięcej spraw pozostało na koniec roku w:

- Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Obrony Narodowej – 10 spraw,
- Resortowej Komisji Orzekającej przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji – 10 spraw.

SPIS TABLIC

1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2008 – 2011
2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2011
3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2011
4. Zadłużenie Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (w mln zł)
5. Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (w mln zł)
6. Zestawienie dochodów i wydatków sektora finansów publicznych w roku 2011
7. Dochody budżetu państwa

Tablica 1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2008 - 2011

Wyszczególnienie	jedn.	2008	2009	2010	2011 Budżet	2011 Wykonanie
Procesy realne						
PKB	%	105,1	101,6	103,9	103,5	104,3
Eksport	%	107,1	93,2	112,1	106,2	107,5
Import	%	108,0	87,6	113,9	107,4	105,8
Popyt krajowy	%	105,6	98,9	104,6	104,0	103,6
Spożycie	%	106,1	102,0	103,4	102,2	102,1
- indywidualne	%	105,7	102,1	103,2	103,1	103,1
- zbiorowe	%	107,3	102,0	104,0	99,3	98,8
Akumulacja	%	104,0	88,5	109,3	110,8	109,6
- nakłady brutto na środki trwałe	%	109,6	98,8	99,6	108,6	108,1
PKB w cenach bieżących	mld zł	1.275,4	1.344,4	1.416,4	1.496,3	1.524,7
Ceny						
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych - średnioroczna	%	104,2	103,5	102,6	102,3	104,3
Dynamika cen produkcji sprzedanej przemysłu - średnioroczna	%	102,2	103,4	102,1	102,0	107,6
Deflator PKB	%	103,1	103,7	101,4	102,4	103,2
Wynagrodzenia						
Przeciętne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej	zł	2.942	3.102	3.224	3.359	3.400
w tym: - w sektorze przedsiębiorstw	zł	3.186	3.325	3.435	3.615	3.605
Rynek pracy						
Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej	tys. etatów	9.851	9.768	9.745	10.045	9 913*
w tym: - w sektorze przedsiębiorstw	tys. etatów	5.392	5.327	5.373	5.444	5.544
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (koniec okresu)	tys. osób	1.474	1.893	1.955	1.588	1.983
Stopa bezrobocia (koniec okresu)	%	9,5	12,1	12,4	9,9	12,5
Kurs walutowy						
PLN/USD (średnio w okresie)	PLN	2,41	3,12	3,02	2,88	2,96
PLN/EUR (średnio w okresie)	PLN	3,52	4,33	3,99	3,75	4,12
USD/EUR (średnio w okresie)	USD	1,46	1,39	1,32	1,30	1,39
Bilans płatniczy na bazie transakcji						
Saldo obrotów bieżących do PKB	%	-6,6	-3,9	-4,6	-2,6	-4,3

* szacunek własny MF; wstępne dane w zakresie przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2011 r. zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym 2012* , tj. na przełomie czerwca i lipca 2012 r.

Tablica 2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2011

Wyszczególnienie	kwota	relacja do PKB
	w mln zł	*%*
1) państwowy dług publiczny	815.341,5	53,5%
2) dług Skarbu Państwa	771.127,5	50,6%
3/5 PKB	914.795,3	
PKB	1.524.658,8	

Tablica 3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2011

Wyszczególnienie	kwota	relacja do PKB
	w mln zł	*%*
1) państwowy dług publiczny	815.341,5	53,5%
2) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych	97.674,8	6,4%
3) dług Skarbu Państwa	771.127,5	50,6%
4) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	94.303,7	6,2%
5) deficyt sektora finansów publicznych	55.879,1	3,7%
6) deficyt budżetu państwa	25.124,4	1,6%

Tablica 4. Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (w mln zł)

Wyszczególnienie	XII 2010	struktura XII 2010	XII 2011	struktura XII 2011	zmiana XII 2011 -XII 2010	
	w mln zł	*w %*	*w mln zł*	*w %*	*w mln zł*	*w %*
Zadłużenie Skarbu Państwa	**701.850,6**	**100,0%**	**771.127,5**	**100,0%**	**69.277,0**	**9,9%**
I. Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	**507.010,6**	**72,2%**	**524.689,6**	**68,0%**	**17.679,0**	**3,5%**
1.Zadłużenie z tytułu SPW	506.984,5	72,2%	514.285,2	66,7%	7.300,8	1,4%
1.1.Rynkowe SPW	499.258,4	71,1%	507.225,2	65,8%	7.966,8	1,6%
oprocentowanie stałe - nieindeksowane	418.963,8	59,7%	422.927,1	54,8%	3.963,2	0,9%
bony skarbowe	27.966,1	4,0%	12.013,8	1,6%	-15.952,3	-57,0%
obligacje OK	105.527,4	15,0%	108.785,5	14,1%	3.258,1	3,1%
obligacje PS	131.891,4	18,8%	135.561,9	17,6%	3.670,5	2,8%
obligacje DS	120.585,1	17,2%	133.150,7	17,3%	12.565,6	10,4%
obligacje WS	32.993,8	4,7%	33.415,2	4,3%	421,4	1,3%
oprocentowanie stałe - indeksowane	14.911,9	2,1%	20.673,9	2,7%	5.762,0	38,6%
obligacje IZ	14.911,9	2,1%	20.673,9	2,7%	5.762,0	38,6%
oprocentowanie zmienne	65.382,7	9,3%	63.624,3	8,3%	-1.758,4	-2,7%
obligacje TZ	1.048,4	0,1%	590,2	0,1%	-458,2	-43,7%
obligacje WZ	56.350,1	8,0%	62.284,1	8,1%	5.934,0	10,5%
obligacje DZ	7.234,2	1,0%	0,0	0,0%	-7.234,2	-100,0%
obligacje PP	750,0	0,1%	750,0	0,1%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	7.618,0	1,1%	7.060,0	0,9%	-557,9	-7,3%
oprocentowanie stałe	3.419,4	0,5%	2.312,9	0,3%	-1.106,6	-32,4%
obligacje DOS	3.419,4	0,5%	2.312,9	0,3%	-1.106,6	-32,4%
oprocentowanie zmienne	4.198,5	0,6%	4.747,1	0,6%	548,6	13,1%
obligacje COI	1.562,8	0,2%	1.798,4	0,2%	235,6	15,1%
obligacje EDO	2.635,7	0,4%	2.948,8	0,4%	313,0	11,9%
1.3. Nierynkowe SPW	108,1	0,0%	0,0	0,0%	-108,1	-100,0%
oprocentowanie zmienne	108,1	0,0%	0,0	0,0%	-108,1	-100,0%
obligacje BGZ	108,1	0,0%	0,0	0,0%	-108,1	-100,0%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	26,1	0,0%	10.404,3	1,3%	10.378,2	39738,7%
przyjęte depozyty – wolne środki jsfp	0,0	0,0%	10.391,5	1,3%	10.391,5	-
zobowiązania wymagalne	22,1	0,0%	9,3	0,0%	-12,8	-57,9%
inne	4,0	0,0%	3,5	0,0%	-0,5	-13,0%
II. Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa	**194.840,0**	**27,8%**	**246.438,0**	**32,0%**	**51.598,0**	**26,5%**
1.Zadłużenie z tytułu SPW	155.468,1	22,2%	195.271,1	25,3%	39.803,0	25,6%
1.1.Rynkowe SPW	155.468,1	22,2%	195.271,1	25,3%	39.803,0	25,6%
oprocentowanie stałe	155.225,7	22,1%	194.991,6	25,3%	39.765,9	25,6%
EUR	100.631,2	14,3%	114.236,1	14,8%	13.604,9	13,5%
USD	26.371,6	3,8%	43.947,4	5,7%	17.575,7	66,6%
CHF	15.344,9	2,2%	18.893,2	2,5%	3.548,2	23,1%
JPY	12.877,9	1,8%	17.914,9	2,3%	5.037,0	39,1%
oprocentowanie zmienne	242,5	0,0%	279,6	0,0%	37,1	15,3%
USD	242,5	0,0%	279,6	0,0%	37,1	15,3%
2. Kredyty zagraniczne	39.370,9	5,6%	51.166,8	6,6%	11.795,9	30,0%
oprocentowanie stałe	18.478,6	2,6%	23.799,5	3,1%	5.320,9	28,8%
EUR	17.971,1	2,6%	23.340,8	3,0%	5.369,8	29,9%
USD	11,2	0,0%	8,6	0,0%	-2,6	-23,1%
JPY	496,3	0,1%	450,1	0,1%	-46,3	-9,3%
oprocentowanie zmienne	20.892,3	3,0%	27.367,3	3,5%	6.475,0	31,0%
EUR	20.665,0	2,9%	27.233,9	3,5%	6.568,8	31,8%
USD	227,3	0,0%	133,4	0,0%	-93,8	-41,3%
3. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	0,9	0,0%	0,0	0,0%	-0,9	-99,6%

Tablica 5. Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (w mln zł)

Wyszczególnienie	XII 2010	struktura XII 2010	XII 2011	struktura XII 2011	zmiana XII 2011 -XII 2010	
	w mln zł	*w %*	*w mln zł*	*w %*	*w mln zł*	*w %*
Zadłużenie Skarbu Państwa	**701.850,6**	**100,0%**	**771.127,5**	**100,0%**	**69.277,0**	**9,9%**
I. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec rezydentów	**389.008,4**	**55,4%**	**381.960,2**	**49,5%**	**-7.048,2**	**-1,8%**
Krajowe banki komercyjne	**137.862,5**	**19,6%**	**120.229,8**	**15,6%**	**-17.632,6**	**-12,8%**
1.Krajowe SPW	130.526,4	18,6%	110.347,7	14,3%	-20.178,8	-15,5%
1.1.Rynkowe SPW	130.418,3	18,6%	110.347,7	14,3%	-20.070,7	-15,4%
bony skarbowe	15.871,0	2,3%	7.044,4	0,9%	-8.826,6	-55,6%
obligacje OK	34.622,7	4,9%	22.700,5	2,9%	-11.922,3	-34,4%
obligacje PS	28.694,2	4,1%	25.900,2	3,4%	-2.794,0	-9,7%
obligacje DS	19.584,6	2,8%	24.108,3	3,1%	4.523,7	23,1%
obligacje WS	1.447,5	0,2%	1.054,0	0,1%	-393,4	-27,2%
obligacje IZ	539,9	0,1%	637,0	0,1%	97,1	18,0%
obligacje TZ	8,5	0,0%	0,6	0,0%	-7,9	-93,1%
obligacje WZ	27.105,3	3,9%	28.887,7	3,7%	1.782,4	6,6%
obligacje DZ	2.529,8	0,4%	0,0	0,0%	-2.529,8	-100,0%
obligacje PP	15,0	0,0%	15,0	0,0%	0,0	0,0%
1.3. Nierynkowe SPW	108,1	0,0%	0,0	0,0%	-108,1	-100,0%
obligacje BGZ	108,1	0,0%	0,0	0,0%	-108,1	-100,0%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
zobowiązania wymagalne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
inne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
3. Zagraniczne SPW	7.336,0	1,0%	9.882,2	1,3%	2.546,1	34,7%
Krajowy sektor pozabankowy	**251.145,9**	**35,8%**	**261.730,4**	**33,9%**	**10.584,4**	**4,2%**
1.Krajowe SPW	248.201,5	35,4%	249.710,7	32,4%	1.509,1	0,6%
1.1.Rynkowe SPW	240.602,4	34,3%	242.669,6	31,5%	2.067,2	0,9%
bony skarbowe	8.594,7	1,2%	3.235,2	0,4%	-5.359,5	-62,4%
obligacje OK	47.636,1	6,8%	42.100,7	5,5%	-5.535,4	-11,6%
obligacje PS	56.338,7	8,0%	63.747,9	8,3%	7.409,3	13,2%
obligacje DS	63.382,4	9,0%	66.035,5	8,6%	2.653,1	4,2%
obligacje WS	20.889,6	3,0%	18.087,1	2,3%	-2.802,5	-13,4%
obligacje IZ	9.921,7	1,4%	14.995,4	1,9%	5.073,7	51,1%
obligacje TZ	1.037,3	0,1%	587,5	0,1%	-449,8	-43,4%
obligacje WZ	27.512,9	3,9%	33.145,4	4,3%	5.632,4	20,5%
obligacje DZ	4.554,0	0,6%	0,0	0,0%	-4.554,0	-100,0%
obligacje PP	735,0	0,1%	735,0	0,1%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	7.599,2	1,1%	7.041,1	0,9%	-558,1	-7,3%
obligacje DOS	3.414,2	0,5%	2.308,9	0,3%	-1.105,3	-32,4%
obligacje COI	1.553,0	0,2%	1.787,3	0,2%	234,3	15,1%
obligacje EDO	2.631,9	0,4%	2.944,8	0,4%	312,9	11,9%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	26,1	0,0%	10.404,3	1,3%	10.378,2	39727,2%
przyjęte depozyty – wolne środki jsfp	0,0	0,0%	10.391,5	1,3%	10.391,5	-
zobowiązania wymagalne	22,1	0,0%	9,3	0,0%	-12,8	-57,9%
inne	4,0	0,0%	3,5	0,0%	-0,5	-13,0%
3. Zagraniczne SPW	2.918,3	0,4%	1.615,4	0,2%	-1.302,9	-44,6%
II. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec nierezydentów	**312.842,2**	**44,6%**	**389.167,3**	**50,5%**	**76.325,2**	**24,4%**
1.Krajowe SPW	128.256,5	18,3%	154.226,9	20,0%	25.970,4	20,2%
1.1.Rynkowe SPW	128.237,7	18,3%	154.207,9	20,0%	25.970,3	20,3%
bony skarbowe	3.500,5	0,5%	1.734,3	0,2%	-1.766,3	-50,5%
obligacje OK	23.268,6	3,3%	43.984,3	5,7%	20.715,7	89,0%
obligacje PS	46.858,5	6,7%	45.913,7	6,0%	-944,8	-2,0%
obligacje DS	37.618,2	5,4%	43.006,9	5,6%	5.388,8	14,3%
obligacje WS	10.656,7	1,5%	14.274,1	1,9%	3.617,3	33,9%
obligacje IZ	4.450,3	0,6%	5.041,5	0,7%	591,1	13,3%
obligacje TZ	2,6	0,0%	2,2	0,0%	-0,4	-16,9%
obligacje WZ	1.731,9	0,2%	251,0	0,0%	-1.480,9	-85,5%
obligacje DZ	150,3	0,0%	0,0	0,0%	-150,3	-100,0%
obligacje PP	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
1.2. Oszczędnościowe SPW	18,8	0,0%	19,0	0,0%	0,2	0,9%
obligacje DOS	5,2	0,0%	3,9	0,0%	-1,3	-24,5%
obligacje COI	9,8	0,0%	11,1	0,0%	1,3	13,3%
obligacje EDO	3,8	0,0%	4,0	0,0%	0,1	3,9%
2. Zagraniczne SPW	145.213,8	20,7%	183.773,6	23,8%	38.559,8	26,6%
3. Kredyty zagraniczne	39.370,9	5,6%	51.166,8	6,6%	11.795,9	30,0%
Europejski Bank Inwestycyjny	22.361,5	3,2%	30.295,3	3,9%	7.933,9	35,5%
Bank Światowy	15.682,5	2,2%	19.628,0	2,5%	3.945,4	25,2%
Bank Rozwoju Rady Europy	830,6	0,1%	793,4	0,1%	-37,1	-4,5%
Klub Paryski	306,7	0,0%	271,7	0,0%	-35,1	-11,4%
pozostałe	189,6	0,0%	178,4	0,0%	-11,2	-5,9%
4. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	0,9	0,0%	0,0	0,0%	-0,9	-99,6%

Tablica 6. Zestawienie dochodów i wydatków sektora finansów publicznych w roku 2011

w mln zł

Wyszczególnienie	Sektor finansów publicznych 1)	Konsolidacja między-szczeblowa	Podsektor rządowy 2)	Konsolidacja podsektora rządowego	Podsektor samorządowy 2)	Konsolidacja podsektora samorządowego	Podsektor ubezpieczeń społecznych 2)	Konsolidacja podsektora ubezpieczeń społecznych
I. DOCHODY OGÓŁEM	604.203,0	201.676,6	354.676,0	27.483,7	207.907,9	8.161,3	243.295,7	11.682,0
1. Dochody bieżące	546.310,6	185.121,2	304.013,6	24.354,3	185.180,9	7.535,3	242.237,3	11.682,0
A. Dochody podatkowe	301.298,1	459,5	244.935,9	198,8	56.821,7	17,3	0,0	0,0
- podatki pośrednie	180.141,3	17,0	180.158,3	114,3	0,0	0,0	0,0	0,0
- podatek dochodowy od osób prawnych	31.641,0	13,4	24.777,4	84,5	6.877,0	0,0	0,0	0,0
- podatek dochodowy od osób fizycznych	67.504,9	0,0	38.074,9	0,0	29.430,0	0,0	0,0	0,0
- cło	1.923,8	0,0	1.923,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- inne podatki	20.087,1	429,1	1,5	0,0	20.514,7	17,3	0,0	0,0
B. Dochody niepodatkowe	245.012,5	184.661,7	59.077,7	24.155,5	128.359,2	7.518,0	242.237,3	11.682,0
- dywidenda	6.122,9	0,0	6.122,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- wpłaty z zysku NBP	6.202,7	0,0	6.202,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- dochody własne sektora publicznego poza budżetem państwa	218.489,8	182.146,6	30.039,9	22.842,6	128.359,2	7.518,0	242.237,3	11.682,0
- dochody zagraniczne	349,9	0,0	349,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pozostałe dochody	13.847,2	2.515,1	16.362,3	1.312,9	0,0	0,0	0,0	0,0
2 . Dochody kapitałowe	7.230,0	0,0	0,0	0,0	7.230,0	626,0	0,0	0,0
3 . Środki z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	50.662,4	16.555,4	50.662,4	3.129,4	15.497,0	0,0	1.058,4	0,0
II. WYDATKI OGÓŁEM	660.082,1	201.676,6	390.754,2	27.483,7	220.494,0	8.161,3	250.510,5	11.682,0
1. Wydatki bieżące	573.316,8	188.011,3	337.524,1	24.943,9	173.823,5	6.671,3	249.980,5	11.682,0
A. Wydatki na rzecz sektora niepublicznego	573.316,8	188.011,3	337.524,1	24.943,9	173.823,5	6.671,3	249.980,5	11.682,0
- dotacje do zadań gospodarczych	7.935,3	0,0	4.353,3	0,0	3.582,0	0,0	0,0	0,0
- wydatki socjalne bez transferów wewnątrz sektora publicznego	242.700,7	33.665,6	21.662,8	0,0	14.198,0	0,0	240.505,5	0,0
- inne wydatki bieżące	268.845,2	154.345,7	260.719,0	24.943,9	153.002,5	6.671,3	9.469,4	11.682,0
- obsługa długu publicznego	39.104,5	0,0	36.057,9	0,0	3.041,0	0,0	5,6	0,0
- środki własne Unii Europejskiej	14.731,1	0,0	14.731,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Wydatki kapitałowe	86.765,3	13.665,3	53.230,1	2.539,8	46.670,5	1.490,0	530,0	0,0
III. DEFICYT / NADWYŻKA (I.-II.)	-55.879,1	0,0	-36.078,2	0,0	-12.586,1	0,0	-7.214,8	0,0

1) Po wyeliminowaniu transferów wewnątrz sektora między jego elementami.
2) Po wyeliminowaniu transferów wewnątrz podsektora.

Tablica 7. Dochody budżetu państwa

Wyszczególnienie	2010	2011		4/2	4/3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	w tys. zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Dochody ogółem	**250.302.781**	**273.144.394**	**277.557.221**	**110,9**	**101,6**
Dochody podatkowe i niepodatkowe	**247.054.326**	**270.719.380**	**275.485.421**	**111,5**	**101,8**
1. Dochody podatkowe	222.552.687	242.670.010	243.210.936	109,3	100,2
1.1. Podatki pośrednie	165.189.646	179.670.000	180.272.611	109,1	100,3
a) podatek od towarów i usług	107.880.327	119.300.000	120.831.951	112,0	101,3
b) podatek akcyzowy	55.684.476	58.700.000	57.963.709	104,1	98,7
c) podatek od gier	1.624.843	1.670.000	1.476.951	90,9	88,4
1.2. Podatek CIT	21.769.869	24.800.000	24.861.922	114,2	100,2
1.3. Podatek PIT	35.592.648	38.200.000	38.074.916	107,0	99,7
1.4 Podatek tonażowy	3	10	7	233,3	70,0
1.5. Podatki zniesione	520	0	1.480	284,7	
2. Dochody niepodatkowe	**24.501.639**	**28.049.370**	**32.274.485**	**131,7**	**115,1**
2.1. Dywidenda	4.977.098	3.590.500	6.122.896	123,0	170,5
2.2. Cło	1.663.745	1.831.000	1.923.842	115,6	105,1
2.3. Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	11.176.869	18.526.315	15.641.285	139,9	84,4
2.4. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.726.650	2.384.555	2.383.798	87,4	100,0
2.5. Wpłaty z zysku NBP	3.957.277	1.717.000	6.202.663	156,7	361,3
Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	**3.248.455**	**2.425.014**	**2.071.800**	**63,8**	**85,4**